

Storia della sciagura e schiavitù della Morea

Testo e apparato critico

Nota al testo

Nel testo della presente pubblicazione non sono state prese in considerazione differenze e aggiunte delle edizioni posteriori a quella del 1779. Quest'ultima presentava molti errori d'ortografia che sono stati corretti. Ho mantenuto il sistema politonico. Ho scelto di seguire l'ortografia moderna della parola Morea sostituendo Μωριάς - forma ortograficamente attestata dalle fonti - con Μοριάς che è più diffusa in greco moderno. Ho modificato alcune forme dell'imperativo: nel caso del verbo δίνω sono state corrette le forme che vengono accompagnate con il pronome personale atono, ad esempio si è preferito δῶσ' μου e non δόσμου, δῶσ' τους e non δός τους. Per quel che riguarda gli altri verbi la desinenza dell'imperativo viene espressa con la -ε, ad esempio σκοτίνιασε e non σκοτίνιασαι, δῶσε e non δόσαι etc. Ho diminuito l'uso della ν finale dalla desinenza dell'accusativo singolare dei sostantivi femminili laddove presente. Ho ritenuto opportuno lasciare nel testo gli accusativi provenienti dalla lingua dotta anche quando si presentano accanto a forme popolari. Per quel che riguarda i sostantivi femminili non sono intervenuta alla correzione del nominativo femminile singolare (ἡ γνῶσις II, 1084), ho corretto invece l'articolo del nominativo femminile plurale αἱ in οἱ. Ho modificato la

desinenza del dativo femminile -αις in -εις (στὲς πέτρεις 354). Ho messo l'apostrofo davanti ad avverbi (κεῖ) e verbi (τοίμασε, v. 35) per indicare la caduta della vocale iniziale. Ho mantenuto la desinenza -ομεν dei verbi (v. 54 γράσομεν). Non ho modificato le varianti delle parole (v. 344 ἐγεμῶσαν) ed i prestiti linguistici (v. 357 ρεστάρου). I titoli dei capitoli non sono inclusi nella numerazione dei versi. Ho inserito l'indice del testo adattando la numerazione delle pagine alla presente edizione e il calendario finale dell'edizione del 1779.

A1r

ΙΣΤΟΡΙΑ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΦΟΡΑΣ
ΚΑΙ ΣΚΛΑΒΙΑΣ ΤΟΥ
ΜΟΡΕΩΣ
ΚΑΙ
ΣΤΙΧΟΛΟΓΙΑ
ΠΟΛΛΩΝ ΑΛΛΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ,
Συντεθείσα παρὰ
ΜΑΝΘΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΤΟΥ ΕΞ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ,
ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΛΟΚΟΥ,
ἣ προσετέθη ἐν τῷ τέλει καὶ Κανόνιον τοῦ εὐρίσκειν
ἐν ποίᾳ ἡμέρᾳ τῆς ἐβδομάδας ἄρχεται ὁ
κάθε Μῆνας.
Αψοθ'. ΕΝΕΤΙΗΣΙΝ 1779.

Παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων.
CON LICENZA DE' SUPERIORI

SIGLA

- A Ἱστορία περὶ τῆς συμφορᾶς καὶ σκλαβιάς τοῦ Μωρέως καὶ Στιχολογία πολλῶν ἄλλων ὑποθέσεων, συντεθεισα παρὰ Μάνθου Ἰωάννου ἐξ Ἰωαν- νίνων, περιοχῆς Λόκου. (1779)
- B Βιβλίον ὀνομαζόμενον Στιχολογία πολλῶν ὑποθέσεων συντεθὲν παρὰ Μάνθου Ἰωάννου ἐξ Ἰωαννίνων, περιοχῆς Λόκου. Περὶ τῆς συμφορᾶς καὶ σκλαβείας του Μωρέως. (1784)
- C Βιβλίον ὀνομαζόμενον Στιχολογία πολλῶν ὑποθέσεων συντεθὲν παρὰ Μάνθου Ἰωάννου ἐξ Ἰωαννίνων, περιοχῆς Λόκου. Περὶ τῆς Συμφορᾶς καὶ Σκλαβείας του Μωρέως (1789)
- D Συμφορὰ καὶ αἰχμαλωσία Μωρέως στιχολογηθεῖσα παρὰ Μάνθου Ἰωάννου, τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων μὲ προσθήκην ἄλλων ἀξιολόγων ὑποθέσεων (1814)
- E Συμφορὰ καὶ αἰχμαλωσία Μωρέως στιχολογηθεῖσα παρὰ Μάνθου Ἰωάννου, τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων, μὲ προσθήκην ἄλλων ἀξιολόγων ὑποθέσεων (1875)

A2r

ΠΙΝΑΞ

ΤΗΣ ΣΤΙΧΟΛΟΓΙΑΣ
Τῶν διαφορῶν Ὑποθέσεων

Περὶ τοῦ τρισαθλίου καὶ περιφανοῦς Μορέως, ὁ θρήνος, καὶ αἰχμαλωσία ὑπὸ τῶν ἀγαρηνῶν.	65	Ἀπόκρισις τοῦ βεζίρη πρὸς τὸν ἀγιουτάντε τοῦ Σάλα προδότου.	79
Περὶ τοῦ πῶς ὁ βασιλεὺς ἔκραξε τὸν βεζίρη, καὶ τοῦ λέγει εὐθὺς νὰ κινήσει διὰ τὸν Μορέαν.	66	Περὶ τοῦ πῶς ἔδραμεν ὁ μαντατοφόρος, καὶ ἔδωσε τὰ συγχαρῖκια τοῦ βεζίρη πῶς ἐπήραν τὸ θλιβερὸν Ἀνάπλι.	83
Περὶ πῶς ἔστειλεν ὀλάκιδες νὰ συναχθεῖ τ'ἀσκέρι.	66	Περὶ πῶς ἔστειλεν ὁ βεζίρης τὸν Καραμουσταφὰ Πασιὰ νὰ πάρει τὸ Καστέλι τῆς Πάτρας.	84
Περὶ τοῦ καπετὰν πασιᾶ, ὁποῦ τὸν κράζει ὁ βασιλεὺς.	67	Περὶ τὸ πῶς ἔστειλε τὸν Ἀσουμὰν Πασιὰ διὰ νὰ καταπραῦνει τοὺς ραγιάδες.	85
Περὶ τοῦ ἀρίβου τοῦ βεζίρη εἰς τὴν Λάρισσα.	69	Περὶ τοῦ πῶς ἤυρα τὸν Ἐπίσκοπον τῶν αὐτῶν Βετινιώτων εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν μου, καὶ περὶ αὐτὸ τὸ γράφω ἐδῶ κοντά, ἵνα καταλάβετε τὴν βαρβαρότητά του.	86
Περὶ τὸ πῶς ἐριβάρησεν εἰς τὴν Θήβα.	69	Περὶ τοῦ πῶς ὁ βεζίρης ἐβουλήθηκε νὰ ὑπάγει εἰς τὴν Μοθώνη.	88
Ἀπόκρισις τοῦ βεζίρη πρὸς τὴν Κόρινθο.	70	Ἀπόκρισις τοῦ Πάστα.	88
Περὶ πῶς ὁ βεζίρης ἐκίνησε διὰ τὸ θλιβερὸν Ἀνάπλι.	71	Περὶ τοῦ πῶς ὁ βεζίρης ἔστειλε φερμάνι τοῦ βασιλέως πῶς ἐπῆρε ὅλον τὸν Μορέα.	90
Ἀπόκρισις τοῦ γενεράλη.	71	Περὶ τοῦ πῶς ὁ βεζίρης γυρίζει διὰ τὴν Μονοβασία.	90
Θυμότης τοῦ βεζίρη.	72?	Ἀπόκρισις τοῦ βεζίρη πρὸς τὸν πρεβεδοῦρο.	91
Περὶ πῶς ὁ Σάλας ἔστειλε τὸν ἀγιουτάντε του εἰς τὴν Ἑγριππο μὲ τὰ ντεσένια τοῦ Παλαμιδιοῦ.	74	Περὶ τοῦ πῶς ἐριβάρησε εἰς τὴν Τριπολιτζά.	92
A2v Εὐχαρίστηση ὁποῦ κάνει ὁ πασιὰς πρὸς τὸν ἀγιουτάντε τοῦ Σάλα.	74	Περὶ τῆς τελειώσεως, καὶ θρήνου τοῦ τρισαθλίου καὶ περιφανοῦς Μορέως.	92
Μάνητα τοῦ βεζίρη διὰ τὲς γραφάδες	77	Στίχος θρηνητικὸς εἰς τὸν θλιβερὸν, καὶ τρισαθλίον Μορέα.	95

Περὶ τοῦ πῶς ἐκινδύνεψα εἰς τὸ πέλαγος, καὶ διὰ τὸ αὐτὸ ἐπαρακινήθηκα νὰ γράψω τὴν Ἱστορίαν, καὶ αἰχμαλωσίαν, καὶ θρήνον τοῦ Μορέως.	101	Περὶ τοῦ πῶς ἐκίνησαν ὁ βεζήρης διὰ τὸ Ἀνάπλι.	134
Περὶ Ἱερουσαλήμ καὶ περὶ Γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Προσκύνησις τῶν Μάγων καὶ Ἡρώδου σύγχυσις καὶ Βάπτισις τοῦ Κυρίου, τὰ Πάθη, Πρόδοσις καὶ Σταύρωσις, καὶ περὶ μελλούσης κολάσεως, ὅλα συναχθέντα εἰς τὸ αὐτὸ κεφάλαιο.	104	Ἀπόκρισις τοῦ γενεράλη.	134
Περὶ τοῦ μονοκράτορος βασιλέως Ἀλεξάνδρου, μέρος τοῦ βίου, καὶ ἀνδραγαθήματά του.	112	Μανιότητα τοῦ βεζήρη, καὶ ἐπίλοιπα, καὶ τελείωσις.	134
Περὶ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου, πρώτου τῶν Χριστιανῶν βασιλέως ἀπὸ γεννήσεώς του, καὶ ἕτερα ἔργα θεάρεστα, ὅπου ἔκαμεν εἰς τὴν χριστιανοσύνην, καὶ εὗρεσις του τιμίου Σταυροῦ.	116	Περὶ τῆς ὑπερφηφάνιας.	141
Περὶ τῆς ὠραιότητος Βενετίας, καὶ πῶς μετὰ τὸν πόλεμον οἱ Γενοβέζοι ἐπῆγαν διὰ νὰ τήνε πάρουν, καὶ ἔμειναν αὐτοὶ σκλαβωμένοι.	122	Περὶ τῆς φιλαργυρίας.	142
Περὶ τοῦ πῶς καὶ ὁ Καίσαρας ἐφθόνησε τὴν Βενετίαν, καὶ ἔστειλε μετὰ ἀρμάτα φοβεροτάτην τὸν Υἱόν του διὰ νὰ τήνε πάρει, καὶ τίποτε δὲν ἔπραξε, μόνον ἀφανίσθηκε ἡ ἀρμάτα του, καὶ αὐτὸς ἔμεινε σκλαβωμένος.	123	Περὶ κακῆς πανδρείας, βασάνων καὶ θλίψεων.	143
Στίχοι περὶ γυναικῶν.	125	Περὶ λαϊμαργίας.	146
Περὶ τῶν γυναικῶν, ὄντας πᾶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν.	127	Περὶ τῆς γοῦλας.	147
Περὶ τῶν νέων ὅπου ἀγαποῦν καὶ δὲν ἔχουν σολδιά.	129	Περὶ ἀληθείας.	149
Περὶ τελειώσεως τῆς φυλλάδας τῶν διστίχων ἱστοριῶν.	131	Ἑρμηνεία διὰ νὰ εὐρίσκει ὁ πασαεὶς τί ἡμέρα ἐμπαίνει ὁ μήνας ὅποιον θέλει.	158
Στίχοι ἕτεροι Κοντοσύλλαβοι, περὶ τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ Μορέως τοῦ περιφήμου, πλέον εἰς κοντολογία τῆς Ἱστορίας, ὅπου εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς φυλλάδας προέγραψα, ὅμως ἐπιθυμητοί.	132	Ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ Σαρκώσεως, ἀπὸ τοὺς 1763, ἕως εἰς τοὺς 1900, μετὰ τοὺς κύκλους τοῦ ἡλίου.	158
Περὶ τοῦ πῶς ὁ βεζήρης ἐριβάρησε εἰς τὴν Κόρινθον.	133	Οἱ δώδεκα μῆνες μετὰ τὴν σκάραν, διὰ νὰ εὐρίσκει τί ἡμέρα ἐμπαίνει ὁ καθ' ἕκαστος μῆνας.	159

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΑΝΟΥΣ ΚΑΙ ΤΡΙΣΑΘΛΙΟΥ ΜΟΡΕΩΣ

Ὁ θρῆνος καὶ αἰχμαλωσία ὑπὸ τῶν ἀγαρηνῶν

	Μὲ πόθο κι ἀναστεναγμὸ βουλήθηκα νὰ γράψω, καὶ τοῦ Μοριά τὴν συμφορὰ ἀπὸ καρδιὰ νὰ κλάψω. Ἦ Θεὲ μου δῶσ' μου φώτιση, δῶσ' μου ἴτιδεξοσύνη, νὰ γράψω μὲ πολὺ καημὸ τὸν θρῆνον ποὺ ἐγίνει.	
	Τίς νὰ ἔχει λιονταριοῦ καρδιά, καὶ νὰ τήνε βαστάξει, νὰ ἰδεῖ τὸν θρῆνον τ' Ἀναπλιοῦ νὰ μὴν ἀναστενάξει; Πολὺ τὸ ἔχω νὰ εὐρεθεῖ ἄνθρωπος νὰ τὸ γράψει, καὶ νὰ ἔχει πέτρινη καρδιά, καὶ πάλιν θέλει κλάψει. Ὅποιος τὸ γράψει, τὸ ἔχω πολὺ νὰ μὴν τοῦ τρέμει τὸ χέρι, ὄντας νὰ ἐνθυμηθεῖ ἐκεῖνον τὸ καλοκαίρι.	5 10
	Ἦ Θεὲ δῶσ' μου ὑπομονή, ὡς τὰ μικρὰ παιδία, διὰ νὰ μὴν τὴν θυμηθῶ ἐκείνην τὴν σκλαβία. Τὸ ὅσον σκεπάζει ὁ οὐρανός, καὶ οἱ κύκλοι τοῦ ἡλίου, εἰς τόπον δὲν ἐστάθηκε ὁ θρῆνος τοῦ Ἀναπλίου.	
A4v	Νὰ εἶχε θολώσει ὁ οὐρανός, τ' ἀστέρια, κι ἡ σελήνη, τὸ πρῶτον συμβούλιο, ὅπου διὰ τὸν Μοριά ἐγίνει. Καὶ ὅλα τὰ κτίσματα τῆς γῆς νὰ ἤθελαν μαυρίσει, ὄντας ὁ Τοῦρκος ἔβαλε βουλὴν ἀσκέρι νὰ συνάξει. Νὰ εἶχε πῆξει ἡ θάλασσα, κι ὁ ἥλιος νὰ θαμπώσει, ὄντας πρῶτο ἔβαλε βουλὴν καράβια ν' ἀρματώσει.	15 20
	Ὅγδοῆ τῆς Ἰνδίκτου ἦτανε τσ' ἀμάχης τὸ ντιβάνι, νὰ κάμει νὰ τρομάξουνε, ὅλοι οἱ Βενετσιάνοι. Τὸν Μάρτη ἦτον ποὺ ἔμαθε ὁ βάιλος τὸ χαμπάρι, τὸ πῶς ὁ Τοῦρκος ἀρμάτωνε τὸν Μορέα νὰ πάρει. Καὶ ὁ βεζίρης ἔστειλε τὸν βάιλο νὰ κρᾶξει, νὰ πηγαίνει ὀμπροστὰ γιὰ νὰ τὸν ἐξετάξει.	25
	Γλήγορα τοὺς ἀνθρώπους σου νὰ φύγουν ὀκ τὴν Πόλη, πρὶν βάλω διαλαλημὸν νὰ σκλαβωθοῦνε ὅλοι. Ἐβγήκετε ἀπὸ τὰ ὄρδινα ποὺ εἶχαμε καμωμένα, ἐκάμετε κάστρα φοβερὰ πολλὰ δυναμωμένα.	
	Τώρα σοῦ λέγω τὸ λοιπόν, ὅτι ἄλλο δὲν κάνει χρεία, ἔχω ὄρδινα βασιλική, νὰ πάρω τὸν Μορία.	30

3 δῶσ' μου φώτιση *ho scritto*; δός μου φώτισιν A **4** μὲ πολὺ καημὸ τὸν θρῆνον *ho scritto*; μὲ πολὺν καῦμὸν τὸν θρῆνον A **5** λιονταριοῦ *ho scritto*; λεονταριοῦ A **8** νὰ ἔχει *ho scritto*; νάχει A **11** δῶσ' μου *ho scritto*; δός μου A **14** ὁ θρῆνος *ho scritto*, E; τὸν θρῆνον A **18** συνάξει *ho scritto*; συμμαάσει A; σιμάση E **21** τσ' *ho scritto*; τζ' A **23** βάιλος *ho scritto*; Μπαίλος A **27** Γλήγορα *ho scritto*; Ὀγλήγορα A, ὀκ τὴν *ho scritto*; ὀκτὴν A; ἀπτὴν E

Περὶ τοῦ πῶς ὁ βασιλεὺς ἔκραξε τὸν βεζίρη, καὶ τοῦ λέγει εὐθύς νὰ κινήσει διὰ τὸν Μορέαν

Καὶ ὁ βασιλέας παρευθύς ἔκραξε τὸν βεζίρη,
λέγει τὸ γληγορότερο νὰ γένεσαι χαζίρι.
Καὶ δίχως καμίαν ἄργητα 'τοίμασε τ' ἄρματά σου, 35
γιὰ νὰ παγαίνεις εἰς τὸν Μοριά νὰ δεῖξεις τὴν ἀνδρεία σου.
Ἀσκέρια ἔπαρε πολλά, σολδία ὅσα μπορέσεις,
τοῦ Βενετσιάνου τ' ἄρματα θέλω νὰ τ' ἀφανίσεις.
Καὶ νὰ χαλάσεις ἐκκλησιές, νὰ κάψεις μοναστήρια,
νὰ τ' ἀφανίσεις παντελῶς, νὰ μὴν φανοῦν τὰ κτίρια. 40
Καὶ νὰ σταθεῖς μὲ πόλεμον ὅσο νὰ τελειώσεις,
τ' Ἀνάπλι καὶ ὅλον τὸν Μοριά θέλω νὰ χαρατσώσεις.
A5r Κι ἔχε τὴν ἐλπίδα μας στὸ μέγα μας προφήτη,
μὰ μὴν ἄργήσεις εἰς τὸν πόλεμον πολὺ ὡσὰν στὴν Κρήτη.
Κι ἂν οἱ ραγιάδες σοῦ σταθοῦν κόντρα μὲ τ' ἄρματά τους, 45
ὅλους σκλάβους κάμε τους, γυναικες καὶ παιδιά τους.
Εὐθύς τότε προσκύνησε νὰ βγεῖ ἀπὸ τὸ ντιβάνι,
καὶ παρευθύς τὸν ἔνδυσεν ὀλόχρυσο καφτάνι.
Κράζει τὸν γιανιτζάραγα, καὶ τὸν καζασκέρη,
λέγει τους νὰ εἴστε ἔτοιμοι ὅτ' ἔχομεν σεφέρι. 50
"Ὅτ' ἔχω ὄρισμὸν προστακτικὸν ἀπὸ τὸν βασιλέα,
νὰ πάγω τὸ γληγορότερον νὰ πάρω τὸν Μορέα.
"Ὅλα τ' ἀσκέρια ἔτοιμα, παγίδες, γιανιτσάροι,
νὰ γράψομεν ὀγλήγορα νὰ ῥθοῦν καὶ οἱ Ταρτάροι.

Περὶ πῶς ἔστειλεν ὀλάκιδες νὰ συναχθεῖ τὸ ἀσκέρι

'Ὀλάκιδες γλήγορ' ἔστειλε στοὺς τόπους ποὺ ὀρίζει, 55
τ' ἀσκέρια του νὰ συναχθοῦν κανεὶς νὰ μὴν ἄργήσει.
Καὶ ὅλοι τῆς Ἀνατολῆς νὰ κάμουν μὲ τὴ βιάση,
ὅλοι τὸ γληγορότερον εἰς τὴν Θῆβα νὰ πάσι.
"Ὅλοι ἐκεῖ νὰ συναχθοῦν, νὰ γένουσι χαζίρι,
εἰς τὸν Μοριά νὰ πάγουσι μαζί μὲ τὸν βεζίρη 60
Εἰς τὴν Ρούμελη ἐπρόσταξε νὰ πᾶν διὰ τὸν Μορία,
καὶ ὅλοι τους ἐτρέξασιν ὡς τὰ μικρὰ παιδιά.
'Ὡς εἰς τὴν Βλαχίαν ἔστειλε νὰ ἔρθουν ἀραμπάδες,
νὰ κουβαλήσουν εἰς τὸν Μοριά κανόνια καὶ μπάλες.

34, 52 τὸ γληγορότερο *ho scritto*; τ' ὀγληγορότερο A **29** Ἐβγήκετε *ho scritto*;
Εὐγήκετε A **35** 'τοίμασε *ho scritto*; τοίμασαι A **38** Βενετσιάνου *ho scritto*;
Βενιτζιάνου **39** μοναστήρια A; Μοναστήρια B, E **43** Κι ἔχε *ho scritto*; Κ ἔχε
A, μας A; σου E, προφήτη A; Προφήτην E **47** βγεῖ *ho scritto*; εὐγει A **51** "Ὅτ'
ἔχω *ho scritto*; "Ὅτ' ἔχω A **53** παγίδες A; σπαχίδες E, γιανιτζάροι A; Γιανιτζάροι
B, E **54** νὰ ῥθοῦν *ho scritto*; νερθουν A, Ταρτάροι A; Τατάροι B, E **58** νὰ πᾶ-
σι A, B, E; περάση C **62** ἐτρέξασιν A, B, E; ἔτρεξαν C **64** εἰς τὸν Μωριά A, B,

	Καὶ ὅταν ἔβαλε βουλὴν διὰ νὰ καβαλικεύσει, ὦ, πόσο πλῆθος τοῦ λαοῦ νὰ τόνε συντροφεύσει.	65
	Καὶ παρευθὺς ἐκίνησε, μὲ δόξα καὶ καμάρι, νὰ πάγει διὰ τὸν Μοριά, γλήγορα νὰ τὸν πάρει. Ἀπὸ τὴν Πόλη ἔβγηκε καὶ εἶδε τὸ τόσον ἀλλάγι,, Κι ἄρχισαν τὰ παιγνίδια του, καὶ ἀτός του νὰ γελάει.	70
A5v	Ἵμπρὸς τὰ τούγια ἔβαλε, κι ὀπίσω τὴν καβάλα, μικροὶ μεγάλοι ἔκραζαν ὅλοι τὸ «Ἄλλα, Ἄλλα». Νὰ πάγει καὶ νὰ ῥθει καλά, καὶ τὸν Μοριά νὰ ὀρίσει, μὰ οἱ ραγιάδες ἔκραξαν, ὀπίσω μὴν γυρίσει. ἽΟτι τοὺς ἐπρόσταζε νὰ φτιάσουνε τὲς στράτες, καὶ ἄλλους στέλ' εἰς τὸν Μοριά, νὰ πὰν μὲ νιστεράδες. Κι ὅπουθε καὶ ἀπέρναε οἱ κάμποι στολισμένοι, ἀπὸ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, ἔμειναν ὡσὰν καημένοι. Καὶ τοῦτο νὰ συλλογισθεῖ ἄνθρωπος, πού ἔχει πράξει, ὁ βεζίρης π' ὄντας κατεβεῖ τὸ ἀσκέρι νὰ συνάξει.	75
	Διὰ τοῦτο πᾶς ἄνθρωπος νὰ ἡξεύρει τὴν αἰτίαν, ὡσὰν τ' ἀσκέρι συνάχθηκε, καὶ ἦρθε στὸν Μοριά.	80

Περὶ τοῦ καπετὰν πασιᾶ, ὁποῦ τὸν κράζει ὁ βασιλεὺς

	Κράζει τὸν καπετὰν πασιᾶ, καὶ λέγει του ἰτοιμάσου, στὴν Τήνον τὸ γληγορότερο νὰ πᾶς μὲ τ' ἄρματά σου. Στὴν Καπετάνια νὰ μπῆεις μὲ ὄλην τὴν συντροφιά σου, ἀπόστα σοῦ τὴν ἔφτιασα νὰ δεῖξεις τὴν ἀνδρεία σου. Αὐτ' εἶναι ὁποῦ ὀνομάζεται ἡ πρώτη ἡ σουλτάνα, νὰ δώσεις μέγα πόλεμο εἰς τὴν ἄρματα βενετσιάνα. Μ' ἄλλα πενήντα τέσσαρα καλὰ ἄρματωμένα, νὰ τὰ ἔχεις στὸ κουμάντο σου ποῦ θέλεις τὸ καθένα.	85
	Καὶ δώδεκα μπαρμπαρέσικα νὰ γράψομεν νὰ ῥθοῦν, ὅλα ὁποῦ βούλειςαι κοντὰ σου διὰ νὰ τρέχουν.	90

Ε; εἰς τὸν Μωρία C 66 νὰ τόνε συντροφεύσει *ho scritto*; νὰ τὸν ἐσυντροφεύσει A 70 κι ἄρχισαν A; κ' ἄρχισαν B; κι ἄρχισε E, τὰ παιγνίδια του A, E; τὰ παιγνίδια του B 71 κι ὀπίσω *ho scritto*; καὶ ὀπίσω A, καβάλα *ho scritto*, B, E; καββάλα A 73 νὰ ῥθει *ho scritto*; νάρθει A 75 ἐπρόσταζε *ho scritto*; πρόσταζε A; ἐπρόσταζε E 76 ἄλλους στέλ' εἰς A, B, C; ἄλλους στέλλει εἰς E 77 οἱ κάμποι στολισμένοι *ho scritto*, E; οἱ κάμποι οἱ στολισμένοι A, B, C 83 ἰτοιμάσου *ho scritto*; τοιμάσου A 87 ἄρματα A; Ἀρμάτα E 91 μπαρμπαρέσικα A; μπαρμπαρέζικα C,

	Καὶ ὅλα μ' ἐπιμέλεια καλὰ ὀρδινιασμένα, ἀρματωμένα νὰ 'ν' καλὰ μὲ μπρούτζινα κανόνια.	
	Καὶ ὅλην τὴν ἀρμάτα μου σοῦ τήνε παραδίνω, νὰ πᾶς τὸ γληγορότερο μὲ πόλεμο στὴν Τῆνο.	95
	Εὐθύς τὸν ἐπροσκύνησε, πάντα στοὺς ὀρισμούς σου, κὶ ἂν δὲν κάμω τὸ χρέος μου κλίνομαι στοῦ σπαθιοῦ σου.	
	Μὲ δόξα καὶ τιμὴ πολλὴ νὰ βγεῖ ἀπὸ τὸ ντιβάνι, ὅτι ὁ βασιλιάς τὸν ἔνδυσεν ὀλόχρυσο καφτάνι.	100
	Τῶν μπέηδων ἐμίλησε πὼς ἔχομεν σεφέρι, οἱ γαλιότες, καὶ τὰ κάτεργα νὰ παίρνουν τὸ ἀσκέρι.	
A6r	Καὶ τὰ καράβια ὀρδίνιασε, διὰ νὰ κουρσάρουν, καὶ ὅλοι οἱ λεβαντίνιδες τὴν πάγα τους νὰ πάρουν.	
	Κι εὐθύς ἐμπαρκαρίσθηκε διὰ νὰ ταξιδέψει, ὄλ' ἡ ἀρμάτ' ἀπὸ κοντὰ νὰ τόνε συντροφέψει.	105
	Μὲ δόξα καὶ ὑπερηφάνεια ἀπέρνα τὸ Μπογάζι, μὲ ὅλην τὴν ἀρμάτα του στὴν Τένεδον ἀράζει.	
	Καὶ μία γαλιότα ἔστειλε στὴν Τῆνον μὲ τὴν βία, δίχως νὰ κάμουν πόλεμον νὰ δώσουν τὰ κλειδιά.	110
	Ὁ πρεβεδοῦρος τὸ λοιπὸν ὅπ' ὀριζε τὴν Τῆνο, τοῦ καπετὰν πασιᾶ ἔστειλε πὼς τὰ κλειδιά δὲν δίνω.	
	Ὅτι δὲν ἤξεύρω φανερὰ τὴν γνώμην ὅπου ἔχει, ὅτι δὲν τὸ ἤξεύρω βέβαια ἂν ἔχομεν ἀμάχη.	
	Καὶ ἡ γαλιότα γύρισε, κ' ἔδωσε τὰ μαντάτα, καὶ παρευθὺς ἐμίσησε μ' ὅλην του τὴν ἀρμάτα.	115
	Ἐπῆγε καὶ ἄραξε στὸ νησί, διὰ νὰ ξεμπαρκάρει, κ' ἔδωσε τὴν ὀρδινιά γλήγορα νὰ τὸ πάρει.	
	Οἱ γαλιότες, καὶ τὰ κάτεργα ἔκαναν τὸ ντεσμπάρκο, τὸ κάστρο ἔβαλεν εὐθύς παντιέρες τοῦ Ἁγίου Μάρκου.	120
	Στὸν καπετὰν πασιᾶ ἔστειλε γιὰ νὰ τοῦ μιλήσει, τὸ κάστρο νὰ τὸ δώσουνε δίχως νὰ πολεμήσει.	
	Παρὰ νὰ εἶναι ἐλεύθεροι νὰ μὴν τούσε σκλαβώσουν, ὡς κι αὐτὸ τὸ πρᾶγμα τους, ὅλο νὰ τοὺς τὸ δώσουν.	

νὰ ῥθοῦν *ho scritto*; νὰ ἔρθουν A 93 μ' ἐπιμέλειαν A, E; μὲ ἐπιμέλειαν C 94 νὰ 'ν' *ho scritto*; νὰν A 95 τήνε παραδίνω *ho scritto*; τὴν ἐπαραδίνω A 99 νὰ βγεῖ *ho scritto*; νὰ ἔβγει A, ντιβάνι A, B; Ντιβάνι E 100 βασιλιάς *ho scritto*, C; βασιλέας A, E; 102 οἱ γαλιότες *ho scritto*; ἡ γαλιώταις A, B 103 καράβια A; Καράβια B, C, D, E 104 λεβαντίνιδες A, B, C; Λεβαντίνιδες E 105 Κι εὐθύς *ho scritto*; Κ' εὐθύς A 106 ἀρμάτ' ἀπὸ A; Ἀρμάτ' ἀπὸ E, νὰ τόνε συντροφέψει *ho scritto*; νὰ τὸν ἐσυντροφέψει A 109 γαλιώτα A; Γαλιώτα E 115 γαλιότα γύρισε *ho scritto*; γαλιότ' ἐγύρισε A 116 ἀρμάτα A; Ἀρμάτα B, C, E 117 νησί A; Νησί E 118 κ' ἔδωσε *ho scritto*; καὶ ἔδωσε A 119 τὸ ντεσμπάρκο A, C; τὸ ντεσμπάρκου B, τὸν ντεσμπάρκου E 121 Στὸν *ho scritto*; Εἰς τὸν A, μιλήσει *ho scritto*; ἐμιλήσει A, C; ὀμιλήσῃ E 123 νὰ ἦναι A, νὰ εἶναι B, C, νὰ μὴν τούσε σκλαβώσουν

	Οἱ Τοῦρκοι ὀλίγο στέκονται τὸν λόγον τους νὰ δώσουν, καὶ ὕστερα ἐβουλήθηκαν γιὰ νὰ τούσε σκλαβώσουν.	125
	Κ' ἔνα μπέγη ἄφησε τὸ κάστρο νὰ φυλάξει, καὶ ὄλον τὸν ραγιά γιὰ νὰ τὸν ὑποτάξει.	
	Τοὺς ἄλλους πέρνει ἀπὸ κοντά, κανένα δὲν ἀφήνει, ὅτι ἤθελε πάγει νὰ βρεῖ ἄρματα τοῦ Δολφίνη.	130
	Μὰ ὁ βεζίρης τοῦ ἔγραψε, καὶ τὸ 'στείλε φερμάνι, ὅτι ἀπὸ τὸν Μοριά παρέκει νὰ μὴν πάνει.	
	Κάμε τὸ γληγορότερον νὰ ἔρθεις μὲ τὴ βία, στεριά καὶ πέλαγο νὰμποῦμεν εἰς τὸν Μορία.	
A6v	Νὰ μὴν μὰς ἔρθει τὸ λοιπὸν κανένα ἐναντίο, κι ἀπὸ κακὴ κυβέρνηση νὰ χάσομεν καὶ τὰ δύο.	135
	ἽΟτι ὁ Μοριάς εὐρίσκεται πολλὰ ἄρματωμένος, ὄτ' εἶναι ὄλος ὁ ραγιάς στ' ἄρματα μαθημένος.	
	ἽΟτι ἔχει κάστρια πολλὰ, κ' εἶναι δυναμωμένα, μὲ πάσα χρειαζόμενα, τὰ ἔχει ἄρματωμένα.	140
	Κ' ἔλα τὸ γληγορότερον δίχως ὀρδινία μου ἄλλη, στεριά καὶ πέλαγο νὰ κλείσομεν τ' Ἀνάπλι.	

Περὶ τοῦ ἀρίβου τοῦ βεζίρη εἰς τὴν Λάρισσα

	Εἰς τὴν Λάρισσα ἐριβάρησε πρὶν τὸ μεσημέρι, τὸ σαλαβάτι του ἔκαμε, ποὺ εὐρέθη τὸς' ἄσκέρι.	
	Καὶ παρευθὺς ἐπρόσταξε ὅλους τοὺς μοραῖτες, ὀπίσω νὰ γυρίσουνε νὰ πάρει ἀνατολίτες.	145

Περὶ τὸ πῶς ἐριβάρησεν εἰς τὴν Θῆβα

	Στὴν Θῆβα ἐριβάρησε, καὶ κράζει τοὺς πασιάδες, νὰ ῥθουν τὸ γληγορότερο νὰ κάμουνι ντουγάδες.	
	Καὶ παρευθὺς ἐπρόσταξε τ' ἄσκέρι νὰ μετρήσει, καὶ μετρημὸν δὲν εἶχασιν ὡς τὸ πολὺ μελίσι.	150
	Τὸ σαλαβάτι του ἔκαμε, καὶ ἄρχισε νὰ στείλει, ὄλο τὸ ἄσκέρι του, νὰμποῦνε εἰς τὸ Ξαμίλι.	
	Λοιπὸν τώρα γροικήσετε, νὰ μάθετε τὸ τέλος, ἂν μὲ βοηθήσει ὁ λογισμὸς, ἢ γνώσις καὶ τὸ μέλος.	

ho scritto; νὰ μὴν τοὺς ἐσκλαβώσουν A **126** νὰ τούσε σκλαβώσουν *ho scritto*; νὰ τοὺς ἐσκλαβώσουν A **130** ὅτ' ἤθελε *ho scritto*; ὅτι ἤθελε A βρεῖ *ho scritto*; εὐρεῖ A Δολφίνη A; Τολφίνη C **131** τὸ 'στείλε *ho scritto*; τότεστελε A **132** παρέκει *ho scritto*; παρέκι A **136** κι ἀπὸ *ho scritto*; καὶ ἀπὸ A **143** Στὴν *ho scritto*; Εἰς τὴν A, Μεσημέρι A; μεσημέρι E **144** τὸς' ἄσκαῖρι A, B, D, E; πόσο ἄσκαῖρι C **145** μωραῖτες A; Μωραῖταις E **146** ἀνατολίτες A, B, C, D; Ἀνατολίταις E **147** Στὴν *ho scritto*; Εἰς τὴν A **148** νὰ ῥθουν *ho scritto*; νὰ ἔρθουν A **152** ξαμίλι A; Ξαμίλι E **153** μέλος A; τέλος E **157** τὸ λιγότερον *ho scritto*; τὸ ὀλιγώτερον

Ὅποιος νὰ μάθει τὸ λοιπὸν κ' ἔχει περισσὸν πόθον, 155
 τ' ἄσκερι πού ἀπέρασε κ' ἐμπῆκεν εἰς τὴν Κόρθον.
 Νὰ ἦτον τὸ λιγότερο χιλιάδες πεντακόσιες,
 μὰ ἐγὼ δὲν εἶμαι βέβαιος τὸ πῶς νὰ ἦτον τόσες.
 Ἀνθρωπος νὰ συλλογισθεῖ, καλὰ νὰ τὸ λογιᾶσαι,
 εἰς ποῖα γῆ εὐρίσκεται νερὸ νὰ τοὺς χορτάσει; 160
 Ἡ γῆ πολλὰ ἦτον ἄνυδρος, καὶ νερὸ δὲν εὐρίσκαν,
 καὶ ἀπὸ τὴν κάψη τοῦ ἡλίου στὴ στράτα ἀπεθνήσκαν.
A7r Τόσο πλῆθος τοῦ λαοῦ ποτάμια ἐξεραΐναν,
 κὶ ἀπὸ τὴν δίψα τὴν πολλὴν στὴ στράτα ἀναμέναν.
 Στὴν Κόρθον ξεύρω τὸ λοιπὸν, πῶς ἔβραζαν σιτάρι, 165
 ὅπου τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ψωμί δὲν ἠύρισκε νὰ πάρει.
 Καὶ ὅτι ἐριβάρησε στὴν Κόρινθον κονεῦει,
 στέλνει τὸ γληγορότερο, καὶ τὰ κλειδιά γυρεύει.
 Ἡ Κόρθο τ' ἀποκρίθηκε, πρῶτα πάρε τ' Ἀνάπλι,
 καὶ τότε σοῦ τὰ δίνωμεν μὲ τὴν χαρὰ μεγάλη. 170
 Δίχως νὰ γένει πόλεμος ἐμεῖς νὰ προδοθοῦμεν,
 φαίνεται πέρνωμεν σολδιά, τὸ κάστρο τὸ πουλοῦμεν.

Ἀπόκρισις τοῦ Βεζίρη πρὸς τὴν Κόρινθον

Ἐλόγιαζα νὰ ἴσαστε κατὰ τὴν προσταγὴ μου,
 μὰ θέλω τὸ γληγορότερο νὰ ῥθω μὲ τὸ σπαθί μου.
 Καὶ παρευθὺς ἐπρόσταξε νὰ βγάλουν μπαταρίες, 175
 τὴν Κόρθο νὰ τὴν πολεμοῦν ἀπ' ὅλες τὲς μερίες.
 Ἐξ' ἡμέρες τὴν πολεμᾷ, Σαββάτο κάμνει κβέρα,
 κὶ αὐτὸ τὸ κάστρο ἔβαλε τὴν ἄσπρην του παντιέρα.
 Καὶ πάτο τοῦ ἐγύρεψε τοὺς Φράγκους νὰ γλιτώσει,
 καὶ τοὺς Ρωμαιοὺς ἄδικα, ὅλους νὰ τοὺς σκλαβώσει. 180
 Ν' ἀνοίξει ἢθελεν ἡ γῆ καὶ νὰ τὸν χαντακώσει,
 ὄντας τὸ πάτο ἔκαμε γιὰ νὰ τούσε προδώσει.
 Ὁ ἥλιος νὰ εἶχε χαθεῖ, καὶ νὰ φανοῦν τ' ἀστέρια,
 νὰ δώσει τόσους Χριστιανούς στ' ἀγαρηνοῦ τὰ χέρια.
 Στὸν οὐρανὸν ἀκούονταν, ὁ θρῆνος πού φωνάζαν, 185
 οἱ Τοῦρκοι ὡσὰν τὰ πρόβατα, πού τοὺς διαμοιράζαν.
 Ἄλλοι στὴν ἀνατολή, καὶ ἄλλοι νὰ πᾶν στὴ δύση,
 κ' ἔκλαιγαν τὰ μάτια τους σὰν ἡ κατάκρυα βρύση.

A **164** κὶ ἀπὸ *ho scritto*; καὶ ἀπὸ A **165** Στὴν *ho scritto*; Εἰς τὴν A, Κόρθον *ho scritto*; Κόρινθον A; Κόρθον B, E **170** μὲ τὴν χαρὰν A; μὲ χαρὰν E **171** προδο-
 θοῦμεν A; παραδοθοῦμεν E **174** θέλω A, B; θέλη E, νὰ ῥθω *ho scritto*; ν' ἄρθω A,
 B **177** σαββάτο A; Σαββάτω E, βέραν A; κβέραν B, E

182 νὰ τούσε προδώσει *ho scritto*; νὰ τοὺς ἐπροδώσει **185** ὁ θρῆνος *ho scritto*;
 τὸ θρῆνος A **187** στὴν εἰς τὴν A **188** κ' ἔκλαιγαν *ho scritto*; καὶ ἔκλαιγαν A;

Ἀπὸ τὸν ἀναστεναγμὸν φωτίαν θέλουν κάμει,
καὶ ἀπὸ τὰ δάκρυα ὀπῶχυνα ἐγίνονταν ποτάμι. 190
Ἔπρεπε νὰ τρέμει ἡ γῆ, νὰ κλαῖσι τὰ λιθάρια,
πὼς ἀποκεφαλίζανε τὰ ἄξια παλληκάρια.

A7v **Περὶ πῶς ὁ βεζήρης ἐκίνησε διὰ τὸ θλιβερὸν Ἀνάπλι**

Ὁ βεζήρης ἔβαλε βουλὴν στὸ Ἄργος νὰ κατέβει,
τὴν Τρίτην τὸ ἀπόγιομα στὸν Ἄρμυρὸ κονεύει., 195
Καὶ τὴν Τετράδη τὴν αὐγὴν, γιὰ ὡς τὸ μεσημέρι,
γλήγορα κουβαλίσθηκε ὅλο του τὸ ἀσκέρι.
Τὴν ἴδιαν ὥραν ἔβαλε βουλὴν στ' Ἀνάπλι νὰ ζυγώσει,
καὶ εἰς τὸ παλεόκαστρο ἄρχισε νὰ τεντώσει.
Ὅλος ὁ κάμπος γέμωσε ὅκ τὰ πολλὰ παβιόνια,
ὡς τὸν χειμῶνα τὰ βουνὰ μὲ τὰ πολλὰ τὰ χιόνια. 200
Καὶ παρευθὺς ἐπρόσταξε τὸν τόπον νὰ μετρήσει,
ποὺ νὰ βρεῖ τὸν ἀρμόδιον, τ' Ἀνάπλι νὰ ἀποκλείσει.
Τὸν δραγουμάνον ἔστειλε, στ' Ἀνάπλι μὲ τὴ βία,
στὸν γενεράλη μὲ τὸ καλὸ, νὰ δώσει τὰ κλειδιά
Καὶ ὅ,τι λογιῆς καπίτουλα, ἐγὼ νὰ τοῦ τὰ πέψω, 205
ἄς κάμει, ὅ,τι χρειάζεται, καὶ ἐγὼ νὰ τ' ἀπογράψω.
Καὶ κάλλια νὰ τὸ δώσουνε δίχως νὰ πολεμήσουν,
καὶ κάνω τους καπίτουλα ὅ,τι λογιῆς θελήσουν.
Νὰ εἶναι πάντ' ἐλεύθεροι μὲ ὅλο τους τὸ πράγμα,
κι ἂν δὲν πιστεύουν μετ' αὐτό, ἐγὼ τοὺς κάνω γράμμα. 210
Κι ὡσὰν μοῦ φέρουν τὰ κλειδιά, τοὺς κάνω τὸ φερμάνι,
ὅποιος θέλει ἄς σταθεῖ καὶ ὅποιος θέλει ἄς πάνει.
Καὶ νὰ εἶναι πάντ' ἐλεύθερος, διὰ νὰ μὴν πλερώσει,
σὲ δέκα χρόνους κι ὀμπροστὰ νὰ τόνε χαρατσώσει.

Ἀπόκρισις τοῦ γενεράλη

Ὁ γενεράλης τ' ἀπεκρίθηκε μὲ πᾶσα ἐλευθερία, 215
πὼς τοῦ βεζήρη δὲν ἔχω ἐγὼ νὰ τοῦ δώσω κλειδιά.
Κι ἀνίσως καὶ θέλει τὰ κλειδιά, ἄς μοῦ κάμει τὴν χάρη,
στὸ Παλαμίδι κρέμονται, κι ἄς ἔλθει νὰ τὰ πάρει.

A8r Ἄν θέλει δίχως ἄργητα νὰ φύγει μὲ τὴν βία,

καὶ ἔκλαιαν B **196** γλήγορα *ho scritto*; ὀγλήγορα A **202** νά: per motivi metrici possiamo modificare la parola ἄβρεῖ *ho scritto*; ναύρει A **210** κι ἂν *ho scritto*; καὶ ἂν A **214** κι ὀμπροστὰ *ho scritto*; καὶ ὀμπροστὰ A, νὰ τόνε χαρατσώσει *ho scritto*; νὰ τὸν ἐχαρατῶσει A

χρεία δὲν ἔχω παντελῶς νὰ τοῦ δώσω τὰ κλειδιά. Δὲν ἔχω κάστρο ποταπό, ὡς καθῶς τὸ λογιάζει, μὰ ἔχω κάστρο Ξακουστό, ὁ κόσμος τὸ θαυμάζει. Ἔχω κάστρα δυνατά, βαλμένα μὲ τὴν τάξη, καὶ ὅποιος ἔλθει ἀπὸ κοντά, πρέπει ν' ἀναστενάξει.	220
Στὸ Παλαμίδι εὐρίσκονται καστέλια παινεμένα, ὅλα μὲ φόσες μάρμαρα καλὰ ἄρματωμένα. Ἐκεῖ οἱ Σκλαβούνοι εὐρίσκονται, τὰ ἄξια παλληκάρια, κ' ἔχω μορτάρια μπρούντζινα, ποὺ ρίχνουν τὰ λιθάρια. Κράζει ὅλους τοὺς προεστοὺς μπροστά του μὲ τὴν βία, πὼς ὁ βεζίρης ἔστειλε νὰ δώσω τὰ κλειδιά.	225
Τώρα λοιπὸν χρειάζονται σολδιά καὶ προθυμία, καὶ παλληκάρια καλὰ νὰ στέκουν εἰς τὰ φορτία. Μικροὶ μεγάλοι στ' ἄρματα νὰ εἴστε ὀρδινιασμένοι, ὅτι ὁ ἐχθρὸς εἶναι κοντά, καὶ δὲν μᾶς ἀναμένει. Καὶ ὅλοι τ' ἀπεκρίθηκαν, μὲ θάρρος πρόσταζέ μας, καὶ ὅλοι εἴμεθ' ἔτοιμοι διὰ τὸν πρίντζιπέ μας.	230
Ποτέ μας δὲν ἐλείψαμεν μὲ πᾶσαν προθυμίαν, διὰ νὰ δώσομεν σολδιά, καὶ ὅ,τ' ἔκαμε χρεία. Καὶ τώρα εἴμεθ' ἔτοιμοι, καὶ κουμαντάριζέ μας, νὰ κάμομεν ἀνταμοιβὴ κόντρα εἰς τὸν ἐχθρόν μας. Σολδιά ὅσα καὶ ἂν ἔχομεν νὰ εἶναι στὴ βουλή σου, καὶ ὅλοι μας μὲ τὸ κορμὶ πάντα στὴν προσταγὴ σου.	235
Ὅς εἶδες ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, μὲ τόσην προθυμία, πάντα μας δὲν ἐλείψαμεν, νὰ δώσομεν σολδιά. Καὶ ἄλλο ὅ,τι ἠμπορέσομεν μὲ ὅλο τὸ ἐδικόν μας, βοήθεια στὸν αὐθέντην μας, καὶ κόντρα στὸν ἐχθρόν μας.	240
Εἶδα τὴν καλὴν σας ὄρεξη, καὶ πᾶσαν προθυμίαν, θέλω νὰ τὰ γράψω τὸ λοιπὸν ὅλα στὴ Βενετία. Καὶ ὁ πρέντζιπες εἶναι καλός, νὰ τὸ ἀναποδώσει, μὲ πᾶσα δόξα καὶ τιμὴ νὰ σᾶς τὸ πλερῶσει.	245
Σταθεῖτε μὲ καλὴ καρδιά, καὶ μὲ πολὺ κοράγιο, καὶ ὅλοι σας μὲ τὰ ἄρματα, νὰ εἴστε στὸ μουράγιο. Μικροὶ μεγάλοι στ' ἄρματα, ὡς τὰ μικρὰ παιδιά, ὅλοι μας μὲ τὴν προθυμίαν ἀπάνω στὰ φορτία.	250

A8v

224 ν' ἀναστενάξει *ho scritto*; νὰ ἀναστενάξει A 225, 227 εὐρίσκονται A;
εὐρίσκονται B, C 241 στὴν *ho scritto*; εἰς τὴν A 243 τόσην A, C; πόσην B, D, E

Θυμότης τοῦ βεζίρη

Καὶ ὁ βεζίρης ὡς ἔλαβεν ὀπίσω τὰ μαντάτα, ἔστειλε παρευθὺς νὰ ἔλθει ἡ ἀρμάτα.	255
Καὶ ὅλος ἐθυμώθηκε κόντρα στὸν γενεράλη, καὶ ὅλος ἀναστέναζε, καὶ κράτειε τὸ κεφάλι. Καὶ παρευθὺς ἐπρόσταξε νὰ κόψει τὸ κανάλι, νερὸ νὰ μὴνε μπαίνει πλιό, στὸ ἔρημο τ' Ἀνάπλι.	260
ῴτι ἐξεφανήκανε στὸν κάμπο περπατώντας, στ' Ἀνάπλι κοντοζύγωναν μ' ἄλογα πηλαλώντας. Εὐθύς τὸ κάστρο ἄρχισε μὲ πάσα λογιῆς κανόνια, Καὶ οἱ Τοῦρκοι ἀπὸ τὸν φόβο τους ἔχαναν τὰ φακιόλια.	265
ῴλα τὰ κάστρα ἄρχισαν, καὶ ὅλες οἱ μπαταρίες, καὶ πόλεμον ἐδώσανε ἀπ' ὅλες τὲς μερίες. Κι οἱ Τοῦρκοι ἐτραβιχτήκανε ὀπίσω στὸ κρυονέρι, ὅλοι πεζοὶ με τ' ἄλογα, κρατώντας τα στὸ χέρι.	270
Βουλ' εἶχαν οἱ ἀγαρηνοί, τὴν στρατάν νὰ περάσουν, τὸ Παλαμίδι ἀπὸ κοντά, γλήγορα νὰ τὸ πιάσουν. Τὴν Πέφτην τὸ ἀπόγευμα ἐβγήκαν σκουραρία, τόσον πλῆθος καὶ ἄλογα, μαζί καὶ φανταρία.	275
Ρωμιόπουλα ἐβγήκασιν ἐκείνην τὴν ἡμέρα, ἐξήντα ἦταν ὅλα τους, καὶ εἶχανε παντιέρα. Κι οἱ Τοῦρκοι πλῆθος ἔτρεξαν, καὶ τὰ ἴβαλαν στὴ μέση, ποσῶς δὲν ἦταν βολετό, κανένα νὰ γλιτώσει.	280
Καὶ ὅλα ἐσυνάχθησαν καὶ πιάσαν μίαν πέτραν, καὶ ἄλλην ἐλπίδα δὲν εἶχαν, παρὰ εἰς στὴν παντιέρα. Ἡ Παναγία ἦτανε, σ' αὐτὴ ζωγραφισμένη, κι αὐτὴν ἐπερικάλιαν νὰ γλύσουν οἱ καημένοι.	285
B1r Καὶ παρευθὺς ἀρχίνισε τὸ κάστρο τοῦ Ντολφίνη, μὲ τὰ κανόνια τὰ πολλά, τοὺς Τούρκους δὲν ἀφήνει. Μὲ θαῦμα ἐκείνα ἐγλίτωσαν ἀνάμεσα στοὺς Τούρκους, ὡσὰν τ' ἀρνία τὰ μικρά, ἀνάμεσα στοὺς λύκους.	290
Παρὰ δύο ἐμείνασι στὲς πέτρες ἦταν κρυμμένα, Κι αὐτὰ οἱ Τοῦρκοι τὰ ἴβρηκαν, κ' ἐπῆγαν σκλαβωμένα. Ἀπὸ βραδὺς ἐκάμανε οἱ Τοῦρκοι ὄρδινία, Παρασκευὴ ξημέρωσε στὸ κάστρο μπαταρία. Τὸ Παλαμίδι ἄρχισε νὰ τὸ κανονιτζάρει, Καὶ γνώμην εἶχ' ὁ τύραννος, γλήγορα νὰ τὸ πάρει.	295

260 νὰ μὴνε μπαίνει *ho scritto*; νὰ μὴν ἐμπαίνει A **274** παντιέραν A; μπαντιέραν E **275** τὰ ἴβαλαν *ho scritto*; τάβαλαν A **277** πιάσαν *ho scritto*; πίασαν A **278** εἰς στὴν A; στὴν C, παντιέρα A; μπαντιέρα E **280** κι αὐτὴν *ho scritto*; καὶ αὐτὴν A **286** τὰ βρηκαν *ho scritto*; ταύρηκαν A

Σιγοῦρο τὸ εἶχε ὁ ἀγαρηνός, ὅτ' ἔταξε μεγάλα,
διὰ νὰ δώσει χάρισμα τοῦ κολονέλου Σάλα.
Φραντζέζος ἦτον τὸ σκυλί, καὶ δῖβουλος στὴ γνώση,
τ' Ἀνάπλι τὸ περίφημο, νὰ τὸ κατασκληρώσει.

Περὶ πῶς ὁ Σάλας ἔστειλε τὸν ἀγιουτάντε του εἰς τὴν Ἑγριππον μὲ ὅλα τὰ ντεσένια τοῦ Παλαμιδιοῦ

Τὸν ἀγιουτάντε ἔστειλέ του στὴν Ἑγριππον κ' ἐπῆγε, 295
τὸν γενεράλ ἐγέλασε, καὶ τοῦ εἶπε πὼς ἐφύγε.
Τὰ ντεσένια τοῦ Παλαμιδιοῦ τοῦ τὰ ἔδωσε κοντά του.
γιὰ νὰ τὰ δεῖξει τοῦ πασιᾶ, νὰ ἔχει τὸ χάρισμά του.
Καὶ τοῦ πασιᾶ ἐμίλησε, ἀφέντη θέλεις ξεύρει,
τὸ Παλαμίδι εὐρίσκεται στ' ἀφέντη μου τὸ χέρι. 300
Τὸ Παλαμίδι δύσκολα, νὰ πάρεις μ' εὐκολία,
ἂν ὁ Σάλας ὁ αὐθέντης μου δὲν κάμει προδοσία.
Ἔχει καστέλια μάρμαρο, καὶ φόσες ἀπὸ τὸ ἴδιο,
ὅπου ἐκεῖ ἐξοδιάστηκε τῆς Βενετιάς τὸ βίο. 305
Οἱ φόσες ἐφτιαστήκανε φόρτζα μὲ τὰ σκαρπέλα,
μπαρούτη τὰ ἐγέμιζαν τῆς μίνας τὰ φουρνέλα.
Τὸ Παλαμίδι εὐρίσκεται ὅλο του μία πέτρα,
καὶ χῶμα δὲν εὐρίσκεται νὰ κάμει παραπέτα.
B1v Οἱ μίνες τοῦ Παλαμιδιοῦ πολλὰ εἶναι ξακουσμένες, 310
ὅλες μὲ τὸ μάρμαρο ἔπιδέξια ἵνα κτισμένες.
Διὰ τοῦτο δὲν εὐρίσκεται, ἀνατολὴ καὶ δύση,
ἄνθρωπος νὰ εὐρεθεῖ τὲς μίνες νὰ γυρίσει.
Ἐγὼ τὰ ἤξεύρω τὸ λοιπόν, τὴν ὥραν ποὺ ἀρχίσαν,
Ἵσον ὅπου ἐφτιάστηκαν, καὶ ἐτελειωθῆσαν. 315
Κ' ἤξεύρω τὰ σεκρέτα τους τί ἔχει τὸ καθένα,
διὰ τοῦτο μοῦ παρέδωσαν ὅλα του τὰ ντεσένια.
Κάμε τὸ γληγορότερο νὰ στείλετε ἀσκέρι,
τὸ Παλαμίδι νὰ ἔχετε τοῦτο τὸ καλοκαῖρι.

Εὐχαρίστηση ὅπου κάνει ὁ πασιᾶς πρὸς τὸν ἀγιουτάντε τοῦ Σάλα

Ἄν εἶναι ἀλήθεια τὸ λοιπόν, τὰ λόγια ποὺ μοῦ λέγεις,
ἀπὸ τὴν βασιλεία χάρισμα νὰ ἔχεις ὅ,τι θέλεις. 320
Καὶ γράψε τοῦ αὐθέντη σου νὰ γίνεται χαζίρι.

295 Ἀγιουτάντε A, E; Ἀιουτάντε C 298 νὰ ἔχει *ho scritto*; νάχει A 304 ἐξο-
διάστηκε A, C, E; ἐφοδιάστηκε E 305 ἐφτιαστήκανε *ho scritto*; ἐφτιάστηκαν
A 310 ἔπιδέξια ἵνα *ho scritto*; πιδέξιαναι A 318 νὰ ἔχετε *ho scritto*; νάχετε A

	<p>πὼς ἀσκέρια στέλνομεν πολλά, μαζί μὲ τὸν βεζίρη. 'Ὡς ἐγνώρισθη καλά, Ἰούνιον τὸν μῆνα, ὄντας οἱ Τοῦρκοι ἔφθασαν, ὁ Σάλας εἶχεν ἄδεια τὴν μίνα. Οἱ Τοῦρκοι ἔρχονταν ὡσὰν τυφλοὶ νὰ δώσουν τὸ ρεσάλτο, καὶ ἤθελε γυρίσουσι ὅλοι τοὺς ἄνω κάτω. Πολὺ κακὸ τοὺς ἔκαμεν ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὅτι ὅλοι τοὺς ἔπρεπε νὰ πᾶν εἰς τὸν ἄερα. Οἱ Τοῦρκοι νὰ τοῦ εὐχαριστοῦν χαρίσματα μεγάλα, κι οἱ Χριστιανοὶ νὰ λέγουσιν ἀνάθεμα τὸν Σάλα. Τὸν ἀγιουτάντε του ἔκαμαν πρῶτον στὰ μουρτάρια, καὶ νὰ τόνε δουλεύουσε καὶ ἄλλα παλληκάρια. Πρῶτον τὸν ἐκάμασι διὰ νὰ μὴν δουλεύει, τοῦ ἔδωκαν κι ἄλογο καλὸ, διὰ νὰ καβαλικεύει. Καὶ τὸ Σαββάτο ἄρχισε τὲς μπόμπες νὰ προβάρει, στοῦ πρέντζιπε τὸ μαγαζί, ποῦ ἦτονε τὸ στᾶρι. Εἰς τὰ δεπόζιτα ἔριχνε τὲς μπόμπες μὲ τὴν βία, διὰ νὰ εὔρει τὴν μονετζιόν, νὰ πιάσουνε φωτία. Καὶ ἀπὸ τὸν Σάλα λόγιαζαν τὴν μίναν γιομισμένη, καὶ στέκουνταν στὸν πόλεμον ὡσὰν ἀνδρειωμένοι. Τὴν Κυριακὴν πολλῆ βοῆ ἔρχονταν «Ἄλλα, Ἄλλα», οἱ Σκλαβοῦνοι ἐτραβίχθησαν στὸ κάστρο στὴν Τανάλια. Καὶ οἱ Τοῦρκοι μὲ τὸν θυμόν, ἦρθαν ὡς μὲς τὴν φόσα, κι οἱ Χριστιανοὶ μὲ πόλεμο κορμιὰ τὴν ἐγεμῶσαν. Καὶ παρευθὺς ἐδράμασι στὴν μίνα μὲ φωτία, καὶ ὡς τὴν ἡύραν ἄδεια ἐγύρισαν μὲ βία. Στοῦ γενεράλη ἔστειλαν εὐθύς νὰ ἰδοῦνε τί ὀρίζει, οἱ Τοῦρκοι γλήγορα ἔβαλαν ἀπάνω μετερίζι. Μέρα καὶ νύκτα πολεμοῦν δίχως νὰ κλείσουν μάτι, καὶ πάσα βράδου ἔφευγαν τοῦ Σάλα οἱ σολδάτοι. Ἄνθρωπος ἑκατὸ χροῶν κανεὶς δὲν τὸ θυμᾶται, μέρα καὶ νύκτα πόλεμος, κανεὶς νὰ μὴν κοιμᾶται. Καὶ τὴ Δευτέρα τὴν αὐγὴν, μὲ φούρια τοῦ Βεζίρη, οἱ σκοτωμένοι ἔπεφταν στὲς πέτρες σὰν οἱ χοῖροι. Κι ὀπίσω τοὺς ἐμάζωναν πασιάδες μὲ σπαθία, καὶ μέσα στὴν φόσα ἔτρεχαν νὰ πέσουν μὲ τὴ βία. Καὶ τίποτε δὲν ἔκαναν, ὅλοι ἐκεῖ ρεστάρουν, ὁ βεζίρης θυμώθηκε πὼς δὲν μποροῦν νὰ τὸ πάρουν. Τὸ Παλαμίδι ὡς ἦτον δυνατὸν μὴν εἶχε προδοσία, ποτέ του δὲν τὸ ἔπερνε νὰ ἴθι ὄλ' ἡ Τουρκία. Μὰ ὁ προδότης ἦτανε, ὅπου τὸ κουμαντάρει,</p>	
		325
		330
		335
B2r		340
		345
		350
		355
		360

320 νὰ ἔχεις A; νὰχεις C **327** ἔκαμαν A; ἔκαμεν E **330** κι οἱ *ho scritto*; καὶ οἱ A **331** στὰ *ho scritto*; εἰς τὰ A **332** νὰ τόνε δουλεύουσε *ho scritto*; νὰ τὸν ἐδουλεύουσε A

πῶς ἦτανε τὸ βολετό, Τουῦρκος νὰ μὴν τὸ πάρει;
 Τὴν Τρίτην ἐριβάρησε τοῦ Τούρκου ἡ ἀρμάτα,
 τ' Ἀνάπλι νὰ φοβήσουε γιὰ νὰ δοθεῖ μὲ πάτα.

365 Ἀπὸ τοὺς μύλους ἄρχισε νὰ κάμει τὸ κορδόνι,
 στὸν Μαραθῶνα τὸ 'κλεισε κανεῖς νὰ μὴν γλιτώνει.
 Κάτεργα εἴκοσι τέσσαρα, καράβια ἐξήντα δύο,
 γαλιότες ἦτανε πολλές ποὺ φύλαγαν τριγύρω.

B2v 370 Στεριά πελάγου τὸ ἔκλεισε καὶ τὸ ἔβαλε στὴ μέση,
 ἀδύνατο ἦτον τὸ λοιπόν, τ' Ἀνάπλι νὰ γλιτώσει.
 Ρωμιόπουλα ἔβαλαν βουλὴν ἐκείνην τὴν ἡμέρα,
 στὸ μετερίζι τῶν Τουρκῶν νὰ πάρουν τὴν παντιέρα.
 Καὶ παρευθὺς ἐσάλτισαν ὄξω μὲ τὰ σκεπέτα,
 375 κι ὁ Σάλας ἔρριξε κοντὰ κανόνι μὲ σακέτα.
 Ἐλάβωσε πολλ' ἀπ' αὐτά, κ' ἐσκότωσε στὸν τόπον,
 καὶ τὴν ἀφορμὴ τοῦ κακοῦ τὴν ἔρριξε στὸν κάπον.
 Ὁ καπετάνιος μὲ θυμὸν, ἐφώναξε μεγάλα,
 διὰ ταῦτα τοῦ ἐχάρισε τὸν κολονέλο Σάλα.
 Τὴν Τετράδην ἐξημέρωσαν οἱ Τουῦρκοι μπαταρία,
 380 τὸ Παλαμίδι ἔδερναν μετὰ μεγάλην βίαν.
 Τὰ κάστρα τοῦ Παλαμιδιοῦ κανόνια μὲ τὴν μπάλα,
 τὴν μπαταρία τῶν Τουρκῶν ἐχαλάσαν μεγάλα.
 Ὁ Σάλας ὅπου ἦτον διβουλος πῶς εἶχε νὰ λογιᾶσει,
 385 τρέχει στ' Ἀνάπλι γλήγορα τὸν γενεράλη νὰ γελάσει.
 Μὲ τραδιμέντο τοῦ ἔδωσε τὴν φόρμα στὰ φορτία,
 γιὰ νὰ τοῦ δώσει θέλημα νὰ φτιάσουν τὰ καρφία.
 Ὁρδίνιασε καὶ ἔκαμαν καρφία διὰ κανόνια,
 390 ποὺ νὰ 'χει τὸ ἀνάθεμα ζωὴ του τὴν αἰώνια.
 Καὶ παρευθὺς τὰ ἔκαμεν ἀτσάλινα βαμμένα,
 ὅπου νὰ μὴν χαλοῦν ποτέ, οὔτε εἰς τὸν αἰῶνα.
 Τὸ μεσημέρι ἔδραμεν ὡς μανιωμένο φίδι,
 καὶ μὲ τὴν κάψη τοῦ ἡλιοῦ τρέχει στὸ Παλαμίδι.
 Καὶ ἄρχισε μὲ τὴν σπουδὴ, κανόνια νὰ καρφώσει,
 395 ὅτι εἶχε γνώμη τὸ σκυλί, τὸ κάστρο νὰ προδώσει.
 Καὶ ἄρχισε κ' ἐκάρφωσε τὰ πρῶτα τὰ μουρτάρια,
 ὅπου στοὺς Τούρκους ἔκαναν τὸν θρῆνο μὲ λιθάρια.
 Εἰς τ' ἄλλα κάστρα ἔστειλε τὸν κολονέλ Ζιλάδη,
 καὶ πλέον ἕτερα καρφία, νὰ μὴν ἰδοῦν οἱ σολδάδοι.
 Κάμε τὸ γληγορότερο κατὰ τὸ μπολετί μου,

360 νὰ 'λθει *ho scritto*; νάλθει A 363 ἐριβάρησε A; ἐρεβάρησε C 366 lo studio di Mò 'κλεισε *ho scritto*; lo studio di Mókλεισε A 369 στὴν *ho scritto*; εἰς τὴν A 373 ἐσάλτισαν A; ἐσάλπισαν E 374 κι ὁ *ho scritto*; καὶ ὁ A 377 μὲ θυμὸν ἐφώναξε *ho scritto*; μὲ τὸν θυμὸν ἐφώναζε A, C; μὲ θυμὸν ἐφώναξε E 388 νὰ 'χει *ho scritto*; νάχη A *chi ho scritto*; νάχη A 392 ἡλιοῦ A; Ἡλιοῦ E 395 κ' ἐκάρφωσε τὰ πρῶτα τὰ μουρτάρια *ho scritto*, C; κι ἐκάρφωσε τὰ πρῶτα τὰ μουρτάρια

	ὄτι εἶμαι σὲ περίκουλο νὰ χάσω τὴν τιμὴν μου.	400
B3r	Κι ὁ Ζιλιάδης ἐκάρφωσε κανόνια ποὺ κἀναν χρεῖα, ὁποῦ ἐκεῖνα ἐχάλαγαν Τούρκου τὴν μπαταρία. Καὶ τὴν Πέφτην τὴν αὐγὴν ἐπήγασιν ὅλοι οἱ ῥιτσάλοι, καὶ μεμοριάλι ἔδωσαν ὀμπρὸς στὸν γενεράλη. Πρέπει κ' ἐμεῖς νὰ ἠξεύρομεν σὰν τ' εἶναι ἡ αἰτία, ἂν ἔχομεν ν' ἀφήσομεν ὅλα μας τὰ φορτία. Καὶ ἔπρεπε τὴν εἶδηση νὰ δώσεις στὸν καθένα, κανόνια καὶ μουρτάρια, γιὰτ' εἶναι καρφωμένα; Κ' εὐθύς ἐκακοφάνηκε πολλὰ τοῦ γενεράλη, καὶ ἔστειλε καὶ τὸν ἔπιασε μὲ ὀρδινιά μεγάλη. Καὶ παρευθὺς τὸν ἔπιασαν Σκλαβοῦνοι καὶ σολδάτοι, τὸν Σάλα αὐτὸν τὸν ρέμπελο, ἀντάμα μὲ τὸν Ζιλιάδη. Καὶ παρευθὺς τὸν ἔσωσεν ἡ ἀδικία ἡ μεγάλη, τὰ παλληκάρια ποὺ ἐσκώτωσε τοῦ καπετάνιου Πάλη. Κι ὄντας τὸν ἐκατέβασαν ἀπὸ τὸ Παλαμίδι, ὁ γενεράλης παρευθὺς τὴν ὀρδινιά δίδει. Τὸν Σάλα αὐτὸν τὸν ἔδωσε τοῦ καπετάνιου Πάλη, καὶ τὸν Ζιλιάδη ἔστειλε νὰ πάγει στὸ καστέλι. Ὁ Σάλας ἀπὸ τοὺς Τούρκους λόγιαζε νὰ λάβει τὴν τιμὴ του, μὰ οἱ Ρωμαῖοι τὸν κάμασι, λιανὰ ὡσὰν τ' αὐτί του. Καὶ ὁ Ζιλιάδης ἔδειξε τὸ μπουλετί τοῦ Σάλα, καὶ δικαίωμα εἶχε πολλὰ, κ' ἔκραζε μεγάλα. Ὅπου τοῦ ἔγραφε στὸ μπουλετί, εὐθύς νὰ τὰ καρφώσει, καὶ νὰ ῥθει τὸ γληγορότερο γιὰ νὰ τὸν ἀνταμώσει. Τὴν Πέφτη τὸ ἀπόγευμα τοῦ Ἀναπλίου οἱ θρῆνοι, ὁποῦ οἱ Τούρκοι ἔπιασαν γραφάδες τοῦ Ντολφίνη. Ὅπου στ' Ἀνάπλι ἔγραψε μὲ βία τοῦ γενεράλη, πὼς τοῦ πελάγου ἔρχομαι μὲ δύναμη μεγάλη. Καὶ στάσου μὲ καλὴ καρδιά, πολέμα μὲ τὸ θάρρος, κ' ἔχω ἐλπίδα στὸν Θεὸ νὰ φύγει σὰν στὸ Ἄργος.	405 410 415 420 425 430

B3v Μάνητα τοῦ βεζίρη διὰ τὲς γραφάδες

Καὶ ὁ βεζίρης μὲ θυμό, σὰν εἶδε τὲς γραφάδες,
ἔστειλε τὸ γληγορότερο καὶ κρᾶζει τοὺς πασιιάδες.

A; καὶ ἐκάρφωσε τὰ μουρτάρια E 399 κατὰ A; μετὰ E, μπολετί A; μπουλετί E 401 Ki ὁ Ζιλιάδης A; Καὶ ὁ Ζιλιάδης C 403 ῥιτσάλοι ho scritto; φιτζάλοι A; ὀφιτζάλοι E 410 κ' ἔστειλε C; καὶ ἔστειλε E 411 σολδάτοι A; σολδάδοι E 415 Ki ὄντας ho scritto; Καὶ ὄντας A 422 κ' ἔκραζε ho scritto; καὶ ἔκραζε A; ἔκραξε E 430 κ' ἔχω ho scritto; καὶ ἔχω A, νὰ φύγει A; φύγω E 439 ἔβγαλε ho scritto; εὐγαλε A

Τὸν δραγουμάνο ἔβαλε νὰ τὲς Ξαναδιαβάσει, στὰ γόνατα ἐστάθηκε καὶ βαρυναστανάζει.	
Γιὰ ἰδέτε πασιάδες τὸ σκυλί, νὰ γράφει τόσο ἀλδίρι, δὲν ἐφοβήθηκεν οὐδὲν ἀρμάτα τοῦ βεζίρη.	435
Στέλνει τοῦ καπετὰν πασιᾶ γλήγορα τὰ μαντάτα, πῶς ὁ Ντουλφίνης ἔρχεται μὲ δυνατὴν ἀρμάτα.	
Κ' ἔβγαλε ἀνθρώπους γλήγορα, νὰ πάρωμεν τὸ κάστρο, ὅτι τοῦ πελάγου ἔρχεται μὲ δυνατὸ φουσάτο.	440
Παρασκευὴ ἦτον θλιβερή, συμβούλιον τοῦ βεζίρη, ὄλονυκτὶς νὰ εὔρεθεῖ τ' ἀσκέρι του χαζίρι.	
Καὶ παρευθὺς ἐπρόσταξε διὰ νὰ κονσουλτάρουν, τὸ Παλαμίδι ἀπὸ σπαθιοῦ γλήγορα νὰ τὸ πάρουν.	
Διαλαλισμὸν εὐθὺς ἔβαλε μὲ ὀρδινιὰ μεγάλη, στὸ Παλαμίδι νὰ εὔρεθοῦν ὄλοι μικροὶ μεγάλοι.	445
ἽΟλοι χαζίρι γίνετε στὸ κάστρο νὰ εὔρεθεῖτε, ἢ τὰ κλειδιὰ νὰ φέρετε, ἢ ὄλοι νὰ χαθεῖτε.	
Καὶ τοὺς πασάδες ἔστειλεν ὀπίσω ἀπὸ τ' ἀσκέρι, καβαλαρέοι νὰ εὔρεθοῦν μὲ τὰ σπαθιὰ στὸ χέρι.	450
Καὶ ὅσοι δὲν πάγουσι μπροστά, καὶ νὰ στραφοῦν ὀπίσω, κόψετε τὰ κεφάλια τους, καὶ νὰ σάσε τιμήσω.	
Καὶ τὸ Σαββάτο τὴν αὐγὴν, νὰ δώσετε ρεσάλτο, στὸ Παλαμίδι ἀπὸ σπαθιοῦ δίχως κανένα πάτο.	
Καὶ μὴν φοβᾶστε τίποτες, νὰ ἡξεύρετε ἀπὸ ἐμένα, ὅτι τὰ κανόνια τοῦ Παλαμιδιοῦ εἶναι ὅλα καρφωμένα.	455
ἼΗ ἀρμάτα ἐξεμπαρκάρισε τὸ ταχὺ στὸν Μαραθῶνα, τόσο ἀσκέρι δὲν ἐσυνάχθηκε ποτὲ εἰς τὸν αἰῶνα.	
Κάμποι καὶ ράχες τ' ἼΑναπλιοῦ, σὰν σύγνεφα μαυρίζουν, ἢ γῆ δὲν τοὺς ἐχώραε διὰ νὰ περπατήσουν.	460
B4r Καὶ ὅλη μέρα πολεμοῦν καὶ τίποτες δὲν κάνουν, πρέπει ὄλοι τους στὸν πόλεμον ἐκεῖ νὰ ἀπεθάνουν.	
Καὶ ὁ τραδιτόρος ἔδραμε κ' ἐπήγε στοῦ βεζίρη, καὶ λέγει του, τί πολεμᾶς καὶ χάνεις τόσο ἀσκέρι;	
Δὲν εἶναι κάστρα ποταπά, ὡς καθὼς τὰ λογιάζεις, μὰ εἶναι κάστρα φοβερά, τ' ἀσκέρι σου νὰ χάσεις.	465
Τὸ τρίτο ὀνομάζεται τὸ κάστρο στὴν Τανάλια, ἐκεῖ Σκλαβοῦνοι πολεμοῦν τὰ ἄξια παλληκάρια.	
Τὰ κάστρα ὀποῦ πολεμοῦν εἶναι ὅλα μινάδα, κ' ἐγὼ τὰς μίνας τους νὰ βρῶ τούτην τὴν ἐβδομάδα.	470
ἽΟλο τ' ἀσκέρι στ' ἄρματα νὰ κάμουν τὸ ρεσάλτο, κι οἱ μινადόροι ρεστάρουσι στὸ κάστρο ἀπὸ κάτω.	

451 Κι ὅσοι *ho scritto*; Καὶ ὅσοι **A** **467** ὀνομάζεται τὸ κάστρο *ho scritto*, **E**; ὀνο-
μᾶστρο **A**

Καὶ ἂν δὲν τοὺς εὖρ' ὡς ἔταξα, εἶμαι στὴν προσταγή σου,
καὶ δίνω τὸ κεφάλι μου νὰ εἶναι στὸ σπαθί σου.
Μὲ τὴν ζωὴ μου ὑπόσχομαι, καὶ κάμνω τέτοιο πάτο, 475
ὅτι ἡ μίνα νὰ βρεθεῖ πρὶν ἔλθει τὸ Σαββάτο.

Ἀπόκρισις τοῦ βεζίρη πρὸς τὸν ἀγιουάντε τοῦ Σάλα προδότου

Ἄν τὸ αὐτὸ ἐπιχειρισθεῖς νὰ κάμεις μὲ τὴν βία,
νὰ ἔχεις χάρισμα καὶ τιμὴν ἀπὸ τὴν βασιλεία.
Καὶ ἀπὸ ἔμένα χάρισμα ὅ,τι νὰ μοῦ ζητήσεις,
μὰ κάμε τὸ γληγορότερο τὴν μίναν νὰ γυρίσεις. 480
Καὶ τὸ Σαββάτο τὴν αὐγὴ δίδει φωτιὰ στὴ μίναν,
κ' ἐγύρισαν τοὺς Χριστιανούς, ὀλίγοι ἀνεμείναν.
Στὴ μίνα ἔδωσαν φωτιὰ, ὅπου ἦτον στὴν Τανάλια,
κ' ἐγύρισαν τοὺς Χριστιανούς, τὰ ἄξια παλικάρια.
Τὸ Παλαμίδι ἔβαλε τὴν ἄσπρη του παντιέρα, 485
καὶ οἱ ἀγαρηνοὶ ἐφώναζαν ἀπάνου εἰς τὸν ἄερα.
Ἡμεῖς ὀρδινία ἔχομεν, μὲ τὸ σπαθὶ νὰ μποῦμε,
καὶ αἷμα τὸ Ρωμαϊκό, σὰν λύκοι νὰ τὸ πιοῦμε.
B4v Ὅτι αὐτ' ἦταν οἱ ἐχθροὶ στὸ Μουσουλμὰν οἱ λύκοι,
στὸ Παλαμίδι ἔστεκαν σὰν μανιωμένοι λύκοι. 490
Τὸν Μουαμέτη ἔβριζαν, μαζὶ καὶ τὸν βεζίρη,
τώρα ποὺ βλέπουν τὸ σπαθὶ νὰ γένονται χαζίρι.
Νὰ κόψουν τὰ κεφάλια τους, νὰ πέφτουν τὰ κορμιά τους,
σήμερα νὰ χωρίζονται μανάδες τὰ παιδιά τους.
Οἱ Φράγκοι εἶχαν δίκαιο νὰ στέκουν ἀνδρειωμένα, 495
ὅτι ποτὲ δὲν ἔλαβαν χρεῖαν ἀπὸ ἔμένα.
Ὁ Πάλης ἦτον τὸ σκυλὶ μὲ τοὺς Ἀρβανιτάδες,
ὅπου ἦτον τοῦ βασιλέα μας παντοτινοὶ ραγιάδες.
Ὅπου στὸν πόλεμον ἔστεκαν, σὰν ἄξια παλληκάρια,
καὶ σήμερα τοὺς ἐθεωρεῖς, κορμιά δίχως κεφάλια. 500
Κ' εὐθύς στ' Ἀνάπλι ἔφθασαν φουσατό σὰν μελίσσι,
ὁ τύραννος ποὺ τὸ σύναξε ἀνατολὴ καὶ δύση.
Ἡ γῆ τὸ πέλαγο ἔπηξε ἀπὸ τὲς μπαντιέρες,
καὶ οἱ φωνὲς ἀκούονταν ἀπάνου εἰς τοὺς ἄερες.
Τ' Ἀνάπλι περικύκλωσαν ὅλο τριγύρου λέγω, 505
νὰ μὴν γλιτώσει μιὰ ψυχὴ, νὰ πάγει νὰ δώσει λόγο.
Πῶς τὸ Ἀνάπλι ἐβούλιαξε μὲ ὅλο του τ' ἄσκέρι,
σήμερα ἐπαραδόθηκε στ' ἀγαρηνοῦ τὸ χέρι.
Ποῖος ἔχει νοῦ καὶ λογισμὸ νὰ βλέπει τὸ ἄσκέρι,

493 πέφτουν A; πέσουν C βασιλέα A; Βασιλέα E 500 ἔθεωρεῖς A; ἔθωρεῖς C; θε-
ωρεῖς E 501 ἔφθασαν A; ἔφθασε E 503 πέλαγο ἔπηξε *ho scritto*; πέλαγ' ἔπη-
ξε A, C; πέλαγο ἔπηξε E

ὄλοι μέσα εἰς τὸν γιαλὸ μὲ τὰ σπαθιά στὸ χέρι. 510
 Καὶ ἄλλο δὲν ἐφαίνονταν κεφάλια καὶ σπαθία,
 μέσα στ' Ἀνάπλι ἔτρεχαν νὰ ἔμπουν μὲ τὴν βία.
 Δὲν ἐφοβόνταν τὸ λοιπὸν διὰ νὰ μὴν πνιγοῦνε,
 μὰ ἔτρεχαν μὲ τὴν σπουδὴν στ' Ἀνάπλι γιὰ νὰ μποῦνε.
 Τὴν ἴδιαν ἡμέραν ἔμπηκαν στ' Ἀνάπλι μὲ τὴ βία, 515
 τότε νὰ ἰδεῖς πῶς ἄρπασαν γυναῖκας καὶ παιδιὰ.
 Τὸ μεσημέρι ἐμπήκασι ἐννιά τοῦ Ἰουλίου,
 ὁ θρῆνος ἡ σκλαβία τοῦ περιφήμου Ἀναπλίου.
 Σαββάτο ἡμέρα ἐπάρθηκε, ἦτον κοντὰ τὸ γεῦμα,
 ποὺ μέσα στ' Ἀνάπλι ἔτρεχε σὰν τὸ ποτάμι αἷμα. 520
B5r Τότε νὰ ἰδεῖς τόσα κορμιά τῶν Χριστιανῶν κομμένα,
 καὶ νὰ μὴν ἐγνωρίζονται στὸ αἷμα κυλιμένα.
 Ὅσες γυναῖκες καὶ παιδιὰ εὐρίσκοντο στὸ κάστρο,
 τὸ πρόσωπόν τους ἔγινε σὰν τὸ κερὶ τὸ ἄσπρο.
 Ἀπὸ τὸν φόβο τὸν πολὺν ἔτρεμεν ἡ καρδιά τους, 525
 καὶ ἄρπασαν τὰ παιδιὰ τους ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά τους.
 Τὸν γενεράλη ἐθώρηγα νὰ τρέμει σὰν τὸ ψάρι,
 ὄντας τὸ ἐβγάζουν ζωντανὸ μέσα ἀπὸ τὸ διβάρι.
 Καὶ μὲ πολλὴ μανιότητα ἔρριξε τὸ σπαθί του.
 στὴν ἐκκλησίαν ἔμπηκε νὰ εἰπεῖ τὴν προσευχὴν του. 530
 Καὶ ἀπο μέσα τὸν ἔβγαλαν οἱ σκύλοι γιαντισάροι,
 καὶ μιὰ σπαθιά τοῦ εἶχασιν εἰς τὸ δεξί του χέρι.
 Μαντάμες ἔβγαλαν πολλές, κὶ αὐτὸν τὸν καστελάνο,
 ἀπὸ μέσα ὅκ τὴν Ἐκκλησίᾳ ποῦ ἔταν στὸ κάστρο ἀπάνω.
 Κὶ ὄλοι οἱ Τοῦρκοι ἀνέβηκαν στὸ κάστρο σὰν ξευτέρια, 535
 μὲ τὰ σπαθία ξεγύμνωτα, π' ἐβάσταγαν στὰ χέρια.
 Καὶ τότες ὅλος ὁ λαός, μία βολὴ φωνάζουν,
 κὶ ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τῆς καρδιᾶς νὰ βαρυναστενάζουν.
 Νὰ βλέπουν τὰ παιδιὰ τους ἀνάμεσα στοὺς Τούρκους,
 ὡσὰν τ' ἄρνια τὰ μικρὰ ἀνάμεσα τοὺς λύκους. 540
 Ἄλλος τὴν μάναν ἔπερνε, κὶ ἄλλος τὴν θυγατέρα,
 ὧ οὐρανὸ σκοτίνιασε ἐκείνην τὴν ἡμέρα.
 Ὡ Θεέ μου σκοτίνιασε τοῦ ἡλίου τὲς ἀκτῖνες,
 νὰ μὴν θωροῦν πῶς ἄρπασαν τὲς νέες κορασίδες.
 Ἀπὸ τὸν θρῆνο τὸν πολὺν, καὶ τὸ πολὺ τὸ αἷμα, 545
 ὁ ἥλιος ἐκοκκίνησεν ἀνάμεσα τὸ γεῦμα.
 Ὡ φρίξον, φρίξε οὐρανέ, ἀστέρια καὶ ἡ σελήνη,
 τ' Ἀνάπλι τὸ περίφημο μία ὥρα πῶς ἐγίνει.
 Τὸ πῶς ἐξεχωρίζονταν μανάδες, θυγατέρες,

509 τὸ ἀσκέρι *ho scritto*, E; τόσο ἀσκαῖρι A, C **519** γεῦμα A; γιέμα C **523** εὐρί-
 σκοντο A, E; εὐρίσκονταν C **526** παιδιὰ A, E; παιδιὰ C **531** ἔβγαλαν *ho scritto*;
 εὔγαλαν A **534** ποὺ ἔταν *ho scritto*; ποῦ ἦταν A, ὀκτὴν A; ἀπτὴν E **535** Κὶ ὄλοι
ho scritto; καὶ ὄλοι A **536** ξεγύμνωτα A; ξεγυμνωτὰ E **538** κὶ ἀπὸ *ho scritto*; καὶ
 ἀπὸ A **542** σκοτίνιασε *ho scritto*; σκοτίνιασαι A

	καὶ τὰ παιδιά τὰ μικρὰ δὲν εἶδαν τοὺς πατέρες.	550
	Οἱ κορασίδες οἱ εὐμορφες ὅπου ἦταν φυλαμένες, καὶ σήμερα τὲς ἔθωρεῖς γυμνὲς καὶ σκλαβωμένες.	
B5v	Ἄποὺ ποτὲ δὲν ἐβγαῖναν μήτε στὸ παραθύρι, τώρα ξυπόλιτες περπατοῦν στὴν τέντα τοῦ βεζίρη.	
	Ἦ Θεέ μου δῶσ' τοὺς ὑπομονή, κάμε δικαίαν κρίση, τὸ θρήνο ὅπου ἔκαμαν, στοὺς Τούρκους νὰ γυρίσει.	555
	Πῶς τοὺς ἐδιαμοιράσθησαν σ' ἀνατολὴ καὶ δύση, νὰ βλέπεις μάτια Χριστιανῶν νὰ τρέχουν σὰν τὴ βρύση.	
	Νὰ βλέπεις τὰ μικρὰ παιδιά στὲς στράτες περπατοῦσαν, οἱ Τούρκοι μὲ τὰ πόδια τους πῶς τὰ τσαλαπατοῦσαν.	560
	Οἱ μάνες νὰ φλογίζονται, νὰ καίγεται ἡ καρδιά τους, νὰ ἀρπάζουν τὰ παιδιά τους ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά τους.	
	Τοὺς ἄρχοντας καὶ ἱερεῖς σὰν καταφρονημένους, νὰ τούσε σέρνουν στὸ γιालὸ ὡς τὸ λαιμὸν πνιμένους.	
	Τὸ πέλαγο στράτα ἔκαμαν, τοὺς σκλάβους νὰ περνοῦνε, ὄλους ὡς τὸ λαιμὸ στὴν θάλασσα νὰ μποῦνε.	565
	Τὸ πέλαγος τοῦ Ἀναπλιοῦ, ὅπου ἦταν τὸ διβάρι, ὄλο σκλάβους τὸ γέμωσε σὰν νὰ ἦτανε παζάρι.	
	Ἄπο μέρσα τοὺς ἀπερνοῦν ὄλοι μικροὶ μεγάλοι, κι ὅποιος ἐλιγοθύμια, τ' ἔκοφταν τὸ κεφάλι.	570
	Ἦς πρόβατα τοὺς ἔβγαζαν ὦρα τὸ μεσημέρι, καὶ μὲ σπουδὴ τοὺς ἔσυρναν, τοὺς πᾶνε στὸ μαχαῖρι.	
	Οἱ πέτρες πρέπει νὰ ραγιστοῦν, τὰ δένδρα θέλουν κλάψει, ἀρχόντισσες εὐγενικὲς νὰ περπατοῦν στὴν κάψη.	
	Κορασίδες κι ἀρχόντισσες, ὁκ τὰ μαλλιά τὲς σέρνουν, κι ἀπὸ τὴν κάψη τοῦ ἡλίου λίγο νερὸ γυρεύουν.	575
	Τὰ νέα ἀνδρόγυνα νὰ θωροῦν τὸν καταχωρισμὸ τους, τὰ δάκρυά τους πῶς ἔτρεχαν ὁκ τὸ παράπονό τους.	
	Ἄπο τοὺς ἀναστεναγμοὺς φωτῖα θέλουν κάμει, καὶ ἀπὸ τὰ δάκρυα πῶχναν ἐγίνονταν ποτάμι.	580
	Ἦ Θεέ μου, καὶ νὰ ἦτανε στὸ ριζικὸ γραμμένο, τὴν ἡμαλωσίαν πῶλαβε τ' Ἀνάπλι τὸ καημένο.	
	Ἦστορία δὲν εὐρίσκεται στὴ γῆ στὴν οἰκουμένη, σὰν τὴν σκλαβίαν τ' Ἀναπλιοῦ νὰ εὐρίσκεται γραμμένη.	
B6r	Πολὸ τὸ ἔχω νὰ εὐρεθεῖ ἀνθρωπος, νὰ τὸ γράψει, καὶ νὰ ἔχει πέτρινη καρδιά, καὶ πάλιν θέλει κλάψει.	585
	Δράμετε κάστρια τοῦ Μοριά, βάλτε μεγάλοι θρήνοι, νὰ ἴδεῖτε τὴν μητέρα σας τ' Ἀνάπλι πῶς ἐγίνη.	
	Αὐτὸ ἦτανε ἡ καύχησις, κορόνα τοῦ Μορέα,	

545 γεῦμα A; γιέμα C **546** ἡλιος *ho scritto*; Ἡλιος E **550** πατέρες A; Πατέρες E **555** δῶσ' τοὺς *ho scritto*; δός τους A **558** τὴ βρύση *ho scritto*; ἡ βρύση A **567** διβάρι A; βιβάρι C **570** κι ὅποιος *ho scritto*; καὶ ὅποιος A **574** ἀρχόντισσες A; Ἀρχόντισσες E **576** κι ἀπὸ *ho scritto*; καὶ ἀπὸ A, Ἡλίου A; Ἡλιοῦ C **583** οἰκουμένη A; Οἰκουμένη E

κι ὅλα τοῦ ὑποτάζονταν σὰν τὸν ἀρχιερέα. 590
 Κλάψετε ὅλος ὁ Μοριάς, τ' Ἀνάπλι τὸ καημένο,
 εἰς μίαν ὥραν ἔμεινεν ὡσὰν χαρατωμένο.
 Ἔπαψαν οἱ ψαλμωδίες, κι ὅλες οἱ παρρησίες,
 καὶ ποῦ 'ναι ἡ στολή, ὅπου εἶχαν οἱ ἐκκλησίες;
 Νὰ ἤθελα βεβαιωθῶ ἀπὸ τὸν θεολόγον, 595
 νὰ γένουνε οἱ ἐκκλησιεὶς ἀχοῦρια τῶν ἀλόγων.
 Ποῦ 'ναι οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ ποῦ 'ναι ἡ παρρησία,
 καὶ σήμερα τοὺς ἐθωρεῖς ὅλους εἰς τὴν σκλαβία;
 Κλάψετε σεῖς οἱ ἱερεῖς, τραβᾶτε τὰ μαλλιά σας,
 ὅτι ἐχάσατε τὲς ἐκκλησιεὶς καὶ ὅλα τὰ ἱερά σας. 600
 Εἰκόνες οἱ εὐγενικὲς παλαιὲς ἱστορισμένες,
 καὶ σήμερα τὲς θεωρεῖς στὲς στράτες τσακισμένες.
 Πᾶσα ἐκκλησία ἦτανε μ' ἀσημί στολισμένη,
 καὶ ποῦ 'ν' ἐκεῖνοι οἱ σταυροὶ οἱ ἀσημοχρυσομένοι;
 Δράμετε κάστρια τοῦ Μοριά, δράμετε μὲ τὴν βία, 605
 κλάψετε ὅλα θλιβερά τὴν τόσην αἰχμαλωσία.
 Ἦ Θεέ μου δῶσε ὑπομονὴν εἰς τὴν Χριστιανοσύνη,
 καὶ εἰς τὲς ἀμαρτίες τοὺς κάμε ἐλεημοσύνη.
 Θυμόντας τ' ἀμαρτήματα νὰ κλάψουν νὰ λυποῦνται,
 μέρα καὶ νύκτα προσευχή, ποτὲ νὰ μὴν κοιμοῦνται. 610
 Ἦ Θεέ μου καὶ δὲν ἦτανε κανεὶς δίχως τὴν ἀμαρτία,
 καὶ εὐσπλαχνία νὰ γενεῖ εἰς τὰ μικρὰ παιδιά;
 Ἦ μέγας θρῆνος καὶ κλαυθμὸς ἐκείνην τὴν ἡμέρα,
 ὅπου τὰ παιδιά δὲν εἶδανε οὔτε μάνα οὔτε πατέρα.
 Κλάψετε μάτια θλιβερά, δάκρυα, νὰ μὴν σταθεῖτε, 615
 σήμερον φίλους καὶ συγγενεῖς νὰ τοὺς ἀπαρνηθεῖτε.
B6v Σήμερα ἄς κλαύσομεν πικρῶς, ὧ συγγενεῖς καὶ φίλοι,
 πὼς μᾶς ἐδιαιμοιράσθησαν ἀγαρηνοὶ οἱ σκύλοι.
 Σήμερα μὲ τὰ μάτια μας ἄς κάμομεν μιὰ βρύση,
 ὅτ' ἄνθρωπος δὲν βρίσκεται νὰ μᾶς παρηγορήσει. 620
 Καλύτερα νὰ εἴμασθην ὅλοι ἀπεθαμένοι,
 παρὰ στὰ χέρια τῶν Τουρκῶν ὅλοι μας σκλαβωμένοι.
 Ὅτι ἀλησμονούσαμεν φίλους μας καὶ παιδιά μας,
 τὴν σκλάβου τὰ βλέπομεν, καὶ καίεται ἡ καρδιά μας.
 Ποῖος ἄνθρωπος εὐρίσκεται νὰ μᾶς παρηγορήσει, 625
 πὼς μᾶς διαμοιρασθήκανε ἀνατολὴ καὶ δύση;
 Χάνει ἀδελφὸς τὴν ἀδελφή, τὰ τέκνα τὲς μητέρες,

587 τοῦ Μοριά *ho scritto*; τοῦ Μωριός A; τοῦ Μωριὰ E **590** κι ὅλα *ho scritto*; καὶ ὅλα A **593** κι ὅλες *ho scritto*; καὶ ὅλες A ὅλες *ho scritto*; καὶ ὅλες A **595** ποῦ 'ναι *ho scritto*; ποῦ εἶναι A **596** ποῦ' ναι *ho scritto*; ποῦ εἶναι A **607** δῶσε *ho scritto*; δόσαι A **605** τοῦ Μοριά *ho scritto*; τοῦ Μωριός A; τοῦ Μωριὰ E **620** βρίσκεται *ho scritto*; εὐρίσκεται A **626** διαμοιρασθήκανε *ho scritto*; διαμοιράσθησαν διαμοιράσθησαν A **635** Κι *ho scritto*; Καὶ A **637** Φιρμάνι *ho scritto*; Φερμάνι A, B; Φερμὰν E **645** νὰ 'τοιμάσει *ho scritto*; νὰ

σάν τί παρηγοριά ἔχουσιν οἱ μαῦροι οἱ πατέρες;
 Πόνον καὶ ἀναστεναγμὸν ποῦ ἔχει ἡ καρδιά τους,
 σήμερα νὰ χωρίζονται γυναῖκες καὶ παιδιά τους. 630
 Εἰς τόσον πλήθος τοῦ λαοῦ ἀμέτρητο φουσάτο,
 εἰς μίαν ὥραν ἐγύρισαν τ' Ἀνάπλι ἄνω κάτω.

**Περὶ τοῦ πῶς ἔδραμεν ὁ μαντατοφόρος, καὶ ἔδωκε τὰ συχαρίκια τοῦ βεζίρη,
 πῶς ἐπήραν τὸ θλιβερὸ Ἀνάπλι**

Καὶ συγχαριάρης ἔδραμε στὴν τέντα τοῦ βεζίρη,
 πῶς τὸ Ἀνάπλι ἐπήραμεν μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι.
 Κι ὁ βεζίρης ὀκ τὴν χαράν, ἄνοιξε τὸ ντιβάνι, 635
 τοῦ συγχαριάρη ἔδωσεν ὀλόχρυσο καφτάνι.
 Φιρμάνι γλήγορα ἔγραψε, στοὺς πασιάδες νὰ πέμψει,
 ὅτι ὄλους τοὺς σκλάβους τ' Ἀναπλιοῦ νὰ φέρουν νὰ τοὺς κόψει.
 Τὰ ἄλλα κάστρια τοῦ Μοριά, ν' ἀκούσουν νὰ τρομάξουν,
 ἄνδρες γυναῖκες καὶ παιδιά νὰ βαρυναστενάξουν. 640
 Για νὰ μοῦ στείλουν τὰ κλειδιά κατὰ τὴν προσταγὴ μου,
 καὶ ὁποιοιοῦ κάστρου δὲν ἔλθουν νὰ πάγω μὲ τὸ σπαθὶ μου.
 Διαλαλισμὸν εὐθύς ἔβαλε σὲ ὄλο του τ' ἀσκέρι,
 Ποῖος ἔχει σκλάβον γλήγορα μπροστά μου νὰ τὸν φέρει.
B7r Τὸν χαζνατάρη τοῦ ἐπρόσταξε σολδία νὰ τοιμάσει, 645
 τοὺς σκλάβους ὅπου ἔκοπτε τοὺς Τούρκους νὰ πληρώσει,
 Καὶ τὰ κεφάλια ὀπέκοπτε τὰ εἶχε ἀποκομμένα,
 τριάντα ζολῶτες ἔδωκε τοῦ Τοῦρκου στὸν καθένα.
 Τὸ μεσημέρι ἄρχισε, κ' ἔκοπτεν ὡς τὸ βράδυ,
 κ' ἐγέμωσε κορμιά πολλὰ ἓνα τρανὸ λιβάδι. 650
 Καὶ δὲν ἐλόγιασ' ἀσεβῆς κρίμα στὸ λογισμό του,
 νὰ φοβηθεῖ παραμικρῶς, νὰ πάψει τὸν θυμὸ του.
 Τὴν Κυριακὴν ἀρχίνισε, κ' ἔκοπτεν ὡς τὸ γεῦμα,
 κ' ἔτρεχε ἐκ τοὺς Χριστιανούς στὸ ποτάμι αἷμα.
 Καὶ παρευθὺς ἐσηκώθηκε, κ' ἐπήγε ὁ Σεῖσελάμης, 655
 καὶ θαρρετὰ τοῦ μίλησε, βεζίρη τί 'ν' ποὺ κάνεις;
 Δίνεις βασιλικὸ χαζνὰ νὰ κόφτουνται οἱ σκλάβοι,
 κ' ἐμεῖς τὸ γληγορότερο θέλομεν νὰ τὸ λάβει.
 Τῶν μουσουλμάνων δόθηκε νὰ κάμουνσι ντογάδες,
 ὄχι σολδιά νὰ δίνουνσι νὰ κόφτουν τοὺς ραγιάδες. 660
 Ὁ βασιλέας μᾶς ἔστειλε μὲ πᾶσαν ἐξουσίαν,
 ὄχι ραγιά νὰ κόφτομεν, νὰ δίνομεν σολδιά.
 Για κοίταξε καλὰ λοιπὸν τί λέγει τ' ἀλκουράνο,
 οἱ ραγιάδες νὰ δουλεύουσι διὰ τὸν μουσουλμάνο.

τοιμάσει A 650 κ' ἐγέμωσε *ho scritto*; καὶ ἐγέμωσε A 654 στὸ ποτάμι *ho scritto*;
 τὸ; ὡς τὸ ποτάμι A; ὡς ποτάμι 657 κόφτουνται A, B; κάφτουνται E

Κι ὅποιος κόψει ἓνα ραγιά ἔχει τὸ ἀναλέτι, 665
ὁποῦ στὸν κιαμπὲ εὐρίσκεται ἀπὸ τὸν Μωαμέτη.

**Περὶ πῶς ἔστειλεν ὁ βεζήρης τὸν Καραμουσταφὰ πασιὰ νὰ πάρει τὸ Καστέ-
λι τῆς Πάτρας**

Τὸν Καραμουσταφὰ πασιὰ ὀρδίνιασε καὶ στέλνει,
νὰ πάγει στὴν Πάτρα γλήγορα, νὰ πάρει τὸ καστέλι.
Καὶ παρευθὺς ἐπρόσταξεν ἀνθρώπους νὰ συνάξει,
ἢ κακὴ σκάλα νὰ φτιαστῆ κανόνια νὰ περάσει. 670
Στὸ Δράπανο ἐριβάρησε, καὶ εἶδε τὸ καστέλι,
καὶ παρευθὺς σηκώθηκε νὰ πάγει κοντὰ του θέλει.
B7v Κι ὅτι ἐζύγωσε κοντὰ, καὶ εἶδε τὸ ἀρματωμένο,
τὸ πρόσωπόν του ἔγινε σάν τὸν ἀποθαμένο.
Ὁ βεζήρης τὸν ἔστειλε μὲ ὀρδινιὰ μεγάλη, 675
ἂν δὲν τοῦ στείλει τὰ κλειδιὰ τοῦ κόφτει τὸ κεφάλι.
Καὶ παρευθὺς ὀρδίνιασε στὸν Νέπακτο καὶ στέλνει,
κανόνια νὰ τοῦ φέρουνε στὸ πέρα τὸ καστέλι.
Ἀπὸ ἐκεῖνα ἔλαβε βοήθεια μεγάλη,
ὅτι ἐκεῖνα ἐδίωξαν κάτεργα τοῦ Καββάλη. 680
Νεκρὸς ἐγένετ' ὁ πασιὰς ὅσο νὰ ἰδεῖ χαμπάρι,
ἂν ἦτονε τὸ βολετὸ τὸ κάστρο νὰ τὸ πάρει.
Καὶ ὄντας ἐσυγκλίθηκε τὸ κάστρο στὴ βουλή του,
ὅλος χαρὰ ἐγένετο καὶ κράζει τὸν Μουφτή του.
Ποτὲ μου δὲν ἐλόγιαζα μὲ τόσην εὐκολία, 685
οἱ Φράγκοι νὰ μοῦ δώσουνε ἐμένα τὰ κλειδιά.
Ἀρματωμένο τό 'δωσε μὲ ὅλα τὰ κανόνια,
πράγμα ὁποῦ δὲν τὸ ἤλιπζα ποτὲ εἰς τὸν αἰῶνα.
Δίχως νὰ κάμω πόλεμον ἀνθρώπους νὰ σκοτώσω.
καὶ τοὺς Ρωμαίους μοῦ ἔδωσε νὰ τοὺς κατασκλαβώσω. 690
Ὁ Μπράντης καὶ ὁ Τούκαρης, οἱ δύο κολονέλοι,
αὐτ' ἦτον ποὺ παράδωσαν τοῦ Τούρκου τὸ καστέλι.
Αὐτ' ἦτον ποὺ ἔκαμαν τέτοιας λογιῆς τὰ πάτα,
ποὺ νὰ 'θελαν βουλιάξουνε καὶ τσακιστοῦν στὴν στράτα.
Τὸ καστέλι χρεῖα δὲν εἶχε, νὰ πολεμάει δύο χρόνους, 695
ὅτι εἶχε Ρωμαίους πολλοὺς καὶ ὅλους τοὺς δραγόνους.
Οἱ κολονέλοι τό 'δωσαν μὲ ὅλα του τὰ κανόνια,
ποὺ νὰ 'χουνε τὴν κόλαση ζωὴ τους τὴν αἰώνια.
Ὁ πρέντζιπες ἐτύχαινε γιὰ νὰ τοὺς κάμει χάρη,
οἱ κολονέλοι νὰ κρεμαστοῦν στὸ ἓνα τὸ ποδάρι. 700

665 Κι ὅποιος *ho scritto*; Καὶ ὅποιος A **671** κ'εἶδε B; καὶ εἶδε A, D, E **673** Κι ὅτι *ho scritto*; Καὶ ὅτι A, κ'εἶδέ B; καὶ εἶδέ A, D, E **687** τό 'δωσε *ho scritto*; τόδωσε A **693** Αὐτ' ἦτον A, B; Αὐτ' ἦτονε E, τέτοιας λογιῆς *ho scritto*, B; τέτοια λογιῆς A, D, E **694** νὰ 'θελαν *ho scritto*; νᾶθελαν A

Ὅλ' ἡμέρα τοὺς ἔθρεφε, μὲ πάγα σὰν παιδιὰ του,
 καὶ σὲ μιὰν ὥραν χρείας του, ἔκαμαν τραϊτουργιά του.
 Ἔπρεπε τὸ λοιπὸν πλέον νὰ τοὺς τιμήσουν,
 νὰ τοὺς βάλουν στὸ κάτεργο ὅσο πού νὰ φοφήσουν.
B8r Ἐκεῖ νὰ τυραγνίζονται ζωὴ τους τὴν αἰώνια, 705
 ὅτι δὲν ἐθυμήθηκαν τοῦ ρένιου τὰ καπόνια.
 Καὶ τὰ τζεκίνια πού ἔπερναν πάγα σὰν κολονέλοι,
 γιὰ καλὴν εὐχαρίστηση ἔδωσαν τὸ καστέλι.
 Τὸν Μπράντη εἶδα στὴ Βενετιά, δίχως νὰ ἔχει μπαστοῦνι,
 μοῦ φάνει σὰν ψωράλογο, ὁποῦ ἦτον στὸ Γαστοῦνι. 710
 Ὁ Τούκαρης ἐμίσησε κ' ἐπῆγε στὴ Μισσήνα,
 κὶ ἀπὸ τὸν πλοῦτο τὸν πολὺν ἀποθνήσκει ὁκ τὴν πείνα.
 Καὶ ὕστερα τοῦ Ἀναπλιοῦ, τότε ἦλθαν οἱ Ταρτάροι,
 ὅτι πρῶτα τὸ εἶχε δύσκολο τὸν Μορέα νὰ πάρει.
 Στὸ Μοριά ἐλόγιαζε νὰ εὔρ' ἑκατὸ χιλιάδες, 715
 νὰ εἶναι εἰς τὰ ἄρματα ὅλοι τους οἱ ραγιάδες.
 Μὰ οἱ ραγιάδες δὲν εἶχαν πού νὰ ἀποκουμπίσουν,
 κανεὶς δὲν τοὺς ἐπρόσταζε διὰ νὰ πολεμήσουν.
 Κοπάδι χίλια πρόβατα, δίχως νὰ ἔχουν ποιμένα,
 οἱ λύκοι τὰ διαμοιράζονται, δὲν ἀφήνουν κανένα. 720
 Μὰ οἱ ραγιάδες τοῦ Μοριά, πῶς εἶχαν νὰ γλιτώσουν;
 Νὰ προσκυνήσουν ἔπρεπε, νὰ μὴν τούσε σκλαβώσουν.
 Οἱ Φράγκοι ὅλοι ἔμπηκαν, τὰ κάστρια νὰ φυλάξουν,
 καὶ τὸν Μορέα ἄφησαν, νὰ τόνε κατακάψουν.

Περὶ τὸ πῶς ἔστειλε τὸν Ἄσουμὰν πασιὰ διὰ νὰ καταπραῦνει τοὺς ραγιάδες

Τὸν Ἄσουμὰν πασιὰ ἔστειλε μ' ἄσκέρι ἑπτὰ χιλιάδες, 725
 νὰ πάγει μέσα στὸν Μοριά, νὰ πάψει τοὺς ραγιάδες.
 Στοῦ Ντάρρα πῆγε κ' ἐκόνησε, στὸν πύργο πού 'ν ἡ βρύση,
 καὶ τοὺς ραγιάδες ἔκραξε νὰ τοὺς εὐχαριστήσῃ.

697 τὸ ἔδωσαν *ho scritto*; τὸδωσαν A **712** κὶ ἀπὸ *ho scritto*; καὶ ἀπὸ A, ὁκ τὴν A;
 ἀπτὴν E; κτὴν B, τὸν πλοῦτο τὸν πολὺν *ho scritto*; τὸ πλοῦτος τὸ πολὺ A **714** Μω-
 ρέα A; Μωρία B, D, E **715** νὰ εὔρ' ἑκατὸ A; νὰ εὔρ' κατὸ B, E **719** νὰ ἔχουν
ho scritto; νᾶχουν A **722** νὰ μὴν τούσε σκλαβώσουν *ho scritto*; νὰ μὴν τοὺς
 ἐσκλαβώσουν **724** νὰ τόνε κατακάψουν *ho scritto*; νὰ τὸν ἑκατακάψουν.

- Χρυσοβίτζος, Ἄρκουδόμερα, κι οἱ Ἄλωνιστιάνοι,
 πού ἦτον ὅλοι τους τρελοί, καὶ γνώση δὲν τοὺς φθάνει. 730
 Διακόσιοι ἐσυμμαζώχθηκαν τὸν Τούρκον νὰ πατήσουν,
 μὰ δὲν τοὺς ἀπαράτησεν ὀπίσω νὰ γυρίσουν.
B8v Οἱ Βετινιώτες ἔκαμαν τὴν σπίγα νὰ τοὺς πιάσουν,
 τοὺς Τούρκους πήγαν ἀπὸ βραδὺς γιὰ νὰ τοὺς κατακλείσουν.
 Καὶ τὴν αὐγὴν ἀπὸ ταχὺ ὅλους τοὺς ἐπροδῶσαν, 735
 ἄλλους ἐπιάσαν ζωντανούς, κι ἄλλους ἐσκοτῶσαν.

**Περὶ τοῦ πῶς ἤῤα τὸν Ἐπίσκοπο τῶν αὐτῶν Βετινιώτων εἰς τὴν αἰχμαλω-
 σία μου, καὶ περὶ αὐτὸ τὸ γράφω ἐδῶ κοντά, ἵνα καταλάβετε τὴν βαρβαρό-
 τητά τους**

- Τὸ κρίο μὲ παρακίνησε κι ἡ πολλή ἢ πείνα,
 νὰ γράψω γιὰ τὸν ἀσκητὴ Ἐπίσκοπο Βετίνας.
 Ἄπὸ τ' Ἀνάπλι ἔρχομουν γυμνὸς καὶ πεινασμένος,
 στὰ χέρια τῶν ἀγαρηνῶν ἤμουνα σκλαβωμένος. 740
 Τὸ βράδυ μᾶς ἐκόνεψαν στὸν κάμπο στὸ καλπάκι,
 ποσῶς μιλιὰ δὲν εἶχαμεν ὄκ τὸ πολὺ φαρμάκι.
 Καὶ πῶς νὰ ὑπομείνομεν τοῦ κρίου ἢ τῆς πείνας;
 Ἐκείνην τὴν ὥρα ἐφθασεν ὁ ἴσκοπος Βετίνας.
 Ἐλάβαμεν παρηγοριὰ νὰ ἰδοῦμεν ἕναν ποιμένα, 745
 ὅτι εἶχε ψωμί κ' εἶχε κρασί δύο ἄλογα φορτωμένα.
 Τὸν εἶδαμεν κ' ἐχαρήκαμεν ὡς περὶ τὸν Μεσία,
 ὅτι μᾶς ἐπαρακίναε ἡ μαύρη μας ἢ χρεῖα.
 Ἕνα σάγισμα τοῦ ἐγύρεψα διὰ νὰ ξενυκτῆσω,
 ὅτι ὄκ τὸ κρίο τὸ πολὺ ἤμουνα νὰ ξεψυχῆσω. 750
 Δὲν ἐφτασεν ὁ ἄθλιος παρὰ νὰ μὴν μοῦ δώσει,
 μὰ ἐπῆρε τον ἢ βαρβαρότητα ἀκόμα νὰ μὲ μαλώσει.
 Κ' ἔκανε τὸν ἀσκητὴν, ἄς εἶναι εὐλογημένος,
 μὰ ἐμένα ψωμί δὲν μοῦ ἔδωσε, ὅπου ἤμουνα σκλαβωμένος.
 Τοῦ λύκου τὸ περπάτημα καὶ τὸ ἄλεπουτς τὴν γνώμη, 755
 καλόγερον ψεύδ' ἀσκητὴν ἄλλον δὲν εἶδ' ἀκόμη.
 Ὡς ὅπου δὲν ἤμουνα μοναχὸς μὲ Ἀλέξανδρο Καβοτόρτα,
 καὶ πῶς νὰ ξενυχτῆσομεν χωσμένοι μὲς τὰ χόρτα.
C1r Ὁ Κύριος ὄν γὰρ βούλεται ἀνθρωπον νὰ βοηθήσει,
 στέλνει ἄρτον ἐπιούσιον νὰ τότε κυβερνήσει. 760
 Ὡς εἶχαμεν τὴν ἀνάμνησιν, πού λέγει ὁ Δαβίδ,

729 κι οἱ *ho scritto*; καὶ οἱ **A** **740** ἤμουνα **A**; ἤμουνα **E**; ἤμουνα **B** **741** ὄκ τὸ **A**; ἀκτὸ **E**
747 κι *ho scritto*; καὶ ἡ **744** ἴσκοπος *ho scritto*; Πίσκοπος **A** **750** ὅτι ὄκ τὸ **A**, **B**;
 ὅτι ἀπτὸ **E** **752** ἐπῆρε τον *ho scritto*; ἐπῆρε τον **B**, **E**; ἐπῆρε τον **A** **753** Κ' ἔκα-
 νε *ho scritto*; Καὶ ἔκανε **A**

ἐκείνην τὴν ὥρα ἔφτασαν ἀνθρώποι ὄκ τὸ λιβάδι.
 Κ' ἕνας καλὸς Χριστιανὸς, Κανέλος τ' ὄνομά του,
 ἔβγαλε καὶ μᾶς ἔδωσε τ' ἀπανφόρεμά του.
 Οὗτος ἐφάνη Χριστιανὸς κατὰ τὸν θεῖο νόμο, 765
 ἐγδύθηκε τὸ φόρεμα, καὶ τὸ ἔδωσε στὸ δρόμο.
 Ὁ ἴδιος ἐτελείωσε τοῦ Χριστοῦ τὰ γεγραμμένα,
 ὅπ' ἔχεις δύο φορέματα, δῶσ' τοῦ πτωχοῦ τὸ ἕνα.
 Ὁ Χριστιανὸς δὲν σώνεται μὲ τὴν Χριστιανοσύνη,
 ἄν μὲ τὸ ἴδιο χέρι του δὲν κάμει ἐλεημοσύνη. 770
 Τοῦ ἴδιου πρέπει ἔπαινος καὶ εὐχαριστιὰ μεγάλη,
 ὅτι στὴν ἴδιαν ἀρετὴ παρακινουῦνται ἄλλοι.
 Τοῦ Φαρισαίου ἢ προσευχῆ, στὸν τόπον ἀναμένει,
 καὶ τοῦ Τελώνου ὁ στεναγμὸς στὸν οὐρανὸ ἀνεβαίνει.
 Ὁ Ἐπίσκοπος ἦτον σοφὸς τοὺς ἄλλους νὰ διδάξει, 775
 μὰ καλύτερα νὰ λείπουνται στὴν ἐδική του πράξι.
 Κ' ἐγὼ ἠξεύρω τὸ λοιπόν, πῶς ἔχω ἁμαρτία,
 νὰ μὴν γένω ἐξεταχτῆς σ' ἀνθρωπινὴ καρδιά.
 Ὅτ' ὁ Θεὸς εἶναι κριτὴς εἰς ἀνθρωπον τὸν καθένα,
 καὶ πόσον εἰς τὰ πρόσωπα τὰ ἱεροφορεμένα. 780
 Ὁ ἀνθρωπος μὲ τὰ μάτια του νὰ ἔκανε μία βρῦση,
 μὰ ἱερωμένον πρόσωπον νὰ μὴν κατηγορήσει.
 Καὶ πρέπει νὰ ἔχω συγχώρησι καὶ ἀπ' ὅλους εὐλογία,
 ὅτι μὲ ἐπαρακίνησε τῆς συμφορᾶς ἡ χρεία.
 Κ' ἔγραψα περισσότερο γιὰ τὸν ἀρχιερέα, 785
 ὅτι δὲν ἐθυμῆθηκε τὸν θρῆνο τοῦ Μορέα.

760 νὰ τότε κυβερνήσει *ho scritto*; νὰ τὸν ἐκυβερνήσει A **761** Δαβιδ A; Δαβιδι B
762 ὄκ τὸ A, B; ἀπτὸ E **768** ὅπ' ἔχεις A; ὅτ' ἔχεις E **764** ἔβγαλε *ho scritto*;
 εὔγαλε A **765** θεῖον A; Θεῖον E **768** δῶσ' του *ho scritto*; δὸς τοῦ A **779** Ὅτ'
 ὁ Θεὸς A; Ὅτι ὁ Θεὸς B, D, E

Περὶ τοῦ πῶς ὁ βεζίρης ἐβουλήθηκε νὰ ὑπάγει εἰς τὴν Μοθώνη

- C1v** Ἀπὸ τ' Ἀνάπλι ἐσηκώθηκε δύο ὥρες πρὶν ξημερώσει,
καὶ ἔστειλε τ' ἀσκέρι του στοὺς μύλους νὰ τεντώσει.
Καὶ ὡς τόσο ἄς καταλάβουσιν ὅσ' εἶναι μαθημένοι,
ὁ βεζίρης ἐβουλεύθηκε νὰ πάγει στὴν Μοθώνη. 790
Καὶ τότε ἐριβάρησαν στὸ Ἄργος οἱ Ταρτάροι,
καὶ ὀπίσω τοὺς ἔστειλε, κοντὰ νὰ μὴν τοὺς πάρει.
Κάλλια νὰ εἶχε δυσεντεριὰ νὰ τὸν κρατοῦν οἱ πόνοι,
ὅταν ἐσυμβουλευθῆκε νὰ πάγει στὴν Μοθώνη.
Τὴν Τετράδη ἐπρόσταξε νὰ φθιάσουε τὴν στράτα, 795
ἀμάξια νὰ περάσουε, καὶ ὅλα τὰ φουσάτα.
Διαλαλισμὸν εὐθύς ἔβαλε σὲ ὄλο του τ' ἀσκέρι,
ὅποιος πειράξει τὸν ραγιά, νὰ τοῦ κοφεῖ τὸ χέρι.
Κρυφούς εἶχε τζελάτιδες μὲ ὀρδιὰ μεγάλη,
καὶ ὅποιος ἐζουλούμιζε, τ' ἔκοφταν τὸ κεφάλι. 800
Ἀπὸ τοὺς μύλους σηκώθηκε νὰ πάγει στὴν Μοθώνη,
καὶ ὅπουθεν ἀπέρασε χορτάρι δὲν φυτρώνει.
Ὅλοι οἱ σκλάβοι τ' Ἀναπλιοῦ νὰ περπατοῦν στὴν κάψη,
ποῖος νὰ μὴν τοὺς λυπηθεῖ, κὶ ἀπὸ καρδιάς νὰ κλάψει;
᾿Ω πόσοι ἀναστεναγμοί, στὸν οὐρανὸν ἀκουσμένοι, 805
νὰ περπατοῦνε οἱ πεζοὶ στὴν κάψη διψασμένοι.
Ἀρχόντισσες εὐγενικὲς νὰ βαρυνασθενάζουν,
καὶ ἀπὸ τὴν κάψη τοῦ ἡλιοῦ ὀλίγο νερὸ φωνάζουν.
Τὴν ἔλεημοσύνην ὅπου ἔκαμαν εἰς τὸ νησὶ τοὺς Λάκκουσ,
τῶν Τούρκων ἔδιναν νερό, καὶ ἔκρυσαν τοὺς σκλάβους. 810
Στὴν Μοθώνη ἐριβάρησε, καὶ ἄρχισε νὰ τεντώσει,
τὸν κάμπον κὶ ὅλες τὲς ἐλιὲς παβιόνια νὰ γεμώσει.
Δίχως νὰ κάμει πόλεμο, νὰ βγάλει μπαταρία,
τὸν δραγουμάνον ἔστειλε νὰ δώσουν τὰ κλειδιά.

C2r Ἀπόκρισις τοῦ Πάστα

- Καὶ ὁ Πάστας ἀπεκρίθηκε καλὰ σὰν παλληκάρι, 815
εἰς τὸ κανόνι κρέμουνται, καὶ ἄς ἔλθει νὰ τὰ πάρει.
Εἶχε τόση καρδιά νὰ περάσουν δύο χρόνοι,
καὶ ὁ Τοῦρκος νὰ μὴν ἡμπορεῖ νὰ πάρει τὴν Μοθώνη.
Ὅτ' εἶχε τὴν ἐλπίδα του ὅλην εἰς τὸν Ντολφίνη,
ποτὲ του δὲν ἐλόγιαζε μονάχον τὸν ἀφήνει. 820
Τὴν Τρίτη τὸ ἀπόγευμα ἔρχονταν ἡ ἀρμάτα,
πρῦμα ἔχουνε τὸν καιρὸν μὲ τὰ πανιὰ γιομάτα.

790 στὴν *ho scritto*; εἰς τὴν Α **808** Ἡλιοῦ Α; Ἡλίου Β, D, E **812** κὶ ὅλες *ho scritto*;
καὶ ὅλαις Α **813** βγάλει *ho scritto*; εὐγάλει Α **815** Καὶ ὁ Πάστας Α; Καὶ ὁ Πά-
στας D; Καὶ ὁ Πάσας D **816** στὸ *ho scritto*; εἰς τὸ Α **817** καρδιά Α; καρδιά Β, D, E
821 ἔρχονταν *ho scritto*, D, E; ἔρχονται Α; ἔρχονταν Β

	Καὶ οἱ Τοῦρκοι τοὺς ἐφάνηκε πάρα πολύ στὸ μάτι, καὶ ὄλοι τοὺς ἐθαύμαζαν, ἔκαναν σαλαβάτι.	
	Ἐκραξε τὸν Τραγίναγα, καὶ δὴ ὅκ τὴν Διμιτζιάνα, ἂν ἡ ἀρμάτα π' ἔρχεται εἶν' ὅλη Βενετσιάνα.	825
	Ἐσεῖς καλὰ τὸ ἤξεύρετε, νὰ εἰπεῖτε τὴν ἀλήθεια, ποῖος Φράγκος εἶναι ἕτερος, ὁποῦ τοῦ πάγει βοήθεια.	
	Κ' ἐμεῖς καλὰ τὴν ξεύρομεν ὅλην τὴν δύναμή του, μὰ ἡ ἀρμάτα ποὺ ἔρχεται δὲν εἶν' ὄλ' ἐδική του.	830
	Τοῦ καπετὰν πασιᾶ ἔστειλε νὰ εἶναι ρετιράδος, ὅτι ὁ Ντολφίνης ἔρχεται μ' ἀρμάτα δεσπεράδος.	
	Καὶ τὸ ταχὺ ἐμίσησε ἡ ἀρμάτα τοῦ Ντολφίνη, κλαίγουσι καὶ ὀδύρουνται μονάχους τοὺς ἀφήνει.	
	Οἱ Τοῦρκοι ἔλαβαν θυμὸ διὰ νὰ πολεμήσουν, τὴν φόσα εἶχαν δυσκολιὰ πῶς νὰ τήνε γιομίσουν.	835
	Κι ὁ βεζίρης μὲ τὸν θυμὸ διαλαλισμὸ νὰ βάλει, ὅτι στὴν φόσα νὰ εὐρεθοῦν ὄλοι μικροὶ μεγάλοι.	
	Καμήλια καὶ ἀνθρώπους γλήγορα νὰ στείλουν μὲ τὴ βιάση, ἡ φόσα γιὰ νὰ γεμισθεῖ, τ' ἀσκέρι νὰ περάσει.	840
	Ἀπὸ τὸ κάστρο ἡ ὀρδιναῖα μὴν εἶχε καταφτάσει, ἔπρεπε ὅλον τὸν λαὸ ἐκεῖ νὰ τότε χάσει.	
	Δαίμονας τοὺς βοήθησεν ὅκ τὸν πνιμὸ νὰ γλύσουν, ὅπου τὸ κάστρο ἔβαλε παντιέρα νὰ μιλήσουν.	
C2v	Ὁ κολονέλ Σαλβάτιγος ἐβγήκε νὰ μιλήσει, καὶ τραδιμέντο ἔκαμε σκλάβον νὰ τὸν κρατήσει.	845
	Καὶ μὲ τὸ μίλημα ἠῦρηκαν τὴν πόρτα ἀνοιγμένη, καὶ μέσα οἱ Τοῦρκοι ἔμπηκαν, ὡς λύκοι μανιωμένοι.	
	Καὶ παρευθὺς μὲ τὸν θυμὸν ὄλοι τους μέσα μπήκαν, καὶ τοὺς δραγόνους ἔκοψαν, ὀλιγοστοὺς ἀφήκαν.	850
	Καὶ μὲ τὴν φέδε ἀνοιξαν, γιὰ νὰ συνομιλήσουν, καὶ τραδιμέντο ἔκαμαν σκλάβους νὰ τοὺς κρατήσουν.	
	Τὸν Πάστα σκλάβον ἔπιασαν, τὸν γενεράλ Ζαντζίκι, ποῖος νὰ ὑπομένει δύναται τὴν τόσην καταδίκη;	
	Ἐυπόλυτους τοὺς περπατοῦν μαζὶ μὲ τὸν Βαλτιέρη, μέσα στὴν κάψη τοῦ ἡλιοῦ, ὦρα τὸ μεσημέρι.	855
	Ποῖος νὰ ἔχει τόσην καρδίαν, καὶ νὰ τὴν ὑπομένει, ἀφεντάδες νὰ περπατοῦν γυμνοὶ καὶ πεινασμένοι;	
	Ὡ Θεέ μου Παντοκράτορα, καὶ κάμε ἐλεημοσύνη, νὰ λυπηθεῖς τοὺς Χριστιανοὺς στὸν θρῆνον ποὺ ἐγίνη.	860
	Ἀπὸ τοὺς ἀναστεναγμοὺς φωτῖα θέλουσι κάμει, καὶ ἀπὸ τὰ δάκρυα ποὺ ἔχυναν ἐγίνονταν ποτάμι.	

825 κτήν A; ἀπτήν E **830** ποὺ ἔρχεται A, D, E; π' ἔρχεται B, εἶν' ὄλ' ἐδική του A; εἶν' ὅλη ἐδική του B, D, E **831** ἔστειλε νὰ εἶναι A; ἔστειλε νὰ εἰπεῖ ν' ἦναι E **837** Κι ὁ *ho scritto*; Καὶ ὁ A **842** νὰ τὸνε χάσει *ho scritto*; νὰ τὸν ἐχάσει **843** ὅκ τὸν A; ἀπτὸν E **854** δύναται *ho scritto*, E; δύνεται A **856** τοῦ ἡλιοῦ A; ἡλιου B; τοῦ ἡλιου E **857** καρδίαν A, D, E; καρδιὰν B **858** περπατοῦν *ho scritto*; περπατοῦν A, B, D, E

Περὶ τοῦ πῶς ὁ βεζίρης ἔστειλε φερμάνι τοῦ βασιλέως πῶς ἐπῆρε ὄλον τὸν Μορέα

Φερμάνι ἔγραψεν εὐθύς, καὶ στέλνει μὲ τὴν βία,
 ἀπ' τὴν Μοθώνην στὸν βασιλιὰ πῶς πῆρε τὸν Μοριά. 865
 Εἰς τὸ ριζικὸ τοῦ βασιλιᾶ κ' εὐχή τοῦ Μπιαμπέρη,
 ἐπῆρα ὄλον τὸν Μοριά ἐτοῦτο τὸ καλοκαίρι.
 Καὶ ἄλλο δὲν μοῦ ἀπόμεινε ἀπ' τὴν Μονοβασία,
 κ' ἔστειλα τὸ γλιγορότερο νὰ φέρουν τὰ κλειδιά.
 Καὶ ὁ Ὀλάκης παρευθὺς ἐπῆρε τὸ φερμάνι,
 μέρα καὶ νύκτα περπατεῖ, στὴν Πόλη νὰ τὸ πᾶνει. 870
 Καὶ ὅτ' ἔσωσε στοῦ βασιλιᾶ, τὸ ἔδωσε μὲ τὴν βία,
 τὰ συγχαρῖκια τοῦ ἔδωσε, πῶς πῆραν τὸν Μοριά.
C3r Καὶ παρευθὺς ὁ βασιλιάς πολλὰ τοῦ καλοφάνει,
 καὶ τὸν Ὀλάκη ἔνδυσε μὲ πράσινο καφτάνι.
 Σπαθι, καὶ σαμουρόγouna, πολύτιμα χαζίρι, 875
 γιὰ νὰ τὸ στείλει στὸν Μοριά χάρισμα τοῦ βεζίρη.
 Καὶ ὅ,τι ἄλλο περισσότερο, πού 'ναι στὴ βασιλεία,
 γιὰ νὰ τοῦ κάμω χάρισμα πῶς πῆρε τὸν Μοριά.
 Πρὶν νὰ πηγαίνει ἠθέλησα γαμπρόν μου νὰ τὸν κάμω,
 τώρα γυρίζει νικητῆς νὰ κάμομεν τὸν γάμο. 880
 Τὸν πρῶτον Σιλιχτάρη τοῦ ὀρδίνιασε μὲ βία,
 Ὀλάκη μὲ τὸ χάρισμα νὰ πάγει στὸν Μοριά.
 Κ' ἔνα φερμάνι τ' ἔδωσε στ' Ἀνάπλι νὰ καθίσει,
 ὁ βεζίρης ἀπ' τὴν Μονοβασία στὸ Ἄργος νὰ γυρίσει.

Περὶ τοῦ πῶς ὁ βεζίρης γυρίζει διὰ τὴν Μονοβασία

Εἰς τὴν Μοθώνην ἄφησε παισιὰ νὰ κουμαντᾶρει, 885
 ὁ βεζίρης ὀπίσω γύρισε μὲ δόξα καὶ καμάρι.
 Ὅταν ὀπίσω ἐγύρισε κονεύει στο λιοντάρι,
 καὶ ἀπὸ τὴν Μονοβασία τοῦ ἦρθε τὸ χαμπάρι.
 Ἄνθρωπον ὅπου ἔστειλεν στὴν Μονοβασία,
 νὰ ῥθουν τὸ γλιγορότερο νὰ φέρουν τὰ κλειδιά. 890
 Τὸ κάστρο δὲν τὸ δίνουσι μὲ τόσην εὐκολία,
 ὅτι φαίνεται πῶς τὸ πουλοῦν, καὶ πέρνουνε σολδιά.
 Καὶ παρευθὺς ἐπρόσταξε τ' ἄσκέρι νὰ γυρίσουν,
 τὴν στρατάν ὄλην τοῦ Μυστρὸς μὲ βιά νὰ καθαρίσουν.

864 στὸν *ho scritto*; εἰς τὸν A **865** βασιλιὰ A; Βασιλιὰ B, E **866** ἐτοῦτο A; τοῦτο B, D, E **868** κ' ἔστειλα *ho scritto*; καὶ ἔστειλα A **869** Ὀλάκης *ho scritto*, B, D, E; ὀλάκης A **874** Ὀλάκη *ho scritto*, B, D, E; ὀλάκη A **878** κάμω A, B; κάμει D, E, πῆρε A; ἐπῆρε B, D, E **883** τ' ἔδωσε A; τοῦ ἔδωσε B, D, E **884** ἀπ' τὴν A; ἀπὸ τὴν B, D, E **889** στὴν *ho scritto*; εἰς τὴν **890** νὰ ῥθουν *ho scritto*; νάρθουν A, τὸ γλιγορότερον A; τὸ γλιγορότερον B, D, E **894** βιά A; βία B

- Καὶ δύο πασιάδες ἔστειλε, γιὰ νὰ τούσε βιάσει, 895
 γιὰ νὰ τὴν φτιάσουν γλήγορα, τ' ἀσκέρι νὰ περάσει.
 Καὶ ὅπουθεν ἀπέρασε γιὰ τὴν Μονοβασία,
 ἀμπέλια καὶ γεννήματα σὰν τὰ 'καψε ἢ φωτία.
 Καὶ εἰς τὸν κάμπον τοῦ Μυστρὸς ἀγνάντια τὸ γιοφύρι,
 εἰς μίαν ράχην ἔστησαν τὴν τέντα τοῦ βεζίρη. 900
- C3v** Ὁ κάμπος ὅλος μιὰ χαρὰ, σπαρμένος πρασινίζει,
 εἰς μίαν ὥραν ἔκαμε παβιόνια τὸν γεμίζει.
 τὴν μίαν ὥραν πράσινος, τὴν ἄλλην νὰ ἀσπρίζει.
 Μὲ προθυμία καρτερεῖ νὰ φέρουν τὰ κλειδία, 905
 ἄνθρωπον ὅπου ἔστειλε εἰς τὴν Μονοβασία.
 Καὶ τρεῖς ἡμέρες καρτερεῖ, δὲν ἔλαβε χαμπάρι,
 καὶ μὲ θυμὸ σηκώθηκε, καὶ πάγει νὰ τὴν πάρει.
 Στὴν στράταν τῆς Μονοβασιάς ὀλίγο νερὸ εὐρίσκαν,
 κι ἀπὸ τὴν κάψη τοῦ ἡλιοῦ στὴν στράτα ἀπεθνήσκαν. 910
- Ὅλ' ἢ προβίντζια τοῦ Μυστρὸς τὸ πράγμα εἶχεν σταλμένο,
 ὅλο εἰς τὴν Μονοβασία νὰ εἶναι φυλαγμένο.
 Ἄρχοντες τῆς Μονοβασιάς κακὰ τὴν ἐλογιάσαν,
 ὅλο τὸ πράγμα πού 'χανε στὸ κάστρο τ' ἀνεβάσαν.
 Ποτέ τους δὲν τὸ ἐλόγιαζαν νὰ βάλουν τόση γνώση, 915
 τὸ πράγμα ἦτον ἀφορμὴ νὰ τοὺς κατασκλαβώσει.
 Ὁ πρεβεδοῦρος ἄνοιξε κασέλες καὶ φορτζέρια,
 κι ὅλο τὸ πράγμα τὸ ἔβαλε στὰ ἐδικὰ του χέρια.
 Τὸ κάστρο ἐπαράδωσε, τὸ πράγμα νὰ γλιτώσει,
 καὶ τοὺς Ρωμαίους ἔδωσε νὰ τοὺς κατασκλαβώσει. 920
- Ἐγὼ τοὺς ἔστειλα νὰ ῥθοῦν καὶ νὰ σὲ προσκυνήσουν,
 καὶ μουνετζιὸν μοῦ ἐγύρευαν γιὰ νὰ σὲ πολεμήσουν.

Ἀπόκρισις τοῦ βεζίρη πρὸς τὸν πρεβεδοῦρο

- Ἐσὺ ἔβγαλε τὸ πράγμα σου, κ' ἐγὼ νὰ σὲ μπαρκάρω,
 καὶ τοὺς Ρωμαίους ἄφησε σκλάβους νὰ τούσε πάρω.
 Ἀσκέρια ἔστειλε πολλά, κοντὰ του μὲ τὴν βία, 925
 ὅτι δὲν τὸ ἐπίστευε νὰ δώσουν τὰ κλειδία.
 Καὶ ἔκοψε τοὺς προεστοὺς, τσ' ἄλλους στέλνει στὴν πόλη,
 στὸ μπάνιο νὰ τοὺς βάλουσιν εἰς τὴ ζωὴ τους ὅλη.
C4r Πολλὴ χαρὰ ὀπόκαμεν ἐκείνην τὴν ἡμέρα,

898 σὰν τὰ 'καψε *ho scritto*; σὰν τὰκαψε A, B; νάκαψε D, E **899** εἰς τὸν A; εἰς στὸν B, D, E **910** κι ἀπὸ *ho scritto*; καὶ ἀπὸ A **914** πού 'χανε *ho scritto*; π' οὐχανε A **917-20** A, B; E capitolo separato con titolo Ὁ Πρεβεδοῦρος παραδίδει τοῦ Βεζίρη τὴν Μονοβασίαν **918** κι ὅλο *ho scritto*; καὶ ὅλο A **922** γιὰ νὰ σὲ πολεμήσουν A, B; γιὰ νὰ πολεμήσουν E **924** νὰ τούσε πάρω *ho scritto*; νὰ τοὺς ἐπάρω A

ὅπου τὸ κάστρο ἔβαλεν ἐδικὴν του παντιέρα. 930
 Ποτέ μου δὲν τὸ ἐλόγιαζα μὲ τόσην εὐκολία,
 δίχως νὰ κάμουν πόλεμον νὰ δώσουν τὰ κλειδιά.
 Καὶ παρευθὺς ἐπρόσταξε πασιάδες καὶ χοτζιάδες,
 πὼς πῆρε ὅλον τὸν Μοριά νὰ κάμουσι ντουγάδες.
 Ὅπισω γυρίζει παρευθὺς μὲ δόξα καὶ καμάρι, 935
 ὅτι ἐκεῖ ἐτελείωσε Μοριά νὰ τότε πάρει.

Περὶ τοῦ πῶς ἐριβάρησε εἰς τὴν Τριπολιτζά

Ριβάρει στὴν Τροπολιτζά κ' ἔστειλε στ' Ἀνάπλι,
 καὶ τοῦ πασιᾶ τοῦ Ἀναπλιοῦ τοῦ ἤφεραν τὸ κεφάλι.
 Ἀπὸ τὴν Τροπολιτζά στοὺς μύλους νὰ κονέψει,
 ἐκεῖ ἔκαμε ἄλλον πασιά, τοῦ Ἀναπλιοῦ νὰ πέμψει. 940

Περὶ τῆς τελειώσεως, καὶ θρήνου τοῦ τρισαθλίου καὶ περιφανοῦς Μορέως

Ἄρχοντες, νὰ γροικήσετε μὲ τὴν καρδιά καημένη,
 τὰ βάσανα ποὺ ἔπαθε Πελοπόννησος ἡ καημένη.
 Ἡ Κόρθο καὶ τὰ ἐπίλοιπα πασαεῖς νὰ τὰ κλάψει,
 νὰ λυπηθεῖ ἀπὸ καρδιάς καὶ θλιβερά νὰ κλάψει.
 Καὶ τ' ἄλλα τὰ περικάστρα πὼς αἰχμαλωτισθῆκαν, 945
 ἀπὸ τὸ γένος τῶν Τουρκῶν καὶ καταρημαχθῆκαν.
 Ὅπου μὲ τὴν ἐπιβουλὴν ἐκεῖνος τὰ ἐπῆρε,
 ἔκαμε τέκνα ὄρφανὰ κ' ἐθρήνησαν οἱ χήρες.
 Ἴδετε ὅλοι τ' ἔκαμε, μῆτε ποσῶς ἐντράπη,
 ἀμὰχη δίχως ἀφορμή, ὅπου εἶχε τόση ἀγάπη. 950
 Κ' ἐχάλασε τὴν ἔνωση καὶ τὴν πολλὴν εἰρήνη,
 καὶ ἐπανῆλθον σκάνδαλα καὶ δάκρυα καὶ θρήνοι.
 C4v Ὁ βεζίρης ὅταν ἐγύρισε ἐννιὰ ἦτον Σεπτεμβρίου,
 εἰς ὄλην τὴν τελείωσιν Μοριά τοῦ τρισαθλίου.
 955 Στὸ Ἄργος ἐριβάρησε στὸν κάμπον νὰ κονέψει,
 ἀστραπὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ νὰ ἤθελε τὸν κάψει.
 Ἀπὸ τὸ Ἄργος ἄρχισε στοὺς μύλους καὶ Τζιβέρη,
 ὅλος ὁ κάμπος γέμωσεν ἐκ τὸ πολὺ τ' ἀσκέρι.
 Ταμπλουχανάδες ἔπαιζαν, ἄλογα χλιμτοῦσαν,
 σὰν τὰ πουλιὰ τὴν ἄνοιξη ποὺ γλυκοκελαδοῦσαν. 960
 Ἐκεῖ ἔβαλε διαλαλισμόν, δέκα μέρες νὰ κάμει,
 ὅτ' ἦτανε πολλὰ κοντὰ νὰ κάμει τὸ μπαϊράμι.
 Τὴν τρίτ' ἡμέραν ἔστειλε στ' Ἀνάπλι τόσ' ἀσκέρι,
 τὸ χάρισμα τὸ βασιλικὸ μπροστά του νὰ τὸ φέροι.
 Τετράδι ἦταν τὴν αὐγὴ, δύο ὥρες νὰ ξημερώσει, 965
 ἄρχισαν τὰ λαλήματα, κι ἡ δόξα του ἡ τόση.

937 κ' ἔστειλε *ho scritto*; καὶ ἔστειλε A 947 Ὁποῦ A, E; Ὁμοῦ B 958 ἐκ τὸ A;
 ὁκτὸ B; ἀπτὸ E

	Γεντέκια ἀρμάτωσε πολλά, στ' Ἀνάπλι νὰ τὰ πέμψει, μὲ τόσο πλῆθος τοῦ λαοῦ νὰ τάε συντροφέψει. ἽΟλοι μπροστά του ἤλθασιν ἡ διαλεκτὴ καβάλα, μικροὶ μεγάλοι ἔκραζαν ὅλοι τὸ Ἄλλα Ἄλλα.	970
	Καὶ ὅσοι ὅπου δὲν ἤξευραν ἐκίνησαν αἰφνίδια, οἱ στράτες ὅλες ἔτρεμαν ὅκ τὰ πολλὰ παιγνίδια. Ἄπὸ τὸν ποταμὶ Ἄρμυρὸ κρατοῦσαν ὡς τὴν Ἄρια, οἱ στράτες ὅλες γέμωσαν ὄλ' ἄλογα καθάρια. Καὶ στὸ Ἀνάπλι ἔφθασαν τὸ χάρισμα νὰ πάρουν, κι ὅλα τὰ κάστρα ἄρχισαν κανόνια νὰ σπαράρουν.	975
	ἽΟταν ὀπίσω γύρισαν, τίς ἡμπορεῖ νὰ διηγᾶται, τόση δόξα καὶ λαλήματα κανεῖς νὰ τὰ θυμᾶται; Οἱ στράτες ἐκουρνιάχιζαν, ἄλογα χλιμιτοῦσαν, καὶ τρεῖς ἀγάδες ὀμπροστὰ τὸ χάρισμα κρατοῦσαν.	980
	Καὶ ὅτι ἐζύγωσαν κοντά, ἔκαμαν τὸν ντουά τους, μικροὶ μεγάλοι ἔκραζαν, νὰ ζεῖ ὁ βασιλιάς τους. Τὴν σαμουρόγouna ἐφόρεσε μὲ δόξαν καὶ καμάρι, οἱ ἱμπεριάλοι τὴν ἐχάρηκαν στὸ Ντεμισιβάρι.	985
C5r	Κ' εὐθύς ἐζώσθη τὸ σπαθί, νὰ ἰδεῖ ἄν τοῦ ἀρέσει, ὄτ' ἔμελλε τῶν Ντουντεσκῶν νὰ πάγει διὰ πεσκέσι. ἽΕλόγιαζε σὰν στὸν Μοριά νὰ τὸν τιμήσουν πάλι, μὰ οἱ Ντουντέσκοι μὲ τὸ σπαθί τοῦ πήραν τὸ κεφάλι. Μήτε ντροπὴ τοῦ βασιλιά, πὼς ἦτον ἐδικὸς του, ὅπου στὴν θυγατέραν του, τὸν εἶχε γιὰ γαμπρόν του.	990
	Πὼς ἄρπαζαν τὰ ροῦχα του μὲ μάνητα μεγάλη, καὶ μὲ πολλὴν ἀνατιμὴν τό ἴσερναν τὸ κεφάλι. Χαῖρε ὅλη ἡ Ρούμελη, κ' ἐσὺ μαῦρε Μοριά, ὅτι αὐτός ἦτονε ὀπὸβαλεν ἀπάνω σου φωτία.	995
	Κλάψε, Μορέα θρήνησον, νύκτα καὶ τὴν ἡμέρα, τὸ πὼς ἐπαρὰδόθηκες στ' ἀγαρηνοῦ τὰ χέρια. Ποῦ εἶσαι Μοριά ὑπέρπλουτε, καὶ πύργε στολισμένε, σ' ἀγαρηνοὺς καὶ Χριστιανοὺς πάντα σου ζηλεμένε; Ποτὲ ὁ Μοριάς δὲν ἔπαυε νὰ ἔχει ἡσυχία, πολλοὶ πολέμοι ἐγίνηκαν ἀπάνου στὸν Μοριά.	1000
	ἽΟ Μοριάς πρέπει νὰ στορισθεῖ ὡς ἕνα περιβόλι, ποῦ ἴναι πολλὰ ὠραιότατον, καὶ τὸ ζηλεύουν ὅλοι. Ἄπὸ τὰ δένδρα τὰ καλά, παντᾶναι στολισμένους, καὶ ἀπ' ὅλα τὰ βασιλεία πάντα εἶναι ζηλεμένους. Εἰς τῶν ἽΕλλήνων τὸν καιρὸν ὡς γράφει ἡ ἴστορία, πολλοὶ πολέμοι ἐγίνηκαν, ἀπάνου στὸν Μοριά.	1005
	Στὸ παλαιὸν εὐρίσκονταν στρατιῶτες ἀνδρειωμένοι,	

972 ὅκ τὰ Α; ἀπτά Ε 975 στὸ *ho scritto*; εἰς τὸ Α 976 κὶ ὄλα *ho scritto*; καὶ ὄλα Α 992 τὸ ἴσερναν *ho scritto*; τόσερναν Α 1002 ποῦ ἴναι *ho scritto*; ποῦ-ναί 1008 ἔβγαῖναν *ho scritto*; εὔγαῖναν

	ἀπὸ τὴν Σπάρτα ἔβγαιναν ἄξιοι καὶ παινεμένοι. Ἀπὸ τὴν Σπάρτα ἔβγησαν τρακόσια παλληκάρια στὴν Κόρθον μέσα στοὺς Ἕλληνες ἐμπήκαν σὰν λιοντάρια.	1010
	Ἵλοι ἐκεῖ χαθήκασι παρ' ἕνας ἐγλιτῶσε, τὸν εἶδεν ἡ μητέρα του καὶ αὐτὸν τὸν ἐσκοτῶσε. Ἵποιοι διὰ τὴν πατρίδα του, καὶ τὴν ζωὴν του χάνει, πρέπει του ὡσὰν ἅγιος ὀλόχρυσο στεφάνι. Εὐρέτε μου τὴν σήμερον κανεῖν μὲ τόση γνώση, κανεῖς διὰ τὴν πατρίδα του παιδί του νὰ σκοτώσει.	1015
C5V	Ἵλοι ἔλαβαν θάνατον νὰ γλύσουν τὴν πατρίδα, κ' ἐσὺ ὀπίσω γύρισες καὶ μοναχὸν σὲ εἶδα; Αὐτὸ σοῦ πρέπει τὸ λοιπόν, καλλιᾶχῶ νὰ πεθάνεις, γιατ' ἂν δὲν ἦσουν ἄξιοι, δὲν ἔπρεπε νὰ πάνεις. Νὰ ἦτον καὶ τὴν σήμερον ἐκείνη ἡ προθυμία, τώρα Τοῦρκος δὲν ἔμπαινε νὰ ὀρίσει τὸν Μορία. Αὐτ' ἦτον ὅλοι στ' ἄρματα, πάντα ἀνδρειωμένοι, καὶ πάντα τους στὸν πόλεμον ἦτανε μαθημένοι.	1020
	Ἵ Ἀχιλλεὺς ἀπ' τὰ Φάρσαλα, Μενέλαος ὄκ τὸ Ἄργος, αὐτ' ἦτανε ὁ χαλασμός τῆς Ξακουστῆς Τρωάδος. Αὐτοὶ οἱ δύο στάθηκαν, τ' ἀνήμερα θηρία, ὁ Μενέλαος ἦτον γεννητὸς στὸ Ἄργος τοῦ Μορία. Μορέα ποῦ ἔναι ἡ δόξα σου; Καὶ ποῦ ἔναι ἡ τιμὴ σου; Καὶ τώρα παραδόθηκες στὰ χέρια τοῦ ἐχθροῦ σου;	1025
	Ἵ Καύχησις τῆς Βενετιᾶς, τῆς πιάτζας τὸ σταντάρδο, καὶ τώρα παραδόθηκες στὰ χέρια τῶν βαρβάρων; Τῆς Κρήτης ἦτον τῆς ἀρχῆς, τ' ἄλλο ἀπὸ τὴν Κύπρο, τὸ τρίτο εἶναι τοῦ Μοριᾶ, πρέπει νὰ ἔχει σκῆπτρο. Ἵπ' ὅσα ρένια εὐρίσκονται, ὁ Μοριάς εἶναι βασιλεῖο, ὡς ὅλα τὰ ποιήματα θαμπώνουν ὄκ τὸν ἥλιο. Ἵ Μοροζίνης ὁ Ξακουστὸς πῆγε μὲ τόσ' ἀσκέρια, αὐτὸς τὸν ἐλευθέρωσε κ' τ' ἀγαρηνοῦ τὰ χέρια. Καὶ δὲν ἐστάθη εἰρηνικὸς παρὰ τριάντα χρόνους, καὶ τώρα πάλιν βρίσκεται εἰς βάσανα καὶ πόνους.	1030
	Ἵ Ὅσα βασίλεια βρίσκονται, ὅλα στῆ γῆ ἀπάνω, οἱ σοῦδιτοι δὲν ἀπερνοῦν, ὡσὰν στὸν Βενετσιάνο. Ἵ Ὡς εἶναι πάντ' ἐλεύθεροι, κ' ἔχουν τὴν ἐξουσία,	1035
		1040

1009 ἔβγησαν *ho scritto*; εὐγῆκαν A **1011** παρ' ἕνας *ho scritto*; παράνας A
1011 νὰ ῥθοῦν *ho scritto*; ναρθοῦν A **1015** κανεῖν A, B; κανεῖς E **1018** σὲ εἶδα A,
B; εἶχα E **1019** καλλιᾶχῶ *ho scritto*; καλιάχῶ A **1025** ἀπ'τὰ *ho scritto*; ἀπὸ τὰ
A, ὄκ τὸ Ἄργος A, B; ἀπὸ τὸ Ἄργος E **1029** ποῦ ἔναι *ho scritto*; ποῦ εἶναι A, ποῦ ἔναι *ho
scritto*; ποῦ εἶναι A **1035** βρίσκονται *ho scritto*; εὐρίσκονται A **1127** ὄκτὸν
Ἵ ἥλιο A; ἀπὸ τὸν E **1038** κτ' Ἀγαρηνοῦ A; ἀπὸ τ' Ἀγαρηνοῦ E **1040** βρίσκεται *ho
scritto*; εὐρίσκεται A

- καὶ πείραξιν δὲν ἔχουσιν ἀπὸ τὴν ἀφεντία.
 Ποῦ ἴναι Μοριά, οἱ ἄρχοντες, καὶ ποῦ ἴν ἡ παρρησία, 1045
 καὶ ποῦ ἴναι τὰ ζευγολατιὰ ποὺ εἶχαν τὰ χωρία;
 Ποῦ ἴν, ἄρχοντες ἡ δόξα σας, καὶ ποῦ ἴναι καὶ οἱ μπράβοι,
 ποὺ ἄνθρωπος ἐτρόμαζε νὰ περβατεῖ τὸ βράδου;
C6r Στὰ ντάσια καὶ στὲς δεκατιές, πολλοὶ ἴχαν συντροφία,
 στὸ διάφορο ἐμοίραζαν μὰ ὄχι στὴ ζημία. 1050
 Ὁ Κύριος παντοδύναμος κάνει δικαία κρίση,
 ποὺ τό ἴδωσε τ' ἀγαρηνοῦ διὰ νὰ τὸ ὀρίσει.
 Ἡ περιφάνεια ἦτανε, ἡ πρώτη ἀμαρτία,
 πρῶτα στὴν Κρήτη ἦτανε, καὶ ἦλθε στὸν Μορία.
 Ὁ Κύριος γὰρ ὡς βούλεται, νὰ τούσε ταπεινώσει, 1055
 στὰ χέρια τῶν ἀγαρηνῶν νὰ τούσε παραδώσει.
 Ἀπὸ τὴν περιφάνεια τὴν τόση δόξα χάσα,
 καὶ πόσοι τώρα βρίσκονται νὰ περπατοῦν μὲ ράσα;
 Ὡ Θεέ μου παντοκράτορα, καὶ πάψε τὸν θυμόν σου,
 καὶ γλύτωσε τὸ πλάσμα σου νῦν ἀπὸ τὸν ἐχθρόν σου. 1060
 Στὴν χάρη σου νὰ προσεύχονται, καὶ νὰ παρακαλοῦνται,
 μέρα καὶ νύκτα προσευχή, ποτὲ νὰ μὴν κοιμούνται.
 Καὶ δῶσ' τοὺς πόνου στὴν καρδιά, καὶ δίστομο ρομφαία,
 ὅτι ἐκαταπάτησαν τάφον τ' Ἁγίου Ἀνδρέα.
 Ὡ Θεέ μου δώσε τοὺς ροπή, νὰ φύγουν μὲ τὴν βία, 1065
 νὰ λευθερώσεις Χριστιανούς, ὅπου ἴναι στὸν Μορία.
 Χριστέ μου ἐσὺ λυπήσου τοὺς ὄλους τοὺς ἐκλεκτοὺς σου,
 ὅπου ἐπαραδόθηκαν στὰ χέρια τοῦ ἐχθροῦ σου.
 Χριστέ μου ἐσὺ λυπήσου το τὸ πλάσμα τὸ δικό σου,
 καὶ δῶσε καταποντισμὸ στὸν Τοῦρκον τὸν ἐχθρόν σου. 1070
 Καὶ τῶν Χριστιανῶν ὑπομονὴ γιὰ νὰ μὴν βλασφημήσουν,
 ἀπ' τὰ πολλὰ τὰ βάρητα μὴν ἀλλαξοπιστήσουν.
 Εἰς τ' εὐαγγέλιο τοὺς ἔκραζες πάντα ὡς πρόβατά σου,
 καὶ τώρα ἐλεημονήσου τοὺς νὰ κράζουν τ' ὄνομά σου.

Στίχος θρηνητικὸς εἰς τὸν θλιβερόν, καὶ τρισάθλιον Μορέα

- C6v** Δένδρα νὰ μὴν βλαστήσετε, χόρτα νὰ ξηρανθεῖτε, 1075
 καὶ τοῦ Μοριά τὴν συμφορὰν ὅλα νὰ λυπηθεῖτε.
 Ὡ φρίζον στέναξον, θρήνησον ἡ σελήνη,
 κλάψετε ἄστρα τ' οὐρανοῦ τὸν θρήνο ποὺ ἐγίνη.

1045 Ποῦ ἴναι *ho scritto*; Ποῦ εἶναι A, ποῦ ἴν *ho scritto*; ποῦναι A **1046** ποὺ *ho scritto*; ὅπου A, χωρία *ho scritto*; χωριά A **1047** Ποῦ ἴν *ho scritto*; Ποῦ εἶναι A, ποῦ ἴναι *ho scritto*; ποῦναι A **1055** νὰ τούσε ταπεινώσει *ho scritto*; νὰ τοὺς ἐταπεινώσει A **1056** νὰ τούσε παραδώσει *ho scritto*; νὰ τοὺς ἐπαραδώσει. **1066** ὅπου ἴναι *ho scritto*; ὅπουναι A **1072** ἀπ' τὰ *ho scritto*; ἀπτὰ A; ὀκτὰ B, C **1073** Εἰς τ' εὐαγγέλιο *ho scritto*; Στ' εὐαγγέλιο A **1074** τ' ὄνομά σου A; τ' ὄνομά σου B, C, E **1078** ἄστρα A; ἄστρια C

<p>Ὅλα τὰ κτίσματα τῆς γῆς νὰ κλάψετε μὲ βία, τὴν σκλαβία καὶ συμφορά, ποὺ γίνει στὸν Μορία. Κ' ἐσεῖς πέτρες ραγίζετε, δένδρα νὰ ξηρανθεῖτε, βουναὶ καὶ ὄρη κλάψετε, καὶ ὅλα λυπηθεῖτε. Βρύσες μὴν τρέξετε νερό, ποτάμια ξηρανθεῖτε, καὶ περιβόλια εὐμορφα τὸν Μάη μὴν ἀνθεῖτε.</p>	1080
<p>Ἔω ἦλιε, κρύψε σου τὸ φῶς, ἀστέρια θαμπωθεῖτε, καὶ τὰ σημάδια τοῦ οὐρανοῦ ὅλα νὰ λυπηθεῖτε. Κ' ἐσεῖς βουναὶ θυμώσετε, διώξετε τὰ θηρία, ὄτ' εἶδετε τὴν συμφορά, ποὺ ἐγίνη στὸν Μορία. Οἱ στράτες νὰ χαλάσετε, καὶ πέτρες ραγισθεῖτε, κ' ἐσεῖς πουλιὰ τοῦ οὐρανοῦ ποτὲ μὴν κοιλαδεῖτε.</p>	1085
<p>Ὅλα τὰ κτίσματα τῆς γῆς, νὰ κλάψουν, νὰ θρηνοῦνται, τὰ ἔρπετὰ καὶ τὰ πουλιὰ κ' ἐκεῖνα νὰ λυποῦνται. Τὸν θρῆνο κι αὐτὴν τὴν σκλαβιά, τὴν ἀκαταστασία, ποὺ ἔκαμ' ὁ ἀγαρηνὸς στὸν ἄθλιον τὸν Μορία. Μοριὰ πλουσιοπάροχε, ἀπ' ὅλα στολισμένος, καὶ τώρα καταστήθηκες ὅλος χαρατωμένος.</p>	1090
<p>Ἐσ' ἦσουν ἡ παρηγοριὰ εἰς ὅλα τὰ νησιά, κ' ἐσὺ τὰ ἐκυβέρναες σὲ ὅλη τους τὴν χρεῖα. Ἦσουν στὰ τρία τὰ νησιά, ἡ εὐσπλαγχνὴ μητέρα, καὶ τώρα πρέπει νὰ σὲ κλαῖν, νύκτα καὶ τὴν ἡμέρα. Τζιρίγο καὶ ἡ Ζάκυνθος, μὲ τὴν Κεφαλληνία, πάντα ἐσὺ τὰ ἔθρεφες, σὰν μάνα τὰ παιδιά.</p>	1095
<p>C7r Κλάψετε δώδεκα νησιά τὸν ἄθλιον Μορία, ὅτι ἀπὸ τοῦτον εἶχετε ὅλα μεγάλη χρεῖα. Ἔπρεπε τώρα τὸ λοιπὸν νὰ μαραθοῦν τὰ δένδρα, Ὅλα νὰ κλάψουν τὸν Μορία, ὄτ' ἦτον μιὰν αὐθέντρα. Ἡ εὐμορφάδα του ἦτανε σὰν τ' οὐρανοῦ τ' ἀστέρια, καὶ τώρα παραδόθηκε, στ' ἀγαρηνοῦ τὰ χέρια. Δὲν εἶναι λίγο τὸ κακὸ κανεῖς νὰ τὸ λογίσει, μὰ πρέπει ὡς τὸ θυμηθεῖ μαῦρα δάκρυα νὰ χύσει.</p>	1100
<p>Ἔω καὶ νὰ ἦθελ' ἦτονε στὸ ριζικὸ γραμμένο, διὰ τὸν ἄθλιον Μορία, τὸν πολυπικραμένο. Ὅπου ἦτονε πάσα λογῆς, γεμάτος πᾶσα χάρη, καὶ τώρα τὸν ἐγέμισε με τσίτια καὶ φεγγάρι. Ἐχάλασε τὲς ἐκκλησιές, καὶ τὰ καμπαναρία, καὶ τώρα ὅποιος τὰ ἰδεῖ τοῦ καίεται ἡ καρδιά. Τὰ σκεύη τὰ ὀλόχρυσά, ποὺ ἔχαν οἱ ἐκκλησιές, νὰ τὰ θωρεῖς πὼς τ' ἄρπαζαν ἀπ' ὅλες τὲς μερίες.</p>	1105
<p>Ἔω καὶ νὰ ἦθελ' ἦτονε στὸ ριζικὸ γραμμένο, διὰ τὸν ἄθλιον Μορία, τὸν πολυπικραμένο. Ὅπου ἦτονε πάσα λογῆς, γεμάτος πᾶσα χάρη, καὶ τώρα τὸν ἐγέμισε με τσίτια καὶ φεγγάρι. Ἐχάλασε τὲς ἐκκλησιές, καὶ τὰ καμπαναρία, καὶ τώρα ὅποιος τὰ ἰδεῖ τοῦ καίεται ἡ καρδιά. Τὰ σκεύη τὰ ὀλόχρυσά, ποὺ ἔχαν οἱ ἐκκλησιές, νὰ τὰ θωρεῖς πὼς τ' ἄρπαζαν ἀπ' ὅλες τὲς μερίες.</p>	1110
<p>Ἔω καὶ νὰ ἦθελ' ἦτονε στὸ ριζικὸ γραμμένο, διὰ τὸν ἄθλιον Μορία, τὸν πολυπικραμένο. Ὅπου ἦτονε πάσα λογῆς, γεμάτος πᾶσα χάρη, καὶ τώρα τὸν ἐγέμισε με τσίτια καὶ φεγγάρι. Ἐχάλασε τὲς ἐκκλησιές, καὶ τὰ καμπαναρία, καὶ τώρα ὅποιος τὰ ἰδεῖ τοῦ καίεται ἡ καρδιά. Τὰ σκεύη τὰ ὀλόχρυσά, ποὺ ἔχαν οἱ ἐκκλησιές, νὰ τὰ θωρεῖς πὼς τ' ἄρπαζαν ἀπ' ὅλες τὲς μερίες.</p>	1115

1087 θηρία A; θερία C **1094** ἄθλιον τὸν Μωρία A; ἄθλιον Μωρίαν E **1101** Κεφαληνία A; Κεφαλονία C **1104** τοῦτον *ho scritto*; ταῦτον A **1109** εἶναι λίγο *ho scritto*; εἶν ὀλίγο A **1111** καὶ νὰ ἦθελ' ἦτονε A; καὶ νὰ ἦτονε E **1117** πού ἔχαν *ho scritto*; ποῦχαν A

	Ἦ Παντοκράτορα Θεὲ τῶν ὅλων εὐεργέτα, παντὸς τοῦ κόσμου ποιητά, μέγα δημιουργέτα.	1120
	Ἀφάνισον τὸν Ἀμαλήκ, τὸν πονηρὸν ἐχθρόν σου, καὶ πάλιν ἐλυπήσου μας διὰ τὸ ἔλεός σου. Δῶσ' τοὺς Χριστὲ φιλάνθρωπε, ὄργη καὶ καταδίκη, δειλίαν εἰς τοῦ λόγου τους, νὰ μὴν ἔχουε νίκη.	
	Ἐμᾶς δὲ ἐλευθέρωσον ὅκ τὴν ἐπιβουλή τους, καὶ ἀπὸ τὴν παμπόνηρη πίστη τὴν ἐδική τους. Λοιπὸν στὸ τέλος ἔφθασα τῆς θλιβερῆς ἱστορίας, πολέμου τοῦ κακοῦ ἐχθροῦ καὶ τῆς αἰχμαλωσίας.	1125
	Ἐγὼ στ' Ἀνάπλι βρισκομουν, ποῦ γράφω τὴν ἱστορία, καὶ τώρα καταστήθηκα στῆς Πούλιας τὴν Ἱστορία, Διὰ τοῦτο ξεύρω τὸ λοιπὸν τὰ ὅσα ἐγίνηκαν. Καὶ στὸ παρὸν εὐρισκόμουν, ὄντας οἱ Τοῦρκοι ἐμπῆκαν. Καὶ εἶδα μὲ τὰ μάτια μου τὸν θρῆνον ποῦ ἐγίνει, καὶ ὅποιος νὰ τὰ θμηθεῖ μαῦρα δάκρυα νὰ χύνει.	1130
C7V	Ὡς τὰ πολλὰ τὰ πρόβata, ὅταν πωλοῦν τ' ἄρνια, οἱ ἄνδρες ἔστ' ἐφώναζαν, γυναῖκες καὶ παιδιά. Τὸν γενεράλη ἔπιασαν οἱ Τοῦρκοι ὀμπροστά μου, καὶ παρευθὺς ἐγύρισα νὰ ἰδῶ διὰ τὰ παιδιά μου. Κι ὄντας ὀπίσω γύρισα, δὲν ἤύρα οὐδὲ κανένα, οἱ Τοῦρκοι ὀμπροτῆτερα τὰ εἶχαν σκλαβωμένα.	1135
	Καὶ τὸ μαχαῖρι ἔβγαλα, καὶ ἔσχισα τὰ ροῦχα, ὅτ' ἔχασα τὴν παντοχή, καὶ τὴν ἐλπίδα ποῦ ἔχα. Καὶ πλέον ὅπου ἤύρισκαν κανέν' καλοντυμένον, οἱ Τοῦρκοι ἀπὸ τὸν θυμὸ, τὸν εἶχανε κομμένον. Ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἐλόγιαζαν, αὐτοὶ ἐπολεμοῦσαν, καὶ ὅλους τοὺς ἐπίλοιπους τοὺς ἐπαρακινούσαν.	1140
	Κι ὡς τώρα ὅσα ἔγραψα, δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι πολλὰ ἐξέταξα μὲ πᾶσα προθυμία. Διὰ νὰ ἔχω πόνον ἄμετρον, καὶ φλόγα στὴν καρδιά μου, Καὶ ἐπαρακινήθηκα νὰ γράψω τὸ ὄνομά μου.	1145
	Μάνθος ἔγραψα τὸ παρὸν μὲ θλιβερὴν καρδιά, ὅτ' εἶχα τέσσαρα παιδιά, καὶ εἶναι στὴν σκλαβία. Μὰ ὅλα νὰ λογιᾶσετε, ἔχουν παρηγορία, μ' ἄς κλάψει ὅποιος ἔλαβε, ζωντανὴ χωρισία.	1150
	Καὶ τὰ δένδρα τ' ἀνέψυχα, κ' ἐκεῖνα θέλουν κλάψει, νὰ χάσει φίλον καρδιακὸν νὰ μὴν τὸν ἀπολάψει.	1155

1123 Δῶσ' τοὺς *ho scritto*; Δός τοὺς A **1125** ὅκ τὴν A, B, C; ἀπτήν E **1129** βρισκομουν *ho scritto*; εὐρισκόμουν A **1132** στὸ *ho scritto*; εἰς τὸ A, βρισκόμουν *ho scritto*; εὐρισκόμουν A **1134** νὰ χύνει A; τὰ χύνει C **1139** Κι ὄντας *ho scritto*; Καὶ ὄντας A **1141** ἔβγαλα *ho scritto*; εὔγαλα A **1142** ποῦ ἔχα *ho scritto*; ποῦχα A **1147** Κι ὡς *ho scritto*; Καὶ ὡς A **1149** νὰ ἔχω *ho scritto*; νάχω A **1152** στὴν *ho scritto*; εἰς τὴν A **1155** κ' ἐκεῖνα *ho scritto*; καὶ ἐκεῖνα A

	Πόσον ἐγὼ στ' Ἀγαρηνοῦ τόσα παιδιὰ χαϊμένα, δὲν ξεύρω ἂν εἶναι ζωντανά, ἢ ὄλ' ἀπεθαμένα. Ἦ θλίψις μου εἶν' παρὰ πολλή, καὶ πόνον στὸν καθ' ἕνα, ᾿Οτι πολλὰ ἐξέτασα, καὶ δὲν ἦῦρα κανένα.	1160
	᾿Ο πόνος μ' ἐπαρακίνησε νὰ γράψω στὴν ᾿στορία, ὄτ' ἔχω πόθον ἄμετρον, καὶ φλόγα στὴν καρδιά. Μ' ἄς παρηγορηθῶ κ' ἐγώ, στοῦ Εὐσταθιοῦ τὴν ρῆση, καὶ ἄλιν ποῖος εὐρίσκεται νὰ μὲ παρηγορήσει; ᾿Ο Εὐστάθιος ἐπέστρεψεν ὄλος ἀγιοσύνη,	1165
C8r	Μὰ ἐγὼ αὐτὰ τὰ ἔχασα, ὅλα ἐξ ἁμαρτίας, καὶ πρέπει νὰ ὀδύρομαι ἐκ βάθους τῆς καρδίας. Νοήσατε φίλοι κι ἀδελφοὶ ἡ ἁμαρτία τί κάμει, αὐτ' ἦτανε ποὺ πλάνεσε τὸν πρῶτον μας Ἀδάμη.	1170
	Καὶ τώρα πρέπει τὸ λοιπὸν γιὰ νὰ συλλογιστοῦμεν, καὶ ὅσα μισάει ὁ Χριστὸς μὴν ἐπιχειριστοῦμεν. ᾿Οτι μᾶς δίνουν δυσκολιὰ σὲ πλούτη καὶ παιδιὰ, καὶ ὕστερα κλαῖμεν πικρῶς, μὲ θλιβερὴ καρδιά. ᾿Οποῖος τὴν ἁμαρτία στερεὸς θέλει κι ἀποφασίζει, κι ἂν μετανιώσει ὕστερα, ὁ Θεὸς τοῦ τὸ χαρίζει.	1175
	Καλότυχος ὁκ τῆς ἀρχῆς νὰ ἔχει καλὴ πράξη, τὸ πράγμα τοῦ πλησίου του ποτὲ νὰ μὴν ἀρπάξει. Ἦ συμφορὰ μὲ ἔκαμε, κι ὁ πόνος τῶν παιδιῶν, νὰ γράψω μὲ πολὺ καημό, τῆς συμφορᾶς τὸν βίον.	1180
	Μὲ πόνον ἐχωρίζονταν τὰ τέκνα τὲς μανάδες, κ' ἐγὼ σκλάβος ἐπιάστηκα εἰς τοὺς ἀρβανιτάδες. Γλήγορα ξεσκλαβώθηκα, καὶ πάλι μ' ἐσκλαβῶσαν, εὐχαριστῶ τοὺς Χριστιανούς, ὅπου μὲ λευθερώσαν. Τὸ τρίτον ἦτον θλιβερὸν ἀπὸ τὸν Σερασκέρη, ὅπ' ἄδικα μὲ ἔπιασε στὸ ἐδικό του χέρι.	1185
	Τ' ἀγᾶ τοῦ κάστρου ἠθέλησε διὰ νὰ μὲ παραδώσει, καὶ στὸν γουλά τοῦ Ἀναπλιοῦ, γιὰ νὰ μὲ φυλακῶσει. Κι ἄλλους σαραντατέσσαρους ἄδικα φυλακῶσαν, σὲ τρεῖς ἡμέρες ὕστερα, καὶ τοὺς ἐπαλουκῶσαν.	1190
	Οὐαὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς στὴν τόσην ἀδικία, ποὺ γίνεταί ἀπανταχοῦ, εἰς ὅλη τὴν Τουρκία. Κ' ἐγὼ εἶχα τὴν ἐλπίδα μου, γιὰ νὰ μὲ λευθερώσουν, κ' ἔκαμε τὴν ἀπόφαση γιὰ νὰ μὲ παλουκῶσουν. ᾿Ένα φιρμάνι ἔστειλε γιὰ νὰ τὸ διαβάσουν, στὸ Παλαμίδι ἤθελε διὰ νὰ μὲ χαλάσουν.	1195

1157 Πόσα ἐγὼ στ' ἀγαρηνοῦ τόσα A, B; Πόσον ἐγὼ στ' ἀγαρηνοῦ τόσα C; Πόσον ἔχω στ' ἀγαρηνοῦ πόσα E **1169** κι ἀδελφοὶ *ho scritto*; καὶ ἀδελφοὶ A **1175** κι ἀποφασίζει *ho scritto*; καὶ ἀποφασίζει A **1177** ὁκ τῆς A; ἀπτῆς A **1186** μ' ἔπιασε E; μὲ ἔπιασε A, B **1189** Κι ἄλλους *ho scritto*; Καὶ ἄλλους A

C8v	<p>Κι ἄλλη ἐλπίδα δὲν εἶχα παρὰ τὴν Παναγία, ὡς ἔφθασε τὸ θαῦμα τῆς κ' εἶδα τὴν Ἰλευθερία. 'Ὡς εἶδα τὴν ἀπόφαση, τί ἄλλο νὰ λογιᾶσω; Καὶ γιὰ παρηγορία μου τοὺς οἴκους νὰ διαβάσω. 1200 Στὴν μέσ' ἀπὸ τὴν σύνοψη, στὴ νέαν ἔδειξε κτίση, ἐκ' ἔφθασε τὸ θαῦμα τῆς, γιὰ νὰ μὲ βοηθήσει. Ποδάρι μου τὸ δεξιὸν ἄρχισε νὰ βραβαίνει, δίχως κλειδί τὸ σίδηρο ἄρχισε νὰ ἐβγαίνει. 'Ὡς ἔβγαλα τὰ σίδηρα μὲ τῆς αὐτῆς τὸ θαῦμα, 1205 ἐγλίτωσα τὸν θάνατον μὲ ἄλλους δύο ἀντάμα. Οἱ Τοῦρκοι ποὺ ἐφύλαγαν ὅλ' ἦτον κοιμημένοι, ὅτι τοὺς ἐποτίσαμεν σερμπέτι μὲ ἀφιόνι. Καὶ παρευθὺς ἐφύγαμεν ἀπὸνα παραθύρι, κι οἱ Τοῦρκοι ἐρουχάζανε στὸν ὕπνον σὰν οἱ χοῖροι. 1210 Καὶ μιὰ τριχιά ἐδέσαμεν σὲ μία κανονέρα, καὶ φόβον εἶχαμεν πολὺ, μὴ ξημερώσει ἡμέρα. 'Ἡ Παναγία ὡς δύναται πάντα νὰ μᾶς βοηθήσει, νὰ φύγομεν ὀγλήγορα πρὶν μέρα νὰ φωτίσει. 'Ἡ Παναγιά ἡ Δέσποινα ὡς δύναται νὰ φτάνει, 1215 καὶ παρευθὺς ἐπέσαμεν στὴν φόσα τοῦ Γριμάνη. Μὲ φόβον ἀπεράσαμεν ἀπὸ τὸν Μαραθῶνα, γλύσει δὲν τ' ἐλογιάζαμεν ποτὲ εἰς τὸν αἰῶνα. Νοέμβριον μῆνα ἐφύγαμεν, Παρασκευὴ τὸ βράδυ, κείνην τὴν νύκτα ἐγλύσαμεν, ὡσὰν ἀπὸ τὸν Ἄδη. 1220 'Ὁ Κύριος ὃν γὰρ βούλεται, ἄνθρωπον ἐγλιτώνει, ἀπὸ δεσμὰ καὶ φυλακὲς βγάζει κ' ἐλευθερώνει. 'Ὅπ' ἔχει τὴν ἐλπίδα του πάντα στὴν Παναγία, μὲ πίστη καὶ εὐλάβεια, ποτὲ δὲν ἔχει χρεῖα. Μὲ πόθο νὰ προσεύχεται δίχως ἀμφιβολία, 1225 τὰ σίδηρα κι οἱ φυλακὲς ἀνοίγουν δίχως κλειδιά. Τοὺς οἴκους μὲ εὐλάβειαν ἄνθρωπος νὰ διαβάσει, νὰ μὴ φοβᾶται κίνδυνο στὴ μέση τῆς θαλάσσης. Εἶναι καλὰ καὶ τίμια ὅλα τ' ἄγια βιβλία, μ' αὐτὸ ὁ Θεὸς τὸ ἐφύλαξε γερ' ἀπὸ τὴν φωτία. 1230</p>
-----	---

1197 Κι ἄλλη *ho scritto*; Καὶ ἄλλη A **1204** ἐβγαίνει *ho scritto*; εὐγαίνει A **1205** ἔβγαλα *ho scritto*; εὐγαλα A **1213** Παναγία A, B; Παναγιὰ E **1213** δύνανται *ho scritto*; δύνεταί A **1215** δύναται *ho scritto*; δύνεταί A **1217** ἀπὸ τὸν Μαραθῶνα A, B; ἀπὸ Μαραθῶνα E

- D1r** Νὰ τό 'χουν οἱ Χριστιανοὶ σὲ πᾶσ' ἀνάγκη χρεία,
 γιὰ νὰ 'χουν τὴν εὐλάβεια πάντα στὴν Παναγία.
 Ἐφωνή τ' ἀγγέλου Γαβριὴλ τὸ χαῖρ' εὐλογημένη,
 ἀπὸ Θεὸν καὶ ἀγγέλους πάντα δεδοξασμένη.
 Χαῖρε Μητέρα τοῦ Θεοῦ, Παρθένη δοξασμένη, 1235
 ἢ λύτρωσις τῶν Χριστιανῶν σ' ὅλην τὴν οἰκουμένη.
 Χαῖρε ἢ καύχησις ἡμῶν τῶν πρὸς σὲ δεομένων,
 ποὺ ἄνοιξες τὰ σίδηρα ἡμῶν τῶν τεθλιμμένων.
 Χαῖρε ὧ ἀπειρόγαμε πάντων τῶν δεομένων.
 Ἐκ θανάτου λύτρωσις, ἐλπίς ἀπηλπισμένων. 1240
 Ὡς δύναται ἢ χάρις σου τοὺς Χριστιανοὺς νὰ σώσει,
 κ' ἐμᾶς ἀπ' ἄλλον θάνατον νὰ μᾶς ἐλευθερώσει.
 Ἀπὸ μικρὴ ἀπόφαση λαμβάνω ἕλευθερία,
 γιὰ νὰ 'χω τὴν ἐλπίδα μου πάντα στὴν Παναγία.
 Ἀφήνω πάσα ἄνθρωπον καλὰ νὰ τὸ μετρήσει, 1245
 μὲ θαῦμα τέτοι' ἀπόφαση τὸν θάνατον νὰ γλύσει.
 Χριστιανέ μου τὴν ἐλπίδα σου στὸν Θεὸν νὰ ἔχεις,
 καὶ ὅσα μισαίει ὁ Χριστὸς πάντα σου νὰ ἀπέχεις.
 Κι ἀγάπαι τὸν φίλον σου μὲ καθαρὰ καρδιά,
 καὶ τὸν ἐχθρόν σου ἄφησε στὴν θεϊκὴν εὐσπλαγχνία. 1250

1231 τό 'χουν *ho scritto*; τῶχουνA **1232** νὰ 'χουν *ho scritto*; νᾶχουνA **1236** οἰκου-
 μένη A; Οἰκουμένη E **1241** δύναται *ho scritto*, E; δύνεται A **1244** νὰ 'χω *ho*
scritto **1247** στὸν *ho scritto*; εἰς τὸν A

**ΤΕΛΟΣ τῆς Ἱστορίας τοῦ θλιβεροῦ καὶ
τρισαθλίου Μορέως.**

D1v **Περὶ τοῦ πῶς ἐκινδύνεψα εἰς τὸ πέλαγος, καὶ διὰ τὸ αὐτὸ παρακινήθηκα νὰ γράψω
τὴν Ἱστορία, καὶ αἰχμαλωσία, καὶ θρῆνο τοῦ Μορέως**

Τὸ πῶς μ' ἐπαρακίνησε τῆς θάλασσας ἡ χρεία,
 πάλιν νὰ ξαναθυμηθῶ τὸν θρῆνο τοῦ Μορία.
 Δύο πράγματα εἶναι τὸ λοιπὸν κανεῖς νὰ τὰ θυμᾶται,
 τὴν νύκτα ὄντας θυμηθεῖ πρέπει νὰ μὴ κοιμᾶται.
 Τῆς θάλασσας τὸν κίνδυνον, γυναῖκα ὄντας γεννάει, 5
 ὄντας δευτεροέρχονται, τότες ξαναθυμᾶει.
 Ὅπου πρῶτ' ἦτονε πτωχός, καὶ ὕστερα πλουτίζει,
 καὶ πάλιν πτώχεια τοῦ ἔρχεται, τότες ξαναθυμίζει.
 Τὸ ὕστερινὸ τὸ κίνδυνον, καὶ ἡ κακοπαθεία.
 ὅκ τὴν Μπαρλέτα ἐμίσησα διὰ τὴν Βενετία. 10
 Νοέμβριον μῆνα μίσησα μὲ μία μαρτζιλιάνα,
 στὸ πέλαγος μᾶς ἤρρηκε γαλιώτα καὶ ταρτάνα.
 Στὴν μέση ἀπὸ τὸ πέλαγος, κοντὰ στὴν Πελαγόζα,
 ἐκεῖ μᾶς ἐκυνήγησαν γιὰ νὰ μᾶς κάμουν πρέζα.
 Εἰς μαρτζιλιάνα εἴμασθεν φορτωμένοι ἀλάτι, 15
 μικροὶ μεγάλοι εἴμασθεν, ὅλοι ἐπτὰ νομάτοι.
 Δὲν εἰμάσθηνε ἀρκετοὶ γιὰ νὰ ἀντισταθοῦμεν,
 νὰ φύγομεν στὸ πέλαγος, καὶ κάλλια νὰ πνιγοῦμεν.
 Κόντρα εἶχε τὸν καιρὸν ὁ σκύλος δεσπεράρει,
 καὶ τὴν γαλιώτα ἄφησε ὀπίσω νὰ ρεστάρει. 20
 Καὶ δεσπεράδος ἔρχονταν κόντρα εἰς τὸν ἀέρα,
 κοντὰ τὸ βράδου ἦτονε ὡς μιὰ ἡμισὺ ὥρας μέρα.
D2r Καὶ ὅτι ἐζύγωσε κοντὰ, ὡς τίρο ὅκ τὸ κανόνι,
 ὅλοι νεκροὶ γινήκαμεν, ὡσὰν ἀπεθαμμένοι. 25
 Στὸ πέλαγο νὰ φύγομεν, καὶ κάλλια νὰ πνιγοῦμεν,
 παρὰ στὰ χέρια τῶν Τουρκῶν ὅλοι νὰ σκλαβωθοῦμεν.
 Στὴ βάρκα ἐκατέβηκαν ὅλοι τους οἱ μαρνάροι,
 τὰ ροῦχα τους δὲν ἔφτασαν καθένας νὰ τὰ πάρει.
 Νοστρόμος κι οἱ μαρνάριδες κράζουν τὸν καπετάνιο,
 ποῦ μοναχὸς ἀπόμεινε στὴν μαρτζιλιάνα ἀπάνω. 30

2 τὸν θρῆνον *ho scritto*, E; τὸ θρῆνος A, B **3** Δυὸ B; Δύο A **4** ὄντας A, B; ὅταν E
7 Ὅπου A, B; ὅταν E **8** τοῦ ἔρχεται A, B; τῶρχεται E **10** ὀκτὴν A; ἀπ' τὴν E **11** Νο-
 ἐμβριον A; Νοέμβριν E, μῆνα A; Μῆνα E, μαρτζιλιάνα A Μαρτζιλιάνα E **12** γαλιώτα καὶ
 ταρτάνα A; Γαλιώτα καὶ Ταρτάνα E **13** ἀπὸ τὸ πέλαγος A; ἀπ' τὸ πέλαγος E, Πελαγέζα E
18 πέλαγος, καὶ κάλλια; πέλαγος κάλλια **20** γαλιώτα A; Γαλιώτα E **21** ἔρχονταν A;
 ἤρχετο E **23** ὅτι ἐζύγωσε A; ὅτ' ἐζύγωσε E, ὀκτὸ A; ἀπ' τὸ E **29** κι οἱ A; καὶ οἱ, κα-
 πετάνιο A; Καπετάνιο E **30** μαρτζιλιάνα A; Μαρτζιλιάνα E

	Ἐσεῖς ἀμέτε στὸ καλὸ, κ' ἐγὼ ρεστάρ' ἀπάνω, γιὰ νὰ πνιγῶ στὸ πέλαγος, καλλιᾶχῶ ν' ἀποθάνω. Καὶ σύρτ' ἐσεῖς εἰς τὸ καλὸ, κὶ ὁ Θεὸς νὰ σᾶς βοηθήσει, μὰ τὸ ἔχω πολλὰ δύσκολο κανένας σας νὰ γλύσει.	35
	Κὶ ὅτι ἐπιάσαν τὰ κουπιὰ Κύριον παρακαλοῦσαν, κ' ἐμένα κάτω ἔβαλαν, κὶ ἀπάνου μου πατοῦσαν. Ἡ θάλασσα ἦτον πολλή, κὶ ἀέρας ἦτον κόντρα, γιὰ τοῦτο δὲν ἠμπόρεσε νὰ ἔλθει ἡ γαλιότα.	40
	Καὶ ὅτι ἀλαργάραμεν ἀπὸ τὴν μαρτζιλιάνα, ἀπάνου μας ἐγύρισε κ' ἔρχονταν ἡ ταρτάνα. Καὶ μὲ τὰ δάκρυα ἔλαμναν κόντρα εἰς τὸν ἀέρα, δὲν ἦτον περισσότερο, παρὰ ὡς μιᾶς ὥρας μέρα. Μὲ πολὺ τοὺς παράπονο ἔλαμναν τὰ κουπιὰ, ὡς μισὴ ὥρα ὕστερα ὅκ τὴν Ἄβε Μαρία.	45
	Ἡ Παναγία ἔφθασε γιὰ νὰ μᾶς κάμει χάρη, κ' ἔστειλεν ἓνα σύγνεφο, κ' ἔπιασε τὸ φεγγάρι. Κ' ἐκεῖνο ἐσκοτίνιασε μᾶς ἔχασε μπροστά τους, ὁ Κύριος μᾶς ἐγλίτωσεν ἀπὸ τὰ χέρια τους.	50
	Κὶ ὁ καπετάνιος τὸ λοιπὸν ἀπὸ τὴν μαρτζιλιάνα, τὴν ἴδια ὥρα ἔχασε τὴν βίσιτ' ὅκ τὴν ταρτάνα. Καὶ παρευθὺς ἐγύρισε καὶ ἄλλαξε τὸ τιμόνι, Κύριος ὄν γὰρ βούλεται ἀνθρώπων νὰ γλιτώνει. Ἱστορία εὐρίσκονται γράμματα γεγραμμένα, ὅπου κυνηγᾶει δύο λαγούς, δὲν ἔχει μήτε τὸν ἓνα.	55
D2v	Ἵλη νύκτα ἐλάμνασι γυμνοὶ καὶ πεινασμένοι. Κὶ ὅκ τὴν πολλὴ τὴν θάλασσα εἰμάσθενε βρεμένοι. Δὲν ἔφθασεν ἡ δυστυχία, ποὺ εἴχαμε ἀπὸ πρῶτα, καὶ πάλιν τὰ μεσάνυκτα ἠύραμε τὴν γαλιότα. Πρῶτα ἐμεῖς τὴν εἶδαμεν, ὅτ' εἶχε τ' ἄρμενά της, ὁ Κύριος μᾶς ἐγλίτωσεν ἀπὸ τὰ χέρια της.	60
	Μὲ πόνου κὶ ἀναστεναγμὸ ἔκλαιαν οἱ μαρνάροι, πῶς στὴν γαλιότα ἐπέσαμε, σκλάβους νὰ μᾶσε πάρει. Ἡ θεία χάρις ἔφθασε, γιὰ νὰ τούσε τυφλώσει, νὰ φύγομεν ἀπ' ὄμπροστά, νὰ μὴ μᾶσε σκλαβώσει.	65
	Μὲ πόνου κὶ ἀναστεναγμὸ ὅσο νὰ ξημερώσει, ὁ ἥλιος ἦτονε θαμπὸς γιὰ νὰ μᾶσε πυρώσει, πῶς νὰ ἔχομε τόση ὑπομονὴ στὴν πείνα καὶ στὴ δίψα; Τὸ ἄλλο βράδου μὲ χαρὰ ἐσώσαμεν στὴ Λύσσα.	

34 τὸ ἔχω *ho scritto*; τόχῳ A 40 κ' ἔρχονταν *ho scritto*; καὶ ἔρχονταν A; ἤρχετο E
46 κ' ἔστειλεν A; καὶ ἔστειλεν 44 ὀκτὴν A; ὀκτὴν A; ἀπτὴν E 49 Καπετάνιος *ho scritto*; Καπετάνος A 50 ὀκτὴν A; ἀπτὴν E 56 ὀκτὴν A; ἀπτὴν E
57 γαλιώτα A; Γαλιώτα E 63 νὰ τούσε τυφλώσει *ho scritto*; νὰ τοὺς ἐτυφλώσει A

	Ἡ λύπη μας μὲ τὴν χαρὰ ἦτον συντροφιασμένη, ὄτι ἀκόμη ὄκ τὴν θάλασσαν εἰμάσθηνε βρεμένοι.	70
	Καὶ οἱ Χριστιανοὶ ἀπὸ τὸ νησί μᾶς ἐπαρηγορήσαν, ἄλλος ψωμί κι ἄλλος κρασί, καὶ μᾶς εὐχαριστήσαν. Ἐκεῖ ἔξενυκτῆσαμεν εἰς ἓνα παλιοκλήσι, καὶ δὲν ἐβλέπαμε καιρὸν ἡμέρα νὰ φωτίσει.	
	Καὶ τὴν αὐγὴ κινήσαμεν ὡς ὄρφανὰ πουλιά, Ἵπ' ἀετὸς τὰ κυνηγᾷ, καὶ χάνουν τὴν φωλιά. Στὴ μέση ἀπὸ τὸ πέλαγος, κατὰ τὴν τρεμουντάνα, εἶδαμε καὶ ἀρμένιζε ὡς μία μαρτζιλιάνα.	75
	Ποτέ μας δὲν λογιάζαμε, ἀπάνω στὴ ζωὴ μας, ἢ μαρτζιλιάνα ποὺ εἶδαμε νὰ ἦτον ἐδικὴ μας. Ὅτι τὴν ἐλογιάζαμεν νὰ εἶναι διὰ χαϊμένη, στὰ χέρια τῶν ἀγαρηνῶν νὰ ἦτον σκλαβωμένη.	80
	Καὶ ὄτ' ἐζυγώσαμε κοντά, καὶ ἀνεβήκαμε ἀπάνω, τὸν καπετάνιο ἠύραμε ὡσὰν ἀποθαμμένον. Ὅτ' εἶχε τρία μερόνυκτα δίχως νὰ κλείσει μάτι, ἀκουμπισμένος ἔστεκε στὸ μεσινὸ κατάρτι.	85
D3r	Νὰ κυβερνάει μοναχὸς τιμόνι καὶ πανία, καὶ ὅ,τι ἄλλο ἔκανε στὴν μαρτζιλιάνα χρεία. Μὲ πόνο κι ἀναστεναγμὸ κάνει νὰ τὸν λυπᾶται, μέρα καὶ νύκτα στ' ἄρμενα ποτέ νὰ μὴν κοιμᾶται.	90
	Ἄνθρωπος νὰ συλλογισθεῖ καλὰ νὰ τὸ λογιᾶσει, μὲ τὸ νὰ ἦτον μοναχὸς πόρτο δὲν ἠμπορεῖ νὰ πιάσει. Ἵπ' ἔχει πρᾶξιν στὸ γιαλό, κανεὶς δὲν τὸ πιστεύει, νὰ ἔχει τρία μερόνυκτα μονάχος κινδυνεύει.	
	Φακινέτα τὸ παράνομα, καὶ Μάρκος τ' ὄνομά του, ἀπὸ τὸ Ροβίνιο εὐρίσκονται τὰ πατρογονικά του. Πρέπει οἱ παρτζινέβελιοι πολλὰ νὰ τὸν τιμήσουν, καὶ μιὰ κολάνα ὀλόχρυση πρέπει νὰ τοῦ χαρίσουν.	95
	Ὅτι ἀπάνω στάθηκε καλὰ σὰν παλληκάρι, μὰ ἄς ἔχει χάρη στὸ σύγνεφο, π' ἔπιασε τὸ φεγγάρι. Ἐκεῖνο ἐσκοτίνασε, κ' ἐθάμπωσαν τ' ἀστέρια, ἐκεῖνο μᾶς ἐγλίτωσε 'κ τ' ἀγαρηνοῦ τὰ χέρια.	100
	Στὴν Σκλαβουνιά ριβάρουμε τὴν δευτέρ' ἐβδομάδα, ἐκεῖ ἔβαλα βουλὴ νὰ γράψω τὴν φυλλάδα. Δέκ' ὀκτὼ ἡμέρες ἐκάμαμε στὸ πόρτο ἀποκλεισμένοι, στὴν μαρτζιλιάνα ἔγραφα μὲ τὴν καρδιὰ καημένη.	105

68 στὴν Λύσσα A; τὴν Λύσσα E 70 ὀκτὴν A; ἀπτὴν E 77 τρεμουντάνα A; τραμοντάνα E 80 ποὺ εἶδαμε A; π' ἴδαμε C 81 Ὅτι τὴν ἐλογιάζαμεν A, B; Ὅτι ἐλογιάζαμεν E 83 κι ἀνεβήκαμε *ho scritto*; καὶ ἀνεβήκαμε A 89 κι ἀναστεναγμὸ A, B; κ' ἀναστεναγμὸ C 94 νὰ ἔχει; νάχει A 95 Μάρκος A; Μάρκο C 96 βρίσκονται *ho scritto*; εὐρίσκονται A 102 κτ' Ἀγαρηνοῦ A; ἀπ' τ' Ἀγαρηνοῦ E 104 ἔβαλα βουλὴ A; ἔβαλα τὴ βουλὴ E

Νὰ θυμηθῶ τοὺς πόνους μου, καὶ τὴν κακοπαθεία,
τὰ βάσανα καὶ τὴν σκλαβιά, π' ἔλαβα στὸν Μορία.
Καὶ τώρα ἐκινδύνεψα, νὰ μὲ μετασκληβώσουν,
καὶ πλιὸ ἐλπίδα δὲν εἶχα νὰ μὲ ἴλευθερώσουν. 110
Καὶ τώρα ποὺ ἐγλίτωσα τοὺς πόνους μου νὰ γράψω,
κὶ ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδιάς νὰ θυμηθῶ νὰ κλάψω.

D3v **Περὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ περὶ Γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ Προσκύ-
νησις τῶν μάγων καὶ Ἡρώδου σύγχυσις. Καὶ Βάπτισις τοῦ Κυρίου, τὰ Πάθη, Πρόδο-
σις καὶ Σταύρωσις, καὶ περὶ μελλούσης κολάσεως, ὅλα συναχθέντα εἰς τὸ αὐτὸ κε-
φάλαιο.**

Ἡ Ἱερουσαλὴμ εὐρίσκεται τῶν Χριστιανῶν μητέρα,
ἀπὸ αὐτὴν ἐλάβασι τὸ φῶς καὶ τὴν ἡμέρα.
Ἐκεῖ ἐπρωτοφανίστηκε ὁ ἥλιος νὰ φωτίσει, 115
κ' ἔλαμπε στοὺς Χριστιανούς ἀνατολὴ καὶ δύση.
Ἐκεῖ ἔναι ὀμφαλὸς τῆς γῆς καὶ ἡ ἐπαγγελία,
ἀπὸ ἐκεῖ ἐφανίστηκε Σολομοῦ ἡ σοφία.
Ἐκεῖ ὁ Θεὸς ἐδιάλεξε τὴν Δέσποινα Μαρία,
κ' ἔστειλε τὸν Μονογενῆ δική μας σωτηρία. 120
Παρθένον τήνε διάλεξε, γὰρ νὰ τότε σαρκώσει,
κ' ἔμας ἀπὸ τὴν κόλασιν νὰ μᾶσε λευθερώσει.
Ἡ βάτος αὐτὴν προσήμιναι, ἡ κατακαιομένη,
αὐτὴ ἀνέτειλε τὸ φῶς σ' ὅλην τὴν οἰκουμένη.
Στὸ σπήλαιο τὸν ἐγέννησε, καὶ ἔτρεξαν οἱ Μάγοι. 125
Ἄστὴρ ὄκ τὴν Ἀνατολὴν ἀπάνω τους φωτάει,
οἱ Ἄγγελοι ἐψάλλασι, ποιμένες ἀγραυλοῦσαν,
ὄλονυκτὶς ἐθαύμαζαν ἐκεῖ ποὺ κατοικοῦσαν.
Ὁ ἀστέρας ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν ἔλαμπεν ὡς τὸν ἥλιο,
ὅσο τοὺς Μάγους ἤφερεν ἀπάνω ὡς τὸ σπήλαιο. 130
Καὶ ὁ Ἡρώδης ἔκραξε τοὺς Μάγους νὰ ρωτήσῃ,
τὸ πῶς ἀπ' τὴν ἀνατολή, ἦλθασι πρὸς τὴν δύση.
Ἦλθαμ' ἀπ' τὴν ἀνατολή, ἀκολουθῶντας τὸν ἀστέρα,
ἐδράμαμε νὰ εὐρομεν τῶν πάντων βασιλέα.
Ὁ πρῶτος Μάγος ταπεινὰ τοῦ Ἡρώδη ἀποκρίθη, 135
ἦλθαμε γὰρ νὰ μάθωμεν ποῦ ὁ Χριστὸς ἐγεννήθη.

112 κὶ ἀπὸ *ho scritto*; καὶ ἀπὸ A **113** βρίσκεται *ho scritto*; εὐρίσκεται A **116** ἀνα-
τολὴ καὶ δύση A; Ἀνατολὴ καὶ Δύση E **118** Σολομοῦ A, E; τοῦ Σολομοῦ
C **121** νὰ τότε σαρκώσει *ho scritto*; νὰ τὸν ἐσαρκώσει A **124** οἰκουμένη A;
Οἰκουμένη E **129** Ὁ ἀστέρας ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν A; Ὁ ἀστέρας ἀπὸ τὴν Ἀνα-
τολὴ B; Ἀστὴρ ὄκτὴν ἀπάνω C; Ἀστέρας ἀπ' Ἀνατολὴν E **130** ὡς A; εἰς B, C, E
132 ἀπ' τὴν *ho scritto*; ἀπτὴν A **133** ἀπ' τὴν *ho scritto*; ἀπτὴν A **134** ἐδράμα-
με *ho scritto*, B, C, E; ἐδράμαμε A **136** ἦλθαμε γὰρ νὰ μάθωμεν A, B, E; ἦλθαμε νὰ
μάθωμεν C, γεννήθη *ho scritto*; ἐγεννήθη A

D4r	<p>᾽Ως κι ἀπὸ τὴν ἀνατολὴ μᾶς ἔδειξ' ὁ ἀστέρας, τὸ πὼς νὰ ἐγεννήθηκε μεγάλος βασιλέας. Κ' ἐδράμαμεν γλήγορα γιὰ νὰ τὸν προῦπαντήσομεν, καὶ δῶρα φέραμε πολλά, γιὰ νὰ τὸν προσκυνήσομεν.</p>	140
	<p>Κι ὁ Ἡρώδης ὡς ἐγροίκησεν ὅλος του ἔθερμάθη, πράγμα ὅπου δὲν τὸ ἤξευρεν ἐπόθει νὰ τὸ μάθει. Μέσα ἢ καρδιά του ἐτρώθηκε καὶ βαρυαναστενάζει, τοὺς Μάγους μὲ ἰλαρότητα πολλά τοὺς ἐξετάζει.</p>	145
	<p>Σῦρτε ἔξετάξετ' ἀκριβῶς, διὰ νὰ τὸν εὔρεϊτε, κι ἀπ' ἐδῶ νὰ γυρίσετε, ἐμένα νὰ τὸ εἰπεῖτε. Καὶ δίχως ἄλλο νὰ ῥθετε, κ' ἐγὼ νὰ σᾶς τιμήσω, γιὰ νὰ πηγαίνω καὶ ἐγώ, νὰ τότε προσκυνήσω.</p>	150
	<p>Μὲ τραδιμέντο ἐλόγιαζε Θεότητα νὰ πιάσει, μὰ δὲν τὸ ἐλόγιαζε ποτέ, οἱ Μάγοι νὰ τὸν γελάσει.</p>	155
	<p>Οἱ Μάγοι ἀνεχώρησαν, θωρῶντας τὸν ἀστέρα, καὶ τοὺς ἐφώτιζε πολλά, ὡς ἥλιος τὴν ἡμέρα. ᾽Οτ' ἔφθασαν στὸ σπήλαιον ἔδραμαν μὲ τὴν βία, τὸ βρέφος στὴν φάτνη ἠύρηκαν μαζὶ μὲ τὴν Μαρία.</p>	160
	<p>Καὶ ἄνοιξαν τοὺς θησαυρούς, δῶρα νὰ τοῦ χαρίσουν, ὡς βασιλέα τοῦ παντός, νὰ τότε προσκυνήσουν. Θυμίαμα ὡσὰν Θεόν, χρυσάφι ὡς βασιλέα, σ' ὅλον τὸν κόσμον Ποιητῆς, καὶ εἰς τὴν Ἰουδαία.</p>	165
	<p>Καὶ τοῦ Σταυροῦ τὸν θάνατον ἢ σμύρνα προσημαίνει, ἀπὸ τὴν κόλαση ἐλευθέρωσεν ὅλην τὴν οἰκουμένην. ᾽Οντας οἱ Μάγοι ἐγύρισαν, καὶ ἄλλαξαν τὴν στράτα, τοῦ Ἡρώδη δὲν ἐγύρισαν νὰ δώσουν τὰ μαντάτα.</p>	170
	<p>᾽Ο Ἡρώδης τὸ προγνώρισε, τὸν ἔμπαιξαν οἱ Μάγοι, ἢ θέρμη τὸν ἐκώλυσε, μὰ δὲν Ξαραθυμάγει. Καὶ νὰ ῥθουν ἔστειλαν εὐθύς, ὅλοι του οἱ δασκάλοι, κι ὅσοι ἄλλοι εὐρίσκονται, κ' εἶναι σοφοὶ μεγάλοι.</p>	175
	<p>Ἀπὸ τὴν πίκρα τὴν πολλή, δὲν ἤμπορεῖ νὰ φάγει, μάγους καὶ διδασκάλους του ἄρχισε νὰ ρωτάγει.</p>	180

141 ὡς ἐγροίκησεν A; ὡς τ' ἀγροίκησεν C **145** ξετάξετ' ἀκριβῶς A; ξετάξετε ἀκριβῶς C **146** κι ἀπ' ἐδῶ *ho scritto*; καὶ ἀπέδω A **147** νὰ ῥθετε *ho scritto*; νάρθετε A **150** μάγος *ho scritto*; οἱ Μάγοι A; μάγος E **154** βρέφος A; Βρέφος E **156** νὰ τότε προσκυνήσουν *ho scritto*; νὰ τὸν ἐπροσκυνήσουν A **157** ὡσὰν Θεὸν A, E; ὡς Θεὸν C **158** Κόσμον A; κόσμον E **161** ᾽Οντας A; ᾽Οταν E **164** ἐκώλυσε A; ἐκύλισε C **165** ἐστειλανA; Ἐστειλεν B, C, E, νὰ ῥθουν *ho scritto*; νάρθουν A **166** κι ὅσοι *ho scritto*; καὶ ὅσοι A

- D4v** Ἴδετέ στὰ βιβλία σας, καλῶς νὰ ἐρευνᾶτε,
 γιὰ νὰ μοῦ βρεῖτε βέβαια ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. 170
 Ὅλοι τοῦ ἀπεκρίθησαν, ὡς γράφει στὴν παλαία,
 πὼς μέλλει γιὰ νὰ γεννηθεῖ, στὴν Βηθλεὲμ Ἰουδαία.
 Καὶ τότε προεγνώρισε τῶν Μάγων τὴν ἀλήθεια,
 δαιμόνιο τὸν ἐκόλλησε, κ' ἔκραζε βοήθεια.
 Στέλνει τοὺς ἑκατόνταρχους, νὰ ἴναι ὀρδινιασμένοι,
 εἰς τὸ παλάτι νὰ εὔρεθοῦν ὅλοι ἀρματωμένοι. 175
 Λέγει τους, σύρτε στὴ Βηθλεὲμ καλῶς νὰ ἐξετάξει,
 κι ὅλα τὰ βρέφη τὰ μικρά, νὰ ἤθελαν τὰ σφάζει.
 Ἀπὸ δύο χρονῶν καὶ κάτω, κανένα μὴν ἀφήσεις,
 ὅλα τὰ βρέφη τ' ἀρσενικὰ τὸ αἷμα τους νὰ χύσεις. 180
 Δεκατέσσαρες χιλιάδες ἔκοψε, κατὰ τὸν ἴδιο χρόνο,
 οὐαὶ κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμος, καὶ ἐδικῶν τὸν πόνο.
 Οἱ μάνες πὼς ἐφώναζαν, τραβοῦσαν τὰ μαλλιά τους,
 π' ἄρπαζαν τὰ παιδιά τους ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά τους.
 Θεέ μου πῶς τὴν εὐτορᾶς τὴν τόσην ἀδικία, 185
 τόσ' αἷμα ὅπου ἔχυσε σὲ παρθένα παιδιά;
 Ἐλόγιαζεν ὁ ἀσεβῆς νὰ ἴβρει τὸν βασιλέα,
 μὰ ὁ Θεὸς ἐπρόσταξε νὰ φύγει ἀπ' τὴν σπηλαία.
 Ἄγγελος εἶπε τῷ Ἰωσήφ μαζί μὲ τὴν Μαρία,
 νυκτὸς νὰ πάρουν τὸ παιδί, νὰ πᾶν στὴν Αἴγυπτία.
 Νὰ πληρωθεῖ ἡ ἐντολή, ὡς λέγει ἡ προφητεία,
 πὼς τὸν Υἱόν μου ἐκάλεσα ἀπὸ τὴν Αἴγυπτία.
 Στὸ ἱερὸν ἐκάθησεν, ἐν μέσφ τῶν δασκάλων,
 καὶ ὅλους τοὺς ἐδίδαχνε δίχως κανένα φάλον.
 Δίχως νὰ μάθει γράμματα, δίχως σπουδὴ νὰ λάβει, 195
 κι οἱ δάσκαλοι ἐθαύμαζαν, ὅλοι μικροὶ μεγάλοι.
 Δὲν ἤξευραν πὼς εἶναι Θεός, κ' ἔχει τὴν σοφία,
 γιὰτὶ ἡ θεία φώτισις σπουδὴ δὲν ἔχει χρεία.
 Ἐκεῖ ἴναι ὁ μέγας ποταμὸς αὐτοῦ τοῦ Ἰορδάνη,
 σ' αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τὸ βάπτισμα λαμβάνει. 200
- D5r** Ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος κάνει τὴν ἴπηρεσία,
 ὁ ἴδιος βαπτίζει τον μὲ θεϊαν οἰκονομίαν.
 Καὶ ὅλος ἐφοβήθηκε, τὸ πῶς νὰ ἀποκοτήσει,
 ὡς καὶ ὁ Ἰορδάνης ἐστράφηκεν ὀπίσω νὰ γυρίσει.
 Ὁ Ἰωάννης ἔστεκε μὲ τὸν Χριστὸν ἀντάμα, 205
 κ' ἔξ οὐρανοῦ μὲ σύγνεφα ἦλθε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα.

170 νὰ μοῦ βρεῖτε *ho scritto*; νὰ μοῦ εὔρητε A; μ εὔρητε E **174** κ' ἔκραζε *ho scritto*; καὶ ἔκραζε A **175** νὰ ἴναι *ho scritto*; νὰ εἶναι A, C **176** νὰ βρεθοῦν *ho scritto*; νὰ εὔρεθοῦν A **177** στὴν A; τὴν C, νὰ ἐξετάξει A; νὰ ἐξετάζουν E **178** κι ὅλα *ho scritto*; καὶ ὅλα A, C, νὰ ἤθελαν τὰ σφάζει A; νὰ ἠθέλεταν τὰ σφάζει C **179** μὴν ἀφήσεις A; μὴν ἀφήσετε E, κάτω A; κάτου C **180** νὰ χύσεις A; νὰ χύσετε E **187** νὰ ἴβρει *ho scritto*; ν' αὔρη A; νὰ εὔρει **188** ἀπ' τὴν *ho scritto*; ἀπτὴν A; ὀκτὴν C **197** κ' ἔχει *ho scritto*; καὶ ἔχει A **203** νὰ ἀποκοτήσει A, B; ν' ἀποκοτήσει C

Ἐξ οὐρανοῦ ἦλθε φωνή, καὶ ὅλοι τὴν ἀκοῦσαν,
οὗτος ἔστιν Υἱὸς μου ἀγαπητὸς, ὃν ἐγὼ ἠύδοκοῦσα.
Μὲ τὴν βάπτισι μᾶς ἔδειξε τὸ πρῶτον τὸ μυστήριον,
210 νὰ ἔχουσιν οἱ Χριστιανοὶ πάντοτε μὲ τὸν Κύριον.
Τὸ βάπτισμα μᾶς ἔδωσε τὸν πρῶτον ἀρραβῶνα,
νὰ εἴμεθε μὲ τὸν Χριστὸν εἰς πάντα τὸν αἰῶνα.
Στὴν ἐρυθρὰ περιοχὴ στὴν παραθαλασσία,
Πέτρος κι Ἀνδρέας ἔτρεξαν κοντά του μὲ τὴν βία.
215 Καὶ ἄφησαν τὰ δίκτυα τους στὴν γῆ καὶ τὸν πατέρα,
καὶ πάραυτ' ἠκολούθησαν τὸ φῶς καὶ τὴν ἡμέρα.
Ἀρχῆς ἠκολούθησεν αὐτός, καὶ ὕστερα οἱ ἄλλοι,
καὶ εἰς ὅλους ἦτον ὁ Χριστὸς ἀνάμεσα κεφάλι.
Καὶ τὸν Ἰουδαὶν ἔκαμε νὰ ἔχει τὴν σακούλα,
220 τῶν Ἀποστόλων τὰ χρήματα αὐτὸς νὰ τὰ ἔχει οὐλα.
Ὁ ἴδιος ἀγόραζε τὴν χρεία διὰ τὴν βρώσι,
ὄτ' ἔμελεν ὁ ἄθλιος γιὰ νὰ τόνε προδώσει.
Στὸν δεῖπνον τὸν μυστικὸν τοῦ δίνει τὸ ποτήρι,
πρῶτον τὸν ἐκοινωνήσεν αὐτὸν σὰν νοικοκύρη.
225 Τότε τοῦ ἐπρογνώρισε τὴν δολερὴν καρδιά,
στὸν Δάσκαλόν του ἔμελλε νὰ κάμει προδοσία.
Οἱ Ἰουδαῖοι ἐσυμβουλευόνταν, καὶ διδάσκαλοι οἱ πρῶτοι,
διὰ νὰ πιάσουν τὸν Χριστό, κ' ἐγύρευαν προδότη.
Δὲν ἐνθυμήθησαν οἱ ἄθλιοι καμιά εὐεργεσία,
230 ποὺ ὁ Χριστὸς τοὺς ἔκαμε σὲ ὄλην τους τὴν χρεία.
Ἀπὸ τὴν σκλαβιά τοῦ Φαραῶ νὰ τούσε λευθερώσει,
καὶ ἔσχισε τὴν θάλασσαν γιὰ νὰ τούσε γλυτώσει.
D5v Τὸ μάννα εἰς τὴν ἔρημον, θροφὴ σαράντα χρόνους,
καὶ γιὰ καλὴ εὐχαρίστησι τὰς μᾶστιγας καὶ πόνους.
235 Ἀπ' τὰ πολλὰ τὰ θαύματα, ἔπρεπε νὰ θαυμάσουν,
ἢ κακία τούσε τύφλωσε, κ' ἤθελαν νὰ τὸν πιάσουν.
Ὡσὰν ἡ γυνὴ τρέχουσα τόσον καιρὸν τὸ αἷμα,
μὲ πίστι ἔπιασε τὸ φόρεμα, κ' ἐστάθηκ' ἐν τῷ ἄμῃ.
Καὶ τὸν Τυφλὸν ἐκ γενετῆς ἀπὸ κοιλιὰ μητρός του,
240 μὲ τὸν πυλὸν τὸν ἄλειψε, καὶ ἔλαβε τὸ φῶς του.
Τὸν Παραλυτικὸν τόσον καιρὸν, τοῦ εἶπε περιπάτει,
καὶ πήγαινε στὸν οἶκο σου, καὶ βάστα τὸ κρεβάτι.
Ἡ χήρα κλαίουσα λέγει του ἀπέθαν' ὁ υἱός μου,
ἔχασα τὴν ἐλπίδα μου τὰ μάτια καὶ τὸ φῶς μου.

208 μου ἀγαπητὸς A, C; μ' ἀγαπητὸς E **211-66** mancano C **213** ἐρυθρὰ A;
Ἐρυθρὰ E **217** κολούθησεν A; ἀκολούθησεν E **220** Ἀποστόλων τὰ χρήματα
A; Ἀποστόλων χρήματα E **221** νὰ τόνε προδώσει *ho scritto*; νὰ τὸν ἐπροδώσει A
226 Δάσκαλόν A; δάσκαλόν E **227** ἐσυμβουλευόνταν A; συμβουλευόντο E
232 νὰ τούσε γλυτώσει *ho scritto*; νὰ τοὺς ἐγλυτώσει A **235** Ἀπ' τὰ *ho scritto*;
Ἀπτὰ E; Ὅκτὰ B **236** τούσε τύφλωσε *ho scritto*; τοὺς ἐτύφλωσε A **242** οἶκο
ho scritto; οἶκο A

	K' εὐθύς τὴν ἐλυπήθηκε, γιὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ, ἔκαμε θαῦμα παρευθύς νὰ τῆς τὸν ἀναστήσῃ. Ὁ Ζαχαῖος τελώνης ἦτονε, μικρὸς στὴν ἡλικία, ὅταν ὁ Χριστὸς ἀπέρασεν ἀνέβῃ στὴν συκία. Καὶ ὁ Χριστὸς ἐγνώρισε, Ζαχαίου τὴν καρδία, ὅτι αὐτὸς ἐπέστρεψε μὲ πᾶσα προθυμία.	245
	Στοὺς Ἀποστόλους ἐστράφηκε, καὶ εἶπε τοῦ Ματθαίου, σήμερον χαρὰ ἐγένετο, στὸν οἶκον τοῦ Ζαχαίου. Ὅταν Λάζαρ ἀνάστησεν εἰς πόλιν Βηθανία, βασιλέα τὸν ἔκραζαν Ἑβραίων τὰ παιδιά.	250
	Καὶ τόσο πλῆθος ἔτρεξαν νὰ τὸν προῦπαντήσουν, κι ἐκ τῶν φοινίκων τὰ κλαδιά, τὲς στράτες νὰ γεμίσουν. Καὶ τὰ παιδιά προεφήτευσαν, ὡς περ τὸν Δανιήλη, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεύς τοῦ Ἰσραῆλι.	255
	ἽΩ τυφλοὶ καὶ ἀνόητοι στὴν δολερὰν καρδία, καὶ ποῖος τὰ ἐδίδαξε νὰ κράζουν τὰ παιδιά; Καθήμενος ὁ πάντων Κύριος, ἄνωθεν ἐπὶ πώλου ὄνου, ὁ βασιλέας καὶ ποιητῆς τοῦ σύμπαντος αἰώνου.	260
D6r	Χαῖρε ἡ Ἱερουσαλήμ, καὶ ὅλη ἡ Ἰουδαία, καὶ ἔβγα τώρα νὰ δεχθεῖς τὸν πάντων βασιλέα. Ὅς ἦτον πρέπον καὶ τιμῆ, δῶρα νὰ τῷ τιμάσουν, συμβούλιον εἶχανε οἱ δολεροὶ διὰ νὰ τόνε πιάσουν.	265
	Ὅλοι ἐσυμβουλευόνταν, κι οἱ δάσκαλοι οἱ πρῶτοι, ἀργύρια ἔταζαν πολλὰ νὰ βροῦνε προδότη. Μὲ δολερὸ συμβούλιο ἔστησαν τὴν παγίδα, καὶ ἔπιασαν τὸν μιaron, κι Ἀπόστολον Ἰούδα.	270
	Ἀργύρια ἔχομεν πολλὰ, κι ὅσα θέλεις φορτώσου, παράδωσέ μας τὸν Χριστὸν, αὐτὸν τὸν δάσκαλόν σου. Δὲν ἐφοβήθη ὁ ἄθλιος ἡ γῆ νὰ μὴν τὸν χῶσει, μὰ μοναχὰ τοὺς ἔταξε γιὰ νὰ τὸν παραδώσει.	275
	Δύνομαι νὰ σᾶς προδώσω Χριστὸν μὲ εὐκολία, γιατὶ ἐμένα ἔκαμε νὰ ἔχω τὰ σολδία. Κ' ἐγὼ ἀγοράζω βρώματα, νὰ φᾶν οἱ Ἀποστόλοι, στὸν δεῖπνον τὸν μυστικὸν μέσα στὸ περιβόλι.	280
	Καὶ ἔδραμε μὲ τὴν σπουδὴν, κ' ἐπῆγε στοὺς Ἑβραίους, στοὺς πρῶτους ὅπου ὄριζαν τοὺς ἀσεβεῖς κι ἀθέους. Τοῦ Ἄννα καὶ Καϊάφα γύρευε σολδία νὰ τοῦ δώσει, καὶ τὸν Χριστὸν στὰ χέρια τους νὰ τόνε παραδώσει.	

245 τὴνε λυπήθηκε *ho scritto*; τὴν ἐλυπήθηκε **A** **256** κι ἐκ *ho scritto*; καὶ ἐκ **E**
268 νὰ βροῦνε *ho scritto*, νὰ εὐρουμε **A** **270** κ' Ἀπόστολον **C**; κι Ἀπόστολον **E**
273 χῶσει **E**; χαντακῶσει **B, C** **275** Χριστὸν μὲ εὐκολία **E**; τὸν Χριστὸν ἐγὼ μὲ εὐκολία **C**
278 στὸν *ho scritto*, **C**; εἰς τὸν **B, E** **280** κ' ἀθέους **C**; κι ἀθέους **E** **282** χέρια τους
ho scritto; χερίά τους, νὰ τόνε παραδώσει *ho scritto*; νὰ τὸν ἐπαραδώσει **A**

Καὶ κουστωδία δότε μου, κὶ ὅποιον θέλω φιλήσει,
 ἐκεῖνον κείνον παρευθύς, νὰ ἠθέλετε κρατήσῃ. 285
 Καὶ μὲ καρδία δολερὴ τὸ ἔργον νὰ ποιήσῃ,
 ἄρχισε παρευθύς νὰ τὸν καταφιλήσῃ.
 Λέγει του χαῖρε σὺ Ραββί, καὶ ὅλη ἡ συντροφία,
 καὶ παρευθύς τὸν κράτησεν ὅλη ἡ Κουστωδία.
 Παρευθύς τὸν πήγασιν ἐμπρὸς τοῦ ἡγεμόνος,
 ὅπ' ἦτον τὸ συμβούλιον, τὸ γένος τοῦ δαιμόνος. 290
 Ὅλοι οἱ Ἑβραῖοι ἔκραζαν ὅσο νὰ ξημερώσῃ,
 εἰς τὸν Πιλάτον ὀμπροστὰ γιὰ νὰ τόνε σταυρώσῃ.
 Ὁ Πιλάτος το' ἀποκρίθηκε νὰ τούσε ταπεινώσῃ,
 πὼς δὲν τοῦ εὕρισκει ἀφορμὴ, γιὰ νὰ τὸν θανατώσῃ.
 Καὶ ὅλοι ἐκραύγαζαν μὲ μία φωνὴ μεγάλη, 295
 καὶ πέτρες ἔπερναν χοντρές κ' ἔδερναν τὸ κεφάλι.
 D6v Εἶσαι ἐχθρὸς τοῦ Καίσαρα ἐσὺ ἂν τὸν γλιτώσῃς,
 καὶ δὲν ἀκούσεις καὶ ἐμᾶς γιὰ νὰ τόνε σταυρώσῃς.
 Ἐγὼ στὸ νόμο κοίταξα, καὶ τὸν αὐτὸν ἔξετάσω,
 μὰ δὲν τοῦ βρῖσκω ἀφορμὴ, γιὰ νὰ τόνε χαλάσω. 300
 Καὶ τὰ σκυλία μὲ θυμὸν ἐκραύγαζαν μέγала,
 καὶ ὁ Πιλάτος ἔριξε πολλοὺς ἀπὸ τὴν σκάλα.
 Ἐσὺ τὸν ἴδιον σταύρωσε, κάμε τὸ θέλημά μας,
 καὶ τὸ αἷμα αὐτουνοῦ νὰ ἴναι στὰ κεφάλια μας.
 Καὶ κάμε δίχως ἄργητα ἐμᾶς τὸ θέλημά μας, 305
 καὶ τὸ ξανακραυγάζομεν, ἄς εἶν' καὶ στὰ παιδιὰ μας.
 Ὅτι ἐμεῖς βασιλέα ἔχομεν τὸν Καίσαρα στὴ Ρώμη,
 κὶ ἄλλον τῶρα δὲν θέλομεν νὰ μᾶς ὀρίζει ἀκόμη.
 Ὅτι καὶ τὰ παιδιὰ μας τὸ ἴδιον ἐκραυγάζαν,
 καὶ βασιλέα τοῦ Ἰσραὴλ ὅλα τὸν ἐφωνάζαν. 310
 Καὶ παρευθύς ἐπρόσταξε γιὰ νὰ τὸν φραγγελώσουν,
 κ' ἔκαμε τὴν ἀπόφασιν γιὰ νὰ τόνε σταυρώσουν.
 Μαζὶ μὲ ἄλλους δυὸ ληστὰς ὅπου εἶχανε κοντὰ του,
 τὸν ἕναν εἶχ' ἐκ δεξιῶν, κὶ ἄλλον ἀριστερὰ του.

284 ἐκεῖνον ἰκεῖνον *ho scritto*, E; ἐκεῖνον ἐκεῖνον B; ἐκεῖνον ἐσεῖς C **285** καρδία δολερῆ B, C; καρδία δολερὰ E **287** χαῖρε σὺ Ραββί E; χαῖρε Ραββί B, C **290** ὅπ' ἦτον E; ὅπου ἦτον B; ὅπου ἦταν C, τοῦ δαιμόνος E; τῶν δαιμόνων B, C **292** ὀμπροστὰ B, C; ἐμπροστὰ E **293** νὰ τούσε ταπεινώσει *ho scritto*; νὰ τοῦς ἐταπεινώσει A **295** Καὶ ὅλοι ἐκραύγαζαν *ho scritto*; E; Καὶ ὅλοι τοὺς ἐκραύγαζαν B, C **296** ἔδερναν A; ἔδερναν C **300** βρῖσκω *ho scritto*; εὕρισκω A **304** νὰ ἴναι *ho scritto*; νᾶναι A, κεφάλια μας *ho scritto*; κεφάλιά μας A; κεφαλιάμας C **306** ἄς εἶν' καὶ στὰ A; ἄς εἶναι στὰ C **307** Καίσαρα *ho scritto*; Ρῆγαν E **308** κὶ ἄλλον *ho scritto*; καὶ ἄλλον A; κὶ ἄλλον E **309** μας τὸ ἴδιον A; μας ἴδιον E **312** κ' ἔκαμε *ho scritto*; καὶ ἔκαμε A, νὰ τόνε σταυρώσουν *ho scritto*; νὰ τὸν ἐσταυρώσουν A **313** δυὸ ληστὰς A; δύο ληστὰς C **314** κὶ ἄλλον *ho scritto*; καὶ ἄλλον A

	Καὶ ὁ ἕνας ἔκραξε, Κύριε, τί θέλω, νὰ ποιήσω;	315
	Κι ὁ Χριστὸς εἶπε, μετ' ἐμοῦ ἔσει ἐν τῷ Παραδείσῳ.	
	Κι ὁ ἥλιος ἐσκοτίνασεν ἀνατολὴ καὶ δύση, ναοῦ τὸ καταπέτασμα στὴ μέση ἐρραγίσθη.	
	Μέγας σεισμὸς ἐγένηκε, καὶ μνήματα ἀνοιχθῆκαν, καὶ σώματα ἐκ τῶν νεκρῶν πολλὰ ἀναστηθῆκαν.	320
	Ὡς εἶδε τὰ γενόμενα, ὁ ἄρχος τῆς Κουστωδίας, υἶὸν Θεοῦ τὸν ἔκραξεν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας.	
	Καὶ στρατιώτης τὴν πλευρὰν ἀνοιξεν ἐν τῷ ἄμῳ, καὶ ὧ τοῦ θαύματος εὐθὺς ἔτρεξεν ὕδωρ κι αἷμα.	
	Ἀπὸ τὴν ἕκτην ἄρχισε, ὡς τὴν ἐνάτην ὥρα, μέγας σεισμὸς ἐγένετο, ἐννέα φορὲς τὴν ὥρα.	325
	Συμβούλιον εἶχαν τὰ σκυλιά, γιὰ νὰ τὸν κατεβάσουν, ὄτ' ἔτρωγαν τὰ ἄζυμα, κ' ἤθελαν νὰ πασχάσουν.	
D7r	Ἡ πλευρὰ ἀκόμη ἔτρεχε, κ' ἦταν δρυμοὶ οἱ πόνοι, ὁ Ἰωσήφ τὸν ἐτύλιξε σὲ καθαρὸ σινδόνι.	330
	Στὸν τάφο ἐνταφίασε, κ' ἐσφάλισε τὴν πέτρα, ὄτ' ἐμελλε γιὰ ν' ἀναστηθεῖ ἕως τὴν Τρίτην ἡμέρα.	
	Καὶ ὅλοι τοὺς ἐλόγιαζαν ἀνάστασις νὰ γένει, καὶ Κουστωδία ἔστειλαν στὸν τάφον νὰ πηγαίνει.	
	Ἐπρεπε μετανόησις, κι ὅλοι ν' ἀναστενάξουν, ὄχι Κουστωδία ἔστειλαν Θεότη νὰ φυλάξουν.	335
	Στὶς ἔξι ὥρες ἀναστήθηκε, κ' ἦτον χαρὰ μεγάλη, κ' ἡ Κουστωδία ἔκλαιγαν, κ' ἔδερναν τὸ κεφάλι.	
	Νὰ δώσουν τὴν ἀπολογίην τοῦ τύραννου Πιλάτου, κι ὄλ' οἱ Ἑβραῖοι ἔκλαιγαν, κ' ἔπεσαν τοῦ θανάτου.	340
	Τὴν Κουστωδία ἔκραξαν, νὰ τοὺς παρακαλέσουν, κι ἀργύρια πολλὰ ἔλεγον διὰ νὰ τοῦσε δώσουν.	
	Σὰς δῖνομ' ὄ, τι θέλετε, μὴ πείτε τὴν ἀλήθεια, καὶ πάντα νὰ σὰς κάνομεν ὅλοι πολλὴ βοήθεια.	
	Κ' εἶπέτε μᾶς τὸν ἔκλεψαν ὄντας ἐμεῖς κοιμωμένοι, καὶ τὴν αὐγὴν εὐρήκαμεν τὴν πέτρα κυλισμένη.	345
	Κι ἂν τὸ αὐτὸ θέλει 'κουστεῖ στὸν Καίσαρα στὴν Ρώμα, πολλὴ τιμὴ νὰ λάβετε, νὰ 'χετε ὅλοι ἀντάμα.	

316 Κι ὁ *ho scritto*; Καὶ ὁ A, εἶπε, μετ' ἐμοῦ A; εἶπέ του, σήμερον μετ' ἐμοῦ E; εἶπετε του σήμερον μετ' ἐμοῦ C **317** ἥλιος A; Ἡλιος E, ἀνατολὴ καὶ δύση A; Ἀνατολὴ καὶ Δύση E **319** μνήματα ἀνοιχθῆκαν A; μνήματ' ἀνοιχθῆκαν B, C, E **321** ὁ ἄρχος A; ὁ ἄρχων E **323-1053** mancano C **325** ἕκτην A; ἕκτη ὥρα E **332** Τρίτη ἡμέρα A; τρίτ' ἡμέρα E **336** ὄχι A; Ὅτι E **338** κ' ἡ *ho scritto*; κ ἡ A **342** κι ἀργύρια *ho scritto*; καὶ ἀργύρια A, πολλὰ ἔλεγον A; πολλὰ τοὺς λένε νὰ E, νὰ τοῦσε δώσουν *ho scritto*; νὰ τοὺς ἐδώσουν A **347** Κι ἂν *ho scritto*; Καὶ ἂν A, αὐτὸ θελεῖ κουστεῖ A; αὐτὸ θελ' ἀκουστεῖ E **348** νὰ 'χετε *ho scritto*; νάχετε A, ἀντάμα A; ἀντώμα E

	Καὶ τῶρα ἑμεῖς σᾶς δίνομεν σολδία στὸ χέρι, παρὰ νὰ φυλάγεσθε καλά, κανεῖς νὰ μὴ τὸ ἤξεύρει.	350
	Ἡ Μαρία ἢ Μαγδαληνὴ ἐπῆγε λυπημένη, κι ἀπὸ μακρόθεν θώρηγε τὴν πέτρα κυλισμένη. Θεωρεῖ Ἄγγελον λευκόν, κ' εὐθύς ἐξεθαμβήθη, καὶ λέγει τῆς ὁ Ἄγγελος, ὁ Κύριος ἀναστήθη.	
	Καὶ σύρε στὴν Ἱερουσαλήμ, ποῦ εἶναι οἱ Ἀποστόλοι, νὰ τοὺς εἶπε ἐγέρθηκε, γιὰ νὰ χαροῦνε ὅλοι. Στὸν μέγαν οἶκον τοῦ Δαβίδ, μέλλει γιὰ νὰ καθίσει, εἰς τοῦτον μέλλει νὰ γενεῖ ὅλη ἡ θεία κρίσι.	355
	Ἵντας ν' ἀρχίσει ἡ σάλπιγγα, τρουμπέτα νὰ λαλήσει, ἄμαρτωλοὶ καὶ δίκαιοι, ὅλοι ἐκεῖ νὰ ῥθοῦσι.	360
D7v	Νὰ ξεχωρίσει τ' ἄχυρο χῶρια ἀπὸ τὸ σιτάρι, τὸ ἄχυρο ὡς κορνιακτὸς ἀέρας νὰ τὸ πάρει. Δεξιὰ στέκουν οἱ δίκαιοι, χαρὰ καὶ εὐφροσύνη, ζερβία οἱ ἄμαρτωλοὶ μὲ δάκρυα καὶ θρήνοι.	
	Στρέφεται λέγει τῶν δεξιῶν, δεῦτε οἱ εὐλογημένοι, τὴν βασιλεία κληρονομήσετε τὴν ὑμῖν τοιμασμένη. Εὐφράνθητε τὸν Παράδεισον καὶ τὴν ἐπαγγελία, ὅτι μ' ἐκυβερνήσετε σὲ ὅλην μου τὴν χρεία.	365
	Ἐπείνασα καὶ δώσατέ μου φαγί, κ' ἐποτίσατέ με, ἦμουν ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ πρὸς με ἦλθατέ με. Γυμνὸς καὶ ξένος ἦμουνα, καὶ συνηγάγετέ με, πτωχὸς ἦμουν καὶ πένητας, καὶ εὐσπλαγχνίσαστέ με.	370
	Στρέφεται πρὸς ἀριστερούς, ἀμέτε οἱ κατηραμένοι, στὸ πῦρ τὸ τῆς κολάσεως τὴν καταφλεγόμενη. Εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστο τὸ κατατοιμασμένον, κεῖ νὰ συναναστρέφεσθε μαζί μὲ τῶν Δαιμόνων.	375

349 στὸ *ho scritto*; εἰς τὸ Α **350** ξεύρει *ho scritto*; ἤξεύρει Α **351** Μαρία Α; Ἡ Μαρία Ε **352** κι ἀπὸ *ho scritto*; καὶ ἀπὸ Α **353** Ἄγγελον Α; ἔν Ἄγγελον Ε **355** ποῦ εἶνα Ι Α; εἶν' οἱ Ε **357-8** Α, Β; mancano C **359** Ὅντας Α; Ὅταν Ε **359-86** nel capitolo 'Περὶ μελλούσης Κολάσεως' Ε **360** νὰ ῥθοῦσι *ho scritto*; ναρθοῦσι Α **366** τοιμασμένη Α, Β; ἐτοιμασμένη Ε **369** καὶ δώσατέ μου Α; ἐδόσετέ μου Β, κ' ἐποτίσατέ *ho scritto*; καὶ ἐποτίσατέ Α **375** κεῖ *ho scritto*; ἐκεῖ Α, Β

Ἐπεινάσα κ' ἔδιψασα κι οὐκ ἐποτίσατέ με,
 γυμνὸς καὶ ξένος ἤμουνα, κι οὐ συνηγάγετέ με.
 Κύριε πότε σὲ εἶδαμεν γυμνὸν καὶ πεινασμένον,
 ἢ πότε ξένον κι ἀσθενῆ, ἢ καὶ φυλακωμένον; 380
 Ἐμένα δὲν μὲ εἶδετε ὡς λέτε τὴν ἀλήθεια,
 μὰ τὸν ἀδελφόν σας τὸν πένητα, ποὺ ζήταε βοήθεια.
 Τὸν ἀδελφόν σας δὲν ἐκυβερνήσετε, πόσο μᾶλλον ἐμένα,
 ἄμετε στὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον τέκνα κατηραμένα.
 Νὰ ἀκούετε κλαυθμὸ καὶ ὄδυρμό, νὰ χαίρουνται οἱ Δαιμόνοι, 385
 στὸ πῦρ τὸ τῆς Κολάσεως τὴν κατακαιομένη.

D8r **Περὶ τοῦ μονοκράτορος βασιλέως Ἀλεξάνδρου, μέρος τοῦ βίου, καὶ ἀνδραγαθημάτα του**

Ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ὅπ' εἶχε τὴν ἀνδρεία,
 ἢ πατρίδα του ἦτονε ὀκ τὴν Μακεδονία.
 Ἡ Ὀλυμπιάδα ἢ ἑακουστή ἦταν αὐτοῦ μητέρα,
 καὶ τὸν Φίλιππον, ὡς φαίνεται νὰ εἶχε γιὰ πατέρα. 390
 Κι ὅσο καὶ ἐτράβαινε, πλιὸ αὔξανε ἢ ἀνδρεία,
 περισσότερον ἀγάπησε τ' ἄρματα, κι ὄχι τὴν σοφία.
 Εἰς χρόνους δεκατέσσαρους ἐπῆρε τὴν βασιλεία,
 κ' εὐθύς τὸν ἐπροσκύνησεν ὅλη ἡ Ρουμेलία.
 Ἄρχισε κ' ἐσύναξε στρατιώτας ἀνδρειωμένους, 395
 ὅλους διαλεκτοὺς καλὰ ἀρματωμένους.
 Ὡς καὶ μὲς τὴν θάλασσα ἠθέλησε διὰ νὰ δοκιμάσει,
 κασέλα μὲ καθάριο γυαλί ἠθέλησε νὰ φτιάσει.
 Καὶ μέσα ἐσφαλίστηκε μὲ ἐπιδέξιο τρόπο,
 καὶ ἄφησε παραγγελιὰ τῶν ἐδικῶν του ἀνθρώπων. 400
 Νὰ τὸν κρεμάσουν εὐμορφα, νὰ μὴν πάγει στὸν πάτο,
 νὰ τὸν κρατοῦν ἑπιδέξια, γιὰ νὰ μὴ πάγει κάτω.
 Καὶ τὰ ψάρια ἐθώρηγε ὅπου ἐπολεμοῦσαν,
 καὶ ἔβλεπε τὴν μιὰ μεριὰ τὴν ἄλλη π' ἐνικοῦσαν.
 Ἀλέξανδρος ἀρχίνισε τὸν πόθον νὰ πληθαίνει, 405
 κι ἀπὸ τὰ ψάρια πόλεμον θέλησε νὰ μαθαίνει.

377-80 Ἐπεινάσα κ' ἔδιψασα κι οὐκ ἐποτίσατέ με, γυμνὸς καὶ ξένος ἤμουνα, κι οὐ συνηγάγετέ με. Κύριε πότε σὲ εἶδαμεν γυμνὸν καὶ πεινασμένον, ἢ πότε ξένον κ' ἀσθενῆ, ἢ καὶ φυλακωμένον A, B; Ὅταν ἐγὼ ἐπεινάσα, ἐδώκετέ μοι νὰ φάγω, Καὶ πάλιν ὄτ' ἔδιψασα, νερὸν κρύο σὰν πάγο. Πολλὰ ἀσθενῆ ὄντα με παρηγορήσατέ με, Καὶ μέσα στὴν φυλακὴν πάλ' ἐπισκέψατέ με E **384** ἄμετε A; ἄμετε B **385** Δαιμόνοι A; δαιμόνοι B, E **388** ὀκ τὴν A, B; ἀπ' τὴν E **391** Κι ὅσο *ho scritto*; Καὶ ὅσο A, αὔξανε ἢ A; αὔξαν' ἢ E **392** περισσότερον *ho scritto*; περισσότερον A **393** ἐπῆρε τὴν βασιλεία A; ἐπῆρε Βασιλεία E **395** κὶ ἐσύναξε *ho scritto*; καὶ ἐσύναξε A **397** μὲς τὴν *ho scritto*; μέσα στὴν, ἠθέλησε διὰ νὰ δοκιμάσει A; θέλησε νὰ δοκιμάσει E

	Κι ἀκόμη εἶχε προθυμία, διὰ νὰ στέκει κάτω, οἱ ἄνθρωποι τοῦ τὸν ἔβγαλαν δίχως τὸ θέλημά του. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐθαύμαζε, πῶς πολεμοῦν τὰ ψάρια, πόσο μᾶλλον νὰ πολεμοῦν τ' ἄξια παλικάρια.	410
D8v	Τότ' ἄρχισε κ' ἐμάζωνε στρατιώτας ἀνδρειωμένους, καὶ Μακεδόνας ἄξιους καλὰ ἄρματωμένους. Ἔλους καβάλα διαλεκτὴ σ' ἄρματα μαθημένους, ἄξιους διὰ τὸν πόλεμον, ὅλους σιδερωμένους. Ἄρχισεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς ὄρδινιὰ νὰ βάνει, καὶ τοὺς στρατιώτας τοῦ πολλὰ γιὰ νὰ τούσε διδάχνει. Ἄνθρωπος ἐγεννήθηκε στὸν κόσμον γιὰ ν' αὐξήσῃ, τὴν πατρίδα τοῦ μὲ τὸ σπαθὶ γιὰ νὰ τήνε τιμήσῃ. Ὅποιος δὲν ἀξιῶνεται πολλὰ μὲ τὸ σπαθὶ τοῦ, καὶ σὲ μεγάλον πόλεμον νὰ λάβει τὴν τιμὴν του.	415
	Δίχως ἄνθρωπον στὸν πόλεμον προθυμία νὰ βάλει, εἶναι ὡσὰν ἓνα κορμὶ ποῦ δὲν ἔχει κεφάλι. Τί χρεία εἶναι τοῦ δυνατοῦ ἀτός τοῦ νὰ ἐπαινᾶται, ἂν δὲν εἶναι στὸν πόλεμον ἀπ' ὅλους νὰ τιμᾶται;	420
	Σὰν τὸ καθάριο τ' ἄλογο τραβάει τὸ ἀμάξι, καὶ τοῦ ἀνδρειωμένου νὰ λείπεται τοῦ πολέμου ἢ πράξῃ.	425
	Τώρα κοιτάξετε ἀδελφοὶ νὰ μποῦμε σ' ὄρδινία, ὡσὰν φουσατο διαλεκτὸ ὅκ τὴν Μακεδονία. Εὐθύς τοῦ ἀπεκρίθησαν ὅλοι στὴν ἵποταγ σου. καὶ ὅλοι μας μὲ τ' ἄρματα πάντα στὴν προσταγὴ σου.	430
	Καὶ γιὰ τὴν βασιλεία σου ὅλοι μας νὰ χαθοῦμεν, μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι μας ὅλοι νὰ τιμηθοῦμεν. Μὲ καρδία νὰ πολεμήσομεν τὸ φουσατο τοῦ Δαρείου, ἐκείνου τοῦ ἐξακουστοῦ κι ἀνήμερου θηρίου.	435
	Φουσατά ἔχει πάμπολλα, καὶ εἶν' ἄρματωμένα, στὸ μέρος τῆς ἀνατολῆς ὅλα εἶναι τεντωμένα. Ἄποιος ἔχει δυνατὴ καρδιά ἄς μὲ ἀκολουθήσῃ, καὶ ὅποιος εἶναι δειλός, ὀπίσω ἄς γυρίσῃ.	440
	Καὶ ὅλοι τοὺς τὰ ἄρματα πρόθυμα νὰ τοιμάσουν, καὶ δὲν εὐρέθησαν ποσῶς στρατιῶτες νὰ δειλιάσουν. Ἄποιοι τοὺς ἐτρέχανε, μὲ προθυμὴ μεγάλη, κ' εἰς ὅλους ὁ Ἀλέξανδρος, ἦτονε τὸ κεφάλι. Ἄποιο τ' ἀσκέρι ἔτοιμο νὰ τότε συντροφέψῃ, ἔφερε τὸν βουκέφαλο διὰ νὰ καβαλικέψῃ.	

408 τὸν ἔβγαλαν *ho scritto*; τὸν εὐγαλαν A 409 Ὁ Ἀλέξανδρος; Ἀλέξανδρος E
410 τ' ἄξια *ho scritto*; τὰ ἄξια A 411 στὸν *ho scritto*; εἰς τὸν A 418 νὰ τήνε τι-
μήσῃ *ho scritto*; νὰ τὴν ἐτιμήσῃ A 428 ὀκτὴν A; ἀπτὴ E 434 κι ἀνήμερου
ho scritto; καὶ ἀνήμερου A 436 στὸ *ho scritto*; εἰς τὸ A, ἀνατολῆς A; Ἀνατολῆς E
437 Ἄποιος *ho scritto*; Ποιος 443 νὰ τ *ho scritto*; νὰ τὸν ἐσυντροφέψῃ A

- E1r** Καὶ λέγει τους νὰ χαίρεσθε, κι ὅλοι νὰ τιμηθοῦμεν, 445
καὶ τοῦ Δαρείου τὸ στράτευμα ὡς λύκοι νὰ τὸ ποιοῦμεν.
Ἐχῶ ἐλπίδα στοὺς Θεοὺς τὸν ἴδιον νὰ τὸν πιάσω,
καὶ ὄλο του τὸ στράτευμα γιὰ νὰ τὸν ὑποτάσσω.
Ἀπέρασαν στὴν Ἀνατολή, κι ἄρχισαν νὰ τενώσουν,
καὶ ὄλοι τους μὲ προθυμιά στὸν Δάρειο νὰ ζυγώσουν. 450
Ὁ Δάρειος ὡς τὸ ἔμαθε, τ' Ἀλεξάνδρου τ' ἀσκέρι,
ἀρχίνισε καὶ ἐγέλαε, καὶ δάγκανε τὸ χέρι.
Μαντατοφόρον ἔστειλε σ' Ἀλέξανδρο νὰ πάγει,
κ' ἕνα χαρτί τοῦ ἔστειλε νὰ τὸν περιγελάγει.
Ἵσον ὁ ἥλιος δύναται τὴν νύκτα νὰ φωτίσει, 455
μῆτε ὁ Ἀλέξανδρος δύναται γιὰ νὰ μὲ πολεμήσει.
Μα ἄς ἔλθει καὶ δι' ἀγάπη του τὸν κάνω καπετάνιο,
κ' εἰς ἀνθρώπους πενήκοντα νὰ τόνε βάλω ἀπάνω.
Κι ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος στέκεται νὰ λογιᾶσει,
τοῦ Δαρείου τὸ στράτευμα νὰ πάει νὰ δοκιμάσει. 460
Κρυφῶς ἐπῆγε ταπεινὰ δίχως ἄρματωσία,
στὴν τράπεζα τοῦ Δαρείου νὰ κάμει ἴπηρεσία.
Ὁ Δάρειος ὁ ξάκουστος τὸν κόσμον νὰ ὀρίσει,
μὰ τὸν ἐχθρὸν στὴν ταῦλα του νὰ μὴν τόνε γνωρίσει.
Τὸν Ἀλέξανδρον ἐθώρηγε, κι ὅλος τους θαυμάζει, 465
τὸ ἦθος του διὰ δουλευτής, ποτὲ δὲν ὁμοιάζει.
Ὁ Ἀλέξανδρος ἐβουλήθηκε τὴν κοῦπα νὰ κρατήσει,
στὴν βάρδια τὴν ἔδωσε νὰ μὴν τήνε γυρίσει.
Κι ὅλα τὰ ἐκατάλαβε, δοκίμασε τ' ἀσκέρι,
πῶς ἔμελλε νὰ παραδοθεῖ στὸ ἐδικό του χέρι. 470
Ὅπισω γυρίζει παρευθὺς στὸ ἐδικό του ἀσκέρι,
καὶ λέγει τους ὅλοι νὰ χαίρεσθε τοῦτο τὸ καλοκαίρι.
Κι ἂν Μακεδόνες εἴμασθε, σήμερα νὰ φανοῦμεν,
ἢ τὸ Δάρειο νὰ πάρομεν, ἢ ὅλοι μας νὰ χαθοῦμεν.
Σήμερα εἶναι νὰ λάβομεν ὅλοι μας τὸ στεφάνι, 475
νὰ ἀκουστεῖ σ' Ἀνατολή, σ' ὄλην τὴν οἰκουμένη.
- E1v** Σήμερα εἴμασθε ζωντανοί, κι αὔριο στὸν Ἄδη,
ὅλοι μαζὶ μὲ τ' ἄρματα ὡς εἴμασθαν ὁμάδι.

455 δύναται *ho scritto*; δύνεται A **457** Μὰ ἄς A; Μ' ἄς E **458** νὰ τόνε βάλω *ho scritto*; νὰ τὸν ἐβάλω **459** Κι ὁ *ho scritto*; Καὶ ὁ A **464** ταῦλα του *ho scritto*; ταῦλά του, νὰ μὴν τόνε γνωρίσει *ho scritto*; νὰ μὴν τὸν ἐγνωρίσει A **465** κι ὅλος *ho scritto*; καὶ ὅλος **473** Κι ἂν *ho scritto*; Καὶ ἂν A **476** ἀνατολή A; Ἀνατολή E **477** κι αὔριο *ho scritto*; καὶ αὔριο A, στὸν *ho scritto*; εἰς τὸν A, Ἄδη *ho scritto*; ἄδη A; Ἄδη E **479** Κι ὅλοι *ho scritto*; Καὶ ὅλοι A **493-6** A; Mancano E **498** κι ὅ,τι *ho scritto*; καὶ ὅ, τι **499** κι ὅποιος *ho scritto*; καὶ ὅποιος **504** κι ἀτίμητα *ho scritto*; καὶ ἀτίμητα

	Κι ὅλοι κοράγιο ἔκαμαν, καὶ δυνατὴ καρδιά, ὅλοι κοντὰ του ἔτρεχαν ὡς τὰ κακὰ θηρία.	480
	Ὁ Ἀλέξανδρος πάγει ὀμπροστὰ ὡς ἄξιο παλληκάρι, ἀπάνω στὸν Βουκέφαλον μὲ δόξα καὶ καμάρι.	
	Κι ὅτι ἐζύγωσαν κοντὰ, ἔδραμε σὰν ξιφτέρι, καὶ τὸν Δαρεῖο ἄρπαξεν, εὐθύς ἀπὸ τὸ χέρι.	
	Τὸ φουσατο τοῦ Δαρεῖου ὅλο νὰ τὸ ἴποτάξει, τὸν Δάρειο τὸν ἔσερνε ἀπάνω στὸ ἀμάξι.	485
	Οἱ Μακεδόνες φορτώθηκαν ἀσήμι καὶ λογάρι, καὶ ὅποιος ἐδύνονταν περισσότερο νὰ πάρει.	
	Ὁ Ἀλέξανδρος ἔλαβε μεγαλοτάτη ἀξία, ὅτι ἔλαβε τοῦ Δαρεῖου ὅλην τὴν βασιλεία.	490
	Στὸ σκότος ἐβουλήθηκε νὰ πάγει νὰ δοκιμάσει, ἀνίσως εἶν' τὸ βολετὸ τὴν ἄκρη του νὰ φτάσει.	
	Ὅλο τὸ ἀσκέρι του φοράδες νὰ τοὺς δώσει, καὶ ὅλα τὰ πουλάρια τους ἔξω γιὰ νὰ τὰ δέσει.	
	Καὶ ὅλοι μέσα περπατοῦν, ποσῶς δὲν ἐσκοποῦσαν, οἱ φοράδες γιὰ τὰ πουλάρια τους ὀπίσω ἐγυρίσαν.	495
	Ἐπρόσταξ' ὁ Ἀλέξανδρος ὅλο του τὸ ἀσκέρι, ὅλοι στὴ γῆ ν' ἀπλώσουνε, κι ὅ,τι πάρουν στὸ χέρι.	
	Ὅπου ἀπλώσει μετανοεῖ, κι ὅποιος δὲν ἀπλώσει, ὅτι δὲν τὸ ἐλόγιαζαν, κανένas νὰ γλιτώσει.	500
	Ὅσοι ὅπου δὲν ἄπλωσαν μετάνιωσαν μεγάλα, τὸ ἴδιο καὶ ὅσοι ἄπλωσαν, πῶς δὲν ἐπῆραν κι ἄλλα.	
	Δὲν ἐπῆραν περισσότερο ὅ,τι ἔπιασαν στὰ χέρια, καὶ ἦσαν πράγματα' ἐκλεκτά, κι ἀτίμητα λιθάρια.	
	Καὶ παρευθὺς ἐγύρισεν, εἰς τὴν Μακεδονία, ὅτι ὑπόταξεν ἀνατολή, δύση, ἄρκτον καὶ μεσημβρία.	505
	Καὶ ὅλα τὰ ὑπόταξε νὰ εἶναι στὸ θέλημά του, ἀκόμα χώρα ξακουστὴ νὰ κτίσει στ' ὄνομά του.	
E2r	Καὶ τόπον ἦνυρεν ἀρκετόν, τὸ ὅσο κάμνει χρεία, διὰ νὰ κτίσει τὴν περίφημον χώραν Ἀλεξανδρεία.	510
	Κολόνες θαυμαστὲς ἐσύναξεν ἀπὸ τὸν κόσμο ὅλο, ὅλες κάτου τὲς ἔβαλε κι ἀπάνου κάνει θόλο.	
	Ἀπὸ κάτω εἶναι πολλὰ θαυμαστή, καὶ ἀπάνω ἄλλη χώρα, καὶ εἶναι πάντα ξακουστὴ ὡς φαίνεται καὶ τώρα.	
	Τὴν μία ἀποκατωθιὸ τὴν ἄλλη ἀπάνω κτίζει, χώρ' ἄλλη δὲν εὐρίσκεται σ' ἀνατολὴ καὶ δύση.	515

521 οἰκουμένη A; Οἰκουμένη E 527-31 A, B; C, D, E mancano 532 ἐπέρνει A;
πηγένη E 534 νὰ ἴτοιμάσει *ho scritto*; νὰ ἔτοιμάσει A 536 ὀκτῆς ἀρχῆς κάνει

Καὶ εἶναι πράγμα θαυμαστὸ κανεῖς νὰ τὸ μετρήσει,
 νὰ εἶναι χώρα πανωθιό, καὶ κάτω νὰ φωτίζει.
 Ὡς φαίνεται ὡς τὴν σήμερον, ὁ Τοῦρκος τὴν ὀρίζει.
 τὴν κατ' ἀπὸ Νεῖλον ποταμὸν νερὸ τὴν ἐγιομίζει. 520
 Ὁ Ἀλέξανδρος ὑπόταξεν ὅλην τὴν Οἰκουμένη,
 καὶ μετὰ θάνατον γυμνὸς κάτω στὴ γῆ ἐμπαίνει.
 Ὡσὰν τὸν κόσμον κέρδισε ὅλον μὲ τὸ σπαθὶ του,
 νὰ ἠμπόριε νὰ κέρδαινε τὴν ἄθλια ψυχὴ του.
 Ὅλος ὁ κόσμος καὶ βασιλεῖς ἦταν στὸ θέλημά του, 525
 καὶ σήμερα παραδόθηκε στὰ χέρια τοῦ θανάτου.
 Ὅλοι οἱ φιλόσοφοι νεκρὸν τὸν ἀκολουθοῦσαν,
 καὶ ὅλοι συναλλήλως τῶν γιὰ τοῦτον ἐμιλοῦσαν.
 Ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος παντοῦθεν ἔρακουσμένους,
 ὡς καὶ αὐτὸς τὴν σήμερον πάγει ἀπεθαμμένος. 530
 Αὐτὸς ἦταν ποῦ ὑπόταξε ὅλην τὴν οἰκουμένη,
 καὶ σήμερα κατόπιν του τίποτες δὲν ἐπέρνει.
 Οἱ πλούσιοι καὶ βασιλεῖς, στὸ ἴδιο νὰ περάσει,
 καλότυχος ἐκ τῆς ἀρχῆς τὸν τόπον νὰ τοιμάσει.
 Ὅσα κερδίσει ὁ ἄνθρωπος, ὀπίσω του τ' ἀφήνει, 535
 καλότυχος ὁκ τῆς ἀρχῆς κάνει ἐλεημοσύνη.
 Ὅντας τ' ἀφήνει ὕστερα, δὲν εἶναι τόση ἡ χάρις,
 γιὰτὶ λοιπὸν δὲν δύναται κοντὰ του νὰ τὰ πάρει.

E2v **Περὶ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου, πρώτου τῶν Χριστιανῶν βασιλέως**

Ὁ Θεὸς τοὺς Χριστιανούς τὸ πλάσμα τ' ἐδικό του,
 ὅπου αὐτοὶ ἐπίστευσαν στὸν μοναχὸν υἱὸν του. 540
 Καὶ θέλει νὰ δοξάζονται ὡς τοῦ Χριστοῦ παιδιά,
 γιὰ νὰ ὑποτάσσονται κι αὐτοὶ στὴν ἐδική του βασιλεία.
 Νὰ μὴν εἶναι ὑποταζόμενοι σ' Ἑλλήνων τυραννία,
 ὅτ' ἔκαναν στοὺς Χριστιανούς πολλότατα μαρτύρια.
 Νὰ προσκυνοῦν τὰ εἰδῶλα, τὸ πλάνος τῶν δαιμόνων, 545
 ν' ἀφήσουν τὸν ἀληθινὸν Χριστὸν Θεὸν τὸν μόνον.
 Ὡς ὁ Θεὸς ἐδιάλεξε δὲν ἦρε καλύτερον ἄλλο,
 τὸν Κωνσταντίνον τὸν βασιλέα ἀπὸ τὸ Πορτογάλλο.
 Στὸ ἴδιο ἐβασίλευε, καὶ εἶχε τὴν καθέδρα,
 καὶ τὸ κορμί του ἦτονε ὅλο γεμάτο λέπρα. 550
 Κι ὅσο ἐπήγαινε τὸ λοιπὸν, ἄρχιζε νὰ περσέψει,
 καὶ γιαιτρὸς δὲν εὐρίσκετο γιὰ νὰ τὸν ἰατρέψει.

A; ἐκ, ἀρχῆς ὁποῖος κάνει E **538** γιὰτὶ λοιπὸν δὲν A; γιὰτὶ δὲν E, δύναται *ho scritto*;
 δύνεται A **551** Κι ὅσο *ho scritto*; Καὶ ὅσο A

Κ' ἕνας σοφὸς τοῦ μίλησε, νὰ κάμει ἐν τῷ ἅμα,
 νὰ πάρει χρήματα πολλὰ, νὰ πάγει εἰς τὴν Ρώμα.
 Νὰ πάρει πλεούμενα πολλὰ, γλήγορα νὰ μισεύσει, 555
 ἐκεῖ θέλει εὐρεθεῖ ἰατρός, γιὰ νὰ τὸν ἰατρεύσει.
 Καὶ παρευθὺς ὡς γροίκησε σοφοῦ τὴν ἔρμηνεία,
 προστάζει τὰ πλεούμενα νὰ μποῦνε σ' ὀρδινία.
 Πῆρε ὅλη τὴν κούρτη του, καὶ ὅλο του τὸ πράγμα,
 ὅτ' ἦταν θέλημα Θεοῦ νὰ μείνει εἰς τὴν Ρώμα. 560
 Στὴ Ρώμη ἐριβάρησε, καὶ τοὺς γιатρούς γυρεύει,
 ὅτι ἡ λέπρα στὸ κορμὶ ἄρχισε νὰ περισσεύει.
 Καὶ παρευθὺς ἐπρόσταξε τοὺς πλέον διαλεγμένους,
 διὰ νὰ φέρουν τοὺς γιатρούς τοὺς πλέον διαλεγμένους.
 E3r Καὶ ἦλθαν ὅλοι οἱ γιатροί, κι ὅλοι πολλὰ θαυμάζουν, 565
 νὰ βλέπουν πράγμα ἐλεεινόν, πρέπει ν' ἀναστενάζουν.
 Καὶ ὅλους τοὺς ἐρώταγε, ἂν βρίσκεται γιатρεία,
 χάρισμα νὰ ἔχετε ἐσεῖς τὴν μισή μου βασιλεία.
 Ὅλοι τοῦ ἀπεκρίθησαν, δὲν βρίσκομεν γιатρεία,
 παρὰ μόνος ὁ Χριστὸς νὰ κάμει εὐσπλαχνία. 570
 Ὁ πρῶτος τ' ἀπεκρίθηκε δὲν βρίσκομεν γιатρεία,
 μ' εὐλάβεια νὰ βαπτισθεῖς νὰ λάβεις τὴν ἴπιθυμία.
 Ἄν εἶναι μὲ τὸ βάπτισμα νὰ λάβω τὴν γιатρεία,
 τάζω νὰ βαπτιστῶ ἐγὼ μ' ὅλην τὴ συντροφία.
 Ὁ Λέων Πάπας ἅγιος κάμνει τὴν ἴπηρεσία, 575
 ὁ ἴδιος τὸν ἐβάπτισε μέσα στὴν ἐκκλησία.
 Καὶ, ὡς θείας δυνάμεως, εὐθὺς ποὺ ἐβαπτίσθη,
 ὅλος ὑγιῆς ἐγένετο, κι ἡ λέπρα καθαρίσθη.
 Πολλὴ χαρὰ ποὺ γίνηκεν ἐκείνην τὴν ἡμέρα,
 ὅτ' ἔγινεν ὑπέρλαμπρος καθ' ὡσπερ τὸν ἀστέρα. 580
 Σὰν εἶδαν ἐβαπτίσθηκαν ὅλη του ἡ συνοδία,
 καβαλαρέοι κι ἄρχοντες ὡς τὰ μικρὰ παιδιά.
 Ὅπισω δὲν ἠθέλησε πλέον γιὰ νὰ γυρίσει,
 παρὰ στὴ Ρώμη βασιλιὰς στὸν θρόνο νὰ καθίσει.
 Ἡ λέπρα καὶ τὸ βάπτισμα ἦταν θεία οἰκονομία, 585
 τῶν Χριστιανῶν τοῦ ἔμελλεν ἡ πρώτη βασιλεία.
 Καὶ ὕστερα μετὰ καιρὸν θέλει νὰ ταξιδεύσει,
 νὰ πάγει στὴν ἀνατολή, τόπους νὰ κυριεύσει.
 Ἐπῆρε πολλὰ πλεούμενα καλὰ ὀρδινιασμένα,
 καὶ τὰ στρατεύματα καλὰ ὅλα ἄρματωμένα. 590
 Πριντζίποιοι τὸν ἀκολουθοῦν, κι ὅλοι οἱ καβαλαρέοι,
 τὸ πράγμα τὸ βασιλικὸ ὅλο κοντὰ του παίρνει.
 Ὅμπρὸς παγαίνει ὁ βασιλιάς, κοντὰ τὸν ἀκολουθοῦσαν.

557 σοφοῦ A; σοφὴ E 565 κι ὅλοι *ho scritto*; καὶ ὅλοι A 564 διαλεγμένους A;
 προκομμένους E 573 βάπτισμα A; Βάπτισμα E 591 τὸν ἀκολουθοῦν *ho scritto*
 E; τὸτ ἀκολουθοῦν A

	Καὶ ὅπουθεν ἐπέρναε, ὅλοι τὸν προσκυνοῦσαν. Ἐριβάρησε στὴν Τένεδο, κ' ἐμπήκε στὸ Μπογάζι, τοῦ βασιλέα ἄρεσε τοὺς τόπους νὰ κοιτάζει.	595
E3v	Τὴν μιὰ μεριά ἡ ἀνατολή, τὴν ἄλλη ἡ Ρουμελία, καὶ ὅλα πολλὰ ἐκοίταζε μὲ πᾶσα προθυμία. Κ' ἐπήγεν μὲ μία χαρὰ μέσα εἰς τὸ Μπογάζι, κ' εὐθύς ἡ Μαύρη Θάλασσα πολὺ ἀέραν βγάζει. Κ' ἐγύρισε καὶ ἄραξε κοντὰ εἰς τὸ Βυζάντιον, ὅτι εἶχε κόντρα τὰ νερά, καὶ ἄνεμον ἐνάντιον. Καὶ εἰς τὴ γῆ ἐξεύγηκε γιὰ νὰ περιδιαβάσει, καὶ μία χῶρα θαυμαστὴ θέλει ἐκεῖ νὰ φτιάσει. Μαστόρους κράζει παρευθὺς τὸν τόπον νὰ μετρήσει, κι ἂν εἶναι θέλημα Θεοῦ ἐκεῖ χῶρα νὰ κτίσει. Καὶ παρευθὺς ἀρχίνισαν διὰ νὰ θεμελιώσουν, δὲν ἦτον θέλημα Θεοῦ ἐκεῖ νὰ τελειώσουν. Ὅσο περίσσα δούλευαν, ἤϊρισκαν τὸ ἐνάντιο, τὰ σύνεργά τους ἀετοὶ τὰ ῥιχναν στὸ Βυζάντιο. Πολλὰ θαυμάζει ὁ βασιλεὺς, τί νὰ ἴναι τὸ σημεῖο, κ' ἐκίνησε μὲ τὸ ἄρχους του, καὶ πῆγε στὸ Βυζαντίο. Καὶ ὅτι ἐριβάρησε, δοκίμασε τὸν τόπον, δὲν ἤϊρισκε καλύτερον, εἰς σὲ κανένα τρόπον. Καὶ ἀρχισε μὲ τὴν σπουδὴ τὸν τόπον νὰ μετρήσει. Ἐκεῖ ἦτον θέλημα Θεοῦ τὴν Πόλη διὰ νὰ κτίσει. Ἄγγελος πηγαινε μπροστά, κ' ἔλαμπε σὰν τὸν ἥλιο, τὸν τόπον ἐσημάδευε νὰ κτίσουν τὸ θεμέλιο. Καὶ ἄλλος δὲν τὸν ἤβλεπε, μόνον ὁ βασιλέας, κ' ἕνας ἅγιος ἄνθρωπος, ὄνοματι Ἀνδρέας. Ὅντας στὸν τόπον ἔφθασαν ὁ Ἄγγελος ἐχάθη, κι ὁ βασιλέας παρευθὺς πολλὰ τὸ ἐθαμάσθη. Μαστόρους καὶ τζενιέριδες ὅλους κράζει κοντὰ του, νὰ κτίσουν χῶρα Ξακουστὴ νὰ εἶναι στὸ ὄνομά του. Διατὶ θεμελιώνεται μὲ θεία οἰκονομία, σ' αὐτὴν νὰ εἶναι πάντοτε μεγάλη βασιλεία. Στὴ μέση στὸ Βυζάντιο βασιλικὸ σαράγι, καὶ ἐκκλησία θαυμαστὴ, διὰ νὰ προσκυνάγει.	600
E4r	Νὰ ὀνομασθεῖ ἐπτάλοφος τοῦ Κωνσταντίνου ἡ πόλη, μητέρα νὰ ἴναι πάντοτε στὴν οἰκουμένη ὅλη. Ἀφόντις τὴν ἐθεμέλιωσε θέλει νὰ ταξιδέψει,	605
	Ἐκεῖ ἦτον θέλημα Θεοῦ ἐκεῖ νὰ τελειώσουν. Ὅσο περίσσα δούλευαν, ἤϊρισκαν τὸ ἐνάντιο, τὰ σύνεργά τους ἀετοὶ τὰ ῥιχναν στὸ Βυζάντιο. Πολλὰ θαυμάζει ὁ βασιλεὺς, τί νὰ ἴναι τὸ σημεῖο, κ' ἐκίνησε μὲ τὸ ἄρχους του, καὶ πῆγε στὸ Βυζαντίο. Καὶ ὅτι ἐριβάρησε, δοκίμασε τὸν τόπον, δὲν ἤϊρισκε καλύτερον, εἰς σὲ κανένα τρόπον. Καὶ ἀρχισε μὲ τὴν σπουδὴ τὸν τόπον νὰ μετρήσει. Ἐκεῖ ἦτον θέλημα Θεοῦ τὴν Πόλη διὰ νὰ κτίσει. Ἄγγελος πηγαινε μπροστά, κ' ἔλαμπε σὰν τὸν ἥλιο, τὸν τόπον ἐσημάδευε νὰ κτίσουν τὸ θεμέλιο. Καὶ ἄλλος δὲν τὸν ἤβλεπε, μόνον ὁ βασιλέας, κ' ἕνας ἅγιος ἄνθρωπος, ὄνοματι Ἀνδρέας. Ὅντας στὸν τόπον ἔφθασαν ὁ Ἄγγελος ἐχάθη, κι ὁ βασιλέας παρευθὺς πολλὰ τὸ ἐθαμάσθη. Μαστόρους καὶ τζενιέριδες ὅλους κράζει κοντὰ του, νὰ κτίσουν χῶρα Ξακουστὴ νὰ εἶναι στὸ ὄνομά του. Διατὶ θεμελιώνεται μὲ θεία οἰκονομία, σ' αὐτὴν νὰ εἶναι πάντοτε μεγάλη βασιλεία. Στὴ μέση στὸ Βυζάντιο βασιλικὸ σαράγι, καὶ ἐκκλησία θαυμαστὴ, διὰ νὰ προσκυνάγει.	610
	Ἐκεῖ ἦτον θέλημα Θεοῦ ἐκεῖ νὰ τελειώσουν. Ὅσο περίσσα δούλευαν, ἤϊρισκαν τὸ ἐνάντιο, τὰ σύνεργά τους ἀετοὶ τὰ ῥιχναν στὸ Βυζάντιο. Πολλὰ θαυμάζει ὁ βασιλεὺς, τί νὰ ἴναι τὸ σημεῖο, κ' ἐκίνησε μὲ τὸ ἄρχους του, καὶ πῆγε στὸ Βυζαντίο. Καὶ ὅτι ἐριβάρησε, δοκίμασε τὸν τόπον, δὲν ἤϊρισκε καλύτερον, εἰς σὲ κανένα τρόπον. Καὶ ἀρχισε μὲ τὴν σπουδὴ τὸν τόπον νὰ μετρήσει. Ἐκεῖ ἦτον θέλημα Θεοῦ τὴν Πόλη διὰ νὰ κτίσει. Ἄγγελος πηγαινε μπροστά, κ' ἔλαμπε σὰν τὸν ἥλιο, τὸν τόπον ἐσημάδευε νὰ κτίσουν τὸ θεμέλιο. Καὶ ἄλλος δὲν τὸν ἤβλεπε, μόνον ὁ βασιλέας, κ' ἕνας ἅγιος ἄνθρωπος, ὄνοματι Ἀνδρέας. Ὅντας στὸν τόπον ἔφθασαν ὁ Ἄγγελος ἐχάθη, κι ὁ βασιλέας παρευθὺς πολλὰ τὸ ἐθαμάσθη. Μαστόρους καὶ τζενιέριδες ὅλους κράζει κοντὰ του, νὰ κτίσουν χῶρα Ξακουστὴ νὰ εἶναι στὸ ὄνομά του. Διατὶ θεμελιώνεται μὲ θεία οἰκονομία, σ' αὐτὴν νὰ εἶναι πάντοτε μεγάλη βασιλεία. Στὴ μέση στὸ Βυζάντιο βασιλικὸ σαράγι, καὶ ἐκκλησία θαυμαστὴ, διὰ νὰ προσκυνάγει.	615
	Ἐκεῖ ἦτον θέλημα Θεοῦ ἐκεῖ νὰ τελειώσουν. Ὅσο περίσσα δούλευαν, ἤϊρισκαν τὸ ἐνάντιο, τὰ σύνεργά τους ἀετοὶ τὰ ῥιχναν στὸ Βυζάντιο. Πολλὰ θαυμάζει ὁ βασιλεὺς, τί νὰ ἴναι τὸ σημεῖο, κ' ἐκίνησε μὲ τὸ ἄρχους του, καὶ πῆγε στὸ Βυζαντίο. Καὶ ὅτι ἐριβάρησε, δοκίμασε τὸν τόπον, δὲν ἤϊρισκε καλύτερον, εἰς σὲ κανένα τρόπον. Καὶ ἀρχισε μὲ τὴν σπουδὴ τὸν τόπον νὰ μετρήσει. Ἐκεῖ ἦτον θέλημα Θεοῦ τὴν Πόλη διὰ νὰ κτίσει. Ἄγγελος πηγαινε μπροστά, κ' ἔλαμπε σὰν τὸν ἥλιο, τὸν τόπον ἐσημάδευε νὰ κτίσουν τὸ θεμέλιο. Καὶ ἄλλος δὲν τὸν ἤβλεπε, μόνον ὁ βασιλέας, κ' ἕνας ἅγιος ἄνθρωπος, ὄνοματι Ἀνδρέας. Ὅντας στὸν τόπον ἔφθασαν ὁ Ἄγγελος ἐχάθη, κι ὁ βασιλέας παρευθὺς πολλὰ τὸ ἐθαμάσθη. Μαστόρους καὶ τζενιέριδες ὅλους κράζει κοντὰ του, νὰ κτίσουν χῶρα Ξακουστὴ νὰ εἶναι στὸ ὄνομά του. Διατὶ θεμελιώνεται μὲ θεία οἰκονομία, σ' αὐτὴν νὰ εἶναι πάντοτε μεγάλη βασιλεία. Στὴ μέση στὸ Βυζάντιο βασιλικὸ σαράγι, καὶ ἐκκλησία θαυμαστὴ, διὰ νὰ προσκυνάγει.	620
	Ἐκεῖ ἦτον θέλημα Θεοῦ ἐκεῖ νὰ τελειώσουν. Ὅσο περίσσα δούλευαν, ἤϊρισκαν τὸ ἐνάντιο, τὰ σύνεργά τους ἀετοὶ τὰ ῥιχναν στὸ Βυζάντιο. Πολλὰ θαυμάζει ὁ βασιλεὺς, τί νὰ ἴναι τὸ σημεῖο, κ' ἐκίνησε μὲ τὸ ἄρχους του, καὶ πῆγε στὸ Βυζαντίο. Καὶ ὅτι ἐριβάρησε, δοκίμασε τὸν τόπον, δὲν ἤϊρισκε καλύτερον, εἰς σὲ κανένα τρόπον. Καὶ ἀρχισε μὲ τὴν σπουδὴ τὸν τόπον νὰ μετρήσει. Ἐκεῖ ἦτον θέλημα Θεοῦ τὴν Πόλη διὰ νὰ κτίσει. Ἄγγελος πηγαινε μπροστά, κ' ἔλαμπε σὰν τὸν ἥλιο, τὸν τόπον ἐσημάδευε νὰ κτίσουν τὸ θεμέλιο. Καὶ ἄλλος δὲν τὸν ἤβλεπε, μόνον ὁ βασιλέας, κ' ἕνας ἅγιος ἄνθρωπος, ὄνοματι Ἀνδρέας. Ὅντας στὸν τόπον ἔφθασαν ὁ Ἄγγελος ἐχάθη, κι ὁ βασιλέας παρευθὺς πολλὰ τὸ ἐθαμάσθη. Μαστόρους καὶ τζενιέριδες ὅλους κράζει κοντὰ του, νὰ κτίσουν χῶρα Ξακουστὴ νὰ εἶναι στὸ ὄνομά του. Διατὶ θεμελιώνεται μὲ θεία οἰκονομία, σ' αὐτὴν νὰ εἶναι πάντοτε μεγάλη βασιλεία. Στὴ μέση στὸ Βυζάντιο βασιλικὸ σαράγι, καὶ ἐκκλησία θαυμαστὴ, διὰ νὰ προσκυνάγει.	625
	Ἐκεῖ ἦτον θέλημα Θεοῦ ἐκεῖ νὰ τελειώσουν. Ὅσο περίσσα δούλευαν, ἤϊρισκαν τὸ ἐνάντιο, τὰ σύνεργά τους ἀετοὶ τὰ ῥιχναν στὸ Βυζάντιο. Πολλὰ θαυμάζει ὁ βασιλεὺς, τί νὰ ἴναι τὸ σημεῖο, κ' ἐκίνησε μὲ τὸ ἄρχους του, καὶ πῆγε στὸ Βυζαντίο. Καὶ ὅτι ἐριβάρησε, δοκίμασε τὸν τόπον, δὲν ἤϊρισκε καλύτερον, εἰς σὲ κανένα τρόπον. Καὶ ἀρχισε μὲ τὴν σπουδὴ τὸν τόπον νὰ μετρήσει. Ἐκεῖ ἦτον θέλημα Θεοῦ τὴν Πόλη διὰ νὰ κτίσει. Ἄγγελος πηγαινε μπροστά, κ' ἔλαμπε σὰν τὸν ἥλιο, τὸν τόπον ἐσημάδευε νὰ κτίσουν τὸ θεμέλιο. Καὶ ἄλλος δὲν τὸν ἤβλεπε, μόνον ὁ βασιλέας, κ' ἕνας ἅγιος ἄνθρωπος, ὄνοματι Ἀνδρέας. Ὅντας στὸν τόπον ἔφθασαν ὁ Ἄγγελος ἐχάθη, κι ὁ βασιλέας παρευθὺς πολλὰ τὸ ἐθαμάσθη. Μαστόρους καὶ τζενιέριδες ὅλους κράζει κοντὰ του, νὰ κτίσουν χῶρα Ξακουστὴ νὰ εἶναι στὸ ὄνομά του. Διατὶ θεμελιώνεται μὲ θεία οἰκονομία, σ' αὐτὴν νὰ εἶναι πάντοτε μεγάλη βασιλεία. Στὴ μέση στὸ Βυζάντιο βασιλικὸ σαράγι, καὶ ἐκκλησία θαυμαστὴ, διὰ νὰ προσκυνάγει.	630

610 τὰ ῥιχναν *ho scritto*; τάριχναν A **611** νὰ ἴναι *ho scritto*; νᾶναι A **612** ἄρ-
χους A; Ἀρχους E **625** θεία A; Θεία E

	τόπους καὶ κάστρια πολλὰ γιὰ νὰ τὰ κυριέψει. Καὶ ἦταν θεία πρόνοια, νὰ πὰ νὰ πάρει κάστρα, ὄτ' εἶδε τὸν τίμιον Σταυρὸν στὸν οὐρανὸν μὲ τ' ἄστρα.	
	μ' εὐλάβεια ἐπρόσταξεν ἀνθρώπους ἐν τῷ ἅμα, σημεῖον τοῦ τιμίου Σταυροῦ νὰ βάλουν στὴν ἄρμα.	635
	Μὲ πίστη καὶ μὲ προσευχὴ πολλὰ τὸν ἐτιμάει, καὶ μὲ πολλὴ εὐλάβεια γιὰ νὰ τὸν προσκυνάει. Καὶ ὅπουθεν ἀπέρασε διὰ νὰ πολεμήσει, μπροστὰ ἔβανε τὸν Σταυρὸν γιὰ νὰ τοῦ βοηθήσει.	640
	Ἵρις' Εὐρώπη, ἀνατολή, ἄρκτο, καὶ μεσημβρία, καὶ στὴν Κωνσταντινούπολη νὰ γένει βασιλεία. Ἔγινε αὐτοκράτορας, καὶ ζεῖ εἰς τὸν αἰῶνα, ἢ καύχησις τῶν Χριστιανῶν, κὶ ἡ χρυσὴ κορόνα.	
	Ἦθέλησε τὴν Ἐκκλησίαν κοντὰ του νὰ τὴν ἔχει, καὶ θρόνον ἐποίησεν ἐκεῖ, καὶ οἴκουμενικὸ Πατριάρχη.	645
	Νὰ ὀρίζει τὴν Ρούμελη, Μοσκόβια καὶ Ρουσία, καὶ θρόνος οἴκουμενικὸς σ' ὅλην τὴν μεσημβρία. Πόλλ' εἶχε τὴν εὐλάβειαν στοῦ Σταυροῦ τὸ σημεῖο, ὅπου εἶδεν εἰς τὸν οὐρανὸν μὲ τ' ἄστρα τὸ ὁμοῖο.	650
	Τὸν εὐλαβότουσε πολλὰ μὲ πίστη καὶ ἀλήθεια, ὅτι μ' αὐτοῦ τὴ δύναμη εἶδε πολλὴ βοήθεια. Εἶπε νὰ κάμουν δέηση ὅλοι μικροὶ μεγάλοι, τὸ τίμιο ξύλο τοῦ Σταυροῦ νὰ εὕρει νὰ τὸ βγάλει.	
	Κὶ ὁ Πατριάρχης δέεται μὲ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων. τὸ τίμιο ξύλο νὰ εὕρεθεῖ εἰς τὸν κρανίου τόπον. Καὶ μὲ σπουδὴν τὴν μητέρα του, ἔκραξε τὴν Ἑλένην, εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα εὐθὺς γιὰ νὰ πηγαίνει.	655
	Νὰ κάμει τὸ γλιγορότερο δίχως πολλὰ ν' ἀργήσει, στὸν ἅγιο τάφο ταχινὰ νὰ πάει νὰ προσκυνήσει.	660
E4v	Καὶ νὰ παγαίνει ταπεινὰ μ' εὐλάβεια μεγάλη, τὸ τίμιο ξύλο τοῦ Σταυροῦ νὰ εὕρει νὰ τὸ βγάλει. Ἐτοίμασε πλεούμενα γιὰ νὰ τήνε μπαρκάρει, ἀργύρια ἔδωσ' ἄδεια ὅσα ἤθελε νὰ πάρει.	
	Καὶ ὅ,τι περισσότερον ἤθελε κάμει χρεῖα, καὶ τοῦ πελάγου νὰ διαβεῖ ὡς τὴν Ἀλεξανδρεία. Κ' ἐκεῖ νὰ ξεμπαρκαρισθεῖ, στὸν ποταμὸν τὸν Νεῖλον, νὰ πάγει στὴν Ἱερουσαλήμ νὰ βρεῖ τὸ τίμιον ξύλον.	665
	Μ' ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς καὶ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων, ἐκίνησε κ' ἐπήγαγε εἰς τὸν κρανίου τόπον.	670

644-5 A; mancano C, D, E 627 στὴν *ho scritto*; εἰς τὴν A 644 κὶ ἡ *ho scritto*; καὶ ἢ A 647 Νὰ ὀρίζει τὴν Ρούμελη A; ὀρίζει αὐτὸς τὴν E 648 μεσημβρία A; Μεσημβρία E 654 βγάλει A; εὐγάλει E 656 κρανίου A; Κρανίου E 658 Ἐύλον A; ξύλον E

Μ' εὐλάβεια καὶ προσευχή, καὶ μὲ πολλή νηστεία,
 γιὰ νὰ βγάλει τὸν Σταυρὸν ἀνθρώπων σωτηρία.
 Ἔβαλε καὶ ἐσκάφτανε μ' εὐλάβεια καὶ νηστεία,
 καὶ μὲ τὴν θεϊὰν δύναμιν ἤϊρε τρία ὁμοία.
 Τὸ ἓνα ἦταν τοῦ Χριστοῦ, καὶ τ' ἄλλα τῶν ληστάδων, 675
 ἀμὴ δὲν ἐγνωρίζονταν τὸ ἓνα ὁκ τὸ ἄλλο.
 Καὶ εἶχανε τὴν δυσκολιὰ τὸ πρῶτο νὰ γνωρίσουν,
 καὶ μὲ μεγάλη εὐλάβεια νὰ τὸ ἐπροσκυνήσουν.
 Κι οἰκονομία τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ τὸ δοκιμάσουν,
 ἔβριοῦ παιδι νεκρότυχε γιὰ νὰ τὸ ἀπεράσουν. 680
 Καὶ ἔβαλαν ἓνα σταυρὸ στὸ λείψανο ἀπάνω.
 Ἔβαλαν καὶ τὸ δεύτερο, μὰ τίποτες δὲν κάνουν.
 Ἔβαλαν καὶ τὸν Τίμιον στὸ λείψανο ἀπάνω,
 καὶ ἀναστήθη κι ὁ νεκρός, καὶ σκώθηκεν ἀπάνω.
 Μικροὶ μεγάλοι κι ἱερεῖς, ὅλοι ἐθαυμαστήκαν,
 καὶ οἱ γονεοὶ τοῦ νεκροῦ κι ἄλλοι ἐβαπτιστήκαν. 685
 Μ' εὐλάβεια τὸν ἐσήκωσαν, ἱερεῖς τὸν ἐβαστούσαν,
 μὲ φῶτα καὶ θυμιάματα, τὸν ἐσυναπαντοῦσαν.
 Πολλὴ χαρὰ κ' εὐλάβεια εἶχε ἡ Ἁγία Ἑλένη,
 μὲ τὸν ἀτίμητο Σταυρὸ στὴν Πόλη νὰ πηγαίνει. 690
 Κι ὅπουθε καὶ ἀπέρναγε διὰ τὴν Ἀλεξάνδρεια,
 ὅλος ὁ κόσμος ἔτρεχε ὡς φύλλα καὶ χορτάρια.
 E5r Στὰ πλεούμενα τὸν ἔβαλε μ' εὐλάβεια μεγάλη,
 εἰς τὴν Κωνσταντινούπολη διὰ νὰ τόνε βγάλει.
 Ὡς τ' ἔμαθε ὁ βασιλιάς, τρέχει νὰ προῦπαντήσῃ,
 καὶ μὲ μεγάλη εὐλάβεια νὰ τόνε προσκυνήσει. 695
 Ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς, μαζὶ μὲ Πατριάρχη,
 οἱ ἄρχοντες καὶ πένητες, καὶ ὅποιος ξένος λάχει.
 Ὅλοι σὲ συναπάντηση τρέχουσι μὲ τὴν βία,
 μὲ φῶτα καὶ θυμιάματα ἀπὸ τὴν βασιλεία. 700
 Χαρὰ καὶ ἀγαλλίαση ποὺ γίνηκε στὴν Πόλη,
 καὶ ἀπὸ ἐκεῖ μοιράσθηκε στὴν οἰκουμένη ὅλη.
 Χαῖρε Κωνσταντινούπολη ὡς νύμφη στολισμένη,
 τὸ καύχημα τῶν Χριστιανῶν σ' ὅλη τὴν οἰκουμένη.

676 ὁκτὸ **A**; ἀπὸ τὸ **E** **684** ἀναστήθη κι ὁ **A**; ἀναστήθηκ' ὁ **E** **694** νὰ τόνε
 βγάλει *ho scritto*; νὰ τὸν ἐβγάλει **A** **696** νὰ τόνε προσκυνήσει *ho scritto*; νὰ τὸν
 ἐπροσκυνήσει **A**

	Τώρα δὲν πρέπει πασαιὲς νὰ βαρυνασθενάξει, ὅτι τὸ γένος τῶν Τουρκῶν ἦλθε νὰ σ' ὑποτάξει;	705
	Ποῦ ἔναι Πόλη ἡ δόξα σου, καὶ ποῦ ἔναι ἡ τιμὴ σου, καὶ τώρα παραδόθηκες στὰ χέρια τοῦ ἔχθρου σου;	
	Ποῦ εἶν' ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ, καὶ ποῦ ἔναι ἡ παρρησία, ποῦ γίνονταν καθημερινῶς στὴν ἁγία Σοφία;	710
	Ποῦ ἔναι οἱ ἀρχιεπίσκοποι, κι οἱ μητροπολιτάδες, καὶ τώρα τὴν ὑπηρετοῦν ἀγαρηνοὶ χοτζάδες;	
	Τὰ σκεύη τὰ πολύτιμα ὅκ τὴν ἁγία Σοφία, γιὰ τὸ παρὸν εὐρίσκονται ὅλα στὴ Βενετία.	
	Ὁ τέμπλος ὁ ὀλόχρυσος ὅκ τὴν ἁγία Σοφία, μὲ πέτρες τὲς ἀτίμητες κι ἁγίων ἱστορία.	715
	Κι ἄλλες πέτρες ἀτίμητες, σταυροὺς κι ἄλλα ὁμοῖα, ποῦ νὰ ἔχει ποτὲ δὲν δύνεται καμία βασιλεία.	
	Κορόνες οἱ ἀτίμητες ἦταν τῶν βασιλίδων, στηθάρια τὰ πολύτιμα, ἦτον τῶν κορασίδων.	720
	Θρηνεῖ Κωνσταντινούπολη, χαῖρε ἡ Βενετία, ὁ ἅγιος Μάρκος στολίσθηκε ὅκ τὴν ἁγία Σοφία.	
	Ποῦ ὁ Θεὸς νὰ ξύπναε τὸν μέγα Κωνσταντίνο, νὰ ἔβλεπε εἰς τὴν πόλιν του Χριστιανῶν τὸν θρῆνον.	
E5v	Ὅπου αὐτὸς τὴν ἔκτισε μ' ἀγγελικὴ σοφία, πάντοτε γιὰ νὰ βρῖσκεται Ρωμαίων βασιλεία.	725
	Νὰ εἶν' αὐτοκρατόρισα, κι ἡ πρώτη βασιλεία, νὰ ὀρίζει τὴν ἀνατολή, ἄρκτο, δύση καὶ μεσημβρία.	
	Στὸ παλαιὸ δὲν φαίνεται καμία προφητεία, σήμερον νὰ ὑποτάσσεται σὲ Τοῦρκον βασιλεία.	730
	Μὴν λυπᾶσαι Βυζάντιον, καὶ δὲν θέλει ἀργήσει, ὁ Παντοκράτορας Θεὸς τὴν ρόδα νὰ γυρίσει.	
	Ὅτ' ὁ Θεὸς μετὰ καιρὸν θέλει νὰ ξαναστήσει, κανένα δένδρον εὐμορφον νέο καρπὸ ν' ἀνθίσει.	
	Ἔχε μεγάλ' ὑπομονή, θέλει σβηστεῖ ἡ φωτία, ὁποῦ σε περικύκλωσε δικὴ μας ἡ ἁμαρτία.	735
	Διὰ νὰ δοξασθεῖ ὁ ναὸς εἰς τὴν Ἁγία Σοφία, νὰ ξαναστήσει ὁ Θεὸς καινούρια βασιλεία.	

707 ποῦ ἔναι *ho scritto*; ποῦναι A **709** ποῦ ἔναι *ho scritto*; ποῦναι A **710** ἁγία A; Ἁγία E, στὴν *ho scritto*; εἰς τὴν A **711** μητροπολιτάδες A; Μητροπολιτάδες E **713** ὀκτὴν A; ἀπτὴν E **716** ἱστορία A; Ἱστορία E **717** σταυροὺς A; σταυροὺς E **718** ποῦ νὰ ἔχει *ho scritto*; ποῦ νάχει A **724** νὰ ἔβλεπε *ho scritto*; νὰ ἔβλεπε A **719** βασιλίδων A; βασιλιάδων E **720** στηθάρια A; στηχάρια, κορασίδων A; Κορασάδων E **722** ἅγιος A; Ἄγιος E **723** μέγα A; Μέγαν E **724** πόλιν A; Πόλιν E **725** ἀγγελικὴ σοφία A; Ἀγγελικὴ Σοφία E **726** βασιλεία A; Βασιλεία E **727** αὐτοκρατόρισα A; Αὐτοκρατόρισα, βασιλεία A; Βασιλεία E

Περὶ τῆς ὠραιότητας Βενετίας

	M' αὐτὴν τὴν θεϊὰν δύναμη κι ἀνθρώπινη σοφία, εἰς στὸ γιαλὸ ἐκτίσθηκε ἡ ἄξια Βενετία.	740
	Ἀπὸ τὸ θέλημα Θεοῦ ἦτανε γεγραμμένο, γιὰ τοῦτο ὡς τὴν σήμερον εὐρίσκεται παρθένος. Πρέπει της νὰ ὀνομασεῖ περιφημὴ ἐκκλησία, ἔχει καλοὺς ἀρχιερεῖς, ποὺ κάνουν παρησία. Ὡς κορασίδα πρέπει της νὰ ἔχει τὴν κορόνα, 745 ὅτ' εἶναι στὴν Ἰταλία ὀλόχρυση κολόνα. Ὅτ' εἶναι πολλὰ εὐγενικὴ, κι ἀξιότατη ἀφεντία. καὶ ὅλη ἡ Ἰταλία ὁκ ταύτην ἔχει χρεῖα. Νὰ κυβερνοῦν τέτοι' ἀφεντιὰ μὲ τὴν μεγάλη τάξη, καὶ δὲν ἠμπόρσε κανεὶς ποτὲ νὰ τοὺς ποτάξει.	750
E6r	Ὡς παρθένος ἀμόλυντη παντᾶναι τιμημένη, κι ἀπ' ὅλα τὰ βασίλεια παντᾶναι ζηλεμένη. Ὅκ τὴν καλὴ κυβέρνηση, καὶ τὴν δικαιοσύνη, κι ὁκ τὴν πολλὴ τους εὐγένεια, καὶ τὴν ταπεινοσύνη. Καὶ ὅλα τὰ βασίλεια ἦταν κόντρα στὴ Βενετία, καὶ μὲ τὴν καλὴ τους κυβέρνηση κανεὶν δὲν εἶχαν χρεῖα. Καὶ ἄνοιξαν τοὺς θησαυροὺς, κ' ἐπλέρωναν σολδία, καὶ ὅλοι στρατιῶτες ἔτρεχαν νὰ ἴθουν στὴ Βενετία. Κι ἀσκέρια ἔμασαν πολλὰ, μὲ τὴν ψιλὴ σοφία, καὶ ὅλους τοὺς ἐχάλασαν κ' ἔφυγαν μὲ τὴν βία.	755
	Με τραδιμέντο κι ἡ Γένοβα τὴν Βενετιὰ νὰ ὀρίσει. μὰ δὲν τὸ ἐμέτρησε καλὰ κανένας δὲν γυρίσει. Καράβια ἀρμάτωσαν ὡς διὰ μὲ πραγματεία, μὲ τραδιμέντο ἦθελαν νὰ μποῦν στὴν Βενετία. Βουτζία φόρτωσαν πολλὰ νὰ ἔχουν διὰ χρεῖα, μὲ τὰ αὐτὰ εἶχαν βουλή, νὰ κάμουν τραγιτουρία.	760
	Καὶ ἦλθαν κ' ἐριβάρησαν, ὀπίσω ἀπὸ τὸ Λίο, καὶ τὰ βουτζία ἔβγαζαν, καὶ τὰ ῥιχναν στὸν ἥλιο. Μέσα στὰ βουτζία ἦτανε ἀνθρώποι ἀρματωμένοι, ὡς ἔμειναν στὴν Βενετιὰ ὅλοι τους σκλαβωμένοι.	765
	Μὲ δόλο ἔριχναν τὰ βουτζιά, πὼς δὲν τοὺς κάνουν χρεῖα, καὶ τὴν νύκτα νὰ ἐβγουσι, νὰ μποῦν στὴν Βενετία. Καὶ οἱ Βενετσιάνοι ἐγνώρισαν, πὼς εἶναι τραγιτουρία. καὶ ἔστειλαν ἀνθρώπους πολλοὺς νὰ πᾶνε μὲ τὴν βία. Καὶ τοὺς ἀνθρώπους τὸ λοιπὸν ποὺ ἦταν στὰ βουτζία, ὅλους σκλάβους τοὺς ἤφεραν μέσα στὴν Βενετία.	770
		775

753 Ὅκτὴν A, B; Ἀπτὴν E **759** κι ἀσκέρια ho scritto, B; Καὶ ἀσκαίρια A **768** τὰ ῥιχναν ho scritto; τὰριχναν A, ἥλιο A Ἡλιο E **772** νὰ ἴμουν ho scritto; νὰμπουν A **775** ποὺ ho scritto; ὁποῦ **767** ὀπίσ' ἀπὸ A; ἀπ' ὄξω ἀπὸ B **775** ποῦ A; ὁποῦ B, βουτζία A; Βουτζία E

Μὲ πλῆθος χιλιάδες ἄρματα πολλὰ ἦταν παινεμένα,
 εὐρίσκονται στὴν σήμερον στὸν ἄρσενά βαλμένα.
 Καὶ τὰ καράβια γύρισαν ἄδεια καὶ λυπημένα,
 καλύτερα στὴν θάλασσα νὰ ἦτανε πνιμένα. 780
 Καὶ τῆς στεριάς στὴ Γένοβα ἐπῆγαν τὰ μαντάτα,
 πὼς στὴν Βενετιὰ ἐχάθηκε ὅλη τους ἡ ἄρμάτα.
 E6v Λυπήσουσιν πολλὰ ἡ Γένοβα, καὶ χαίρουσιν Βενετία,
 ὅτι δὲν ἔχεις τὸ λοιπὸν κανέναν χρεῖα.

Περὶ τοῦ πῶς καὶ ὁ Καῖσαρ ἐφθόνησε τὴν Βενετία

Ὁ Καῖσαρ ἔβαλε βουλή τὴν Βενετιὰ νὰ πάρει,
 μὰ δὲν τὸ μέτρησε καλὰ νὰ ἔχει τέτοια χάρι. 785
 Ἄσκέρια ἐσύναξε πολλὰ καλὰ ἄρματωμένα,
 στὴν παραθαλασσία νὰ εἶναι ἐκεῖ, ὅλα ἄρματωμένα.
 Ἄρμάτα εἶχε δυνατὴ περίσσα ὡς κάμνει χρεῖα,
 στὸ Φιοῦμι ἐμπαρκάριζε τ' ἄσκέρι μὲ τὴν βία. 790
 Ἄρμάτα ἦτανε πολλὴ κανεῖς νὰ τὴν παινέσει,
 ὅτ' ἐμέλλε στὴν Βενετιὰ νὰ πάγει διὰ πεσκέσι.
 Καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἔβαλε κουμάντο γενεράλη,
 κι ἅπάνω σ' ὅλα τ' ἄρματα ἀτός του νὰ 'ν' κεφάλι.
 Νὰ πάγει εἰς τὴν Βενετιὰ διὰ νὰ τήνε πάρει,
 μὰ δὲν ἐλόγιαζε ποτέ, πὼς σκλάβος νὰ ρεστάρει. 795
 Ἄρχισαν τὰ παιγνίδια του, τρουμπέτες τ' ἄλλα ὁμοῖα,
 μὲ δόξα καὶ περιφάνεια νὰ μπεῖ στὴν Βενετία.
 Στὸν κόλφον τοῦ Καρνέριου ἄρχισε ν' ἀρμενίζει,
 ποτέ του δὲν τὸ λόγιαζε, κανένας δὲν γυρίζει. 800
 Μὲ μιὰ χαρὰ ἀρμενίζε, μὲ δόξα καὶ καμάρι,
 πὼς πάγει εἰς τὴν Βενετιὰ διὰ νὰ τήνε πάρει.
 Ὁ πρέντζιπες στὴν Βενετιὰ, καὶ ἡ ἀριστοκρατία,
 μὲ φρονιμάδα ἐτοίμασαν τὰ ὅσα κάνουν χρεῖα. 805
 Καὶ παρευθὺς ἀρμάτωσαν μία μεγάλη ἄρμάτα,
 μὰ τὸ βασιλόπουλο δὲν ἤξευρε τῆς τύχης τὰ μαντάτα.
 E7r Καὶ σὲ μπαστάρδα ἐμπῆκεν ὁ πρέντζιπες ἀτός του,
 καὶ στὰ ἐπίλοιπα κότεργα ἐμπῆκεν ὅλος ὁ λαός του.
 Κ' εὐθὺς τοὺς ἐμπαρκάρισαν ὅλους ἀρματωμένους,
 καὶ εἶχαν τοὺς περισσότερους ὅλους σιδερωμένους. 810
 Ἦταν ἄρμάτα θαυμαστή, καὶ διαλεγμένο ἄσκέρι,
 ὅλοι ἄνθρωποι εὐγενικοὶ ἄρχοντες καβαλιέροι.
 Ὅλοι ἔτρεχαν μὲ χαρὰ καὶ τοῦ Θεοῦ ἐλπίδα,
 γιὰ νὰ χαλάσουν τὸν ἐχθρόν, νὰ γλύσουν τὴν πατρίδα.

778 στὴν *ho scritto*; ὡς τὴν A 779 καράβια A; Καράβια B, E 798 νὰ μπεῖ *ho scritto*; νάμπει A

	Ἄρχισε μὲ μιὰ χαρὰ νὰ εὐγεί ἀπὸ τὸ Λίο,	815
	καὶ οἱ παντιέρες οἱ χρυσὲς ἔλαμπαν σὰν τὸν ἥλιο.	
	Κι ὅτι βγήκε στὸν γιालό, κ' ἐμπήκε στὸ Μπογάτζι,	
	τὸ σταντάρδο ἀπάνω ἔβαλε, κι ὅλους τοὺς ἐκράζει.	
	ἽΟλοι στὴν μπαστάρδα νὰ εὐρεθοῦν, διὰ νὰ κονσουλτάρουν,	
	τὴν ὀρδινιὰ ὡς ἔπρεπε νὰ τήνε πάρουν.	820
	ἽΟλοι κοράγιο κάμετε καὶ στὸν Θεὸ ἐλπίδα,	
	τὸ αἷμα μας νὰ χύσομεν ὅλοι γιὰ τὴν πατρίδα.	
	Σήμερον γεννηθήκαμεν, σήμερα νὰ χαθοῦμεν,	
	μάλιστα τὴν πατρίδα μας νὰ μὴν ἀπαρνηθοῦμεν.	
	Σήμερα εἴμεσθεν καλά, καὶ τὸ ταχὺ στὸν ἼΑδι,	825
	ἢ τὸν ἐχθρὸ στὰ χέρια μας νὰ ἔχομεν ὡς βράδου.	
	ἽΩς ἔκαμ' ὁ Ἀλέξανδρος μ' ἐκείνους τοὺς Μακεδόνες,	
	ὄντας ἠθέλησε νὰ μπεῖ μέσα στὲς Ἀμαζόνες.	
	Πόσον ἡμεῖς περισσότερον νὰ κάμομεν καρδία,	
	νὰ διώξομεν τὸν ἐχθρὸν μὲ δύναμη ἀπὸ τὴν Βενετία.	830
	ἽΟρδινιάσετε τὰ κάτεργα, καὶ βάλετε παραπέτα,	
	μπάλες γρανάτες ὀρδινιάσετε, γεμάτα τὰ σκεπέτα.	
	Τὸ βασιλόπουλο ἔρχουνταν, ἢ ἀρμάτα μὲ τὴν τάξη,	
	κι οἱ Βενετσιάνοι ἔλεγαν, ποῖος νὰ τὴν βαστάξει.	
	ἽΟ πρέντζιπες πάγει μπροστά, γιὰ νὰ τὸ χαιρετήσῃ,	835
	τὸ βασιλόπουλο ἄρχισε γιὰ νὰ τὸν πολεμήσῃ.	
	ὁ πρέντζιπες δὲν ἠθέλε διὰ νὰ ἀρχινίσει,	
	ὅτι γνώμην δὲν εἶχε ποτὲ διὰ νὰ πολεμήσῃ.	
E7v	Μὰ τὸ βασιλόπουλο δὲν ἠθέλε νὰ πάψῃ τὴν φωτιά,,	
	κι οἱ Βενετσιάνοι ὀρδινιάζαν τὸ ὅ,τι κάνει χρεῖα.	840
	Κ' εὐθύς ἄναψ' ὁ πόλεμος, καὶ ἡ φωτιά μεγάλη,	
	ὅσο οἱ ἀρμάδες δὲν ἐφαίνονταν ἢ μία ἀπὸ τὴν ἄλλη.	
	Τὸ βασιλόπουλο ἄρχισε νὰ βαρυνααστενάζει,	
	πού ἔβλεπε τὴν ἀρμάδα του ἀπ' ὀλίγο νὰ βουλιάζει.	
	Πόλεμος μέγας ἔγινεν ἀπ' ὄξω ἀπὸ τὸ Τριέστι,	845
	ἢ ἀρμάδα τοῦ βασιλόπουλου ὅλη ἐκεῖ ἀπολέστη.	
	Οἱ Βενετσιάνοι διὰ χαρὰν ἄρχισαν νὰ συμπάρουν,	
	καὶ τὸ βασιλόπουλο σκλάβο διὰ νὰ πάρουν.	
	Εἰς τὴν μπαστάρδα τὸ ἤφεραν τοῦ πρέντζιπε πεσκέσι,	
	κι ἄρχισε τὸν παρακαλεῖ στὰ πόδια του νὰ πᾶσει.	850
	ἽΕγὼ πολλὰ σοῦ ἔφταιξα, καὶ νὰ μὲ συμπαθήσῃς,	
	καὶ τὴ ζωὴ μου μοναχὰ ἄν θέλεις νὰ χαρίσεις.	

818 κι ὅλους *ho scritto*; καὶ ὅλους **A** **819** νὰ βρεθοῦν *ho scritto*; νὰ εὐρεθοῦν **A** **820** νὰ τήνε πάρουν *ho scritto*; νὰ τὴν ἐπάρουν **A** **824** μάλιστα τὴν πατρίδα **A**; μὰ τὴν Πατρίδα **E** **835** πάγει μπροστὰ *ho scritto*; πάγει ὀμπροστὰ **A** **836** βασιλόπουλο **A**; Βασιλόπουλο **E** **844** ἔβλεπε *ho scritto*; βλέπε **A** **850** κι ἄρχισε τὸν *ho scritto*; καὶ ἄρχισε τὸν **A, B**; καὶ ἄρχισε νὰ τὸν **E**

- Τὴ ζωὴ σου χάρισμα, πάντα σου νὰ τὴν ἔχεις,
 κὶ ἀπὸ τὸ στάτο τῆς Βενετιάς, πάντα σου νὰ ἀπέχεις.
 Καὶ τῆς στερίας ἔστειλαν τοῦ βασιλιᾶ μαντάτα, 855
 πῶς ὁ υἱὸς σου χάθηκε, μ' ὅλη του τὴν ἄρμάτα.
 Στὸ πέλαγο τὴν βουλιᾶξασιν ὅλη οἱ Βενεσιᾶνοι,
 καὶ κὶ ἂν σημάδι ἀπ' αὐτὴν τίποτες δὲν ἐφάνει.
 Καὶ τὸ βασιλόπουλο βρῖσκεται στὸν Πρέντζιπε πιασμένο,
 καὶ τό 'χουν εἰς τὴν Βενετιά, κ' εἶναι το σκλαβωμένο. 860
 Κὶ ὁ βασιλέας τὸ λοιπόν, πολλὰ τοῦ κακοφάνει,
 ποὺ τὸν υἱόν του ἔπιασαν σκλάβον οἱ Βενεσιᾶνοι.
 Πολλὰ ἐσυλλογίσθηκε, κὶ ἄλλο δὲν κάνει χρεία,
 παρὰ ὁ ἴδιος νὰ σηκωθεῖ, νὰ 'λθει στὴ Βενετία.
 Καὶ ὄντας ἦλθε στὴ Βενετιά πολλὰ τὸν ἐτιμήσαν, 865
 μὲ δόξα καὶ πολλὴ τιμὴν τὸν ἐσυναπαντήσαν.
 Τοῦ πρέντζιπε ἐγύρευε νὰ τότε συμπαθήσει,
 καὶ ἄρματα μὲ λόγου του ποτὲ νὰ μὴν ἀρχίσει.
 Ὡς κὶ ὁ υἱὸς του ἠθέλησε στὴν 'κόνα νὰ ὁμόσει,
 πῶς οὐδέποτε στὴν Βενετιά ἄρματα νὰ σηκώσει. 870
E8r Πολλὰ λυπήσου Γένοβα, καὶ θρήνησον ἡ Βγέννα,
 καὶ χαῖρε ἄξια Βενετιά, ὅτι βρῖσκεται παρθένα.

Περὶ γυναικῶν

- Μὴ στὸν ἐχθρό σου ανταμοιβὴ θέλεις νὰ ἐπιστρέψεις,
 μήτε ποτὲ τῆς γυναικὸς τὰ λόγια νὰ πιστέψεις.
 Τοῦ ἐχθροῦ σου μὴν ἐμπιστευθεῖς τὰ λόγια ποὺ σου λέγει, 875
 ἀλλὰ μήτε τῆς γυναικὸς, ποὺ σου μιλεῖ καὶ κλαίγει.
 Εἰς σὲ γυναῖκες πονηρὲς πάντα τὰ δάκρυα τρέχουν,
 κὶ ὅσοι νὰ μὴν γελασθοῦν ὅκ ταύτες νὰ ἀπέχουν.
 Μετὰ δακρῶν φαίνεται τὸν ἄνδρα ν' ἀγαπάει,
 μὰ νὰ ἐδύνωνταν σὰν τὴν ὀχιά νὰ τότε φάει. 880
 Πανταχοῦ τὰ σύγνεφα συνήθεια εἶναι νὰ βρέχουν,
 καὶ τῆς γυναικὸς τὰ δάκρυα τόσον εὐκόλα νὰ τρέχουν.
 Τῆς γυναικὸς τὰ δάκρυα τὴν φώκια παρομοιάζει,
 εὐρίσκει πνιμένον ἄνθρωπον στὴν ἄκρη τὸν βγάξει.
 Τὸν βρῖσκει εἰς τὴν θάλασσαν ἀπανωθιὸ καὶ πλέγει, 885
 καὶ τὸν βγάξει εἰς τὴν γῆν καὶ κάθετα καὶ κλαίγει.

854 κὶ ἀπὸ *ho scritto*; καὶ ἀπὸ A **858** κὶ ἂν *ho scritto*; κᾶν A **859** βρῖσκεται *ho scritto*; εὐρίσκεται A **860** τό 'χουν; τὸχουν A **861** Κὶ ὁ *ho scritto*; Καὶ ὁ A **864** νὰ 'λθει *ho scritto*; νᾶλθη A **867** νὰ τότε συμπαθήσει *ho scritto*; νὰ τὸν ἐσυμπαθήσει A **872** βρῖσκεται *ho scritto*; εὐρίσκεται A; εὐρίσκεσαι B **878** κὶ ὅσοι *ho scritto*; καὶ ὅσοι A, ὀκταῦταις A; ἀπταῦταις E **880** νὰ τότε φάει *ho scritto*; νὰ τὸν ἐφάει A **883** γυναικὸς A; Γυναικὸς E **886** βγάξει *ho scritto*; εὐγάζει A

Δὲν τὸν ἐκλαίγει διὰ καλὸ, γιὰ νὰ τὸν ὀφελάγει,
 μὰ κλαίγει καὶ ὀδύρεται πὼς δὲν μπορεῖ νὰ τὸν φάγει.
 Κι ὅπου στάξει τὸ δάκρυ της ὅλο τὸ κορμὶ του λυώνει,
 καὶ ἀρχινάει καὶ τρώγει του ὅσο ποὺ τελειώνει. 890
 Ἔτσι εἶναι καὶ τῆς γυναικὸς τὰ δάκρυα δολωμένα,
 μὲ πονηρία δολερὴ πλανεύει τὸν καθ' ἓνα.
 Ἡ γυναῖκα τὴν ἀλεπού στὴν πονηριὰ ὁμοιάσει,
 μὲ πάσα λόγια πονηρὰ τὸν ἄνδρα νὰ γελάσει.
 Ὡς τὸ ψάρι δὲν δύναται στὴ γῆ νὰ περπατήσῃ, 895
 μήτε ἡ γυναῖκα ἢ κακὴ τὴν γνώμη της ν' ἀφήσῃ.
 Ὁχία ἢ φαρμακερὴ τὸν ἄνθρωπον νὰ φάγει,
 μὰ ἀπὸ γυναῖκα πονηρὴ ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάγει.
 Κάλλια νὰ ἐνεμπιστευθεῖς τὰ πλεόν κακὰ θηρία,
 παρὰ ποτὲ τῆς γυναικὸς τὴν καθαρὴ καρδιά. 900
 Θεοὸ ποτάμι ἀπεχε, καὶ τὴν φωτιὰ ἀναμμένη,
 καὶ τὴν γυναῖκα τὴν κακὴ ὄνταναι θυμωμένη.
 Καὶ τὰ θηριὰ τ' ἀνήμερα ἄνθρωπος νὰ μερώσει,
 μὰ τὴν γυναῖκα τὴν κακὴ οὐδεὶς νὰ ταπεινώσει.
 Τὰ τρία παρομιάζονται ὅμοια στὴν κακία, 905
 μὰ περισσότερο τῆς γυναικὸς νὰ λάβει ἐξουσία.
 Ὅτι μὲ τὸ πολὺ νερὸ τὴν φλόγα τὴν ἐσβήνει,
 μὰ ἡ γυναῖκα ἢ κακὴ τὴν γνώμη δὲν ἀφήνει.
 Ἄν ἐξουσία ἐλάμβανε τὸν ἄνδρα νὰ ὀρίσει,
 ξυπόλητον τὸν ἔβανε παλοῦρια ν' ἄλωνίσει. 910
 Εἰς πάσα τόπον τὸ λοιπὸν κάλλια κακὴ φωτιά,
 παρὰ γυναῖκα πονηρὴ νὰ λάβει ἀφεντία.
 Πάσα γυναῖκα φυσικὰ λίγ' ἐξουσία νὰ πάρει,
 τὴν βλέπεις καὶ θυμώνεται σὰν τὸ κακὸ λιοντάρι.
 Μὰ ἡ νατοῦρα δὲν εἶναι κανεὶς νὰ τὴν φοβᾶται, 915
 ὡς ἄνθρωπον ξαρμάτωτον τὴν νύκτα νὰ κοιμάται.
 Τὸν γάϊδαρον τὸν ἐνδυσαν λιονταριοῦ δερμάτι,
 μὰ τὴν φύση του δὲν δύναται κανεὶς νὰ τὴν φοβᾶται.
 Γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς δὲν ἔδωσε οἱ γυναῖκες νὰ ὀρίσουν,
 ὅτι ποτὲ συμβούλιο δὲν δύναται νὰ κρατήσουν. 920
 Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ κόσκινο νερὸ νὰ κουβαλήσῃ,
 μὰ γυναικὸς δὲν δύναται συμβούλιον νὰ δωρίσει.
 Τῶν γυναικῶν ἢ συμβουλή, καὶ ἡ δροσιὰ τὸν Μάη,
 εὐθύς ὁ ἥλιος ποὺ τὴν ἰδεῖ χάνεται καὶ πάει.

889 Κι ὅπου *ho scritto*; Καὶ ὅπου A **890** τρώγει του A; τρώγειτον B **894** πᾶ-
 σα A; πᾶν E **895** δύναται *ho scritto*; δύνεται A **916** Ξαρμάτωτον A; ξαρμά-
 τωσαν E **919** Γι' αὐτὸ *ho scritto*; Γι' αὐτὸ A **930** νὰ ῥθει *ho scritto*; νάρθει A
923 Μάη *ho scritto*; μάι A; Μάι E

Ἡ γυναῖκα φυσικὰ ὁμοιάζει τὸ παβόνι, 925
 κοιτάζει τὰ ποδάρια του, καὶ τὸ κορμί του λιώνει.
 Πασαμία της φαίνεται ἄλλη δὲν τὴν ὁμοιάζει,
 μ' ὄντας ἰδεῖ εὐμορφότερη, τότες ἀναστενάζει.

Περὶ τῶν γυναικῶν, ὄντας πᾶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν

- F1r** Πολλὲς δὲν πᾶν στὴν ἐκκλησιὰ τόσον διὰ ν' ἀγιάσουν,
 μὰ πότε νὰ ῥθει ἑορτὴ τὸ πρόσωπον νὰ φτιάσουν. 930
 Καὶ ὄντας πᾶν στὴν ἐκκλησιὰ δὲν πᾶν νὰ προσκυνήσουν,
 μὰ τότες εὐρίσκουν ἀφορμὴ γιὰ νὰ συνομιλήσουν.
 Μὲ τὸ χέρι της φαίνεται πὼς τάχα προσκυνάει,
 μὰ ἡ γλῶσσα της δὲν λείπεται μὲ ἄλλη νὰ μιλάει.
 Ὁ δαίμονας δὲν χαίρεται μ' ὄλην του τὴν καρδίαν, 935
 ὡς οἱ γυναῖκες νὰ μιλοῦν μέσα στὴν ἐκκλησία.
 Δὲν στέκουν μὲ εὐλάβειαν ν' ἀκούσουν λειτουργία,
 μὰ στὴν ἐκκλησία νὰ μιλοῦν, πάσα κατηγορία.
 Ἐκεῖ ὅπου συμμαζώνονται πολλὲς στὴν ἐκκλησία,
 καὶ ὕστερα νὰ πάγει καμιὰ μὲ μόδα φορεσία. 940
 Ἀφήνουν τὴν εὐλάβειαν καὶ τὸ προσκύνημά τους,
 καὶ ὅλες διὰ τὴν αὐτὴν εἶναι τὸ μίλημά τους.
 Καὶ τὸν ἱερέα ἠθέλαν γλήγορα ν' ἀπολύσει,
 πασαμιὰ εἰς τὸ σπίτι της ὀπίσω νὰ γυρίσει.
 Κάθε μία τὸν ἄνδρα της τὸ ἔργον νὰ ποιήσει, 945
 μὲ πάσα λόγια πονηρὰ νὰ τὸν παρακινήσει.
 Σήμερα μία εἶχε φορέματα ἦτονε παινεμένα,
 καὶ ρώτησε ποῦ τὰ 'καμε νὰ μοῦ κάμεις κ' ἐμένα.
 Καὶ ὁ πτωχὸς ὁ ἄνδρας της πρέπει νὰ τὰ εὔρει,
 καὶ ἂν δὲν ἔχει στὸ σπίτι του μῆτε φούχτα ἀλεύρι. 950
- F1v** Δὲν λέμε τὲς ἀρχόντισσες, ὅτι δὲν κάνει χρεία,
 μὰ ὅσες εἶναι οἱ πτωχές, κ' ἔχουν περηφανία.
 Πολλὲς γυναῖκες φαίνονται τάχα πὼς εἶν' ἀγίες,
 μὰ πόσες εἶναι ἀπ' αὐτὲς ποὺ κάνουν τὲς μαγείες;
 Ὅντας γυτεύει φαίνεται πὼς κράζει τοὺς Ἁγίους, 955
 τὴν Παναγία τὸν Χριστόν, ἅμα καὶ τὸ 'Αναργύρους.
 Καὶ ὁ ψαρᾶς τ' ἀγγίστρια του μὴν εἶχε δολωμένα,
 οὐδ' ἓνα ψάρι ἔπιανε ποτὲ μῆτε κανένα.

934 γλῶσσα της *ho scritto*; γλῶσσά της A **943** ἱερέα A; ἱερέα E **949** ἄνδρας
 A; ἄνδρας E, τὰ εὔρει A; ταῦρει **950** σπίτι του *ho scritto*; σπίτι του **956** τσ'
ho scritto; τζ A; τοὺς E

	<p>Ὁ δαίμονας περσσότερον τί θέλεις νὰ γυρεύει, παρὰ διὰ νὰ ἴηρητᾶ ἐκέϊνον πού γητεύει; Ἀναχασμιέται ὡς φαίνεται τὸν ἥλιον νὰ κοιτάζει, καὶ μέσα της μιλεῖ κρυφά, τοὺς δαίμονας νὰ κράζει. Καὶ τοὺς ἐκράζει νὰ ἴθουσιν ὅλοι στὴν ἴποταγὴ της, διὰ νὰ κληρονομήσουσι τὴν ἄθλια ψυχὴ της. Νὰ ἤξευρα ποὺ ἔμαθε τέτοι' ἄρετὴ μεγάλη, ποὺ δὲ τὴν ξεύρουν οἱ σοφοί, μήτε οἱ διδασκάλοι. Ἦ ἄθλια, δῶξε τὸν δαίμονα, κι ἄφησε τὴν μαγεία, καὶ ἀκολούθησε μὲ προθυμιὰ πάντα στὴν Παναγία. Καὶ παρακάλει τὸν Χριστό, καὶ τοὺς ἁγίους ὅλους, νὰ σοῦ γλιτώσουν τὴν ψυχὴν ὅκ τοὺς μιαροὺς διαβόλους. Ὁ Λέων σοφὸς τὴν γυναῖκα ἴπαίναγε ὡς ἀτίμητο ζαφεῖρι, μὰ αὐτ' ἦτον ποὺ τὸν κρέμασεν ἀπὸ τὸ παραθύρι. Γιὰ νὰ κάμει τὴν ἀνταμοιβὴ μὲ τὴν ψιλὴ σοφία, ἐπέστρεψε εἰς τῆς αὐτῆς τὴν φύσιν τὴν φωτία. Γιὰ τοῦτο ἔλαβε θυμὸ, κ' ἔγραψε μὲ τὴν βία, ὅσες γυναῖκες βρίσκονται δὲν εἶν' καλὴ καμμία. Ἄν εὔρεθεῖ καμιά λοιπόν, ὅπου νὰ μὴν φθονήσει, ὅπου νὰ ἰδεῖ τὸν ἄνδρα της μὲ ἄλλην νὰ μιλήσει; Ἦντας νὰ τύχουσι πολλὲς μαζί καὶ κουβεντιάζουν, νὰ τύχει ἄλλ' εὐμορφότερη ὅλες αὐτὴν κοιτάζουν. Δὲν λείπονται νὰ ἔχουσι γιὰ ταύτην ὁμιλία, μὰ ἔκ τὴν ζηλία τὴν πολλὴν πᾶσα κατηγορία. F2r Τῶν γυναικῶν ἡ σύναξις ὡσὰν τὲς καρακάξες, ὄντας συμμαζώνονται πολλὲς, ἔχουν τὲς ἴδιες πράξεις. Ἦντας μαζώνονται πολλὲς ὡς ἔχουν τὴν συνήθεια, πολλὲς μιλοῦν τὰ ψέματα, κι ὀλίγες τὴν ἀλήθεια. Ἄν οἱ καρακάξες εἶχασι μόνο τὴν ὁμιλία, μὲ τὲς γυναῖκες ἔκαναν εὐκόλα συντροφία. Πρέπει νὰ ἐπιστρέψομεν μὲ πᾶσ' ἐπιμελεία, νὰ πάσομεν τῶν γυναικῶν τὴν ἄμετρον φωτία. Διὰ νὰ ἔγραψε καὶ ὁ Σολομὼν πὼς δὲν καλὴ καμιά, φαίνεται κοντράριος ὡς καὶ στὴν Παναγία. Πρέπει τὸ κατὰ δύναμιν ἡ ρόδα νὰ γυρίσει, γιὰ τὲς γυναῖκες τὲς καλὲς τίς δύναται νὰ μιλήσει; Ἦ γυναῖκα ἡ καλὴ πρέπει νὰ ἔχει κορόνα, ὅποια κρατεῖ τὸ σπίτι της ὡσὰν χρυσοὴ κολόνα. Ἦ γυναῖκα ἡ καλὴ σπίτι νὰ ξαναστήσει,</p>	<p>960 965 970 975 980 985 990 995</p>
--	--	--

959 περσσότερον *ho scritto*; περσισότερον A 961 ἥλιον A; Ἦλιον E 963 νὰ ἴθουσιν *ho scritto*; νάλθουσιν A 970 ὅκ τοὺς A; ἀπτοὺς E 996 τὸ σπίτι της *ho scritto*; τὸ σπίτι της A

- ἡ καλοσύνη στὸ αὐτὸ νὰ τρέχει σὰν τὴν βρύση.
Καλότυχος ὁ ἄνθρωπος, ὅπου καλὴ νὰ πάρει,
πρέπει τῆς νὰ ζυγιασθεῖ μὲ τὸ μαργαριτάρι. 1000
- Τῆς γυναικὸς ἡ ἀρετὴ σὲ δύο καλὰ ἀναμένει,
γιὰ νὰ κρατεῖ τὸ σπίτι τῆς, καὶ νὰ ἔναι τιμημένη.
Ταπεινώση στὸν ἄνδρα τῆς ὡσὰν τὸν ἀνταμώθη,
ὡς ὁ Χριστὸς παράγγειλε ὄντας ἐστεφανώθη.
Σὰν τὸ περιβόλι τ' ὄμορφο νὰ ἔχει ὠραία βρύση, 1005
ἔτσι εἶναι καὶ τῆς γυναικὸς τὸν ἄνδρα νὰ τιμήσει.
Σὰν τὸ παλάτι τ' ὄμορφο νὰ εἶναι στολισμένο,
καὶ τὸ ἀνδρόγυνο τὸ καλὸ νὰ ἔναι τιμημένο.
Ὡς ὁ Χριστὸς ἀγάπησε νὰ ἐνωθοῦν ἀντάμα,
στὸν πρῶτον γάμον ἔκαμεν ἀρχῆς τὸ πρῶτον θαῦμα. 1010
Τὸ νερὸ εὐλόγησε εἰς κρασί νὰ μεταβάλλει,
καὶ ὅλοι τοὺς ἐθαύμαζαν ὅλοι μικροὶ μεγάλοι.
Ὡς ὁ Θεὸς εὐλόγησε τὴν Σάρα καὶ Ρεβέκκα,
κι ὅλους τοὺς Πρωτοστέφανους τὸν ἄνδρα καὶ γυναῖκα.
F2v Ἡ γυναῖκα νὰ ὑποτάσσεται καὶ ταπεινὰ νὰ κάνει, 1015
ὡς Χριστὸς εὐλόγησε τὸ πρῶτο τὸ στεφάνι.
Ὅτι ἔγραψα τῶν γυναικῶν δὲν ἦμουν πρώτη αἰτία,
μία ψυχὴ μ' ἀνάγκασε νὰ γράψω τὴν ἱστορία.
Κι ἀπ' ὅλες ζητῶ συγχώρησιν γιὰ νὰ μὲ συμπαθήσουν,
στὸ ἔργο ὅπου ἔπραξα μὴ με κατηγορήσουν. 1020
Πὼς ἔγραψα τῶν γυναικῶν ὀλίγα παραμύθια,
μὰ ὅποιος τὰ συλλογισθεῖ καλὰ, πλεόν τὰ βρῖσκει ἀλήθεια.

Περὶ τῶν νέων ὁποῦ ἀγαποῦν καὶ δὲν ἔχουν σολδία

- F3r Ὡς ἄνωθεν ἐγράψαμεν τῶν γυναικῶν ἱστορία,
κ' ἐδῶ τοὺς ἄνδρες π' ἀγαποῦν καὶ δὲν ἔχουν σολδία.
Τὸν ἐθωρεῖ καὶ ἀπερνᾷ μὲ τὴν ἑπερηφάνια,
1025 μὰ ἡ σακοῦλα του ἐτρύπησε καὶ δὲν κρατεῖ σολδία.
Ὅποιος σολδία δὲν ἔχει, καὶ κοράσια ἀγαπάει,
σὰν τὸ λαγὸ δίχως φτερὰ τοῦ φαίνεται πετάει.
Ὅντ' ἀγαπάει τοῦ φαίνεται σὰν τὸ καλάμι σειέται,
κι ἀπὸ τὴν ψώρα τὴν πολλὴ ὅπου εὕρει τείχον ξυέται. 1030
Ὁ νοῦς του παραδίνεται ὅλος εἰς τὴν πανδρεία,
ὀμπρὸς τὸν κόσμον φαίνεται πὼς κάνει πραγματεῖαν.
Πὼς πραγματεῖται τ' ἄσπρα του κανέλα καὶ πιπέρι,

1002 νὰ ἔναι *ho scritto*; νάναι **1005, 1007** τ' ὄμορφο *ho scritto*; τόμορφο A, νὰ ἔχει; νάχει A **1008** νὰ ἔναι *ho scritto*; νὰ ἦναι **1014** κι ὅλους *ho scritto*; καὶ ὅλους A **1016** ὡς Χριστὸς A; ὡς ὁ Χριστὸς B **1019** Κι ἀπ' *ho scritto*; Καὶ ἀπ' A **1022** βρῖσκει *ho scritto*; εὐρίσκει A **1025** ἐθωρεῖ A; ἐθωρεῖς; θωρεῖς E **1030** κι ἀπὸ *ho scritto*; καὶ ἀπὸ

	ὄπου μαγειρεύει ψέματα τὸ πιάτο του τὸ ξέρει. Ἔσο νὰ κάμει βολετὸ γιὰ νὰ τὴν στεφανώσει, καὶ ὕστερα νὰ μὴν ἔχει ἀλεῦρι νὰ τῆς δώσει.	1035
	Κι ἀφόντις νὰ στεφανωθεῖ πῶς ταπεινὰ περνάγει, συλλογισμένος περπατεῖ πῶς δὲν ἔχει νὰ φάγει. Δὲν εἶναι πλέον χειρότερο κανεῖς νὰ τὸ λογιᾶσει, σὰν ὁ γαμπρὸς νὰ πανδρευθεῖ μὴν ἔχει νὰ ξεοδιάσει.	1040
	Ποτὲ δὲν ἔμπορεῖ νὰ βρεθεῖ χειρότερη ἀρρωστία, ὡς ὁ ἄνθρωπος νὰ πανδρευθεῖ, καὶ νὰ μὴν ἔχει σολδία. Ἔοποιος ἄσπρα δὲν ἔχει, καὶ νοιάζεται πανδρεία, παρομοιάζει τὸ σίδηρον ποὺ βάνουν στὴν φωτιά. Ἔο,τι ἔμπεῖ μέσα στὴν φωτιά ποτὲ δὲν ἀυγατίσει,	1045
F3v	μῆτε πτωχὸς νὰ πανδρευθεῖ νὰ μὴ μετανοήσει, Δὲν εὐρίσκει καταφρόνηση νὰ ἔχει τόση πένα, ὡς ὁ ἄνθρωπος νὰ πανδρευθεῖ, καὶ νὰ χρωστάει ξένα. Νὰ δανεισθεῖ φορέματα, καὶ ξένα δακτυλίδια, τὴν νύμφη νὰ κουρεύονται μὲ δέκ' ὀκτῶ ψαλίδια.	1050
	Ἔοποιος ἄσπρα δὲν ἔχει, καὶ καρτερεῖ ἀπὸ προῖκα, ὡς σκλάβος ἀλευθέρωτος εἶναι εἰς τὴ γυναῖκα. Πρέπει του νὰ τῆς ὀμιλεῖ λόγια ταπεινωμένα, νὰ στέκεται ὀμπροστὰ σ' αὐτὴν τὰ χέρια σταυρωμένα. Δὲν εἶναι πλέον ἄνθρωπος νὰ 'ν' καταφρονημένος, ὡσὰν ὁκ τὴν γυναῖκα του νὰ εἶναι ὀρισμένος.	1055
	Ἔο,τ' ἤθελε ἐπιχειρισθεῖ κι ὄπου θελεῖ νὰ πάγει, πρέπει του τὴν γυναῖκα του πάντα νὰ τὴν ρωτάγει. Καὶ νὰ τοῦ δίνει μία φορὰ τὸν μῆνα γιὰ ν' ἀλλάζει. τὲς στράτες γιὰ νὰ περπατεῖ τὲς ψῆρες νὰ τινάζει.	1060
	Καὶ διὰ παρηγορία του παγαίνει στὸ παζάρι, καὶ μῆτε σαλάτα δὲν ἔχει ἓνα σολδι νὰ πάρει. Μὰ ὥστε ποὺ εἶναι μοναχοὶ ἔχουν παρηγορία, μὰ ν' ἀρχινίσουν τὸ λοιπὸν νὰ κάμουν καὶ παιδία. Δὲν γράφω περισσότερα, ὅτι ὅποιος δὲν πιστεύει, ἄςπρατηγάρει καὶ αὐτός, κ' ὕστερα θέλει λέγει.	1065
	Πῶς 'κεῖνα ποὺ ἐγράφησαν, εἶν' ὅλα βεβαιωμένα, κι ἄς ἔχω καὶ συγχώρηση, ἂν ἔσφαλα κανένα.	

1041 νὰ βρεθεῖ *ho scritto*; νὰ εὐρεθεῖ A **1043** νοιάζεται *ho scritto*; γνιάζεται E **1052** ὀκτὴν A; ἀπτὴν E **1055** νὰ 'ν' *ho scritto*; νᾶν A **1058** του τὴν γυναῖκά του A; τὴν γυναῖκά του C **1059** ν' ἀλλάζει A; ν' ἀλλάξει C **1063** ὥστε A; ὅτι C **1060** ταῖς ψῆραις A; ταῖς θῦρες E **1064** ν' ἀρχηνήσουν A; ν' ἀρχίσουν C **1066**πρατηγάρει A; δοκιμάσει E1875 **1067** 'κεῖνα *ho scritto*; κείνα A **1068** κανένα A; καὶ κανένα C

Περὶ τελειώσεως τῆς φυλλάδας τῶν διστίχων Ἱστοριῶν

- F4r** Τὸ πῶς νὰ ἐπερίγραψα κ' ἑτέρων ἱστορία,
 πάλιν νὰ ξαναθυμηθῶ τὸν θρῆνο τοῦ Μοριά. 1070
 Ὅποιος ἔχει πόνου στὴν καρδιά καὶ τοῦ Μοριά τὴν πράξη,
 πρέπει νὰ τὸν ἐνθυμηθεῖ νὰ βαρυνασθενάξει.
 Τὴν ἐξουσία ποὺ εἶχασιν εἰς Χριστιανοσύνη,
 ὅποιος τὴν ἐνθυμηθεῖ μαῦρα δάκρυα νὰ χύνει.
 Ποιὸς εἶδε τὰ γενόμενα πρέπει νὰ τὴν διαβάξει, 1075
 κι ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδιάς νὰ βαρυνασθενάξει.
 Ὅποιος τ' ἀλησμόνησε νὰ τὰ ξαναδιαβάσει,
 νὰ τρέχουνε τὰ μάτια του σὰν ἡ καθάρια βρύση.
 Τὰ πάθη, καὶ τὰ βάσανα, καὶ τὴν πολλὴ σκλαβία,
 πρέπει ν' ἀνασθενάξουνε ὡς τὰ μικρὰ παιδιά. 1080
 Νὰ εἶχα σπουδὴ καὶ μάθησι, νὰ ἴγραφα ὅλο τὸ φίνη,
 ὅποιος νὰ τὴνε διάβαζε μαῦρα δάκρυα νὰ χύνει.
 Εὐχαριστῶ ὅκ τῆς ἀρχῆς, ἔφτασα εἰς τὸ τέλος,
 ὡς μὲ ἐκάλεσ' ὁ καιρὸς, ἡ γνῶσις καὶ τὸ μέλος.
 Ὡς εἶχα τὴν ἐλπίδα μου εἰς τοῦ Θεοῦ τὴ χάρι, 1085
 σὲ στίχους τὴν ἐποίησα, κ' ἐβγήκ' ἀπὸ τὰ βάρη.
 Ρωμαϊκὰ τὴν ἔγραψα καθὼς τὴνε διαβάξεις,
 κι ἂν ἔσφαλα καὶ τίποτες μὴν τὸ πολυθαυμάξεις.
 Ὅτι δὲν λέγω τὸ λοιπὸν πῶς γράμματα νὰ ξεύρω,
 ὡς ἡ σπουδὴ χρειάζεται σὲ τάξη νὰ τὴ φέρω. 1090
 Κι ὅλοι μὲ συμπαθήσετε ὡς εἶναι συνθεμένη,
 ὅτι σπουδὴ δὲν ἔλαβα νὰ ἔχω μαθημένη.
- F4v** Κ' ἐσεῖς ποὺ τὴ διαβάσετε, δεηθεῖτε καθ' ἑκάστην,
 τὸν βασιλέα τοῦ παντός, τὸν ποιητὴν καὶ πλάστην.
 οἷς γένοιτο ἐπιτυχεῖν σὲ μᾶς τῆ μεσιτεία, 1095
 τῆς παναχράντου σου μητρὸς καὶ σοῦ φιλανθρωπία.
 Ὅτι ἐσένα ἔχομεν σωτῆρα τῆς ψυχῆς μας,
 πάντα νὰ σὲ λατρεύομεν ἐξ ὅλης τῆς καρδιάς μας.
 ὧ πρέπει δόξα καὶ τιμὴ, προσκύνησις καὶ κράτος,
 εἰς τοὺς αἰῶνας πάντοτε, ἐμᾶς δὲ δῶσ' μας σπλάγχως. 1100

1069 ἱστορία A; Ἱστορία E **1072** ἐνθυμηθεῖ A; θυμηθεῖ C **1073** ποῦ εἶχασιν A;
 π' εἶχασιν C **1074** ἐνθυμηθεῖ A; θυμηθεῖ C **1081** νὰ ἴγραφα ho scritto; νάγρα-
 φα A, τὸ φίνη A; τὸ φύλλο C **1082** νὰ τὴνε διάβαζε ho scritto; νὰ τὴνε διάβαζε A,
 τὴν A; τὸν C **1083** ὅκ τῆς ἀρχῆς, ἔφτασα A; ὅκ τῆς, ἔφτασα B **1084** ἐκάλεσ'
 ὁ A; ἐκάλεσε ὁ C **1086** ἐβγήκ' ho scritto; εὐγῆκ' A **1087** Ρωμαϊκὰ A; Ρωμαί-
 κα C, τὴνε διαβάξεις ho scritto, C, E; τὴνε διαβάξεις A **1091** Κι ὅλοι μὲ συμπαθή-
 σετε A, B; Κι ὅλοι νὰ με συμπαθήτε E **1095** οἷς ho scritto; ἦς A **1100** δῶσ' μας
 ho scritto; δὸς μας A

ΣΤΙΧΟΙ ΚΟΝΤΟΣΥΛΛΑΒΟΙ

Περὶ τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ Μορέως τοῦ περιφήμου

<p>G1r Μὲ ταπείνωση μιλῶ, τὸν Θεὸν παρακαλῶ. Νὰ μοῦ δώσει τὴν σοφία, γιὰ νὰ γράψω τὴν ἱστορία. Μὲ τὰ δάκρυά μου νὰ γράψω, 5 πρέπει θλιβερὰ νὰ κλάψω. Τώρα θέλω ν' ἀρχινίσω, καὶ στὴ γῆ δάκρυα νὰ χύσω. Διὰ νὰ τρέχουν ὡσὰν βρύση, εἰς ἀνατολὴ καὶ δύση. 10 Θεέ μου δῶσ' μου ὑπομονή, ἢ καρδιά μου πονεῖ. Διὰ νὰ γράψω μὲ σοφία, τοῦ Μορέως τὴν ἱστορία. Ἢ ἀρχὴ τὰ ὅσα λέγει, 15 νὰ τ' ἀκούει κανεὶς νὰ κλαίγει. Πασαεὶς ν' ἀναστενάξει, κ' ἢ καρδιά του νὰ τρομάξει. Δάκρυα καὶ μεγάλο πόνος, ἔτρεχε τοῦτον τὸν χρόνο. 20 Ποῖος ν' ἀρχίσει νὰ τὸν γράψει, κ' ἢ καρδιά του νὰ μὴν κλάψει; Χέρι νὰ κρατεῖ τὴν πένα, γράφοντας τὰ γενομένα. Τὴν σκλαβία καὶ ἀλλ' ὁμοῖα, 25 ποὺ ἐκάμαν στὸν Μορία. Πῶς ἐστάθη ἢ πρώτη αἰτία, τῶν Τούρκων ἢ βασιλεία. Ἢ πόλις νὰ εἶχε βουλιάξει, καὶ ἢ γῆ νὰ εἶχε τρομάξει, 30 Καὶ τ' ἀστέρια νὰ εἶχαν πέσει, μέρα τ' ἀστέρια νὰ εἶχαν ξημερώσει. Ἢ σεισμὸς νὰ εἶχε ἀρχίσει, καὶ τὸν Τοῦρκον νὰ βουλήσει.</p>	<p>Ἦντ' ἀρχίνισε νὰ κάνει, 35 τῆς ἀμάχης τὸ ντιβάνι. Γιὰ νὰ κράξει τὸν βεζίρη, νὰ τοῦ εἰπεῖ γενοῦ χαζίρι. Καὶ νὰ κάμεις μὲ τὴν βία, γιὰ νὰ πάγεις στὸν Μορία. 40 Παρευθὺς τὸν προσκυνάει, στὸ σαράγι του νὰ πάει. Διαλαλίζει τὸ σεφέρι, πασαεὶς νὰ τὸ ἤξερι. Καὶ μιλεῖ τοῦ Σεῖσελάμη, 45 ὅτι γλήγορα νὰ κάμει. Ἦρισμὸς τοῦ βασιλέα, νὰ πηγαίνεις στὸν Μορέα. Νὰ εἶναι ἀλέστοι οἱ γιανιτσάροι, καὶ νὰ ἔλθουν καὶ Ταρτάροι. 50</p> <p>G1v Καὶ τῆς Ρούμελης τ' ἀσκέρι, ὅλοι νὰ ἴθθουν στὸ σεφέρι. Τῆς ἀνατολῆς μὲ βία, ὅλοι νὰ ἴθθουν στὸν Μορία. Κι ὄντ' ἀρχίνισε νὰ κινήσει, τὸν βασιλέα νὰ προσκυνήσει. Ἦ βασιλιάς νὰ τὸν τιμήσει, χρυσὸ σπαθὶ νὰ τοῦ χαρίσει. Καβαλικεύει σὰν ξυφτέρι, 60 καὶ μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι. Ἦ οἱ τὸν ἐπροσκυνοῦσαν, καὶ μὲτ' ἄρματα κινουσαν. Ἦ οἱ τρέχουν στὸν βεζίρη, ὄντας νὰ βγει στὸ σεφέρι. Πασαεὶς ὀπῶχει πράξη, 65 πόσο ἀσκέρι νὰ συνάξει. Ἦ βεζίρης νὰ κινήσει, ὅλοι νὰ τὸν ἴκωλυθῆσει.</p>
---	--

Τὸν διαλαλισμὸν νὰ βάλει, τρέχουσι μικροὶ μεγάλοι.	70	ἄλλα εἶναι διὰ χαϊμένα. Ποῖος νὰ τοὺς ἐπροστάξει, γιὰ νὰ εὐρεθοῦν σὲ τάξει;	90
Ἵοντας βγεῖ μετ' ἄρματα του, ὅλοι τρέχουσι κοντὰ του. Ὁ οὐρανὸς νὰ εἶχε ἀστράψει, καὶ νὰ τότε κατακάψει.		Δίχως νὰ ἔχουν γενεράλη, σὰν κορμιὰ δίχως κεφάλι. Ἔκαμαν καλά ν' ἀρχίσουν, κ' ἔτρεξαν νὰ προσκυνήσουν.	
Θάνατον νὰ ἔχε τοῦ στείλει, νὰ μὴν ἔμπει στὸ Ξαμίλι.	75	Ἐγλυσαν τὰ πράγματά τους, τὲς γυναῖκες καὶ παιδιὰ τους.	95
Τόσο ἀσκέρι στέλνει μὲ βιάσει τὸ Ξαμίλι νὰ περάσει. Πρόβατα δίχως ποιμένα,		Καὶ δὲν τοὺς ἐθανατώσαν, μήτε ἕναν ἐσκλαβῶσαν.	

Περὶ τοῦ πῶς ὁ βεζήρης ἐριβάρησε στὴν Κόρινθο

Ἐριβάρησε στὴν Κόρθο, κι ἄρχισε μὲ πολὺ πόθο.	100	Ἔκαμαν τόση σκλαβία, σὲ γυναῖκες καὶ παιδιὰ.	
Ἔστειλε τόσο μὲ βία, νὰ τοῦ δώσουν τὰ κλειδιά.		G2r Ποῖος νὰ τοὺς παρηγορήσει, δάκρυα τρέχουν σὰν τὴν βρῦση.	125
Ἡ Κόρθο δὲν εἶχε χρεῖα, νὰ τοῦ στείλει τὰ κλειδιά.		Τοῦρκοι νὰ τοὺς ξεχωρίσει, εἰς ἀνατολὴ καὶ δύση.	
Κι ἄρχισε νὰ πολεμάει, μέρα νύκτ' ἀσκέρι πάει.	105	Κλαίν' οἱ μάνες καὶ παιδιὰ, δὲν ἔχει παρηγορία.	
Μὲ τὰ πάντα τὸ προδῶσαν, καὶ πάλαι τοὺς ἐσκλαβῶσαν.		Μικροὶ μεγάλοι νὰ φωνάζουν, ὅλοι τους ἀναστενάζουν.	130
Τοὺς Φράγγους ἐλευθερῶσαν, τοὺς Ρωμαίους ἐσκλαβῶσαν.	110	Πρέπει ὁ οὐρανὸς νὰ φρίξει, πύρινη φωτιὰ νὰ ρίξει.	
Ὁ Θεὸς μὲ δίκαια κρίση, καὶ τὸν Τοῦρκο νὰ βουλήσει.		Πύρινη φωτιὰ νὰ στείλει, μὴν εἶχ' ἔμπει στὸ Ξαμίλι.	
Καὶ τὸ κάστρο παραδῶσαν, κ' ὕστερα τοὺς ἐσκλαβῶσαν.		Ὁ ἥλιος νὰ εἶχε σκοτίσει, εἰς ἀνατολὴ καὶ δύση.	135
Πῶς νὰ εὕρουν τὴν αἰτία, στὴν μῖνα ἔβαλαν φωτία.	115	Καὶ τ' ἀστερία νὰ ἔχαν πέσει, μέρα νὰ μὴν ξημερώσει.	
Ἀφορμὴ ἦταν νὰ λέει, τὴν ἔβαλαν οἱ Ρωμαῖοι.		Καὶ νὰ ἦθελ' ἀρρωστήσει, ὄντας εἶπε νὰ κινήσει.	140
Τὴν ἔβαλαν οἱ γιανιτζάροι, ὅλους σκλάβους νὰ τοὺς πάρει.	120	Καὶ τὴν στρατὰ νὰ θαμπώσει, στὸ Ἄναπλι νὰ μὴ σώσει.	

81 ὀκτοῦς Α; ἀπτοῦς, 89-90 Α; non ci sono Ε 99-488 Α; capitolo 'Περὶ τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ Μορέως τοῦ περιφήμου' Ε 101 τόσο μὲ Α; μὲ τὴν Ε

Περὶ τοῦ πῶς ἐκίνησαν ὁ βεζήρης διὰ τὸ Ἀνάπλι

Ἵγλήγορα γιὰ νὰ μισέψει, στοῦ Ἀνάπλι νὰ κονέψει.		ὅσον φθάνει τὸ κανόνι.	160
Ἄρχισε καὶ βαβαλικεύει, εἰς τὸ Ἄργος νὰ κατέβει.	145	Στέλνει μ' ὄρδινα μεγάλη, γιὰ νὰ πὰν στὸν γενεράλης.	
Μὲ τὴν δόξα του τὴν τόση, ἄρχισε γιὰ νὰ τεντώσει.		Γιὰ νὰ κάμει μὲ τὴν βία, νὰ τοῦ στείλει τὰ κλειδιά.	165
Καὶ τὴν δευτέρα ἡμέρα, πρὶν νὰ ξημερώσει μέρα.	150	Ὅ,τι θέλει ἄς μιλήσει, ὅ,τι πάντα νὰ θελήσει.	
Ἄρχισε τ' ὄρδι νὰ σηκώσει, στοῦ Ἀνάπλι νὰ ζυγώσει.		Τὸ καλόν του ἄς ζητήσει, πρὶν ὁ πόλεμος ἀρχίσει.	170
Τόπον ἀρκετὸν γυρεύει, στοῦ παλιόκαστρο κονεύει.	155	Κι ἄς μοῦ δώσουν τὰ κλειδιά, νὰ ἔχουν πᾶσα ἑλευθερία.	
Ἄπο τὰ πολλὰ παβιόνια, ἄσπριζαν ὡσὰν τὰ χιόνια.		Κι ἄς τὸ κάμουν ἐν τῷ ἄμα, νὰ ἔχουν ὅλο τους τὸ πράγμα.	175
Τὰ παιγνίδια ἔλαλοῦσαν, στοῦ Ἀνάπλι τὰ γροικοῦσαν.		Πρὶν ἀρχίσω με τὸν πόθο, καὶ τὸ πάθουν σὰν τὴν Κόρθο.	
Τόσον εὐθύς κοντὰ ζυγώνει,		Νὰ ἔχαν δώσουν τὰ κλειδιά, δὲν εἶχαν τόση σκλαβία.	175

Ἀπόκρισις τοῦ γενεράλη

Ἵ γενεράλη κάμει χρεία, στέλνει τὴν ἀπολογία.		ἔχω κι ἄξια παλληκάρια.	
Ἄς μὴν ἔχει τόση βία, νὰ τοῦ δώσω τὰ κλειδιά.	180	Οἱ Σκλαβοῦνοι ἔακουσμένοι, τοῦ πολέμου μαθημένοι.	190
Ἐχω μπάλες στοῦ καστέλι, νὰ τοῦ στείλω ὅσες θέλει.		Τὸ Ἀνάπλι νὰ τὸ πάρει, δὲν τὴν ἔχει αὐτὴν τὴν χάρη.	
Ἐγὼ δὲν ἔχω κλειδιά, παρὰ μπάλες καὶ φωτία.		G2v Ὅτι πρέπει νὰ τρομάξει, καὶ νὰ βαρυναστενάξει.	195
Ἐχω κάστρα ἔακουσμένα, καὶ καλὰ ἀρματωμένα.	185	Ν' ἀρχινίσουν τὰ καστέλια, πῶς νὰ πεφτουν τὰ φακιόλια.	
Ἐχω μπρούντζινα μουρτάρια,		Ἄν δὲν ἔχω τραϊτουργία, Τούρκους δὲν τοὺς ἔχω χρεία.	

Μανιότητα τοῦ βεζήρη

Ἵ Δραγουμάνος γυρίζει, τοῦ βεζήρη ἀρχινίζει,	200	Καὶ τὸν Δραγουμάνον κράζει, κι ὅλο βαρυναστενάξει.	205
καὶ τὰ λόγια ποῦ τοῦ λέγει, νὰ τ' ἀκούει κανεὶς νὰ κλαίγει.		Δὲν τὸ λόγιαζα μὲ γνώση, τέτοι' ἀπόκριση νὰ δώσει.	
Τὸν φοβερισμόν ποῦ κάμει, δάκρυα τρέχουν σὰν ποτάμι.		Τώρα θέλω ν' ἀρχινίσω, πόλεμον φρικτὸν ποιήσω.	210

151 σκώσει Α; ἀσκώσει Ε

Τῆς στεριᾶς καὶ τῆ θάλασσα, ὄλους νὰ τούσε χαλάσω. Ὅ,τι πλέον ἤμπορέσω, στοὶ σπαθὶ νὰ τοὺς περάσω.			Πόσους ὅπου θανατῶνουν, δὲν προφθάνουν νὰ τοὺς χώνουν. Τρεῖς ἡμέρες νὰ δουρήσει, ἤθελε τὸ παρατηρήσει.	255
Ὅλοι τοὺς μικροὶ μεγάλοι, τὰ κορμιὰ δίχως κεφάλι. Τὰ παιδιὰ τοὺς νὰ σκλαβίωσω, καὶ νὰ μὴν τὰ ἑλευθερώσω.	215		Νὰ μὴν εἶχε προδοσίαι, χάνονταν ὄλ' ἡ Τουρκία. Οἱ Χριστιανοὶ ἔκραξαν μεγάλα, ὅτι ἀνάθεμα τὸν Σάλα.	260
Καὶ τὴν ὀρδινία δίδει, νὰ εὐρεθοῦν στοὶ Παλαμίδι. Τὴν Πέφτη τὴν εἶχε δώσει, ποὺ νὰ μ' εἶχε ξημερώσει.	220		Νὰ ἔχε τὸ ῥθει ἀρρώστια, ὄντ' ἄκαμε τὴν προδοσίαι. Τὸν αἰουτάντε του ἀναμένει, ἔχει τὴν μίνα ἀδιασμένη.	
Τὴν Παρασκευὴν ἀρχίσαν, καὶ τὸ κάστρο πολεμοῦσαν. Καὶ τὰ κάστρια μὲ τὴ βία, ἔδωσαν πολλὴ φωτία.	225	G3r	Οἱ Χριστιανοὶ ἐπολεμοῦσαν, καὶ τοῦ Σάλα ἀγροικοῦσαν. Δὲν ἤξευραν οἱ καημένοι, τὸ πὼς εἶναι προδομένοι.	265
Ποῖος νὰ ἰδεῖ νὰ μὴν τρομάξει, καὶ νὰ μὴν ἀναστενάξει; Ἀπὸ τὲς φωτίες κ' ἄλλες, πὼς ἐπήγαινον οἱ μπάλες.	230		τὰ κορμιὰ χωρὶς κεφάλια. Ἦταν μὲ καλὴ καρδία, ὄλοι ἐστέκαν στὰ φορτία.	270
Καὶ ἐχάλασαν περίσσια, τῶν Τούρκων τὰ μετερίζια. Τούρκοι ἔρχονται μὲ βία, καὶ δὲν ἔπαυ' ἡ φωτία.			Δὲν ἔβαλαν τὴν γνώσει. πὼς θέλει νὰ τοὺς προδώσει. Ν' ἀγροικήσουν τὴν αἰτίαν, πὼς τοὺς πάνει τραίτουργια.	
Καὶ δὲν εἶχαν μετερίζια, οἱ μπάλες ποὺ τοὺς ἐθερίζαν. Ἦ γῆ ἐγέμωσε κουφάρια, δίχως χέρια καὶ ποδάρια.	235		Νὰ ἔχε ἤξεύρουν τὰ μαντάτα, νὰ τὸν κάμουσι κομάτια. Ὅντ' ἀρχίνισε μὲ βία, γιὰ νὰ φθιάσει τὰ καρφία.	275
Ἦβλεπε πολλὰς κεφαλές, κεκομμένες ὄκ τὲς μπάλες. Ἦπεφταν οἱ γιανιτσάροι, εἰς τὲς πέτρες σὰν γαιδάροι.	240		Νὰ καρφώσει τὰ μουρτάρια, κρίμα εἰς τὰ παλληκάρια. Νὰ καρφώσει τὰ κανόνια, πρέπει λύπη στὸν καθ' ἕνα.	280
Δὲν ἐβλέπαν ἄδειον τόπον, ὄκ τὰ λέσια τῶν ἀνθρώπων. Ἀπὸ τὰ πολλὰ τὰ βόλια, ἐρημάξαν τὰ φακιόλια.	245		Νὰ καρφώσει τὰ κανόνια, πρέπει λύπη στὸν καθ' ἕνα. Στὸ καστέλι στὴν Τανάλια, ἔστεκαν σὰν παλληκάρια, τὴν Τανάλια ἐκρατοῦσαν, μέρα, νύκτα πολεμοῦσαν.	285
Ὅμπρὸς στέλλουν τὸν καθ' ἕνα, μὲ σπαθιὰ ξεγυμνωμένα. Μὲ στανιὸ τρέχουν στὴν φόσα, καὶ κορμιὰ τὴν ἐγεμῶσαν.	250		Δὲν ἤξευραν οἱ καημένοι, τὴν μινὰ ἔχε προδομένη. Τὸ Σαββάτο μὲ τραίτουργια, στὴν μίνα ἔδωσαν φωτία.	290
Τὸ ἴδιο τρέχει πάσα ἡμέρα, ἡ φωτιὰ νύκτα κ' ἡμέρα.			Τὸ Σαββάτο δύο ὥρες μέρα, Χριστιανοὶ πὰν στὸν ἀέρα. Κρίμα εἰς τὰ παλικάρια,	

τὰ κορμιά χωρίς κεφάλια. Ζωντανοί κι ἀπεθασμένοι, ἀπὸ τὴν φωτιά καημένοι. Οἱ Τοῦρκοι μὲ θυμὸν ἀρχίσαν, ἤϊραν ἔκεινο ποὺ ποθοῦσαν. Καὶ ἐμπῆκαν θυμωμένοι, σὰν οἱ λύκοι μανιωμένοι. Τότε βλέπεις τὸν καθ' ἓνα, μὲ σπαθιά ξεγυμνωμένα. Ἵσους ἤϊραν ὀμπροστά τους, ἔκοψαν μὲ τὰ σπαθιά τους. Τοὺς Ρωμαίους καὶ σολδάτους, ἔκοφτάν τους ὀμπροστά τους. Ποῖος νὰ ἰδεῖ νὰ μὴν τρομάξει, καὶ νὰ μὴν ἀναστενάξει; Διὰ νὰ βλέπει τόσα λέσια, τὰ κεφάλια δίχως φέσια. Τὰ σπαθιά ξεγυμνωμένα, εἰς τὴν γῆν ἦταν ριμμένα. Τὰ κορμιά ξαπλωμένα, μὲς τὸ αἷμα κυλισμένα. Ποῦ εἶναι ἡ δόξα καὶ τὰ κάλλη, τὰ κορμιά χωρίς κεφάλια; Ἵσα ἔγραψα ὡς τώρα, ὡς μ' ἐκάλεσεν ἡ ὥρα, ἦταν γιὰ τὸ Παλαμίδι, ἡ καρδιά μου φλόγα δίδει. Γιὰ τὸ θρήνος τ' Ἀναπλίου, ποὺ οἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου. Μῆτε χέρι, μῆτε πένα, Γιὰ νὰ γράψει τὸ καθ' ἓνα Λέγω ὅσ' ἦτανε κορμμένοι, μὲς τὸ αἷμα κυλισμένοι. Ποῖα γῆ νὰ μὴν τρομάξει, καὶ ἄνθρωπος ν' ἀναστενάξει; Τόσο αἷμα ἦτον χυμένο, στὸ Ἀνάπλι τὸ καημένο. Τόση σὺμφορὰ μεγάλη, τὰ κορμιά δίχως κεφάλια. Τὰ ἀρχοντόπουλα κορμμένα, μὲς τὸ αἷμα κυλισμένα Τὰ κορμιά ἦταν ξαπλωμένα,	295 300 305 310 315 320 325 330 335	σὰν τὰ δέντρα κλαδισμένα. Τὰ μαλλιά τὰ κτενισμένα, μὲς τὴν λάσπη κυλισμένα. Καὶ τὰ ροῦχα ποὺ φοροῦσαν, ὅλα τὰ τζαλαπατοῦσαν. Τὰ ὀλόχρυσα καβάρδια, στὸ αἷμα τὰ ἔχαν διὰ κρεβάτια. Τὰ περιλαμπρα τὰ στήθια, χέρια δίχως δακτυλίδια. Οἱ μανάδες τὰ γυρίζουν, τὰ παιδιά τους δὲν γνωρίζουν. Τὰ κορμιά ἀγκαλισμένα, μὲς τὸ αἷμα κυλισμένα. Καὶ τὰ ἄλλα τὰ παιδιά τους, πῆραν ὀκ τὴν ἀγκαλιά τους. Καὶ τὲς νέες κορασίδες, ἔσερναν ἀπ' τὲς πλεξίδες, ποὺ ἦταν πάντα φυλαμένες, τώρα εἶναι σκλαβωμένες. Γιαντισάροι τσ' ἐπουλοῦσαν, πὼς τὲς ἔτσαλαπατοῦσαν; Ἵπρεπε ἡ γῆ νὰ φρίξει, ὁ οὐρανὸς φωτιά νὰ ρίξει. ἽΟτι δὲν ἦταν προφητεία, νὰ γενεῖ τόση σκλαβία. ἽΟλοι τους ἐσκλαβωθῆκαν, καὶ στὸν κόσμον μοιρασθῆκαν. Εἰς ἀνατολή καὶ δύση, τρέχουν δάκρυα σὰν τὴ βρῦση. Δὲν εἶχαν παρηγορία, οἱ μανάδες τὰ παιδιά. ἽΕκκλησίες στολισμένες, τώρα σὰν χαρατωμένες. Τὰ κόνισματα σκισμένα, εἰς τὲς στράτες ἦταν ριμμένα. Τὰ καντήλια τ' ἀσημένα, στοὺς ἐχθροὺς διαμοιρασμένα. Τὰ ποτήρια χρυσομένα, πρέπει λύπη στὸν καθ' ἓνα Τὰ ὀλόχρυσα φαιλόνια, πὼς τ' ἀρπάζαν ὡς τελώνια. Καὶ τοὺς τίμιους Σταυροὺς,	340 345 350 355 360 365 370 375
---	---	---	--

350 ὀκ τὴν Α, ἀπτὴν Ε

372 τῶν ἐχθρῶν Ε

<p>πού ἔχανε γιὰ θησαυρούς. Ἄς ἀφήσω τὸ καθ' ἓνα, τοῦ Βατοπεδίου εἰκόνα. 380 Θαυμαστὴ δεδοξαμένη, ὅλη μάλαμα ντυμένη. Εἰς ἀνατολὴ καὶ δύση, Χριστιανοὶ τὴν προσκυνοῦσι. Οἱ Φράγκοι μικροὶ μεγάλοι, 385 σκύφταν μὲ τὸν γενεράλη. Δὲν ἐλείπαν καθ' ἡμέρα, κάθ' αὐγὴ καὶ καθ' ἑσπέρα. Ἐγδυσαν τὴν ἴδια κόνα, στεῖλε πῦρ εἰς τὸν καθ' ἓνα. 390 Ὁ Θεὸς ροπή νὰ δώσει, ὄλους νὰ τοὺς θανατώσει. Τὰ ἱερά σου τὰ ἅγια, Θεέ μου στεῖλε τους φωτία. Τ' Εὐαγγέλια χρυσωμένα, 395 Θεέ μου τύφλωσ' τὸν καθ' ἓνα. Τοὺς ἱερεῖς ὄλους δεμένους, μέσα στὸ γιालὸ πνιμένους, Ἄπὸ τὸν λαιμὸν δεμένους, καὶ μὲ πράγμα φορτωμένους. 400 Στὸ γιालὸ λιγοθυμίζαν, καὶ τοὺς ἀποκεφαλίζαν. Ἀναστέναξε σελήνη, εἰς τὸν θρῆνο ποῦ ἐγίνη. Ἦλιε κρύψε τις ἀκτίνες, 405 νὰ μὴ θωροῦν τὲς κορασίδες. Καὶ τ' ἀστέρινα νὰ θαμπώσουν, φῶς τὴν νύκτα νὰ μὴν δώσουν. Ὁ οὐρανὸς νὰ κάμει χάρι, γιὰ νὰ κρύψει τὸ φεγγάρι. 410 Καὶ τῆς γῆς τὰ φυτρωμένα, πρέπουν ὅλα μαραμένα, πρέπει τὰ βουνὰ νὰ φρίξουν, δένδρα νὰ μὴν ἀνοίξουν. Ὅρη καὶ βουνὰ νὰ κλάψουν, 415 τὰ θεριὰ μαῦρα νὰ βάψουν. Ὡς κ' οἱ στρατές νὰ χαλάσουν,</p>	<p>στρατοκόποι μὴν περάσουν. Τὰ ποτάμια ξερανθῆτε, ὡς καὶ πέτρες ραγισθεῖτε. 420 Βρύσες στρέψετε μὲ βία, γιὰ τὴν λύπη τοῦ Μορία. Περιβόλια μυρισμένα, μείνεται ὅλα ξηραμένα. Ἦλα τ' ἄνθη μαρανθεῖτε, 425 τὸ Ἀνάπλι λυπηθεῖτε. Καὶ τὰ ἔρπετα μὲ βία, ὅλα κλάψετε τὸν Μορία. Τὰ πουλιὰ μὴ κοιλαδεῖτε, παρὰ ὅλα λυπηθεῖτε. 430 Ἦλα κλάψετε μὲ βία, τοῦ Μορέως τὴν σκλαβία. Δὲν λογιάζω ἄλλη μία, νὰ εὐρίσκεται σκλαβία. Μήτ' εὐρίσκεται ὁστορία, 435 σὰν τοῦ Ἀναπλίου ὁμοία. Ἄλλὰ μία φορὰ στὴν πόλη, πὼς ἐσκλαβωθῆκαν ὄλοι. Μὰ λογιάζω νὰ γλιτώσαν, ὄλους δὲν τοὺς ἐσκλαβώσαν. 440 Ἦ συμφορὰ τοῦ Ἀναπλίου, φέρνει θλίψη τοῦ ἡλίου. Ποτὲ δὲν ἐστάθ' ὁμοία, τόσοι θρῆνοι καὶ σκλαβία. Ἔφταν' ὁ Θεὸς νὰ σώσει, 445 κι ὄλους νὰ τοὺς θανατώσει. Μὰ γιὰ δι' ἡμᾶς ἄμαρτία, στέλνει τόση τυραννία. Τὸ Ἀνάπλι γιὰ τὴν τάξη, ἔπρεπε νὰ τὸ βουλιάξει. 450 Μὰ κάμε δικαιοσύνη, καὶ πολλὴ ἐλεημοσύνη. Ἦ ὅτι ὅσοι σκλαβωθῆκαν, ὄλοι τοὺς δὲν ἔχαθῆκαν. Διὰ νὰ μετανοήσουν, 455 πλέον νὰ μὴν ἄμαρτήσουν. Καὶ οἱ Ρωμαῖοι στὴν Τουρκία,</p>
---	---

383 Ἀνατολὴ καὶ Δύση, **389** Εἰκόνα **395** Τ' Εὐαγγέλια ho scritto; Τὰ Βαγγέλια A
400 νὰ βρεθοῦνε ho scritto; νὰ εὐρεθοῦνε A

τόσο αίμα να τὸ χύσει;	540	Ἔτσι τὸ ἦλθεν εἰς τὴν γνώση,	
Δὲν εὐρίσκετο γραμμένο,		μὰ ἡ ἀρμάτα δὲν ἦτον τόση.	
τόσον αίμα ἦτον χυμένο.		Καὶ τὰ σύγνεφα π' ἀσπρίζαν,	
Σὰν τὰ δένδρα τὰ κομμένα,		τοὺς ἐφάνη ν' ἀρμενίζαν.	585
κορμιὰ Ξαπλωμένα.		Ἄρχινισαν γιὰ νὰ κράξουν,	
Γέροντες τὰ παλληκάρια,	545	καὶ οἱ Τούρκοι νὰ τρομάξουν.	
τὰ κορμιὰ χωρὶς κεφάλια.		Τὸ ταχ' ἄρχισε νὰ βγαίνει,	
Δὲν ἐστάθη ἄλλη κομμία,		μὲς τὸ ἐλαγο πηγαίνει.	
τέτοια τύραννη καρδιά.		Πῆγε ἀρμάτα τοῦ Ντολφίνη,	
Μήτε στάθηκε ὁμοία,		καὶ μονάρχους τοὺς ἀφήνει.	590
διὰ νὰ εὐρεθεῖ ἱστορία.	550	Πῆγε ἔξω δεσπεράδα,	
Στὴν ἀνατολὴ καὶ δύση,		γιὰ τοῦ Τούρκου τὴν ἀρμάδα.	
δὲν ἐγίνη τέτοια κρίση.		Πόλεμο φρικτὸ νὰ δώσει,	
Ἐπρεπε ἡ γῆ ν' ἀνοίξει,		τὴν Μοθώνη νὰ γλιτώσει.	
τὸν βεζίρη νὰ βουλίξει.		Καὶ ὁ Μάρκος Λορεδάνη,	595
Ἐπρεπε ὁ οὐρανὸς νὰ λάμψει,	555	δὲν τὸν ἄφησε νὰ πάνει.	
ἀστραπὴ νὰ τόνε κάψει.		Γιὰ νὰ πάγει νὰ πολεμήσει,	
Ἐπρεπε σεισμὸς ν' ἀρχίσει,		παρὰ πίσω νὰ γυρίσει.	
καὶ ὁ ἥλιος νὰ σκοτίσει.		Καὶ ὁ Μάρκος εἶχε κάρτα,	
Ἐπρεπε νὰ τὸ ῥθουν οἱ πόνοι,		πρεβεδοῦρος στὴν ἀρμάτα,	600
νὰ μὴν πάγει στὴν Μοθώνη.	560	Καὶ ὁ Πάστας δάκρυα χύνει,	
Ἐπρεπε γιὰ ν' ἀρρωστήσει,		ὅπου μοναχὸν τὸν ἀφήνει.	
ὄντα θέλησε νὰ κινήσει.		Καὶ οἱ Τούρκοι στὴν στεριά,	
Τὸ ἀσκέρι νὰ μαρκιάρει,		ἔλαβαν τόση καρδιά.	
τὴν Μοθώνη γιὰ νὰ πάρει.		Ἄρχισαν νὰ πολεμήσουν,	605
Ὡς τὴν στράτα ποὺ πηγαῖναν,	565	καὶ τὴν φόσα νὰ γιομίσουν.	
τὰ ποτάμια ἐξεραῖναν.		ἄς κοπιᾶσει νὰ τὰ πάρει.	
Καὶ ρεβάρει στὴν Μοθώνη,		τὸ ἀσκέρι νὰ περάσει.	
ἄρχισε γιὰ νὰ τεντώνει.		Τρεῖς χιλιάδες πεντακόσιοι,	
Κ' ἔστειλε μὲ τόση βία,		δὲν ἔφθανε νὰ γιομώσει.	610
νὰ τοῦ δώσουν τὰ κλειδιά.	570	Μὰ ὄντας θέλει νὰ συνεργήσει,	
G5r Καὶ ὁ Πάστας δὲν ἀρνήθη,		ὁ δαίμονας νὰ τοῦ βοηθήσει.	
ὄμορφα τοῦ ἀπεκρίθη.		Ὅπου στὸ κάστρο εἶχε στήσουν,	
Κι ὄντα θέλει τὴν Μοθώνη,		παντιέρα νὰ τοῦ μιλήσουν.	
τὰ κλειδιά ἔναι στὸ κανόνι.		Κ' ἔγλυσαν ἀπὸ τὴν φόσαν,	615
Καὶ γιὰ νὰ μοῦ κάμει χάρη,	575	καὶ δὲν τοὺς ἐθανατώσαν.	
ἄς κοπιᾶσει νὰ τὰ πάρει.		Κ' ἐβγήκανε νὰ μιλήσουν,	
Ἐφτασε τὴν ὥρα κείνη,		ὅ,τι πάντα νὰ θελήσουν.	
ἡ ἀρμάτα τοῦ Ντολφίνη.		Οἱ ἀγαρηνοὶ γελάσαν,	
Καὶ τόσα πολλὰ ἐφανήσαν,		εἰς ἐκεῖνο ποὺ ἐτάξαν.	620
ὄλ' οἱ Τούρκοι ἐσαστήσαν.	580	Καὶ στὸ μίλημα ποὺ κάναν,	

μέσα οἱ Τοῦρκοι ἐμπουρδάραν. Καὶ τοὺς πῆραν τοὺς καημένους, ἀφεντάδες σκλαβωμένους. Ὅσοι ἦταν στὴν Μοθώνη, ὅλοι ἐπῆγαν σκλαβωμένοι. Ἀπὸ τὴν Μοθώνη στέλνει, τὸ φηρμάνι εἰς τὴν πόλη. Εἰς τὸν βασιλιὰ μὲ βία, πῶς ἐπῆρε τὸν Μορία. Κι ἄλλο μόν' δὲν τοῦ ρεστάρει, τὴν Μονοβασιά νὰ πάρει. Ὁ βασιλιὰς τοῦ καλοφάνει, καὶ τὸν ἔνδυσε καφτάνι. Καὶ ἄλλο παρευθὺς χαζίρι, νὰ τὸ στείλει τοῦ βεζίρι. Νὰ τὸ στείλει μὲ τὴν βία, διὰ τὴν Μονοβασία. Καὶ ὁ βεζίρης στὴν Μοθώνη, ἕναν κουμαντάντε ἀφήνει. Καὶ γυρίζει στὸ λιοντάρι, τὴν Μονοβασιά νὰ πάρει. Ὅτι ἔστειλε μὲ βία, νὰ τοῦ στείλουν τὰ κλειδιά. Κι ὄντας γύριξε στὴν στράτα, τοῦ ἔστειλαν τὰ μαντάτα. 625	Εἰς τὸ μπάνιο νὰ τοὺς βάλει, ὅλοι τοὺς μικροὶ μεγάλοι. Κάλλια νὰ εἶχαν πολεμήσει, καὶ τὸ αἷμα τοὺς νὰ χύσει. Κάλλια ὅλοι ἀπεθαμένοι, παρὰ μὲ προδοσία σκλαβωμένοι. Ἔκαμαν τόση σκλαβία, σὲ γυναῖκες καὶ παιδιά. Καὶ τὸν πρῶτον τὸν μπαρκάρει, καὶ τὸ πράγμα του νὰ πάρει. Ὁ βασιλιὰς τοῦ καλοφάνει, Κι ὅσοι ἦταν συνοδιά του, ὅλοι πάγουσι κοντά του. Κι ὁ βεζίρης ἀρχινίζει, κράζει καὶ σαλαββατίζει. Ὅτι ἐκεῖ ἔλειπε νὰ σώσει, τὸν Μορία νὰ τελειώσει. Ὅπισω θέλει νὰ μισέψει, ἀστραπὴ νὰ τόνε κάψει, Κι ὁ Θεὸς νὰ κάμει χάρι, στὸ Ἄνάπλι μὴν ριβάρει. Καὶ στὸ Ἄργος μ' εἶχε σώσει, ὄντ' ἀρχίνισε νὰ τεντώσει. Ποὺ τὸ Ἄργος καὶ Τζιβέρι, ὅλο γέμωσεν ἀσκέρι. Δέκα μέρες θέλει κάμει, γιὰ νὰ κάμει μπαϊράμι. Καὶ ὅλο στέλνει τὸν λαόν του, γιὰ νὰ βγάλει τὸν λαόν του. Γιὰ νὰ βγεῖ στὴν Ρουμेलία, νὰ τοῦ ῥθει δυσεντερία. Καὶ ὅποιος θέλει πλιὸ νὰ μάθει, στὴν ἀρχὴ τῆς φυλλάδας ἄς κοιτάξει. 655 660 665 670 675 680 685
65ν Πῶς δὲν κάνει τόση χρεία, νὰ τοῦ στείλουν τὰ κλειδιά. Μὰ ὁ πρῶτος ποὺ ἦταν μέσα, ἔκαμε καὶ τὸ προδῶσαν. Ὁ αὐτὸς γιὰ νὰ γλιτώσει, τοὺς Ρωμαίους νὰ σκλαβώσει. Ὅλοι ἐπῆγαν σκλαβωμένοι, εἰς τὴν πόλιν φυλαγμένοι.	

Περὶ τῆς ὑπερηφανίας

Τὴν ἀνθρωπινὴ τὴν φύσιν, πασαεὶς νὰ τὴν ἔξηγήσει. Γιὰ νὰ εὖρει τὴν αἰτία, διὰ τὴν περηφανία.	690	ὑστερνὸς νὰ καταστήσει. Ἰάκωβος ζητᾷ δεξία, στὴν δευτέρα παρουσία. Δεξιά τοῦ Χριστοῦ καθίσει, ὄντας γένει ἡ θεία κρίση.	735
Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία, Τὸ ἔωσφορικὸ τὸ τάγμα, ἔξέπεσαν ἐν τῷ ἅμα. Μὲ τὸ τάγμα του ὁμάδι, ὅλο ἔπεσε στὸν Ἄδη.	700	Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία, Τὸ ζητοῦν δὲν τὸ ἀπαρνήθη. Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία, Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία.	740
Πρῶτο τάγμα τῶν ἀγγέλων, τώρα εἶναι τῶν διαβόλων. Πρῶτα ἦτον δοξασμένοι, τώρα εἶναι κολασμένοι.	705	Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία, Τὸ ποτῆρι ἐγὼ ποὺ πίνω, ὁ εἶς ἐκ δεξιῶν μου, καὶ ὁ ἕτερος ἀριστερῶν μου. Τὸ προστάξαν τὸ ποιοῦμε, δυνόμεσθε νὰ τὸ πιοῦμε.	745
Ἄπ' ἀγγελικὴ σοφία, ἔπεσε μὲ τόση βία. Διὰ νὰ ψηλώσουν θρόνον, στὸν Θεὸν τὸν ἀπ' αἰώνων.	710	Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία, Δὲν ἀρνούμεσθε ποτέ μας, τὸν Θεὸ καὶ δάσκαλό μας. Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία, Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία.	750
Ἐξέπεσαν μὲ τόση βία, ἀπὸ τὴν ὑπερηφανία. Καὶ οἱ ἀνθρώποι ποὺ τὴν ἔχουν, πρέπει ἀπὸ τὸν Θεὸ ν' ἀπέχουν.	715	Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία, Ποῖος τὸ ἔργον νὰ ποιήσει, τί χρεῖα ἔχει νὰ ζητήσει; Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία, Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία.	755
Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία, Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία. Πόσοι πὰν μὲ παρρησία, μέσα εἰς τὴν ἐκκλησία. Καὶ μιλούν μ' ἐλευθερία, ὅτι θέλουν τὰ πρωτεῖα.	720	Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία, Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία. Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία, Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία. Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία, Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία.	760
Τῶν ἔωσφόρων τὰ ἴδια, νὰ ναι πρῶτοι στὰ στασίδια. Μὲ τὴν δόξα καὶ τὸ κράτος, ὡς τὴν εἶχε ὁ Πιλάτος. Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία, Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία.	725	Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία, Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία. Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία, Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία. Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία, Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία.	765
G6r Διὰ πρῶτος διηγᾶται, Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία, Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία, Οἱ προφήται καὶ δασκάλοι, ὁ Χριστὸς ποτέ δὲν σφάλλει. Ποῖος πρωτεῖα νὰ ζητήσει,	730	Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία, Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία. Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία, Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία. Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία, Ἵσαν ἡ ὑπερηφανία.	770

Φυσικά τους οί Σπανιόλοι, 770 Πρέπει ὡς καὶ τὸν βασιτάζω,
καβαλιέροι θέλουν ὄλοι. 775 καβαλιέρη νὰ τὸν κράζω.
Ἵ,τι πάρει νὰ τὸ φάγει, Καὶ ἄς φεύγομε τέτοια ἔργα,
τὸ διπλὸ δίνει πού τὸ πάγει. καὶ ὁ Θεὸς νὰ γλύσει τὸν καθ' ἕνα.

Περὶ τῆς φιλαργυρίας

Ἵς ὅπου ἡ ἴπερηφανία,
φέρει τὴν φιλαργυρία.
Ἵπερηφανος ἔοδιάζει, 780 Τάχα φαίνεται τ' ἀφήνει,
καὶ ὁ φιλάργυρος σοδιάζει. 815 καὶ τὰ κάνει ἔλεημοσύνη.
Δὲν εὐρίσκεται ἀρρωστία, Μὰ δὲν ἔχει τόση χάρη,
ὡσὰν τὴν φιλαργυρία. δὲν δύναται νὰ τὰ πάρει.
Πλιὸ στιμάρει τὸ σολδί του, 785 Καὶ τ' ἀφήνει στανικῶς του,
παρὰ δόξα καὶ μυχή του. 820 ὅποιος ἴναι κοντὰ δικός του.
Δὲν κοιτάει νὰ τὸ φάγει, Καὶ τὰ κάνει στὴν διαθήκη,
παρὰ γιὰ νὰ τὸ φυλάγει. 825 τὴν ὕστερή του καταδίκη.
Τοῦ φιλάργυρου ἡ χάρη, Πῶς τὰ κάνει ἔλεημοσύνη,
παρομοιάζει τὸ σφουγγάρι. μὰ νερὸ στὸν ἄμμο χύνει.
Τὸ σφουγγάρι πάντα πίνει, 790 Ἵποιος κάμει ἔλεημοσύνη,
μὰ δὲν δύναται νὰ δίνει. 825 μὲ τὸ χέρι του τὴν δίνει.
Σὰν τὸ σφιζοῦν τὸ ἐβγάζει, Μὰ τὰ δὲν μπορεῖ νὰ πάρει,
τοῦ φιλάργυρου ὁμοιάζει. φαίνεται πῶς κάνει χάρη.
Ἵντας τὸ ἴρθει κακὴ χρεία, 795 Καὶ τ' ἀφήνει τῶν δικῶν του,
τὰ δίνει μὲ ἔλευθερία. 830 κάλλια παρὰ τῶν ἐχθρῶν του.
Τοῦ Φιλάργυρου ἡ μποῦρσα, Ἵ,τι πλέον τοὺς ἀφήσει,
παρομοιάζει τὴν βεντοῦσα. 835 ἀρχινοῦν νὰ κάμουν κρίση.
Ἵ βεντοῦσα νὰ τραβᾶει, Πάσα ἕνας νὰ τραβᾶει,
καὶ ὁ φιλάργυρος φυλάει. νὰ τὸν ἀναθεματάει.
G6v Πάντα θέλει νὰ θησαυρίζει, 800 Ἵποιος κάμει ἔλεημοσύνη,
καὶ φτωχοῦ νὰ μὴν δανεῖζει. 835 ἴδια τοῦ Χριστοῦ τὴν δίνει.
Μήτε τρώγει, μήτε πίνει, Μ' ὄχι ὄντας νὰ πεθάνει,
μήτε κάνει ἔλεημοσύνη. ὅσα κάμει ὄλα τὰ χάνει.
Ἵσο πλέον τὰ φυλάγει, Ἵ Χριστὸς πάντα τὸ ἠξέρει,
εἰς τὴν κόλαση νὰ πάγει. 805 ὅσα δώσει μὲ τὸ χέρι.
Ἵ φιλάργυρος σοδιάζει, 840 Νὰ δώσει δέκα μοναχός του,
τὸ χοιρίδι παρομοιάζει. καὶ ὄχι χίλια στανικῶς του.
Ἵσο ξύγγι νὰ παχύνει, Ἵς τὴν θάλασσα νὰ στρίψεις,
ὄλ' ὀπίσω του τ' ἀφήνει. τὸ φιλάργυρο νὰ στρέψεις.
Ἵσο θέλει ἄς θησαυρίσει, 810 Εἶναι δύο κακὰ μεγάλα.
ὄλα πίσω νὰ τ' ἀφήσει. 845 πού στὸν κόσμον δὲν εἶν' ἄλλα.

820 τὰ κάνει στὴν Α; τοῦ κάνει τὴν Ε **826** νὰ πάρει Α; νὰ τὰ πάρει Ε **843** στρέψεις Α; στρίψεις Ε

Περὶ κακῆς πανδρείας, βασάνων καὶ θλίψεων

<p>Ὦς καὶ ἡ κακὴ πανδρεία, σε πολλοὺς εἶν' ἄρρωστία. Ὅποιος εὖμορφη γυρέψει, πρέπει νὰ μὴν ταξιδέψει. Καὶ νὰ μὴν γυρέψει προῖκα, 850 ὅτι ἔχει τόση πίκρα. Ὅτι πρέπει νὰ λογιάζει, σκλάβον τῆς τὸν ἀγοράζει. Δὲν μπορεῖ νὰ τῆς μιλήσει, παρὰ νὰ τὴν προσκυνήσει. 855 Κι ὄντας θέλει νὰ τὸν βρίζει, λόγον δὲν μπορεῖ γυρίζει. Νὰ τοῦ λέγει ψόφια ψεῖρα, ποῦ σὲ ἤῤυρα καὶ σ' ἐπήρα; Δὲν ἀρχίσις ἀπὸ πρῶτα, 860 νὰ σὲ διώξω ἀπὸ τὴν πόρτα. Γιὰ νὰ ντρέπῃσαι κομμάτι, νὰ μοῦ χύνεις τὸ κανάτι; Σύρε ἀναψε φωτία, ὅτι τώρα κάνει χρεία. 865 Ἄρχισε νὰ μαγειρεύεις, καὶ τὰ πιάτα νὰ παστρέψεις, Ἄπὸ τῆς ἀρχῆς σοῦ εἶπα, σύρε κάμε μου μιὰ σοῦπα. Φέρε τὰ φορέματά μου, σκούπισε τὴν κάμαρά μου. 870</p> <p>G7r Καὶ ὀρδίνισε τὴν ταῦλα, βάλλ' τὰ πιάτα τὰ μεγάλα. Κάμε ὅ,τι κάμνει χρεία, νὰ γευτοῦμε παρρησία. 875 Σήκω μαῦρε νοικοκύρη, σύρε πλύνε τὸ ποτήρι. Στάσου κέρασε μ' ἐμένα, μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα. Κέρασε συχὰ νὰ πίνω, κι ὕστερα φαγὶ σ' ἀφήνω. 880 Γιὰ νὰ φᾶς μὲ τὸ κοπέλι, τὸ φυσικὸ σου ἔτσι θέλει. Καὶ σὰν φᾶς στάσου κομμάτι,</p>	<p>γιὰ νὰ φτιάσεις τὸ κρεβάτι. 885 Τὰ στρομάτζα νὰ γυρίσεις, τὸ κανάτι νὰ τὸ χύσεις. Μέσα ὀξω νὰ σκουπίσεις, καὶ νὰ μὴν παραμιλήσεις. Ἔπρεπε νὰ τὸ λογιάσεις, 890 πὼς δὲν εἶχες νὰ ξοδιάσεις. Ὅντας ἤθελες πανδρεία, ἔπρεπε νὰ ἔχεις σολδία. Μὰ ἡ γυναῖκα εἶναι κόλα, καὶ χρειάζεται ἀπ' ὅλα. 895 Τὸ παραμικρὸ νὰ ξερεῖ, θέλει ἀλεύρι καὶ πιπέρι. Τὰ αὐτὰ νὰ κυβερνήσουν, πόσα νὰ συνακολουθήσουν; Μὰ θέλει καὶ φορεσία, 900 γιὰ νὰ πάγει στὴν ἐκκλησία. Θέλει καὶ περίσσια ἄλλα, θέλει βάγια καὶ κοπέλα. Ὅποιος θέλει τέτοια τάξη, ὅλα πρέπει νὰ βαστάξει. 905 Ὅλα γιὰ νὰ εὐτουράγει, κι ἄλλα μῆτε νὰ μιλάγει. Ταπεινὰ εἰς τὸ κάθ' ἕνα, μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα. Νὰ ἔχει ὑπακοὴ μεγάλη, 910 καὶ σκοτοῦρα στὸ κεφάλι. Πρέπει πρῶτα νὰ λογιάσει, γιὰ νὰ πάρει τινὰ τοῦ μοιάσει. Ὅπ' ἀπλώσει πού δὲν φθάνει, εὐκαιρα τὸν κόπο χάνει. 915 Ποιὸς καλύτερη νὰ πάρει, πρέπει του νὰ ριζικάρει. Πράγματα χαμηλωμένα, εἶν' καλὰ γιὰ τὸν κάθ' ἕνα. Πρέπει νὰ λογιάσει κι ἄλλο, 920 πού ἔχει πλέον παρὰ μεγάλο. Πρέπει του πάντα νὰ κλαίγει, ὅτ' ἡ προῖκα πάντα πλέγει.</p>
---	--

875 γευτοῦμε A; γευθῶ με E 910 Νά ἔχει ho scritto; Νάχει A

<p>Πρὶν νὰ ἴθελε τὴν πάρει, τὸ προικιὸ νὰ σιγουράρει. Ἦ, τι πράγμα νὰ χαλάσει, ὄλο πρέπει νὰ τὸ φτιάσει. Ἦτι ἂν τύχει νὰ πεθάνει, τὸ προικιὸ ὀπίσω πάνει. Ἦλα ὀπίσω νὰ τὰ δώσει, καὶ ποτὲ νὰ μὴν γλιτώσει. Τότε πρέπει νὰ λογιᾶζει, καὶ νὰ βαρυνασπενᾶζει. Κάλλια θάνατος μὲ βία, παρὰ τὴν κακὴ πανδρεία. Ἦς ποῦ ἡ καλὴ πανδρεία, γιὰ καθ' ἕναν κάνει χρεία. Ποιὸς τὴν ὁμοιά του νὰ πάρει, ἔχει μιὰ μεγάλη χάρη. Εἶναι ἀνδρόγυνο παινεμένο, 940 τὸν Χριστὸ εὐλογημένο. Ἦντας εἶναι ὁμοιασμένοι, πάντα εἶν' ἀγαπημένοι. Ἦ Θεὸς τὸ εὐλογᾶει, τὸ ἀνδρόγυνο π' ἀγαπᾶει. Καὶ ἀπερνᾶει τὴν ζωὴ του, ἄβλαβα μὲ τὴν τιμὴ του.</p>	<p>925</p> <p>930</p> <p>935</p> <p>945</p> <p>950</p> <p>955</p> <p>960</p> <p>965</p>	<p>Νὰ στοχάζει τὸ καθ' ἕνα, νὰ μὴν ἀγαπήσει Ξένα. Πάντα εἶναι εὐλογημένα, μὲ τὸ ἴδρο του βγαλμένα. Δὲν εὐρίσκεται ἄλλη πένα, ὅσο νὰ χρωστάει Ξένα. Ποιὸς πορεύεται μ' ὀλίγα, πάντα δὲν εὐρίσκει ντρίγα. Ἦποιοι δὲν γυρεύει Ξένα, πάντα ζεῖ ἀναπαμένα. Στὰ πολλὰ βασανισμένος, στὰ ὀλίγ' ἀναπαμένος. Κράτησε καλὰ τὰ μέτρα, νὰ ἴσαι δοῦρος σὰν τὴν πέτρα. Ἦποιοι θέλει νὰ ψηλώνει, ἀναλιώνει σὰν τὸ χιόνι. Ἦποιοι βιάζεται νὰ κάμει, παρομοιάζει τὸ καλάμι. Ἦσον γλήγορα αὐξάνει, μὰ ὁ πάγος τὸ ξεραίνει. Ἦσον βιάζεται νὰ πάγει, ὀλιγότερο φτουράγει. Ἦς καὶ τ' ἄλογο νὰ βιάσει, πρέπει διὰ ν' ἀποστάσει. Ἦ,τι κάμεις μὲ τὴν βία, δὲν εἶναι καλὴ δουλεία. Καὶ ἡ σκύλα ἀπὸ τὴν βιά της, τυφλὰ κάνει τὰ παιδιὰ της. Πράγματα συμμετρημένα, πάντα εἶναι παινεμένα. Ποιὸς ἀπὸ γάλι πάνει, εὐκόλα στὴν στράτα φθάνει. Ποιὸς μετράγει πρὸ τοῦ πάρει, δὲν φοβᾶται νὰ φαλλᾶρει. Πρὶν νὰ κάμεις νὰ πενοᾶρεις, δύσκολα ἴναι νὰ φαλλᾶρεις. Κι ὅ,τι θέλεις νὰ μιλήσεις, συλλογήσου πρὶν ἀρχίσεις. Νὰ μιλήσεις μὲ τὸν τρόπον, γιὰ ν' ἀρέσεις τῶν ἀνθρώπων. Μίληγε φρόνιμα ἀπὸ γάλι, νὰ σ' ἀκοῦν μικροὶ μεγάλοι.</p>	<p>970</p> <p>975</p> <p>980</p> <p>985</p> <p>990</p> <p>995</p> <p>1000</p> <p>1005</p>
---	---	--	---

G7v

<p> Ὅσο πλέον νὰ τιμᾶσαι, τόσ' ὀλίγα νὰ διηγᾶσαι. Μὴ μιλεῖς χωρὶς αἰτία, 1010 ὄντας δὲν σοῦ κάνει χρεῖα. Μίλαγε νὰ σὲ γροικῆσουν, φρόνιμα νὰ σὲ τιμήσουν. Δίγα λόγια δὲν λανθάνει, ποὺ μιλεῖ πολλὰ τὰ χάνει. 1015 Ποιὸς δὲν ξέρει νὰ μιλήσει, μήτε πρέπει ν' ἀρχινίσει. Θέλεις νὰ μιλεῖς καθάρια; Τὴν γλώσσα μὴ μάθεις ἄγρια. Ὅτ' ἡ γλώσσα σὲ παινάει, 1020 κ' εὐκόλα σὲ κατηχάει. Ὅποιος θέλει ἄς τὸ λογιᾶσει, ἡ γλώσσα δὲν ἔχει μία στάση. G8r Μία ὥρα τὰ γλυκαίνει, καὶ τὴν ἄλλη τὰ πικραίνει. 1025 Ὡς ποῦ μία εἶναι εἰς τὴν γέψη, μ' ἄνθρωπος ὡς τὸν κυριέψει. Ὅντας νὰ γλυκομιλάγει, πάσα ἐνοῦ καρδιὰ μεγάλη. Κι ὄντας θέλει νὰ τὸν βλάψει, 1030 κάμνει παρευθὺς νὰ κλάψει. Ὅπου κακὰ προβαίνουν τόσα, ἀπὸ τὴν κακὴ τὴν γλώσσα. Ἡ κακὴ ἢ συντροφία, ὁ νοῦς κ' ἡ γλώσσα εἶν' ὁμοία. 1035 Πρῶτα ὁ νοῦς νὰ συλλογᾶται, καὶ ἡ γλώσσα νὰ διηγᾶται. Τόσον εἰς τὴν καλοσύνην, ὅμοια καὶ στὴν κακοσύνην. Ἄνθρωπος ὅπου ἔχει χάρη, νὰ τῆς ἔχει χαλινάρι. 1040 Νὰ τὴν ἔχει μὲς στοῦ μέλι, διὰ νὰ μιλεῖ ὡς θέλει. Νὰ τὴν σφίγγει ὀλιγάκι, νὰ μὴν βγάξει τὸ φαρμάκι. 1045 Ποιὸς ψυχὴ θέλει νὰ σώσει, τὴν γλώσσα νὰ ταπεινώσει. Ὅντας τὴν κρατεῖ κομμάτι, εἶναι ζάχαρη γιομάτη. </p>	<p> Καὶ τὸν νοῦν νὰ ταπεινώσει, 1050 στὰ ψηλὰ μὴν τὸν ὑψώσει. Ὅτι ὁ νοῦς πάντα κυριεύει, καὶ ὄλο τὰ ψηλὰ γυρεύει. Δὲν λογιᾶζω καμιὰ χάρη, σὰν τὸν νοῦν νὰ τὸν ριβάρει. 1055 Γληγορότερα νὰ κάνει, ἄλλο μὲ τὸν νοῦ δὲν φθάνει. Μία στιγμὴ νὰ τὸν γυρίσει, εἰς ἀνατολὴ καὶ δύση. Ὅ,τι τόπο νὰ λογιᾶσει, 1060 δύναται ὁ νοῦς νὰ φθάσει. Τόσον στὰ κακὰ τὰ ἔργα, ὅσον στὰ κακὰ τὰ πάντα. Παρομοιάζει τὸ μαχαῖρι, καλὸ καὶ κακὸ νὰ φέρει. 1065 Μὰ δὲν εἶναι στοῦ ἔτοιμάζει, παρὰ ὅποιος τ' ἀγοράζει. Σὲ καλὸ νὰ τὸ ἐνεργήσει, ἢ αἶμα ἀνθρώπινο νὰ χύσει. Ἔτσι εἶναι τὸ κεφάλι, 1070 ὡς θέλει τὸν νοῦ νὰ βάλει. Πρῶτα νὰ τὸ καλομετρήσει, ὅ,τι θέλει νὰ ποιήσει. Μὲ τὸν νοῦ καὶ τὸ κεφάλι, νὰ μὴν ὕστερα τὸ σφάλλει. 1075 Ὁ φρόνιμος τὸν νοῦ φυλάγει, στὸν τρελὸ ξαναπετάγει. Νὰ τοῦ φαίνεται στὴν ὥρα, πὼς ἐκέρδεσε μιὰ χώρα. Ὁ νοῦς ἔρχεται τριγύρω, 1080 ξαπετάει σὰν τὸν χοῖρο. Φρόνιμος ἂν τοῦ μιλήσει, μήτε νὰ τὸν ἀγροικῆσει. Ὅσο τὸν τρελὸν διδάχνεις, εὐκαὶρα τὸν κόπον χάνεις. 1085 Τὸν ἀράπη νὰ λευκάνεις, στὸν ἀέρα σπίτι φτιάνεις. Ὅποιος τὸν τρελὸ ἐρμηνεύει, κρῦο σίδερο δουλεύει. Ἦλθαμε στοῦ νοῦ τὴν ρήση, 1090 πασαεῖς νὰ κυβερνήσει. </p>
--	---

Φαίνεται ποιὸς ἔχει γνώση, σὲ καλὸ νὰ τὸ διορθώσει. Τὸ καράβι τὸ τιμόνι, στὴν φουρτοῦνα τὸ γλυτώνει. 1095	Ἔστι βάλει προθυμία, τ' ὀμμάτι εἶναι πρώτη αἰτία. Ἔστι πράγμα νὰ κοιτάξει, ἢ καρδιά του ἀναστενάξει. 1115
Πρέπει ὁ ναύτης μὴν τ' ἀφήσει, παρὰ νὰ τὸ κυβερνήσει. Ἔσοι φρόνιμοι διὰ χρεῖα, μὲ τὸν ναύτη πᾶν ὁμοῖα.	Ἄπο τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος, εἰς τὸ μάτι εἶναι ὁ φάλος. Κι ὅσοι τὸ φῶς τους χάνουν, βέβια δὲν ἀμαρτάνουν.
G8v Εἰς τὸν νοῦν νὰ κυβερνήσουν, 1100 νὰ τὸν κάμουν ὡς θελήσουν. Ἔστι ὁ νοῦς μετὰ τ' ὀμμάτι, εἶναι δύσκολα κομμάτι. Ἔς ὁ νοῦς παντοῦ δὲν λείπει, καὶ τ' ὀμμάτι εἶναι ποῦ βλέπει. 1105	Μὲ τὸν νοῦ τους διὰ νὰ βάλουν, 1120 μὰ τόσο πολλὰ δὲν σφάλλουν. Ἔς τ' ὀμμάτι πρώτη αἰτία, τῶν πολλῶν ἢ ἀμαρτία. Μὲ τ' ὀμμάτι νὰ μοιχέψει, καὶ τὸ ἴδιο νὰ φονέψει. 1125
Ἐμπρὸς τ' ὀμμάτι σαγιτεύει, ἕστερα ὁ νοῦς γυρεύει. Ἔς ἰδοῦμε στὴν πορνεία, ποῦ τ' ὀμμάτ' εἶν' πρώτη αἰτία. 1110	Μὲ τ' ὀμμάτι νὰ φθονήσει, ὄ,τ' ἰδεῖ νὰ τὸ ζητήσει. Οὔτε ὁ Ἄδης λέγει σῶνει, οὔτε τ' ὀμμάτι δὲν χορταίνει.
Εὐμορφή νὰ τὴν κοιτάξει, τὴν καρδιά του θέλει σφάξει.	Ἔσα βλέπει ὀμπροστά του, 1130 ὅλα τὰ ζητᾷ δικά του.

Περὶ λαιμαργίας

Πασαένας κάμνει χρεῖα, νὰ μὴν ἔχει λαιμαργία. Ἔς ἡ θάλασσα φυραίνει,, μῆτε ὁ λαιμαργος χορταίνει. 1135	τῶν παπάδων εἶν' μητέρα Τοὺς παπάδες νὰ τιμάεις, 1150 τὸ ἐδικὸ σου νὰ φυλάεις. Τῶν παπάδων ἢ προθυμία, εἶναι εἰς τὴν λαιμαργία. Ἔ Θεὸς νὰ σὲ φυλάγει, στὸν παπὰ ὄντας πεινάει. 1155
Ἔς ἰδοῦμε στὴν ἱστορίαν, πόσα κάνει ἡ λαιμαργία. Ἔ Ἀλέξανδρος τοῦ φάνει, 1140 ὄτ' ὁ κόσμος δὲν τοῦ φθάνει. Καὶ τὴν θάλασσα λογιάσει, διὰ νὰ τὴν δοκιμάσει.	Σὰν ἐβγεῖ στὴν λειτουργία, τοίμασε πολλὰ φαγία. Ἔ Ὅσο νὰ κάμει τὸν σταυρὸ του, ὅλα χάνουντ' ἀπ' ὀμπρὸς του.
Λαιμαργοὶ ἀρπαγοὶ ὁμάδι, δὲν χορταίνουν ὡς τὸν Ἄδην. 1145	Καὶ ἀπὸ ὄντας ν' ἀποφάγει, 1160 ὄ, τι ἔχεις τὸ ζητάει. Πρόθεση καὶ λειτουργία, κι ὄ,τι ἄλλα τοῦ κάμνει χρεῖα. Δὲν θυμοῦνται πὼς πεθαίνουν, μὰ ποτέ τους δὲν χορταίνουν. 1165
Διὰ τῶρα ἡ λαιμαργία, ἐζύγωσε στὴν ἐκκλησία. Εἰς τὴν σήμερον ἡμέρα,	

Περὶ γούλας

Στὸ ἀνθρώπινο τὸ σῶμα, ἐχθρὸς εἶναι στὸ στόμα. Τόσο λαίμαργη εἶν' ἡ γούλα, νὰ τὰ καταλύσει οὐλα. Οὐδεὶς δύναται νὰ σώσει, τέτοιο χρέος νὰ πληρώσει.	1170	“Ὅποιον ἤθελα φιλέψω, χάρη θέλω νὰ τοῦ γυρέψω. Πράξε μὲ καλύτερόσου, Ξοδίαζε ἀπὸ δικὸ σου. Συναναστρέφου μὲ μεγάλο, καὶ ποτὲ δὲν ἔχεις φάλο. Φρόνιμους νὰ κουβεντιάξεις, μὴν λυπήσαι νὰ ξοδιάξεις. Πράξε πάντα μὲ δασκάλους, ἄρχοντας μικροὺς μεγάλους. Μὲ δασκάλων μαθητάδες, μὴ ἀφεντάδες καὶ κριτάδες. Μάθε γράμματα σοφία, διὰ νὰ μὴν ἔχεις χρεία. Γιὰ νὰ μάθεις κι ἄρχινίσεις, πὼς νὰ ξέρεις νὰ μιλήσεις. “Ὅποιος ξέρει νὰ μιλάει, πασαεὶς τὸν ἐτιμάει. Ταπεινὰ καὶ μὲ τὴν τάξη, καθὼς ἤθελε σπουδάξει. Μὲ δασκάλους ἂν μιλήσεις, λόγιασέ το πρὶν ἀρχίσεις. Νὰ μιλήσεις μὲ τὸ μέτρος, ὡς Ἀπόστολος ὁ Πέτρος. “Ὀντ' ἀρχίσεις τὴν μιλιὰ σου, 230 μὴν κοιτάξεις ἄλογυρά σου. Πρέπει ὅλοι νὰ σὲ γροικήσουν, κι ἄρκετοὶ νὰ σὲ τιμήσουν. Νὰ μὴν ἔχεις συνοδία, στὴν κακὴ τὴν συντροφία. Ἢ κακὴ ἡ συντροφία, τρέχει εἰς τὴν ἁμαρτία. Ἄπεχε ἀπὸ τὸν κλέπτη, καὶ ἀλαργάριζε τὸν ψεύτη. Φεῦγε ἀπὸ τὴν πορνεία, καὶ μὴν παίζεις τὰ χαρτιά. Φρόνιμα νὰ περιπατήσεις, καὶ κρασὶ νὰ μὴ μεθύσεις. Τὸν σπιγούνο ν' ἀλαργάρεις,	1210 1215 1220 1225 1230
H1r Εἰς σὲ ὄλην τὴν ζωὴν του, μιὰ φορὰ ἢ πληρωμὴ του. Πάντα ἡ γούλα τοῦ ζητάει, πάσα πράγμα νὰ τὸ φάει. Τόσο λαίμαργ' εἶναι ἡ γούλα, πίνει τὰ ποτάμια οὐλα. Πόρνη, στόμα, καὶ φωτία, χαλασμός εἶν' καὶ τὰ τρία. Παρομοιάζουν καὶ τὰ τρία, σὰν τὰ ξύλα καὶ φωτία. “Ὅσα εὐρεῖ ὅλα τὰ καίει, καὶ κἀνένα δὲν διαλέγει. Ἄνθρωπος πολλὰ νὰ φάγει, τίποτες δὲν τὸν φελάει. Ἄρκετὴ ξοδιὰ νὰ κάνει, νὰ ξοδιάσει ὅσα βγάνει. Κράτησε καλὰ τὴν πένα, πόσα ἔχεις ξοδισμένα. Μὴν ἐβγάξεις δύο καὶ τρία, καὶ ξοδιάξεις δεκατρία. Κοίταζε πάσα βδομάδα, νὰ ξοδεύεις τὴν ἐντράδα. Ποιὸς περπατεῖ μὲ μέτρα, στέκει πάντα σὰν τὴν πέτρα. “Ὅποιος δεχθεῖ τὴν χάρη, δὲν φοβᾶται νὰ φαλλάρει. “Ὁ τρελὸς τὴν ἑκαυχήθη, φρόνιμος τὴν ἔλυπήθη. Δὲν βρίσκεται νὰ χαρίσει, ἄνθρωπος ἂν δὲν ζητήσῃ. “Ὁ, τι πράγμα τοῦ χαρίσει, νὰ ἴβρῃ μὸδο νὰ του μιλήσῃ. Δὲν μπορῶ νὰ τὴν λογιᾶσω, χάρη δίχως ἰντερέσω.	1175 1180 1185 1190 1195 1200 1205		

καὶ ἀκριβοῦ γνώμη μὴν πάρεις. 1245	ὄλα λὲν πὼς εἶν' ἀλήθεια. 1285
Καὶ θυμήσου μὴν φαλλάρεις, ξένο πράγμα νὰ μὴν πάρεις. Τὸ ἐδικό σου νὰ δουρήσει, ἄπεχε μὴν κάμεις κρίση.	“Ὅσο ἔχει νὰ τοῦ πάρουν, ἔχι πὼς τὸν στιμάρουν. Καὶ ἀφόντις νὰ τὰ σώσει, νὰ μὴν ἔχει νὰ τοὺς δώσει.
Τοῦ ἐχθροῦ σου μὴν πιστέψεις, 1250	Πασαεῖς τὸν ἀπαργιάζει, 1290
καὶ ὄκ τὸν φίλο σου μὴν λείψεις. Τὸν ἐχθρό σου καὶ μισήσεις, πάλαι νὰ τὸν ἀγαπήσεις. Ἄν ὁ ἐχθρὸς σὲ ἀγαπάει, τὸ κακὸ μέσα φυλάει. 1255	δὲν γυρίζει νὰ τὸν κοιτάζει. “Ὅτι πῶχει τὸν τιμοῦνε, ἕστερα τὸν κατηχοῦνε. Ἄ πτωχὸς κι ἂν ἔχει γνώση, καὶ ἀπόκριση νὰ δώσει. 1295
Ἄσπον ἡμπορεῖς ν' ἀπέχεις, φίλον σου μὴν τὸν παντέχεις. Φίλον σου μὴν τὸν λογιάσεις, δίχως νὰ τὸν δοκιμάσεις. Πολλοὶ σοῦ φαίνονται γιὰ φίλοι 1260	Δὲν τ' ἀκοῦν μὲ προθυμία, ὅτι δὲν ἔχει σολδία. Καὶ ἂν ἔχει καὶ σοφία, δὲν μιλεῖ μ' ἐλευθερία. Μὰ ὁ πλούσιος ἂν δὲν ξέρει, 1300
καὶ δαγκάνουν σὰν οἱ σκύλοι. Πρῶτα σου δοκιμασέ τον, φίλον σου πιστὸν εὐρέ τον. Καὶ ἀφόντις τὸν δοκιμάσεις, τὸ δικό σου νὰ ξοδιάσεις, 1265	ὁ λόγος του καίει σὰν πιπέρι. Ἄ πλούσιος πῶχει τὸν τρόπο, πάντ' ἀρέσει τῶν ἀνθρώπων. Μὰ ἀκούσα νὰ λέγει ἀκόμα, καὶ τὸ ἄνευστο τὸ στόμα, 1305
Φίλος ὁ πιστὸς στὴν χρεία, ἀξίζει πλέον βασιλεία. Φίλος δύναται νὰ σώσει, ἄνθρωπον νὰ 'λευθερώσει. Ἢ ἀληθινὴ φιλία, 1270	Στὸ εὐαγγέλιο τί μιλεῖ, ὅπου πλούσιον δὲν παινάει. Τόσο τὸ 'χει δυσκολία, πλούσιο εἰς τὴν βασιλεία. Εὐκολότερα σε βαίνει, 1310
φαίνεται στὴν δυστυχία. Διατὶ πῶχει εὐτυχία, ὄλοι τοῦ κάμνουσι φιλία. Τὸν πλούσιο ὄλοι φιλοῦνται, καὶ τὸν πτωχὸ ἀρνιοῦνται. 1275	γούμενα ὄκ τὸ βελόνι. Ἢ καμήλα μὲ τὴν βιάση, τὸ βελόνι νὰ περάσει. Παρὰ πλούσιος μ' εὐκολία, νὰ ῥθει εἰς τὴν βασιλεία. 1315
Ἄσπον ὁ πλούσιος δοξασμένος, ὁ πτωχὸς ταπεινωμένος. Πλούσιος ὄντας νὰ μιλήσει, πασαεῖς νὰ τ' ἀγροικήσει. Ἄ πτωχὸς ὄντας μιλάει, 1280	Πάντα βλέπω στὰ βιβλία, τοὺς πτωχοὺς κράζει μὲ βία. Τοὺς γυμνοὺς φυλακωμένους, καὶ τοὺς καταφρονεμένους. Ἄσθeneῖς καὶ πεινασμένοι, 1320
κανεῖς δὲν τοῦ ἀγροικάει. Καὶ ἂν μιλήσει τὴν ἀλήθεια, κανεῖς δὲν τοῦ πάει βοήθεια. Καὶ τοῦ πλούσιου παραμύθια,	δεῦτε οἱ εὐλογημένοι. Κληρονομήσατε τὴν θεία, τὴν οὐράνιον βασιλεία. H2r Εὐφράνθησε εἰς τὸν αἰῶνα, στὸν Παράδεισο μὲ μένα. 1325

1251 ὄκ τὸν A; ἀπτὸν E 1306 εὐαγγέλιο A; Εὐαγγέλιο E 1311 ὄκτὸ A; ἀπτὸ E
1324 Εὐφράνθησε A; Εὐφράνθητε E

<p>Ὁ πλούσιος ἐδῶ ἡσυχάζει, κι ὁ πτωχὸς ἀναστενάζει. Πλούσιε τρῶγε καὶ πίνε, γιὰ παράδεισον δὲν εἶσαι. Ἐδῶ ἔχεις τ' ἀγαθὰ σου,</p>	1330	<p>καὶ ἐκεῖ τὰ βάσανά σου. Ἐδῶ ὀλίγη εἶναι ἡ πένα, μὰ κεῖ εἶναι στὸν αἰῶνα. Ὅσα ἐδῶ καλὰ γοδέρεις, κ' ἐκεῖ πρέπει νὰ ὑποφέρεις.</p>	1335
--	------	---	------

Περὶ ἀληθείας

<p>Ὅντας νὰ ζητᾶς βοήθεια, πάντα λέγε τὴν ἀλήθεια. Ὡς ὁ ἥλιος τὴν ἡμέρα, ἡ ἀλήθεια εἶναι μητέρα. Εἰς ἀνατολὴ καὶ δύση,</p>	1340	<p>τὸ αὐτὸ καὶ τὴν μητέρα. Ἀγάπαε τὴν φαιμίλιά σου, καὶ ὅλην τὴν συνοδιὰ σου. Τὴν γυναικα ν' ἀγαπάεις καὶ νὰ τὴν καθοδηγᾷς.</p>	1370
<p>πανταχοῦναι νὰ φωτίσει. Ἡ ἀλήθεια εἶναι μεγάλη, τὸ δὲ ψέμα πάντα σφάλλει. Ὅποιος θέλει νὰ ἀρχινίσει, τὴν ἀλήθεια νὰ μιλήσει.</p>	1345	<p>Ὅντας πάει στὴν ἐκκλησία, στεῖλε τὴν μὲ συντροφία. Μὴν τῆς δώσεις λευθερία, ὅτι πλέα δὲν ἔχει χρειαί. Ἄν τὴν ἔχεις στὴν βουλή σου, εἶναι δόξα καὶ τιμὴ σου.</p>	1375
<p>Ὡς φαίνεται νὰ τὴν τιμήσει, μὲ τὸ ψέμα τὴν στολίσει. Ἡ ἀλήθεια φαίνεται κομμάτι, μὲ τὸ ψέμα νὰ ἔχει ἀλάτι. Μὰ τὸ ψέμα δὲν δουράει, ὡσὰν ἡ δροσιὰ τὸν Μάη.</p>	1350	<p>Ὅπου βουληθεῖ νὰ πάγει, πάντα σου νὰ σ' ἐρωτάγει. Φθάνει νὰ τὴν ἀγαπᾶς, μὰ καὶ σ' ἄλλην νὰ μὴν πᾶς. Εἶναι ἀδικιὰ μεγάλη, διὰ ν' ἀγαπήσεις ἄλλη.</p>	1380
<p>Εὐθὺς ὁ ἥλιος ποὺ φωτᾷει, αὐτὴ χάνεται καὶ πάει. Ὡς τὸν Αὐγουστο τὸ χιόνι, εἰς τὴν κάψη νὰ μὴν λιῶνει.</p>	1355	<p>Ὅ τι ἀνίσως καὶ τὸ μάθει, ἡ ἀγάπη σας ἐχάθη. Ὡς ἐσὲ δὲν σοῦ ἀρέσει, ἐκεῖνη ἂν ἄλλον ἀγαπήσει. Ἄν ἐσὺ εἶσ' ἡ πρώτη αἰτία, ὡς ποὺ δὲν ἔχει ἁμαρτία.</p>	1385
<p>Τὸ ἴδιο εἶναι ἡ ψευτιά, ὄντας φανεῖ ἡ ἀλήθεια. Ποιὸς ἔχει ἀληθοσύνη, ἔχει καὶ ἐλεημοσύνη.</p>	1360	<p>Τί παρανομιὰ νὰ πάρει, ἡ γριὰ τὸ παλληκάρι. Πασαεῖς τὸ ἐκοιτάζει, τ' ἄπρεπο ποὺ δὲν ὁμοιάζει.</p>	1390
<p>Πλούσιον ποὺ νὰ ἔχει φθόνο, καὶ τὸν γέροντα τὸν πόρνο. Δὲν εἶναι κατηγορία, σὰν τοῦ γέρου τὴν πορνεία.</p>	1365	<p>Τὸ γύφτο πραγματευεῖ, τὴν γριὰ νὰ πανδρευτεῖ. H2v Τοῦ τρελοῦ νὰ δώσει γνώση, καὶ τὸν λύκο νὰ μερώσει. Χοῖρος νὰ ἔχει σαλιβάρι, κ' ἡ γριὰ νέο νὰ πάρει.</p>	1395
<p>Γέρου πόρνου ἡ ἐρμηνεῖα, νὰ μὴν ἔχει προθυμία. Ἀγάπα τὸν ὡσὰν πατέρα,</p>			1400

<p>Ὁ Θεὸς νὰ σὲ γλιτώνει, τὴν γριάντας καμαρώνει, ποὺ τὸ πρόσωπο ἀλείφει. γιὰ νὰ γένει μαύρη νύφη. 1405 Νέος πέρνει τὴν γριά, πρέπει τῆς νὰ ἔχει σολδιά. Καὶ ὅσα ἔχει τῆς τὰ πέρνει, μ' ἄλλη νέα τὰ γοδέρει. Ὅλα τῆς νὰ τὰ χαλάσει. 1410 στὰ χαρτιά νὰ τὰ χάσει. Ἡ γριά ν' ἀναστενάζει, καὶ τὸ θάνατό τῆς κράζει. Μήτ' ὁ γέρος ἔχει χάρη, μικρὴ κοπέλα νὰ πάρει. 1415 Ἄν μικρὴ νὰ πάρει σφάλλει, τὸν γνωρίζουν στὸ κεφάλι. Ἡ παροιμία τὸ γράφει, παρομοιάζει τὸ ἀλάφι. Τὰ βαστάει τιμημένα, 1420 πάσα χρόνον κάνει ἕνα. Πρέπει του νὰ συλλογᾶται, καὶ τὴν νύκτα ποὺ κοιμᾶται. Τὴν πτωχὴ νὰ τὴν φιλήσει, ὄλο μύξες τὴν γιομίσει. 1425 Διὰ ταῦτα πάσα πράγμα, νὰ ἴναι μετρημένο πάντα. Πάσα ἄνθρωπος τιμὴ του, νὰ πανδρέψει τὸ παιδί του. Ὅποιος ψηφάει τὸ ραβδί του, 1430 ἄς μισάει τὸ παιδί του. Δεῖξε του τέχνη νὰ ζήσει, καὶ ἂν πλουτίνει ἄς τὴν ἀφήσει. Καλὰ γράμματα νὰ ἡξέρει, σὲ ἀξία νὰ τὸ φέρει. 1435 Ὅποιος παιδεύει τὰ παιδιά. κουμαντάρει βασιλεία. Πασαεῖς νὰ τ' ἀγορικήσει, ἡ παίδειψη νικάει τὴν φύση. Ποιὸς δὲν βάλει πιμελεία, 1440 δὲν μαθαίνει τὴν σοφία.</p>	<p>Γιὰ νὰ λάβει πᾶσα ἀξία, πρέπει του νὰ τὴν σπουδάξει. Ἄν τὸ μάθεις ὅ,τι ζητάει, 1445 τὴν τέχνη δὲν τὴν ἐχάνει. Μάθε τέχνη κι ἄφησέ τὴν, καὶ ὄντας θέλεις σὺρ' εὐρὴ τὴν. Ἡ τέχνη πάντα ἀναμένει, καὶ ποτὲ δὲν ἀποθαίνει. Καὶ χειμῶνα καλοκαίρι, 1450 πάντα τὸ ψωμί του φέρει. Δὲν φοβᾶται νὰ φαλλᾶρει, μὴτε κλέπτῆς νὰ τὴν πάρει. Ἡ τέχνη ἔχει πάσα τρόπον, Εἰς τὴν χρεία τῶν ἀνθρώπων 1455 Ὅ,τι πτωχία τοῦ ἔλθει, μὲ τὴν ἰδίᾳ ἐπορεύθη. Κάλλια εἶν' ἡ πραγματεία, μὰ ἡ τέχνη κάμνει χρεία. Ἡ πραγματεία τὸν πλουτίζει, 1460 κ' εὐκόλα τὸν ἐγκρεμνίζει. Ὅτι ἂν σώσει καὶ ξεπέσει, πλέον δὲν μπορεῖ συνέρθη. Κι ἂν ἡ τέχνη νὰ τοῦ λείπει, πρέπει του νὰ ἔχει λύπη. 1465 Ἄλλη δὲν εὐρίσκω δοῦρα, ἡ ἰντράδα εἶναι σιγοῦρα. Ὅποιος τὴν ἰντράδα ἔχει, δὲν τοῦ λείπει νὰ παντέχει. Πάσα χρόνο φρούτο δίνει, 1470 δὲν φοβᾶται νὰ πτωχύνει. Καὶ ἂν πέσει καὶ χαλάζι, μοναχὰ τὸ φρούτο βγάξει. H3r Τὰ δένδρα νὰ τοῦ τ' ἀφήσει, πάντα τρέχουν σὰν τὴν βρύση. 1475 Περὶ ὅποιος ἔχει ξένα, ἔχει τὴν καρδιά του πένα. Ὅντα δὲν εἶναι γιὰ δικά του, πρέπει νὰ ἴναι τοῦ θανάτου. Μιὰ χρονιὰ νὰ δυστυχήσει, 1480 πλέον δὲν μπορεῖ νὰ ζήσει.</p>
---	--

<p>Ἵντες θέλει ν' ἀγοράζει, νὰ λογιάζει τὸ χαλάζι. Ἴν τὸ φρούτο τοῦ χαλάσει, πῶς θέλει νὰ πλερώσει; 1485 Πρέπει του νὰ ἔχει χάρη, στὸν καιρὸν ποῦ τὴν φιλάρει. Νὰ λογιάζει τὰ ὑστερνά του, νὰ μὴν πέσει τοῦ θανάτου. Τὸ παζάρι του νὰ σφίγγει, ὅπως κάμνει τὸ μερμίγγι. 1490 Συλλογιέται καὶ τὸ φέρει, τὸ φαγὶ τὸ καλοκαῖρι. Καὶ ὅλο του τὸ συμφερὸν του, τὸ συνάζει στὸν καιρὸν του. 1495 Δὲν σοῦ λέγω τὰ πουλιά, ποῦ αὐτὰ δὲν ἔχουν χρεία. Πάντα ὅ,τι θέλεις κάνεις. κοίταζε νὰ μὴν λανθάνεις. Ὅ,τι τάζεις νὰ τὸ δώσεις, ὕστερα μὴν μετανιώσεις. 1500 Ἴν ὑστερινὴ μετανοία, πλέον δὲν σοῦ κάνει χρεία. Ὅ,τι θέλεις νὰ κερδίσεις, πρῶτα θέλει νὰ ξοδιάσεις. 1505 Γιὰ νὰ κάμεις τὴν δουλειά σου, ξόδευε μὲ τὴν καρδιά σου. Ἴν δουλειά σου μὴν ἀργήσῃ, ἄλλος νὰ τὴν ἀγοικήσει. Ἄπ' ὀλίγα νὰ ξοδιάζεις, δὲν μπορεῖς νὰ τελειώσεις. 1510 Ἄκριβὸς διπλᾶ ξοδιάζει, καὶ ποτὲ δὲν τὸ λογιάζει. Ὅντας νὰ σοῦ κάμει χρεία, ξόδιαζε μ' ἐλευθερία. 1515 Ὅ,τι δὲν σ' ἀρέσ' ἐσένα, νὰ μὴν ἀγαπᾷς τὰ ξένα. Ὅ,τι ἠξέρεις κ' ἔχει φάλον, μὴν τὸ πεθυμᾷς εἰς ἄλλον. Τὸν ἐνάντιόν σου νὰ τιμήσεις, σὲ πολλοὺς νὰ μὴν μιλήσεις. 1520</p>	<p>Ὅντας νὰ μιλοῦν οἱ ἄλλοι, πάντα σκύφτε τὸ κεφάλι. Ἴκουε καὶ μὴν μιλήσεις, ὅσα λὲν νὰ τ' ἀγοικήσεις. 1525 Ὅσα νὰ σοῦ κάμουν χρεία, βάλτα μέσα στὴν καρδιά. Ἴκουε, ὅ,τι σ' ἀρέσει, βάλτα στὴν δική σου γνώση. Ὅτι ὅποιος μιλεῖ ὀλίγα, τῶν ἀλλουνῶν σταίνει παγίδα. 1530 Τίποτε δὲν τὸν λανθάνει, σὰν πουλιά νὰ τοὺς πιάνει. Δύο ὄντας μιλοῦν κρυφὰ τους, μὴ ζυγώνεις στὰ κοντὰ τους. 1535 Ὅμπροστὰ ποῦ τὸν ἐπάρεις, κάμε νὰ τόνε προβάρεις. Πάντα κράτει μὲ θεμέλια, τὰ γεροντικά τὰ λόγια. Καὶ ἂν δὲν εἶναι σπουδασμένα, ἔχει πολλὰ ἀπερασμένα. 1540 Γέρος ὄντας νὰ μιλάει, πασαεῖς τὸν ἀγοικαίει. Ὅσο δύνασαι νὰ λαργάρεις, γιαιτρικό ποτὲ μὴν πάρεις. 1545 Ὅντας δὲ σοῦ κάμει χρεία, ἄπεχε ὀκ τὴν ἰατρεία. Ὅ, τι γράφω νὰ τὰ κάνεις, δὲν φοβᾷσαι νὰ λανθάνεις. Μὴ τὸν πλούσιον ἀγαπήσεις, τὸν πτωχὸν καταφρονήσεις. 1550 Καὶ τὸν πλούσιον νὰ τιμάεις, τὸν πτωχὸν νὰ ἀγαπάεις. Δὲν ἠξέρεις θεῖα κρίση, πῶς ἡ ρόδα θὰ γυρίσει. 1555 Ὅπου ἀνήφορο ἀνεβαίνει, πρέπει καὶ νὰ κατεβαίνει. Βλέπομεν εἰς τὴν στορία, ὅπου ξεπέφτει βασιλεία. Δούλου κόπον μὴν κρατήσεις, παρὰ νὰ τὸν φχαριστήσεις.</p>
--	---

Ἄν σοῦ κάμει καὶ ζημία, δῶσ' του τὴν ἐλευθερία. Σὲ κακὸν ἂν τὸν γνωρίζεις, πλέον σου μὴν τὸν κρατήσεις. 1565	Τὸ δικό σου νὰ μὴν πάρεις, καὶ ἀπὸ κρίση ν' ἀλαργάρες. 1605 Τὸν ἐχθρόν σου νὰ νικήσεις, ἄπεχε μὴν τοῦ μιλήσεις. Διὰ νὰ τὸν ταπεινώσεις, λόγια πίσω μὴν τοῦ δώσεις.
Ἐμπροστὰ ποῦ τὸν ἐπάρεις, κάμε νὰ τότε προβάρεις. Ἄν τὸν εὔρεις στὴν βουλή σου. 1570	Ἔτσι πλεόν νὰ θυμώνει, 1610 τόσο βάστα σὰν τ' ἄμόνι. Νὰ τὸν κάμεις νὰ κρεπάρει, τὴν ἀπόκριση μὴν πάρει. Ἄν τὸν εὔρεις στὴν βουλή σου. 1570
Ἐχετον σὰν τὸ παιδί σου. Ὅπου νὰ τοῦ λὲς νὰ πάγει, καὶ νὰ μὴν ἀντιμιλάγει. Δοῦλος ὁ πιστὸς στὴ χρεία, πεζάρεις μὲ φλωρία. 1575	Ἄν τὸν εὔρεις στὴν βουλή σου. 1570 Ἐχετον σὰν τὸ παιδί σου. Ὅπου νὰ τοῦ λὲς νὰ πάγει, καὶ νὰ μὴν ἀντιμιλάγει. Δοῦλος ὁ πιστὸς στὴ χρεία, πεζάρεις μὲ φλωρία. 1575
Τόσον καὶ στὸν γειτονά σου, νὰ ἴχης πόνου στὴν καρδιά σου. Ὅτ' ὄλα τὰ μυστικά σου, τὰ ἤξερει ὁ γείτονάς σου. Πάντα νὰ τὸν ἀγαπάεις, 1580	Ἄν τὸν εὔρεις στὴν βουλή σου. 1570 Ἐχετον σὰν τὸ παιδί σου. Ὅπου νὰ τοῦ λὲς νὰ πάγει, καὶ νὰ μὴν ἀντιμιλάγει. Δοῦλος ὁ πιστὸς στὴ χρεία, πεζάρεις μὲ φλωρία. 1575
τὸ κακό του μὴν μιλάγεις. Ὅ,τι κάζο καὶ ἂν σοῦ τύχει, πρῶτα ὁ γείτονάς σου τρέχει. Ὅ,τι καὶ ἂν σοῦ κάμει χρεία, τρέχεις εἰς τὴν γειτονία. 1585	Ἄν τὸν εὔρεις στὴν βουλή σου. 1570 Ἐχετον σὰν τὸ παιδί σου. Ὅπου νὰ τοῦ λὲς νὰ πάγει, καὶ νὰ μὴν ἀντιμιλάγει. Δοῦλος ὁ πιστὸς στὴ χρεία, πεζάρεις μὲ φλωρία. 1575
Μὴν σηκώσεις τὴν τιμὴ του, σὲ γυναῖκα καὶ παιδί του. Καὶ ὁ νοῦς σου γιὰ ν' ἀπέχει. Ἄπ' ὅ,τι πράγμα καὶ ἂν ἔχει. Τοὺς γειτόνους ν' ἀγαπήσεις, 1590	Ἄν τὸν εὔρεις στὴν βουλή σου. 1570 Ἐχετον σὰν τὸ παιδί σου. Ὅπου νὰ τοῦ λὲς νὰ πάγει, καὶ νὰ μὴν ἀντιμιλάγει. Δοῦλος ὁ πιστὸς στὴ χρεία, πεζάρεις μὲ φλωρία. 1575
τὸ δικό τους μὴν ζητήσεις. Ὅ,τι κάμει ἢ φαμιλιά σου, τὸ ἤξερει ἢ γειτονιά σου. Ὅ,τι θέλεις νὰ ἀγοράσεις, πρῶτα νὰ τὸ δοκιμάσεις. 1595	Ἄν τὸν εὔρεις στὴν βουλή σου. 1570 Ἐχετον σὰν τὸ παιδί σου. Ὅπου νὰ τοῦ λὲς νὰ πάγει, καὶ νὰ μὴν ἀντιμιλάγει. Δοῦλος ὁ πιστὸς στὴ χρεία, πεζάρεις μὲ φλωρία. 1575
Κοίταξέ το πρὶν τὸ πάρεις, ἔστερα νὰ μὴν φαλλάρεις. Ἔστερα κι ἂν μετανιώσεις, πίσω δὲν μπορεῖς τὸ δώσεις. Μὴν ἢ γνώμη σὲ νικήσει, 1600	Ἄν τὸν εὔρεις στὴν βουλή σου. 1570 Ἐχετον σὰν τὸ παιδί σου. Ὅπου νὰ τοῦ λὲς νὰ πάγει, καὶ νὰ μὴν ἀντιμιλάγει. Δοῦλος ὁ πιστὸς στὴ χρεία, πεζάρεις μὲ φλωρία. 1575
καὶ ἀρχινᾷς νὰ κάνεις κρίση. Καὶ ἂν τύχει καὶ ἀδελφός σου, δώσε του ἀπὸ δικό σου.	Ἄν τὸν εὔρεις στὴν βουλή σου. 1570 Ἐχετον σὰν τὸ παιδί σου. Ὅπου νὰ τοῦ λὲς νὰ πάγει, καὶ νὰ μὴν ἀντιμιλάγει. Δοῦλος ὁ πιστὸς στὴ χρεία, πεζάρεις μὲ φλωρία. 1575
	Τὸ δικό σου νὰ μὴν πάρεις, καὶ ἀπὸ κρίση ν' ἀλαργάρες. 1605 Τὸν ἐχθρόν σου νὰ νικήσεις, ἄπεχε μὴν τοῦ μιλήσεις. Διὰ νὰ τὸν ταπεινώσεις, λόγια πίσω μὴν τοῦ δώσεις. Ἔτσι πλεόν νὰ θυμώνει, 1610 τόσο βάστα σὰν τ' ἄμόνι. Νὰ τὸν κάμεις νὰ κρεπάρει, τὴν ἀπόκριση μὴν πάρει. Ἄν τὸν εὔρεις στὴν βουλή σου. 1570 Ἐχετον σὰν τὸ παιδί σου. Ὅπου νὰ τοῦ λὲς νὰ πάγει, καὶ νὰ μὴν ἀντιμιλάγει. Δοῦλος ὁ πιστὸς στὴ χρεία, πεζάρεις μὲ φλωρία. 1575 Τόσον καὶ στὸν γειτονά σου, νὰ ἴχης πόνου στὴν καρδιά σου. Ὅτ' ὄλα τὰ μυστικά σου, τὰ ἤξερει ὁ γείτονάς σου. Πάντα νὰ τὸν ἀγαπάεις, 1580 τὸ κακό του μὴν μιλάγεις. Ὅ,τι κάζο καὶ ἂν σοῦ τύχει, πρῶτα ὁ γείτονάς σου τρέχει. Ὅ,τι καὶ ἂν σοῦ κάμει χρεία, τρέχεις εἰς τὴν γειτονία. 1585 Μὴν σηκώσεις τὴν τιμὴ του, σὲ γυναῖκα καὶ παιδί του. Καὶ ὁ νοῦς σου γιὰ ν' ἀπέχει. Ἄπ' ὅ,τι πράγμα καὶ ἂν ἔχει. Τοὺς γειτόνους ν' ἀγαπήσεις, 1590 τὸ δικό τους μὴν ζητήσεις. Ὅ,τι κάμει ἢ φαμιλιά σου, τὸ ἤξερει ἢ γειτονιά σου. Ὅ,τι θέλεις νὰ ἀγοράσεις, πρῶτα νὰ τὸ δοκιμάσεις. 1595 Κοίταξέ το πρὶν τὸ πάρεις, ἔστερα νὰ μὴν φαλλάρεις. Ἔστερα κι ἂν μετανιώσεις, πίσω δὲν μπορεῖς τὸ δώσεις. Μὴν ἢ γνώμη σὲ νικήσει, 1600 καὶ ἀρχινᾷς νὰ κάνεις κρίση. Καὶ ἂν τύχει καὶ ἀδελφός σου, δώσε του ἀπὸ δικό σου.
	Ἄν τὸν εὔρεις στὴν βουλή σου. 1570 Ἐχετον σὰν τὸ παιδί σου. Ὅπου νὰ τοῦ λὲς νὰ πάγει, καὶ νὰ μὴν ἀντιμιλάγει. Δοῦλος ὁ πιστὸς στὴ χρεία, πεζάρεις μὲ φλωρία. 1575 Τόσον καὶ στὸν γειτονά σου, νὰ ἴχης πόνου στὴν καρδιά σου. Ὅτ' ὄλα τὰ μυστικά σου, τὰ ἤξερει ὁ γείτονάς σου. Πάντα νὰ τὸν ἀγαπάεις, 1580 τὸ κακό του μὴν μιλάγεις. Ὅ,τι κάζο καὶ ἂν σοῦ τύχει, πρῶτα ὁ γείτονάς σου τρέχει. Ὅ,τι καὶ ἂν σοῦ κάμει χρεία, τρέχεις εἰς τὴν γειτονία. 1585 Μὴν σηκώσεις τὴν τιμὴ του, σὲ γυναῖκα καὶ παιδί του. Καὶ ὁ νοῦς σου γιὰ ν' ἀπέχει. Ἄπ' ὅ,τι πράγμα καὶ ἂν ἔχει. Τοὺς γειτόνους ν' ἀγαπήσεις, 1590 τὸ δικό τους μὴν ζητήσεις. Ὅ,τι κάμει ἢ φαμιλιά σου, τὸ ἤξερει ἢ γειτονιά σου. Ὅ,τι θέλεις νὰ ἀγοράσεις, πρῶτα νὰ τὸ δοκιμάσεις. 1595 Κοίταξέ το πρὶν τὸ πάρεις, ἔστερα νὰ μὴν φαλλάρεις. Ἔστερα κι ἂν μετανιώσεις, πίσω δὲν μπορεῖς τὸ δώσεις. Μὴν ἢ γνώμη σὲ νικήσει, 1600 καὶ ἀρχινᾷς νὰ κάνεις κρίση. Καὶ ἂν τύχει καὶ ἀδελφός σου, δώσε του ἀπὸ δικό σου.

1630-1 εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραάμη, πάγει ἐκεῖνος ποῦ τὴν κάμει E

Ἄκουσε παραγγελία, φύλαξε μὲ προθυμία. Κάμε τόπον ὅσον μπορέσεις, καὶ τὸ σπίτι ὅσο χωρέσεις. Κοίταξε μὴν κάμεις φάλο, 1650 σπίτι νὰ 'ν' παρὰ μεγάλο. Πρὶν νὰ τὸ θεμελιώσεις, συλλογίσου νὰ τὸ σώσεις. Πρὶν ἀρχίσεις νὰ τὸ φτιάσεις, κοίταζε νὰ τὸ σκεπάσεις. 1655 Ἵτι τὸ σπίτι καὶ τ' ἀμπέλι, δὲν τὸ κάνει ὅποιος θέλει. Μὰ νὰ 'χει τρανὴ σακούλα, γιὰ νὰ τὸ στολίσει ἀπούλα. Πρῶτα βάλτα εἰς τὴν πένα, 1660 ὅ,τι θέλει τὸ καθ' ἕνα. Πρωτοῦ νὰ τὸ ἀρχινίσεις, ἂν εἶναι πράγμα νὰ τὸ γιομίσεις. Σπίτι μεγάλο δὲν φελάγει, πασαεῖς τὸ ἐζητάει. 1665 Ἵλους φίλους καὶ δικοὺς σου, ὄλους τοὺς κάνεις ἐχθροὺς σου. Πασαεῖς νὰ στὸ γυρῆσει, γιὰ νὰ ἔλθει νὰ κονέψει. Κι ἂν δὲν τὸν εὐχαριστήσεις. 1670 ἐχθρὸν θέλεις τὸν ἴποκτήσεις. Κάλλια σπίτι, μ' ἕνα πάτο, καὶ νὰ 'ναι πολλὰ γιομάτο. Τὸ μεγάλο κι ἀδειασμένο, σὰν δένδρο χαλαζωμένο. 1675 Τώρα ἐδῶ σοῦ γράφω κι ἄλλο, διὰ νὰ μὴν κάμεις φάλο. Καὶ ἂν κάμεις συντροφία, πρῶτα κάμε ὁμολογία. Ἵποιοι κάμεις σύντροφό σου, 1680 κοίταξε μὴν εἶν' ἐχθρός σου. Διὰ νὰ μὴν ἔχεις χρεῖα, ἢ συντροφία θέλει φιλία. Ἵ καλὴ ἢ συντροφία, πρέπει νὰ 'χει παρθενία. 1685 Ἐπ' ὀλίγη φαλτασαρία, προξενᾷ πολλὴ ζημία.	Εἰς πᾶσα ἴχειρήσῃ σου, ἔχε κι ἄλλον στὴν βουλή σου. Καὶ δὲν σφάλλεις νὰ ρωτάγεις, 1690 ὅπου δὲν ξέρεις νὰ πάγεις. ὄλα σου ἐρώτα κι ἄλλον, καὶ ποτὲ δὲν κάνεις φάλον. Ἵπου πᾶς νὰ μὴν ἀργήσεις, νύκτα νὰ μὴ περπατήσεις. 1695 Δύσκολα εἶναι νὰ ἀρχίσεις, τὸν χειμῶνα νὰ θερίσεις. Τὴν ἡμέρα ποὺ φωτάγει, βλέπει ἄνθρωπος νὰ πάγει. Ἵν δὲν θέλεις νὰ φαλλάρεις, 1700 γυναῖκα χήρα μὴν πάρεις. Καὶ τὴν νύκτα ποὺ κοιμάται, τὸν πρῶτον ἄνδρα τῆς θυμάται Τὴν κουτέντα σου νὰ πάρεις, κορασίδα μὴν λαγάρεις. 1705 Πάντα ἔχεις τὴν τιμὴν σου, νὰ τὴν ἔχεις στὴν βουλήν σου. Κορασιά στὸν κόσμον ὄλον, σὰν χρυσάφι δίχως δόλον. Πρῶτος γάμος εὐλογία, 1710 δεύτερος μισοπορνεία. Καὶ ἡ τρίτη ὑπανδρεία, εἶναι ὅλη ἀμαρτία. Κάμε φίλον τὸν δικόν τῆς, μὴ νὰ ἴδεις τὸ πρόσωπόν τῆς. 1715 Καὶ ἀπ' ὄντας τὴν κοιτάξεις, στεῖλε γιὰ νὰ τὴν ἀλλάξεις. Ἵν εἶναι τῆς ἀρεσιᾶς σου, μὴν λυπᾶσαι τὴν ξοδιάν σου. Προῖκα μὴν ζητᾶς νὰ πάρεις, 1720 ἂν εὐμορφη ἀλεγράρεις. Εἰς τὸ σπίτι σου τὸ βράδυ, πάντα δὲν ἔχεις σκοτάδι. Πάντα λάμπει τὸ καντήλι, καὶ σὲ χαίρουνται ὄλ' οἱ φίλοι. 1725 Ἵσο δύνασαι νὰ μισήσεις, πάντα νὰ μὴν ἀγαπήσεις. Δὲν εὐρίσκεται ἀρρωστία, σὰν ἀγάπη νὰ 'ν' ὁμοῖα.
--	---

1663 ἂν μπορεῖς νὰ τὸ γιομίσεις Ε

1702 Ἐπειδὴ ὅταν κοιμάται Ε

<p>Τὸν ψαρὰ μὴν κάμεις φίλο, σὲ δαγκάνει σὰν τὸν σκύλο. Ὅσο δύνασαι νὰ λαργάρεις, ἀμαθὴ μὴν κοντραστάρεις. Ὅ,τι στράτα περπατεῖς, τὸ κρυφὸ σου νὰ κρατεῖς. Νὰ μὴν κάμεις πᾶσα χρεῖα, δίχως νὰ ἔχεις μαρτυρία. Καὶ ἂν θέλω ἕνα βαστάζω, δίχως παζάρι δὲν τὸν κράζω. Ὅ Θεὸς νὰ σὲ γλιτώνει, ποτὲ δὲν σοῦ λέγει σώνει. Τόσο ἀφήνω καὶ τὰ ἄλλα, ὀποῦναι παρὰ μεγάλα. Ὅτι πράγμα γιὰ νὰ φτιάσεις, ὀμπρὸς καπάρα νὰ μὴ δώσεις. Ὅντας πᾶς στὴν λοσταρία, ἔπαρ' ὅ,τι κάμνει χρεῖα. Κάμε το πρῶτα παζάρι, γιατὶ τὸ ροῦχο σου τὸ πάρει. Καὶ σημάδι μὴν τ' ἀφήσεις, καὶ φυλάξου μὴν μεθύσεις. Ὅ,τι στράτα ν' ἀπεράσεις, πάντα φίλους ν' ἀποκτήσεις. Τόσο νύκτα μὴ μισέψεις, καὶ τεχνήτη μὴν πιστέψεις. Ἄπεχε μὴ κάμεις πάτο, μὲ ἔβραϊον κακὸ μπαράτο. Ὅτι πάντα σὲ γελάει, καὶ γυρεύει νὰ στοῦ φάγει. Κοίταζε καλὰ νὰ πράξεις, τὲς γυναῖκες μὴν κοιτάξεις. Μ' ὅ,τι ἄνθρωπον διηγάσαι, πάντα σου νὰ μὴ γελάσαι. Πάσα ἄνθρωπον π' ἀκούσεις, ἄλλο νὰ μὴν τὸ μιλήσεις. Καὶ ὅ,τι λόγος σοῦ ἀρέσει, φύλαγέ τον μὴν σοῦ πέσει. Λόγος πρὸς ὠφέλειά σου, φύλαγέ τον στὴν καρδιά σου. Ἄνθρωπος νὰ τὸ μετρήσει, πράγμα κόντρα εἰς τὴ φύση. Τοῦρκος δίχως ἀδικία,</p>	<p>1900</p> <p>1905</p> <p>1910</p> <p>1915</p> <p>1920</p> <p>1925</p> <p>1930</p> <p>1935</p> <p>1940</p>	<p>κι ἀκριβὸς δίχως σολδία. Ποταμὸς δίχως γεφυῖρι, σπίτι δίχως παραθύρι. Περιβόλι δίχως βρύση, καὶ ἀβουκάτος δίχως κρίση. Χαροκόπος δίχως φίλους, καὶ ὁ σκύλος δίχως ψύλλους. Ὅ ψεύτης τὴν ἀλήθεια λέγει, καὶ παιδὶ δίχως νὰ κλαίγει. Πόλεμον δίχως σολδάτους, καὶ Φραγγιά δίχως ἀβουκάτους. Ἡ Τουρκία μὲ καμπάνες, καὶ Φραγγιά δίχως πουτάνες. Τέχνη δίχως τὴν ψευτιά, Μάνη δίχως τὴν κλεψία. Πρόβατα δίχως μαλλί, εὐμορφη χωρὶς φιλί. Πόλη δίχως ἀφεντία, σπιτάλι δίχως αρρωστία. Ἡλιος ποῦ νὰ μὴν φωτάγει, νέος νὰ μὴν ἀγαπάγει. Τὴν φωτία νὰ μὴν καίγει, καὶ γυναῖκα νὰ μὴν κλαίγει. Καράβι δίχως τιμόνι, ἄλογο χωρὶς σπιρόνι. Μερτσαρία δίχως πράγμα, καλοκαῖρι δίχως καῦμα. Ποῖος μπορεῖ νὰ σταματήσει, σκύλος, δίχως νὰ λυχήσει, τὰ θηρία νὰ μερώσει, καὶ τρελὸς νὰ ἔχει γνώση; Ἄκριβὸς νὰ ἔχει ξοδία, ναύτης δίχως βλαστημία, πραγματευτὴς δίχως τὸ ψεῦμα, ἱερεὺς δίχως γυρεύμα; Καὶ ἄλλα τέτοια ποῦ 'ν' ὁμοῖα, νοῦς δὲν σώνει καὶ καρδία. Ὅλα 'ναι βεβαιωμένα, εἰς τὸν κόσμον γενομένα. Κι ἂν θελήσω γιὰ νὰ γράψω, οὔτε θέλει ποτὲ πάσω. Ὅσα μπόρεσα γραψά τα, σ' τοῦτο τὸ χαρτί βαλά τα.</p>	<p>1945</p> <p>1950</p> <p>1950</p> <p>1955</p> <p>1960</p> <p>1965</p> <p>1970</p> <p>1975</p> <p>1980</p>
--	---	--	---

Κι ἄς διαβάζει πασαεῖς, μέ καρδιά του καὶ ψυχῆς. Καὶ ἄν εἶν' καὶ παραλλάξουν, ἴσως ὅλα λίγα σφάλλουν. Τὸν διδάσκαλον δὲν κάνω, μήτε σπούδαξη οὔτ' ἄλλο. Γιὰ νὰ γράψω ὡς τυχαίνει, μέ διόρθωση καὶ μέλι. Κ' ἔτσι σᾶς παρακαλῶ, συμπάθησιν σᾶς ζητῶ. Ὅ,τ' ἤμπορεῖ γραψά το.	1985	Κ' ἔτσι ἐτελείωσά το. Εἰς χάριν καὶ εἰς εὐλογία, καὶ στοῦ Θεοῦ τὴν βασιλεία. Τὸν αὐτὸν παρακαλῶ, ἁμαρτωλὸς ἐγώ. Διὰ νὰ μᾶς ἐλεήσει, καὶ νὰ μὴ μᾶς ὑστερήσει. Γιὰ τὴν πολλή του εὐσπλαγχνία, ὄκ τὴν δική του βασιλεία. Ὡς πρέπει δόξα καὶ τιμή, ὡς εἶναι πάντοτε. Ἀμήν.	1995 2000 2005
---	------	--	----------------------

1989 σπούδαξη Ε **1996** Διὰ μεγάλην εὐσπλαγχνίαν Ε **1997** αὐτοῦ βασιλεία Ε
2004 Ὡς τὴν δόξα Ε **2005** Πρέπει πάντοτε Ε

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ὁμπροστὰ κοίταξε τὸ ἔτος πόσοι κύκλοι εἶναι τοῦ Ἡλίου, ὅπου ὄπισθεν εἰς φύλλα 125, εἶναι σημειωμένοι. Ἀρχινάει ἀπὸ τοὺς 1763, ἕως εἰς τοὺς 1900, ἔπειτα γύρισε εἰς φύλλα 126. Εἶναι ἡ σκάρα, ὅπου εἰς τὴν ἄνωθεν ἀρχὴν εἰς ἀράδες τέσσαρες εἶναι οἱ κύκλοι τοῦ Ἡλίου, καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς σκάρας εἶναι οἱ δώδεκα μῆνες, καὶ ἀντίκρυς εἰς τὰ σπιτόπουλα οἱ ἡμέρες τῶν αὐτῶν. Καὶ κράτησον τὸν Κύκλον τοῦ Ἡλίου ὅπου ἄνωθεν εἰς τὲς εἰρημένες ἀράδες εἶναι, ἐξόχως εἰς τὰ σπιτόπουλα, καὶ κράτει τὴν ἴσιν τῆς κολόνας, ὅπου νὰ ἀντικρύζει μὲ τὸ αὐτὸ σπιτόπουλον. Καὶ ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὅπου σημειώνει, ἐμπαίνει ὁ μῆνας.

Ἔτος	Ἡλίου Κύκλοι	Ἔτος	Ἡλίου Κύκλοι	Ἔτος	Ἡλίου Κύκλοι	Ἔτος	Ἡλίου Κύκλοι
1763	19	1798	26	1833	5	1868	12
1764	20	1799	27	1834	6	1869	13
1765	21	1800	28	1835	7	1870	14
1766	22	1801	1	1836	8	1871	15
1767	23	1802	2	1837	9	1872	16
1768	24	1803	3	1838	10	1873	17
1769	25	1804	4	1839	11	1874	18
1770	26	1805	5	1840	12	1875	19
1771	27	1806	6	1841	13	1876	20
1772	28	1807	7	1842	14	1877	21
1773	1	1808	8	1843	15	1878	22
1774	2	1809	9	1844	16	1879	23
1775	3	1810	10	1845	17	1880	24
1776	4	1811	11	1846	18	1881	25
1777	5	1812	12	1847	19	1882	26
1778	6	1813	13	1848	20	1883	27
1779	7	1814	14	1849	21	1884	28
1780	8	1815	15	1850	22	1885	1
1781	9	1816	16	1851	23	1886	2
1782	10	1817	17	1852	24	1887	3
1783	11	1818	18	1853	25	1888	4
1784	12	1819	19	1854	26	1889	5
1785	13	1820	20	1855	27	1890	6
1786	14	1821	21	1856	28	1891	7
1787	15	1822	22	1857	1	1892	8
1788	16	1823	23	1858	2	1893	9
1789	17	1824	24	1859	3	1894	10
1790	18	1825	25	1860	4	1895	11
1791	19	1826	26	1861	5	1896	12
1792	20	1827	27	1862	6	1897	13
1793	21	1828	28	1863	7	1898	14
1794	22	1829	1	1864	8	1899	15
1795	23	1830	2	1865	9	1900	16
1796	24	1831	3	1866	10		
1797	25	1832	4	1867	11		

H7v

KANONION

Διὰ τὰ εὐρίσκει πασαεῖς ποῖαν ἡμέραν ἐμβαίνει κάθε μῆνας

Κύκλοι τοῦ Ἡλίου	1	2	3
Κύκλοι τοῦ Ἡλίου	7	13	14
Κύκλοι τοῦ Ἡλίου	18	19	25
Κύκλοι τοῦ Ἡλίου	12	24	8
Μάρτιος 31	Παρασκευή	Σαββάτο	Κυριακή
Ἀπρίλιος 30	Δευτέρα	Τρίτη	Τετράδη
Μάρτιος 31	Τετράδη	Πέφτη	Παρασκευή
Ἰούνιος 30	Σαββάτο	Κυριακή	Δευτέρα
Ἰούλιος 31	Δευτέρα	Τρίτη	Τετράδη
Αὔγουστος 31	Πέφτη	Παρασκευή	Σαββάτο
Σεπτέμβριος 30	Κυριακή	Δευτέρα	Τρίτη
Ὀκτώβριος 31	Τρίτη	Τετράδη	Πέφτη

H8r

KANONION

Διὰ τὰ εὐρίσκει πασαεῖς ποῖαν ἡμέραν ἐμβαίνει κάθε μῆνας

9	10	5	6
15	21	11	17
26	27	22	23
20	4	16	28
Δευτέρα	Τρίτη	Τετράδη	Πέφτη
Πέφτη	Παρασκευή	Σαββάτο	Κυριακή
Σαββάτο	Κυριακή	Δευτέρα	Τρίτη
Τρίτη	Τετράδη	Πέφτη	Παρασκευή
Πέφτη	Παρασκευή	Σαββάτο	Κυριακή
Κυριακή	Δευτέρα	Τρίτη	Τετράδη
Τετράδη	Πέφτη	Παρασκευή	Σαββάτο
Παρασκευή	Σαββάτο	Κυριακή	Δευτέρα
Δευτέρα	Τρίτη	Τετράδη	Πέφτη
Τετράδη	Πέφτη	Παρασκευή	Σαββάτο
Σαββάτο	Κυριακή	Δευτέρα	Τρίτη
Τρίτη	Τετράδη	Πέφτη	Παρασκευή

